

**T.C.**  
**Marmara Üniversitesi**  
**Eğitim Bilimleri Enstitüsü**  
**Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı**  
**Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı**

**ORTAOKUL ÖğRENCİLERİNİN ANNEYE BAğLANMA STİLLERİ İLE  
KARDEŞ KISKANÇLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**Bilge KURT**  
**(Yüksek Lisans Tezi)**

**İstanbul - 2017**

**T.C.**  
**Marmara Üniversitesi**  
**Eğitim Bilimleri Enstitüsü**  
**Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı**  
**Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı**

**ORTAOKUL ÖğRENCİLERİNİN ANNEYE BAğLANMA STİLLERİ İLE  
KARDEŞ KISKANÇLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**Bilge KURT**  
**(Yüksek Lisans Tezi)**

**Danışman**  
**Yrd. Doç. Dr. Mustafa OTRAR**

**İstanbul - 2017**

**Tüm kullanım hakları**  
**M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.**

**© 2017**

## ONAY

Bilge Kurt tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Anneye Bağlanma Stilleri İle Kardeş Kıskançlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu bu çalışma, 07.07.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ DANIŞMANI

Adı Soyadı

Yrd.Doç.Dr.Mustafa OTRAR

İmza

JÜRİ ÜYESİ

Doç.Dr.Seval ERDEN

JÜRİ ÜYESİ

Yrd.Doç.Dr.Yasemin DENERİ

## ÖZGEÇMİŞ

- 2009 Gebze Anadolu Lisesi
- 2013 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü  
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalından mezun olma
- 2014 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü  
Zihin Engelliler Öğretmenliği Anabilim Dalından mezun olma
- 2014 Pendik Fuat Köprülü İlkokulu'nda rehber öğretmenliği
- 2014 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri  
Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yüksek  
Lisans Programına giriş

## İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum: Pendik Fuat Köprülü İlkokulu

E-Posta: [eglib.kurt@gmail.com](mailto:eglib.kurt@gmail.com)

Telefon: 0505 630 41 71

## ÖNSÖZ

Hayatta en büyük mucizenin küçükken iyi bir öğretmene rastlamak olduğu söylenir. Benim için de en büyük mucize tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa OTRAR'ın öğrencisi olmaktı. Her zaman yanımda olan ve bana her türlü desteği veren öğretmenim, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa OTRAR'a,

Öğrencisi olduğum için kendimi çok şanslı hissettiğim, onun gibi bir öğretmen olmaya çalıştığım Öğr. Gör. Dr. Onur ÖZDEMİR'e,

Araştırma süresi boyunca bana her türlü kolaylığı sağlayan okul müdürüm Mehmet Akif AYDIN'a ve araştırmamın verilerinin toplanması sürecinde yardımlarını esirgemeyen başta Caner YILDIZ ve Ersoy AKDAĞ okul müdürlerim olmak üzere araştırma kapsamında uygulama yaptığım tüm okulların idarecileri, öğretmenleri ve öğrencilerine,

Hem adaşım hem her türlü zorlukta yanımda olan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen arkadaşım Arş. Gör. Bilge Nuran AYDOĞDU'ya,

Bu çalışmayı yaparken çalışmamı kendi işi gibi görerek bana bu süreçte her aşamada yardımda bulunan ve destekleri benim için çok kıymetli olan arkadaşlarım Zeynep Gonca ÖZTÜRK, Burçin KARTAL ve Zeliha KORKMAZ'a

Canım arkadaşlarım aslında arkadaştan öte kardeşlerim Sevda ABACI DUYMAÇ ve Aysun BARLAS'a,

Tüm kaygılarımı sabırla dinleyerek her pes ettiğim anda beni tekrar motive eden, daima yanımda olan Alper Tunga KAYA'ya,

Bowlby'nin de belirttiği gibi gücümün ve yaşama sevincimin kaynağını sağlayan annem Nurten KURT, babam Alaattin KURT ve kardeşlerim Bilgin KURT ve Büşra KURT'a sonsuz teşekkür ederim.

Bilge KURT

## ÖZET

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. İlişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmada ayrıca bağlanma stilleri ve kardeş kıskançlığı ölçekleri de geliştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Pendik ilçesinde devlet ortaokulları ile imam-hatip ortaokullarındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem, küme örnekleme yöntemiyle seçilmiş 733 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, cinsiyete göre kayıtsız bağlanmada; yaşa göre güvenli ve korkulu bağlanmada; kardeş sayısına göre güvenli, kayıtsız ve saplantılı bağlanmada; doğum sırasına göre güvenli ve kayıtsız bağlanmada; annenin öz olup olmasına göre korkulu bağlanmada; anne ve babanın birliktelik durumuna göre saplantılı bağlanmada; babanın eğitim durumuna göre güvenli, kayıtsız ve korkulu bağlanmada; sosyoekonomik duruma göre saplantılı bağlanmada ve aile tipine göre korkulu bağlanmada anlamlı farklılık bulunmuştur. Kardeş kıskançlığı ise oda paylaşımına ve aile tipine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kardeş kıskançlığının güvenli bağlanma ile negatif yönlü anlamlı ilişki; kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma ile pozitif yönlü anlamlı ilişki gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca kardeş kıskançlığını güvenli bağlanmanın 0,13; kayıtsız bağlanmanın 0,33; korkulu bağlanmanın 0,25 ve saplantılı bağlanmanın 0,50 açıkladığı tespit edilmiştir. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli, kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma olmak üzere 4 faktörlü yapısının olduğu saptanırken Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nin tek faktörlü yapısının olduğu saptanmıştır. İki ölçek de yeterli düzeyde güvenilirliğe sahiptir.

**Anahtar Kelimeler:** Bağlanma stilleri, anneye bağlanma stilleri, kardeş kıskançlığı

## ABSTRACT

The study aims to examine relationship between attachment styles with mothers and sibling jealousy of middle school students. The study is designed on Relational Screening Model. Sample of the study is composed of 733 students. Participants are selected by cluster sampling method from the public middle schools and imam-hatip middle schools in the academic year 2015-2016 in Pendik, İstanbul. Personal Information Form, Marmara Attachment Styles with Mother Scale and Marmara Sibling Jealousy Scale are used for process of data collection.

As a result of the research, it was found that significant differences in dismissing by gender; in secure and fearful by age; in secure, dismissing and preoccupied by number of sibling; in secure and dismissing by birth other; whether having birth or stepmother; togetherness of parents on preoccupied; in secure, dismissing and fearful by educational levels of fathers; in preoccupied by socioeconomic status; and in fearful attachment style by family type. Sibling jealousy has significantly differed depending on room sharing and family type. Sibling jealousy had strong negative correlation with secure and had strong positive correlation with dismissing, fearful and preoccupied attachment style. Also it was found sibling jealousy have explained 13% of the secure; 33% of the dismissing; 25% of the fearful and 50% of the preoccupied attachment. It was determined that Marmara Attachment Style with Mother Scale had four factor as secure, dismissing, fearful and preoccupied attachment and Marmara Sibling Jealousy Scale had one factor. Results has shown that both scales had sufficient level of reliability.

**Key Words:** Attachment styles, attachment styles with mother, sibling jealousy



## İÇİNDEKİLER

<b>ONAY</b> .....	<b>i</b>
<b>ÖZGEÇMİŞ</b> .....	<b>ii</b>
<b>ÖNSÖZ</b> .....	<b>iii</b>
<b>ÖZET</b> .....	<b>iv</b>
<b>ABSTRACT</b> .....	<b>v</b>
<b>İÇİNDEKİLER</b> .....	<b>vi</b>
<b>TABLolar LİSTESİ</b> .....	<b>xi</b>
<b>ŞEKİLLER LİSTESİ</b> .....	<b>xxiv</b>
<b>KISALTIMA VE SEMBOLLER</b> .....	<b>xxv</b>
<b>BÖLÜM I: GİRİŞ</b> .....	<b>1</b>
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç.....	6
1.3. Önem.....	7
1.4. Sınırlılıklar.....	7
1.5. Sayıtlılar.....	8
1.6. Tanımlar.....	8
<b>BÖLÜM II: ALAN YAZIN</b> .....	<b>9</b>
2.1. Ergenlik Dönemi.....	9
2.2. Bağlanma Kuramı.....	11
2.2.1. Bağlanma ve Bağlanma Davranışı.....	11
2.2.2. İçsel Çalışan Modeller.....	14
2.2.3. Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Bağlanma.....	15
2.2.4. Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Bağlanma Stilleri .....	19
2.2.4.1. Güvenli Bağlanma Stili .....	20

2.2.4.2. Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili .....	21
2.2.4.3. Kaçınan Bağlanma Stili .....	21
2.2.4.4. Dağınık\Karışık Bağlanma Stili .....	22
2.2.5. Ergenlik Döneminde Bağlanma.....	22
2.2.6. Dörtlü Bağlanma Modeli.....	24
2.2.7. Bağlanmanın Ölçülmesi .....	26
2.2.7.1. BDSS: Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Seti (AQS: Attachment Q-Sort) .....	26
2.2.7.2. TOBAH: Tamamlanmamış Oyuncak Bbebek Ailesi Hikayeleri .....	26
2.2.7.3. Oyuncak Öykü Tamamlama Testi .....	27
2.2.7.4. Güvenli Bağlanma Ölçeği .....	27
2.2.7.5. Bağlılık Stili Anket Formu .....	27
2.2.7.6. İA: İlişki Anketi (RQ: Relationships Questionnaire) ..	28
2.2.7.7. İÖA: İlişki Ölçekleri Anketi (RSQ: Relationships Scales Questionnaire) .....	28
2.2.7.8. YİYE: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (Experiences in Close Relationships Inventory) .....	28
2.2.7.9. YİYE-II: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (ECR-R: Experiences in Close Relationships-Revised) .....	29
2.2.7.10. Ana Babaya Bağlanma Ölçeği .....	30
2.2.7.11. ADDS: Anne Davranışları Sınıflandırma Seti .....	30
2.2.7.12. Maternal Bağlanma Ölçeği (MAI: Maternal Attachment Inventory) .....	31
2.2.7.13. Baba Bebek Bağlanma Ölçeği (PPAQ: Postnatal Paternal-Infant Attachment Questionnaire) .....	31
2.2.7.14. KGBÖ: Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği (Kerns Security Scale) .....	32
2.2.7.15. Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği .....	32

2.2.7.16. EABE: Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri (IPPA: Inventory of Parent and Peer Attachment) .....	33
2.2.7.17. Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu (Inventory of Parent and Peer Attachment-Short Form). 33	
2.2.7.18. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Ölçeği .....	34
2.2.7.19. AAQ: Adolescent Attachment Questionnaire .....	34
2.3. Kardeş Kıskançlığı.....	35
2.3.1. Kardeş Kıskançlığını Etkileyen Faktörler .....	38
2.3.1.1 Yaş Farkı.....	39
2.3.1.2. Cinsiyet.....	40
2.3.1.3. Doğum Sırası.....	40
2.3.1.3.1. Büyük Çocuk.....	41
2.3.1.3.2. Orta Çocuk.....	43
2.3.1.3.3. Küçük Çocuk.....	44
2.3.2. Kardeş Kıskançlığının Ölçülmesi .....	44
2.3.2.1. Kardeş Kıskançlığının Tespiti Veri Formu .....	46
2.3.2.2. Kardeş İlişkileri Anketi (SQR: Sibling Relationship Questionnaire) .....	46
2.3.2.3. Kardeş ilişkileri Ölçeği (SRS: Sibling Relationship Scale) .....	47
2.3.2.4. Kardeş İlişkileri Ölçeği (SRS: Sibling Relationship Scale) .....	47
<b>BÖLÜM III: YÖNTEM.....</b>	<b>49</b>
3.1. Araştırma Modeli .....	49
3.2. Evren ve Örneklem .....	49
3.3. Veriler ve Toplanması .....	50
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	50

3.3.2. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği .....	51
3.3.2.1. Geçerlik Analizleri .....	52
3.3.2.1.1. Yapı Geçerliği .....	52
3.3.2.1.2. Ölçüt Geçerliği .....	61
3.3.2.2. Güvenirlik Analizleri .....	64
3.3.3. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği .....	67
3.3.3.1. Geçerlik Analizleri .....	68
3.3.3.1.1. Yapı Geçerliği .....	68
3.3.3.1.2. Ölçüt Geçerliği .....	75
3.3.3.2. Güvenirlik Analizleri .....	76
3.4. Uygulama .....	78
3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması .....	79
<b>BÖLÜM IV: BULGULAR .....</b>	<b>81</b>
4.1. Grubun Genel Yapısına İlişkin Veriler .....	81
4.2. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Alt Boyutları İçin Yapılan Analizler .....	88
4.3. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği İçin Yapılan Analizler .....	137
4.4. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri ve Marmara Kardeş Kıskançlığı Arasındaki İlişkileri Belirlemek İçin Yapılan Analizler .....	149
<b>BÖLÜM V: SONUÇ .....</b>	<b>156</b>
5.1. Tartışma.....	156
5.2. Öneriler.....	176
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler .....	176
5.2.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler .....	176
<b>KAYNAKLAR .....</b>	<b>178</b>

<b>EKLER .....</b>	<b>188</b>
EK1- Örneklem Büyüklükleri Tablosu .....	188
EK2- Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları ..	189
EK3- Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Madde Ayırt Edicilik Analizleri .....	246
EK4- Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Madde Toplam ve Madde Kalan Korelasyon Sonuçları .....	249
EK5- Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Örnek Maddeler .....	251
EK6- Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları .....	252
EK7- Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Madde Ayırt Edicilik Analizleri..	256
EK8- Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Madde Toplam ve Madde Kalan Korelasyon Sonuçları .....	258
EK9- Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeğine Ait Örnek Maddeler .....	259
EK10- Araştırma İzni .....	260

## TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği KMO ve Bartlett's Testi Değerleri .....	54
Tablo 2. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Ortak Yük Değerleri .....	54
Tablo 3. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Tablo Açıklanan Toplam Varyans Miktarı .....	56
Tablo 4. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi .....	58
Tablo 5. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler .....	59
Tablo 6. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlara Ait Güvenirlilik Katsayıları .....	65
Tablo 7. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları .....	66
Tablo 8. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktörler Arası İlişkileri Belirlemek İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları .....	66
Tablo 9. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği KMO ve Bartlett's Testi Değerleri .....	70
Tablo 10. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Ortak Yük Değerleri .....	70
Tablo 11. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Toplam Açıklanan Varyans Miktarı ...	72
Tablo 12. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonrası Bileşenler Matrisi .....	74
Tablo 13. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler .....	75
Tablo 14. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Güvenirlilik Katsayıları .....	77
Tablo 15. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları .....	78
Tablo 16. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	81
Tablo 17. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	81
Tablo 18. Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	82
Tablo 19. Sınıf Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	82

Tablo 20. Kardeş Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	82
Tablo 21. Doğum Sırası Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	83
Tablo 22. Annenin Öz Olma Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	83
Tablo 23. Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	83
Tablo 24. Babanın Öz Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri ...	84
Tablo 25. Babanın Hayatta Olup Olmama Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	84
Tablo 26. Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	84
Tablo 27. Annenin Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	85
Tablo 28. Babanın Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	85
Tablo 29. Annenin Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	86
Tablo 30. Babanın Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	86
Tablo 31. Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	87
Tablo 32. Oda Paylaşımı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	87
Tablo 33. Aile Tipi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri .....	87
Tablo 34. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Alt Boyutlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri .....	88
Tablo 35. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeğine Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri.....	88
Tablo 36. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	89
Tablo 37. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	90
Tablo 38. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	91

Tablo 39. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	91
Tablo 40. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	92
Tablo 41. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları .....	93
Tablo 42. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	93
Tablo 43. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	94
Tablo 44. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane Testi Sonuçları .....	95
Tablo 45. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	95
Tablo 46. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	96
Tablo 47. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	97
Tablo 48. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	97



Tablo 49. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	98
Tablo 50. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	99
Tablo 51. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları .....	100
Tablo 52. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	101
Tablo 53. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları .....	102
Tablo 54. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	103
Tablo 55. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	103
Tablo 56. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları .....	104
Tablo 57. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	105
Tablo 58. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları .....	106

Tablo 59. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	106
Tablo 60. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları .....	107
Tablo 61. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	108
Tablo 62. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	108
Tablo 63. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	109
Tablo 64. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	109
Tablo 65. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	110
Tablo 66. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	110
Tablo 67. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	111
Tablo 68. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	111

Tablo 69. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	112
Tablo 70. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	112
Tablo 71. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	113
Tablo 72. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	113
Tablo 73. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	114
Tablo 74. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	114
Tablo 75. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	115
Tablo 76. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	115
Tablo 77. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	116
Tablo 78. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	116

Tablo 79. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	117
Tablo 80. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	117
Tablo 81. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	118
Tablo 82. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	118
Tablo 83. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaşımını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları .....	119
Tablo 84. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	119
Tablo 85. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	120
Tablo 86. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	120
Tablo 87. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	121
Tablo 88. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	121

Tablo 89. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları .....	122
Tablo 90. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	123
Tablo 91. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları .....	123
Tablo 92. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	124
Tablo 93. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları .....	124
Tablo 94. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	125
Tablo 95. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	126
Tablo 96. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	126
Tablo 97. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	127
Tablo 98. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	127

Tablo 99. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	128
Tablo 100. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	128
Tablo 101. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	129
Tablo 102. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	129
Tablo 103. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	130
Tablo 104. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	130
Tablo 105. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	131
Tablo 106. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	131
Tablo 107. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları .....	132
Tablo 108. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	133

Tablo 109. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	133
Tablo 110. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	134
Tablo 111. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	134
Tablo 112. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	135
Tablo 113. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	136
Tablo 114. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	136
Tablo 115. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	137
Tablo 116. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	138
Tablo 117. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	139
Tablo 118. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	140

Tablo 119. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	140
Tablo 120. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları .....	141
Tablo 121. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	141
Tablo 122. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	142
Tablo 123. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	143
Tablo 124. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları .....	143
Tablo 125. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	144
Tablo 126. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	144
Tablo 127. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	145
Tablo 128. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	146



Tablo 129. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	146
Tablo 130. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....	147
Tablo 131. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	148
Tablo 132. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .....	148
Tablo 133. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler .....	149
Tablo 134. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler .....	150
Tablo 135. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler .....	150
Tablo 136. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler .....	151
Tablo 137. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti .....	151
Tablo 138. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi .....	152
Tablo 139. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları .....	152
Tablo 140. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti .....	152

Tablo 141. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi .....	153
Tablo 142. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları .....	153
Tablo 143. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti .....	153
Tablo 144. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi .....	154
Tablo 145. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları .....	154
Tablo 146. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti .....	154
Tablo 147. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi .....	155
Tablo 148. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları .....	155

## ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Dörtlü Bağlanma Modeli .....	25
---------------------------------------	----

## KISALTMA VE SEMBOLLER

BM: Birleşmiş Milletler

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

BDSS: Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Seti

AQS: Attachment Q-Sort

TOBAH: Tamamlanmamış Oyuncak Bebek Ailesi Hikayeleri

İA: İlişki Anketi

RQ: Relationships Questionnaire

İÖA: İlişki Ölçekleri Anketi

RSQ: Relationships Scales Questionnaire

YİYE: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri

ECR: Experiences in Close Relationships Inventory

YİYE II: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

ECR-R: Experiences in Close Relationships-Revised

ADSS: Anne Davranışları Sınıflandırma Seti

MAI: Maternal Attachment Inventory

PPAQ: Postnatal Paternal-Infant Attachment Questionnaire

KGBÖ: Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği

EABE: Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri

EEBÖ: Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği

IPPA: Inventory of Parent and Peer Attachment

AAQ: Adolescent Attachment Questionnaire

SQR: Sibling Relationship Questionnaire

SRS: Sibling Relationship Scale

MABSÖ: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği

MKKÖ: Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği

## **Bölüm I: Giriş**

Bu bölümde ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stillerinin kardeş kıskançlıklarıyla ilişkisi ile ilgili problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, sınırlılıklar, sayıtlar ve araştırmada kullanılacak olan terimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

### **1.1. Problem Durumu**

Bağlanma, çocuğun anne babası veya bakıcısıyla anlamlı duygusal ilişkiler kurabilme yetisi olarak tanımlanmaktadır (Budak, 2009). Ancak bağlanma çocukluk dönemiyle bitmez (Bowlby, 1969). Bağlanmanın etkisi ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde de görülür (Soysal, Bodur, İşeri ve Şenol, 2005). Kısacası bağlanma yaşam boyu devam eder (Bowlby, 1969).

Bağlanma stilleri ise bireyin kendisi için önemli insanlarla tipik etkileşim yoludur. Başka bir ifadeyle bireyin bebekliğinde ona bakım veren kişiyle ilişkisi sonucunda başkalarıyla ilişkilerinden beklentileridir (Budak, 2009). Çünkü erken yaşta oluşturulan bağlanma stili ileriki yıllarda da devam etme eğilimindedir (Bowlby, 1969; Bowlby, 1998; Masterson, 2008). Yapılan çalışmalar sonucunda 0-12 ay arasındaki bebeklerin anneleriyle bağlanma stillerinin 6 yaşlarında anneleriyle olan bağlanma stilleriyle büyük ölçüde aynı olduğu görülmüştür (Main ve Cassidy, 1988; Wartner, 1986). Waters'un (1978) çalışmasında da 12 aylık bebeklerin bağlanma stillerinin bebekler 18 aylık olduğunda da %96 oranında aynı olduğu tespit edilmiştir.

Bağlanma şekillerinin değişmeden devam etme eğiliminde olmasının nedenlerinden biri anne babanın çocuğuna karşı iyi ya da kötü olan davranış şekillerinin değişmeden devam etme eğiliminde olmasıdır (Bowlby, 1969; Bowlby, 1998; Bee ve Boyd, 2009). Tabi ki bu davranış örüntüleri sonradan meydana gelen olaylar sonucu değişiklik göstermeyeceği anlamına gelmez (Bowlby, 1969; Bowlby, 1998).

Ergenlik döneminde anne babaya bağlanma değişir. Bağlanmanın kapsamı ergenlikle birlikte genellikle aileden çok aile dışındaki kişilere ya da gruplara yönelmektedir (Bowlby, 1969). Ergenlikte kimlik gelişimiyle bağımlılıktan bağımsızlığa geçmeye çalışan ergenler bir yandan daha fazla özerklik aramakta (Sümer, 2006) bir yandan da eski bağlanma figürleri olan anne babalarına ek olarak arkadaş ve

romantik partnerlerde seçerek yakınlık ve iletişimi devam ettirmektedirler (Bowlby, 1969; Sümer, 2006). Kısacası ergenler çoklu bağlanma ilişkisi yaşamaktadırlar (Sümer, 2006).

Bebeklik döneminde güvenli bağlanan ergenler ergenlik dönemindeki özerkliklerine, bağımsızlıklarına ve arkadaşlarına düşkün olsalar da gelişimsel olarak kriz yaşamazlar (Sümer, 2006). Gelişimsel olarak kriz yaşamamanın yanı sıra sağlıklı duygusal ve sosyal gelişim, bireyin stres yaratan koşullardan korunması da güvenli bağlanma ile mümkündür. Bunda da ailenin rolü oldukça fazladır (Keskin ve Çam, 2009; Soysal, Bodur, İşeri ve Şenol, 2005). Akdağ'ın 2011 yılında yaptığı ergenlerin bağlanma stilleriyle ebeveynlerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında güvenli bağlanma stiline sahip olan annelerin çocuklarının da güvenli bağlanma oranının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Ergen ve annelerinin bağlanma stillerinin birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir.

Bolattekin, (2014) anne babanın bağlanma stillerine göre çocuklarda gözlemlenen davranış problemleri üzerinde yapmış olduğu araştırması sonucunda güvenli bağlanan anne babaların çocuklarında davranış sorunları, duygusal sorunlar, dikkat eksikliği ve hiperaktivite, akran sorunları gibi sorunlara rastlanmadığını belirlemiştir. Korkulu bağlanan anne babaların çocuklarında akran sorunlarına rastlanmıştır. Saplantılı bağlanan anne babaların çocuklarında davranış sorunları, duygusal sorunlar, akran sorunları, sosyal davranış sorunları görülmüştür. Kayıtsız bağlanan anne babaların çocuklarında ise akran sorunları anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Buna bağlı olarak Çocuk-Ergen Psikiyatristi Polikliniklerine başvuran çocuk ve ergenlerin başvuru yakınmalarının araştırıldığı çalışmalar incelenmiştir. Çocuk-Ergen Psikiyatristi Polikliniklerine başvuran çocuk ve ergenlerin başvuru yakınmaları arasında kardeş kıskançlığının yer aldığı görülmektedir (Fidan, 2011; Görker, Korkmazlar, Durukan ve Aydoğdu, 2004; Uçar, Vural, Kocael, Köle, Dağdelen ve Kırtıl, 2014). Ayrıca Mikulincer ve Shaver (2007) güvenli bağlanmanın genellikle daha düşük düzeyde kıskançlıkla kaygılı bağlanmanın ise daha yüksek düzey kıskançlıkla ilişkili olduğunu gösteren çalışmaların yer aldığını nakletmektedir.

Kardeşlik genellikle sevgi kaynağı olarak düşünülse de bazı uzmanlara göre öncelikle rekabettir. Başka bir ifadeyle yeni doğan, kardeşi tarafından rakip olarak kabul

edilmektedir (Samurçay, 1982; Yavuzer, 2009). Yani kardeşler arasında sevgi kadar kin ve nefret duygularının da olabileceği düşünülmektedir (Samurçay, 1982). Bazı uzmanlara göre de çocuk annesinin yalnızca kendisine ait olmasını, diğer kardeşlerinin anne için kendisi kadar önemli olmamasını istemektedir (Yavuzer, 2009). Çünkü çocuk için en değerli varlığı olan annesini başkasıyla paylaşmak kolay ve dayanılır bir duygu değildir (Yörükoğlu, 2010). Özellikle bir çocuğun kendi varken neden başka bir kardeşe gerek duyulduğunu anlaması çok güçtür (Samurçay, 1982; Yörükoğlu, 2010).

Kardeş kıskançlığı, çocuk için en değerli kişi olan annenin kardeşlerle paylaşılması durumunda yaşanan dayanılması zor bir duygudur (Yörükoğlu, 2010). Çünkü kardeşinin doğumu çocuğun rahatını kaçıır. Çocuk anne babasının sevgisini kendi hakkı olarak görmektedir (Bakırcıoğlu, 2013). Ayrıca kardeşi doğana kadar kendine yöneltilmiş olan ilgi ve dikkat kardeşinin doğmasıyla kardeşine yöneltilmeye başlamıştır (Yavuzer, 1998).

Kardeş ilişkisinin yapısı doğum sırası ve cinsiyetle yakından ilişkilidir (Yavuzer, 2009). Erginoğlu'nun (2015) çalışması sonucunda da büyük çocuğun cinsiyetinin ve kardeşler arası yaş farkının kardeş ilişkilerini yordayıcı olduğu belirlenmiştir.

İlk çocuk, kardeşi doğana kadar tek çocuktur. Dolayısıyla anne-babasının sevgisi tamamıyla ona aittir (Yavuzer, 2009). Doğdukları andan itibaren de ailenin ilgi merkezi durumundadırlar. Kardeşinin olması ilk çocuklar için bu konumlarını kaybetme kaygısı yaşamalarına sebebiyet verir (Gürkan, 2003). Ayrıca kardeşinin doğmasıyla birlikte ilk çocuklar anne babalarının sevgisini paylaşmak zorunda kaldıklarından ayrıcalıklı durumları sona erer. Başka bir ifadeyle kardeşinin doğumu ilk çocukları tahtlarından indirir. Daha önceden büyük çocuk bu ortama hazırlanmadığı takdirde kardeşini anne ve babasının sevgisini elinden alan olarak görür. Çoğunlukla ailelerde en şanssız olarak kabul edilen çocuklar ortanca çocuklardır. Çünkü ailelerinin büyük ve küçük çocuklarına oranla daha az sevgi gördüğü düşünülmektedir. Büyük çocukla kendini kıyaslayan ortanca çocuk bu kıyas sonucunda kendini yetersiz hissettiği gibi ailenin ilgi ve sevgisinin odağı da küçük çocuktur (Yavuzer, 2009). İlgi merkezi olarak en çok şımartılan kişiler olan küçük çocuklar ailelerinin gözünde her zaman bebektirler (Yavuzer, 2009; Yörükoğlu, 2010). Bu da küçük çocukların benmerkezci olmasına

sebebe olabilir. Kendilerinden güçlü, yetenekli kardeşlerinin yanında küçük çocuklar yetersizlik duygusu yaşayabilecekleri gibi saldırgan da olabilirler (Yavuzer, 2009).

Kardeş ilişkilerinde doğum sırasının etkisinin yanı sıra çocukla kardeşi arasındaki yaş farkı ne kadar azsa kıskançlık o kadar artacaktır (Yörükoğlu, 2010). Yavuzer, (2009; 2011) Podolsky'nin yaş farkının 1,5-3 yaş arasında olduğu durumlarda kıskançlığın daha şiddetli olacağını; Sewall'ın de bu yaş aralığının en duyarlı ve en kolay etkilenebilecek dönem olduğunu ifade ettiğini nakletmektedir. Adler (1985) de iki kardeş arasındaki yaş farkının en ideal olduğu aralığın 3 sene olduğunu belirtmiştir.

Oyun ve okul çağına bakıldığında çocukların kardeşlerini daha kolay benimsediğini gösteren çalışmalar varsa da bu bir kural değildir. Çocuktan çocuğa bu durumun değiştiği unutulmamalıdır. Küçük yaşların açık şekilde yaşanan kıskançlığı yaş ilerledikçe örtülü olarak çekişmelere ve anlaşmazlıklara da dönüşebilmektedir (Yörükoğlu, 2010). Unutulmamalıdır ki kardeş kıskançlığı tüm çocuklar tarafından her yaşta yaşanabilir (Canel, 2012). Yaşanan kardeş kıskançlığının çocuk okula başladığında da devam ettiğini gösteren çalışmalar mevcuttur. Okulöncesi öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları problem davranışlar hakkındaki düşünceleri üzerinde yapılmış bir çalışmada kardeş kıskançlığı karşılaşılan problem davranışlar içerisinde yer alması buna örnektir (Akman, Baydemir, Akyol, Arslan ve Kükütcü, 2011).

Kardeş ilişkilerini etkileyen bir diğer etmen de cinsiyettir. Özellikle erkek çocuğun büyük, kız çocuğun ikinci çocuk olduğu durumda kardeşler arasında yaşanan gerilim iki kız ya da iki erkek kardeş arasında yaşanan gerilimden daha fazladır (Adler, 1985). Aynı cinsiyetten olan birkaç çocuktan sonra doğan farklı cinsiyetten bir çocuğa aileler tarafından ne kadar saklanmaya çalışılsa da düşkünlük gösterilmektedir (Yörükoğlu, 2010).

Yapılan alan yazın incelemesi sonucunda bağlanmayı ölçen pek çok ölçek ile karşılaşılmıştır. Erken çocukluk ve okulöncesi dönemde bağlanmayı ölçen Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Seti (Harma, Öztürk ve Sümer, Haziran 2008), Tamamlanmamış Oyuncak Bebek Ailesi Hikayeleri (Seven, 2006; Seven ve Aytar, 2010), Oyuncak Öykü Tamamlama Testi (Uluç ve Öktem, 2009); ilkökul döneminde



bağlanmayı ölçen Güvenli Bağlanma Ölçeği (Keser, 2006), Bağlılık Stili Anket Formu (Akt. Cebeci, 2009) bulunmaktadır. Üniversite öğrencilerinde ve yetişkinlerde bağlanmayı ölçen İlişki Anketi (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Sümer ve Güngör, 1999), İlişki Ölçekleri Anketi (Sümer ve Güngör, 1999), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (Sümer, 2006), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005), Ana Babaya Bağlanma Ölçeği (Kapıcı ve Küçüker, 2006) bulunmaktadır. Ayrıca ebeveyn davranışlarının gözlenmesi yoluyla kullanılan veya ebeveynlere ölçeğin uygulandığı Anne Davranışları Sınıflandırma Seti (Bağlanma Ölçeklerinin Türkçe Versiyonları, t.y), Maternal Bağlanma Ölçeği (Kavlak, 2004) ve Baba Bebek Bağlanma Ölçeği (Güleç, 2010) bulunmaktadır. Orta çocukluk ve ilk ergenlik dönemiyle ergenlik döneminde bağlanmayı ölçen de pek çok ölçek ile karşılaşılmıştır. Bunlar: Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği (Sümer ve Şendağ, 2009), Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği (Delen, 2003), Ebeveyne ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005), Ebeveyne ve Arkadaşlara Bağlanma Ölçeği (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II- Orta Çocukluk Ölçeği (Kırimer, Akça ve Sümer, 2014), İlişki Ölçekleri Anketi Ergen Formu (Sümer ve Güngör, 1999) ve Adolescent Attachment Questionnaire (West, Rose, Spreng, Sheldon-Keller ve Adam, 1998)'dir. Ancak orta çocukluk ve ergenlik döneminde bağlanmayı ölçen ölçekler olsa da Bartholomew ve Harowitz'in geliştirdiği dörtlü bağlanma stilinde bağlanmayı ölçen bir ölçeğe rastlanmamıştır.

Kardeş kıskançlığını ölçen ölçekler ile ilgili yapılan alan yazın incelemesinin sonucunda da çocuktaki kardeş kıskançlığını belirlemek üzere annelere uygulanabilecek Kardeş Kıskançlığının Tespiti Veri Formu (Yiğen, 2005), ilkokul öğrencilerinde kardeş ilişkilerinin niteliğini ölçen Kardeş İlişkileri Anketi (Apalaçi, 1996), üniversite öğrencilerine uygulanan Çavdar (2003) tarafından geliştirilmiş Kardeş İlişkileri Ölçeği ve İnce (2009) tarafından geliştirilmiş Kardeş İlişkileri Ölçeği tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin kardeş kıskançlıklarını ölçecek bir ölçeğe rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ancak ortaokul öğrencilerinde Bartholomew ve Horowitz'in oluşturduğu dörtlü modele göre bağlanma stillerini ve

kardeş kıskançlığını ölçen ölçekler bulunmadığından bu amaca yönelik olarak ayrıca bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı ölçekleri de geliştirilmiştir. Bu amaçla bu araştırmada “İstanbul ili Anadolu Yakası Pendik ilçesinde öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?” sorusunun cevabı aranmıştır.

## 1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak ayrıca bağlanma stillerini ve kardeş kıskançlığı ölçen ölçekler de geliştirilmiştir.

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Değişkenler yeterli koşulları sağladığı için bağlanma stillerinin kardeş kıskançlığını yordama gücü de araştırılmıştır. Bunlarla birlikte birtakım demografik değişkenlerle (cinsiyet, yaş, okul türü, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı, aile tipi) bağlanma stilleri ve kardeş kıskançlığı değişkenlerinin ilişkisine bakılmıştır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

- Ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stilleri çeşitli demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, okul türü, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı, aile tipi) anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?
- Ortaokul öğrencilerinin kardeş kıskançlıkları çeşitli demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, okul türü, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı, aile tipi) anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı, aile tipi) anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

- Ortaokul oğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?
- Ortaokul oğrencilerinin anneye bağlanma stilleri kardeş kıskançlıklarını yordamakta mıdır?

### 1.3. Önem

Araştırmanın genel amacı anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak ayrıca bağlanma stillerini ve kardeş kıskançlığı ölçen ölçekler de geliştirilmiştir. Yapılan literatür incelenmesi sonucunda Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Modeline uygun ortaokul oğrencileri için bağlanma stilleri ölçeğine ve ortaokul oğrencileri için kardeş kıskançlığı ölçeğine rastlanmamıştır. Bu nedenle geliştirilmiş olan bağlanma stilleri ve kardeş kıskançlığı ölçekleriyle alana önemli bir katkı sağlandığı düşünölmektedir. Ayrıca Türkiye'de ortaokul oğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasında ilişkinin incelendiği herhangi bir çalışmaya da karşılaşılmamıştır. Bu değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi de alana önemli katkı sağlamıştır.

### 1.4. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında İstanbul İli Anadolu Yakası Pendik ilçesinde oğrenimlerine devam eden ortaokul oğrencileriyle sınırlı tutulmuştur.
2. Araştırma problemi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan devlet ortaokulları ve devlet imam-hatip ortaokullarında araştırılmış olup, özel ortaokullar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.
3. Bu araştırmada bağlanma stilleri konusu anneye bağlanma stilleri ile sınırlı tutulmuştur.
4. Araştırma, yapılan istatistiksel çözümlenmelerle sınırlı tutulmuştur.

## 1.5. Sayıtlar

1. Araştırmada kullanılan ölçeklerin katılımcılar tarafından samimi şekilde doldurulduğu düşünöldüğünden, elde edilen bilgilerin güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

2. Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

## 1.6. Tanımlar

**Bağlanma:** Bowlby (1969) önce bağlanmayı çocuktaki anneye yakınlık gerektiren annenin dokunması, annenin sesi, annenin görüntüsü gibi çok sayıdaki davranışsal sistemin aktivitesinin bir ürünü olarak tanımlarken, daha sonra sadece yakınlık olarak değil çocuğun duygusal olarak uygun ve duyarlı bir bağlanma figürüne ulaşması olarak tanımlamıştır. Budak (2009) da aynı şekilde bağlanmayı çocuğun anne babası veya bakıcısıyla anlamlı duygusal ilişkiler kurabilme yetisi olarak tanımlamıştır.

**Bağlanma Davranışları:** Çocuğun bağlanma figürüne yakınlık olmak ya da yakınlığı sürdürmek için uğraştığı davranış biçimlerinden herhangi biridir (Bowlby, 1969).

**Bağlanma Figürü:** Bebeğin kendi davranışsal sisteminin bir parçası olarak gördüğu, ağlayarak veya uzanarak yakınlık kurmaya çalıştığı, kendini yanında güvende hissettiği ebeveynlerden birisi ya da bakıcısıdır (Budak, 2009). Güvende hissettiren, güvenli üs sunan kişi olarak da tanımlanır (Bowlby, 1976).

**Bağlanma Stili:** Kişinin bebekliğinde ona bakım veren kişiyle kurduğu ilişkisi sonucunda başkalarıyla ilişkilerinden beklentileri olarak tanımlanmaktadır (Budak, 2009).

**Kardeş kıskançlığı:** Çocuk için en değerli kişi olan annenin başkalarıyla (kardeşlerle) paylaşılması durumunda yaşanan dayanılması zor bir duygudur (Yörökoğlu, 2010).

## **Bölüm II: Alan Yazın**

Bu bölümde ergenlik dönemi, bağlanma, bağlanma stilleri ve kardeş kıskançlığı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

### **2.1. Ergenlik Dönemi**

Ergen kelimesi Batı alanyazınında yer alan “adolescent” kelimesine karşılık olarak kullanılmaktadır. Bu kelime büyümek, olgunlaşmak anlamına gelen Latince “adolescere” fiilinden gelmektedir (Yavuzer, 2011; Yörükoğlu, 2010) ve bir durumu değil süreci belirtmektedir (Yavuzer, 2011). Ergenlik dönemi, çocukluk döneminden yetişkinlik dönemine geçiş evresi olarak kabul edilir (Budak, 2009; İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015). Bu geçiş döneminde biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açılardan gelişme ve olgunlaşma yaşanmaktadır (Gander ve Gardiner, 2004; Kazdin, 2000; Steinberg, 1985; Yavuzer, 2011).

Ergenlik, erinlik ile başlar (Bakırcıoğlu, 2013; İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015; Kalat, 2008) ve yetişkinlik dönemine kadar devam eder (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015). Erinlik, bir kişinin cinsel organlarının olgunlaştığı yani üreme yeteneğinin ortaya çıktığı kısa süreli fizyolojik değişiklikler dönemidir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015; Kazdin, 2000; Steinberg, 1985; Yavuzer, 2011). Sosyoekonomik şartlar, iklim şartları, sağlık ve beslenme ergenliğin başlama sınırını büyük ölçüde etkiler. Kızlar erkeklere göre ortalama 2 yıl önce ergenliğe girdiklerinden ergenlik dönemi yaş sınırlarında cinsiyete göre de farklılıklar olmaktadır (Yavuzer, 2011). Ayrıca ergenlikte kişilerin çeşitli yönlerine göre de farklı başlangıç ve bitiş yaşları vardır. Ergenlik döneminin kendi içinde de birbirinden farklılık gösteren farklı evreleri bulunmaktadır (Steinberg, 1985). Ülkemizde ergenlik döneminin başlaması kızlarda ortalama 10-12, erkeklerde 12-14 yaşları aralığındadır (Yavuzer, 2011). Başka bir deyişle ergenlik, yaşam döngüsündeki ikinci 10 yıllık süreyi kapsamaktadır (Steinberg, 1985).

Yaşanan bedensel değişimlerin yanı sıra ergenlikte zihinsel yeteneklerde de değişimler olmaktadır (Gander ve Gandiner, 2004). Bu dönemde daha önceki yıllarda yer alan somut düşünmenin yerini soyut düşünme alır (Bakırcıoğlu, 2013). Çocuklar düşünürken ergenlere kıyasla daha somut, daha görülür nesne ve olaylara bağlı hareket ederlerken ergenler çocuklara kıyasla kelime oyunu, atasözü, mecaz ve benzetme gibi

yüksek soyut mantık gerektiren işleri daha kolay yapabilir (Steinberg, 1985) ihtimal dahilindeki seçenekleri düşünebilirler (Cüceloğlu, 2006). Ayrıca ergenler bu dönemde idealizm kazandıkları gibi cinsellik, ahlak, din gibi konularda kendilerine ait değerler oluştururlar (Gander ve Gandiner, 2004).

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş olan ergenlik döneminde bedensel ve bilişsel olarak gerçekleşen değişimlerden başka kişilik ve toplumsal davranış açısından da önemli değişimler yaşanır (Gander ve Gandiner, 2004). Bu dönemde ergenler, kişilikleri için kimlik oluşturma çabalarına girerler (Geçtan, 2010). Anne babadan bağımsız davranma, kendi değerlerini bularak bu değerleri ve yetişkin kimliğini benimseme şeklindeki çabalar ergenlikte büyük önem arz eder. Ben kimim? Ben neyim? sorularına yanıtlar bulabildiğinde ergen kendi kimliğini tanıyarak kabul edebilmektedir (Bakırcıoğlu, 2013).

Ergenler, yetişkinlere tanınan ayrıcalık ve özgürlük durumunun kendilerine de tanınmasını isterler. Sürekli ne yapmaları gerektiği söylenmeden kendi kararlarını kendileri alabilmeyi arzu ederler. Ancak anne babalarından ne yapmaları gerektiğini sürekli söylememelerini istemelerine rağmen bir yandan da onlardan beklentileri özgürlük verirken sorumluluk da vererek onlara yol gösterici olmalarıdır. Yani ergenlikten yetişkinliğe geçişin başarılı olabilmesi için anne babaların ergenin bireyselleşme ihtiyacı ile duygusal olarak aileye bağlı olma ihtiyacını dengede tutabilmesine yardımcı olmaları gerekmektedir (Yazgan İnanç, Bilgin ve Kılıç Atıcı, 2015). Kısacası ergen oluşturmaya çalıştığı kimlik duygusuyla uğraşarak artan bağımsızlık isteği ve devam eden bağımlılık ihtiyacı arasında yaşadığı çatışma durumunu çözmelidir (Gander ve Gardiner, 2004).

Ergenler için akranları ve bu akran topluluğundaki önderleri büyük bir öneme sahiptir (Bakırcıoğlu, 2013). Ergenler üzerinde akranlarının etkisi genellikle ailelerinin etkisi kadar olabilmektedir. Hatta bazı ülkelerde ergenler üzerinde akranlarının etkisi ailelerinin etkisinden daha fazla olmaktadır (Cüceloğlu, 2006). Tam olarak cinsellik içermeyen aşkların da bu dönemde yaşandığı görülmektedir.

## 2.2. Bağlanma Kuramı

Birleşmiş Milletler tarafından 1948 yılında yapılan toplantı sonucunda evsiz çocukların ihtiyaçları konusunda bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ise bu çalışmada ruh sağlığı boyutunun da incelenmesi için öneride bulunmuştur. 1950 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün Bowlby'den bu kapsamda çalışmasını istemesiyle (Bowlby, 1952) bağlanma kuramı hakkındaki çalışmalar başlamış olmuştur (Hazan ve Shaver, 1994). Bowlby, bu çalışma kapsamında çeşitli Avrupa ülkelerini ziyaret etmiş, oradaki çalışmacılarla görüşmüş ve onların çalışmalarını izlemiştir. Yaptığı alan yazın incelemelerinin de ardından erken dönemdeki anne sevgisi yoksunluğunun çocuğun ruh sağlığı ve kişilik gelişiminde yaşam boyu etkili olduğunu belirtmiştir. Annenin bakımından yoksun olmak çocuklarda psikolojik, bilişsel ve sosyal gelişimlerinde gecikmeler yaşanmasına ve psikolojik-akıl hastalıkları belirtilerinin görülmesine sebep olmaktadır (Bowlby, 1952). Başka bir deyişle bebeğin ve çocuğun annesiyle ya da bakım sağlayan kişiyle sıcak, yakın ve sürekli bir ilişkisinin olması ruh sağlığı için gereklidir.

Bağlanma kuramı, Bowlby'nin DSÖ'nün verdiği çalışma ile başlayan araştırmaları ve Ainsworth'ün yaptığı çalışmaların birleşimiyle oluşmuştur (Sheehy, 2004). Bowlby ve Ainsworth, çocuklar ve onları yetiştiren kişiler arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir (Burger, 2006). Ainsworth'ün Uganda ve Baltimore'daki araştırmaları Bowlby'nin teorisine deneysel olarak katkı sağlamıştır (Ainsworth ve Bowlby, 1991).

### 2.2.1. Bağlanma ve bağlanma davranışı

Bowlby (1969) tarafından önceleri çocuktaki anneye yakınlık gerektiren annenin dokunması, annenin sesi, annenin görüntüsü gibi çok sayıdaki davranışsal sistemin aktivitesinin bir ürünü olarak tanımlanan bağlanma, daha sonra sadece yakınlık olarak değil çocuğun duygusal olarak uygun ve duyarlı bir bağlanma figürüne ulaşması olarak tanımlanmıştır. Aynı şekilde Statt (1998) da bağlanmayı bebek\çocuk ve annesi ya da bakıcısıyla kurulan duygusal bağ olarak tanımlamıştır. Gander ve Gardiner de (2004) bağlanmayı bebek ve anne baba arasında duygusal açıdan olumlu ve karşılıklı yardım edici ilişkinin kurulması olarak ifade etmiştir. Butler-Bowdon (2007) ise bebeklerin ve küçük çocukların oksijene ihtiyaçları olduğu kadar birine yakın ruhsal ve duygusal bağlanmaya da ihtiyaçları olduğunu söylemiştir.

Bağlanma içsel bir durum olduğundan doğrudan gözlemlenmemektedir. Bunun yerine kişilerin bağlanma davranışları yoluyla gözlemlenebilir (Bee ve Boyd, 2009). Bağlanma davranışı çocuğun bağlanma figürüne yakın olmak ya da yakınlığı sürdürmek için uğraştığı davranış biçimlerinden herhangi biridir (Bowlby, 1969; Bowlby, 1979; Bowlby, 1998). Kazdin (2000) de bağlanma davranışlarını bebeğin bağlanma figürüne yakınlığını sürdürmeyi sağlayan ana mekanizmalardan biri olarak ifade etmektedir. Bakım için ağlama ve anneyi çağırma, anneyi takip etme (Bee ve Boyd, 2009; Bowlby, 1979), anneye yapışma, yalnız kaldığında veya yabancı biriyle kaldığında şiddetli protesto davranışları bağlanma davranışlarını oluşturur (Bowlby, 1979).

Bağlanma davranışları kişi ilgi, destek ve rahatlama ihtiyacı duyduğunda ortaya çıkar (Bee ve Boyd, 2009). Bebekler çoğu zaman bakıma muhtaç olduklarından bağlanma davranışları çoğu zaman ortaya çıkarken (Bee ve Boyd, 2009; Bowlby, 1979) büyük yaştaki çocuklar sadece korktuklarında, yorulduklarında veya stres altındayken bağlanma davranışları ortaya çıkar (Bee ve Boyd, 2009; Bowlby, 1979; Bowlby, 1998). Başka zamanlarda ise daha az olarak bağlanma davranışları sergilenir. Başka bir deyişle bağlanma davranışı en bariz erken çocukluk döneminde görülse de özellikle acil durumlarda olmak üzere tüm yaşam döngüsünde görülmektedir. Çünkü bağlanma davranışı beşikten mezara tüm yaşam boyunca insan doğasının bir özelliğidir (Bowlby, 1998). Ancak yaş ilerledikçe bu davranışlar daha az sıklık ve yoğunlukta ortaya çıktığı gibi (Bowlby, 1969; Bowlby, 1979) daha geniş koşullarla sonlanabilir hale gelmektedir. Kişi fotoğraf, mektup veya telefon görüşmesi gibi sembolik durumları kullanarak temas sürdürebilir (Bowlby, 1969).

Çocuğun annesine karşı sergilediği bağlanma davranışındaki yoğunluğu annenin davranış şekilleri etkileyebilir. Bir anne çocuğunun dizine oturması gibi çocuğun temas kurma isteğine karşı geldiğinde çocuk rutininde davrandığından daha fazla bir şekilde annesine yapışır. Aynı şekilde çocuk annesinin onu bırakacağından kuşku duyduğunda da ısrarcı bir şekilde annesinin yanında kalmasını ister (Bowlby, 1969). Herhangi bir tehdit durumu ya da şiddetli bir belirsizlik durumu olduğunda da çocuk için en güvenli tepki tüm dikkat ve enerjisini yakınlığı yeniden sağlamak için tüketmektir (Hazan ve Shaver, 1994). Eğer çocuk annesiyle yakınlık kurmak istediğinde her seferinde annesinin ona baktığını, karşılık vermeye hazır olduğunu görürse mutlu olacak ve uzak



mesafelere keşif yapmaya çıkacaktır. Kısacası anne çocukla ne zaman yakınlık kurma konusunda isteksizmiş gibi görünürse çocuk harekete geçerek kendi davranışlarıyla annesiyle yakınlık kuracaktır. Eğer anne yakınlık kurmada hazır olduğunu çocuğuna gösterirse çocuk rahatlayacaktır (Bowlby, 1969).

Annenin çocuğun yanında olduğu durumlarda ya da çocuğun annenin nerede olduğundan emin olduğu durumlarda çocuk bağlanma davranışını keser ve çevreyi keşfetmeye başlar (Bowlby, 1979; Hazan ve Shaver, 1994). Bu durumda annenin varlığı çocuğa güvenlik ve rahatlık duygusu verdiğinden (Bee ve Boyd, 2009) çocuk keşfetmeye yönelebilmektedir ve çocuk yorulduğunda ya da korktuğunda annesi geri dönebileceği güvenli üs konumundadır (Bowlby, 1979; Hazan ve Shaver, 1994).

Genellikle çocuklar bir kişiden daha çok kişiye bağlanma davranışı sergilemektedir. Ancak bağlanma davranışı sergiledikleri tüm kişilere benzer davranmamaktadırlar. Gelişimde bazı sıkıntılar yaşanmadığı sürece bağlanma daima başlangıçta anneye yönelik olsa da çocuğun öz annesi dışındaki kişilerden biri de birincil bağlanma figürü olabilmektedir (Bowlby, 1969). Çünkü bebeğin sıkıntılı durumlarında ya da bebek zorlanmışlık işaretlerini sergilediğinde olumlu yanıt veren kişi bebek için önemlidir. Buradaki yanıtın niteliği yani kalitesi de önemlidir. Kişinin tanıdık olması ve karşılık vermesi bağlanma figürünün seçiminde etkili olur (Hazan ve Shaver, 1994). Bebeğe kişi arasındaki sosyal etkileşim ne kadar çoksa bebeğin o kişiye bağlanma olasılığı da artacaktır. Yani bebeğe kim annelik yapmışsa bağlanma figürü o kişi olacaktır (Bowlby, 1979).

Erken dönemde bağlanma figüründen tümüyle ya da kısa süreli ayrı olmak bağlanmayı etkilemektedir. Bağlanılan kişiye ve sürecin kendisine duyulan güveni zedelemektedir (Yörükkan, 2015). Birincil olarak bağlı olduğu kişiden ayrılmak zorunda kalan bir çocuğa bu kişi yerine koyabileceği biriyle bağ kurma fırsatının verilmesi bu yüzden çok önemlidir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015). Başka bir deyişle anne-bebek ikilisinin ilk 2 yılı gelecek dönemlerdeki bağlanma ve ayrılmaların temelini oluşturur. Bu 2 yıllık dönemde çocuk annesine bağlanmada problem yaşarsa güvenli bağlanamaz (Güneş, 2015). Sağlıklı gelişimde bağlanma, önce çocuk ve ebeveynleri sonra yetişkinle yetişkinin duygusal yakınlık bağlanmasının gelişimine neden olur (Bowlby, 1980). Kısacası Bowlby, bebeğin ilk bağlanmasının yaşamı boyunca yaşamının daha sonraki

kısımlarında da kişinin gelişimini kalıcı olarak etkileyeceği önerisini dile getirmiş ve çocuğun annesiyle arasındaki bağlanma şekilleri ilişkisinin daha ayrıntılı incelenmesini istemiştir (Bowlby, 1969). Bebeklik dönemiyle gelişmeye başlayan ve temellerinde kendilik ve diğerleri zihinsel yapılarını bulunduran bağlanma şekilleri psikolojik sağlığı etkilemektedir (Gündüz, 2013).

### 2.2.2. İçsel çalışan modeller

Bebeğin yaşamının ilk aylarından itibaren annesiyle, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde de anne ve babasıyla kurduğu ilişki sonucunda bağlanma figürlerinin çeşitli durumlarda kendine nasıl davranacağına ilişkin içsel çalışan modeller oluşturulur (Bowlby, 1976; Bowlby, 1998). Kişinin hayatının geri kalanındaki tüm planları ve beklentileri kurulan bu içsel çalışan modellere bağlıdır (Bowlby, 1976).

Dünyaya yönelik oluşturulan içsel modeller bağlanma figürünün nerede bulunacağına ve kişiye nasıl karşılık vereceğine ilişkin bir tasarımdır (Bowlby, 1976). Bakım veren kişiyle tekrarlanan etkileşimler sonucunda bebek ne bekleyeceğini öğrenmektedir (Hazan ve Shaver, 1994) ve bu yaşantıları sonucu oluşturduğu içsel modellerine göre davranışlarını ayarlamaktır (Bee ve Boyd, 2009; Hazan ve Shaver, 1994). Çünkü bir kişi bağlanma figürünün var olduğunu ve cevap verebilir konumda olduğunu biliyorsa o kişi güçlü şekilde daima güvenlik duygusu hisseder. Bu da o kişiye ilişkisine değer vermesi ve ilişkisini sürdürmesi için cesaret verir (Bowlby, 1998).

Kişinin kendine yönelik oluşturduğu içsel çalışan modeller ise bağlanma figürünün gözünde ne kadar kabul edilebilir ya da kabul edilemez olduğuna ilişkin çıkarımlarına dayalı bir tasarımdır. İstenmeyen çocuk anne ve babasınca istenmediğini hissettiği gibi kendisini kimsenin istemeyeceği bir kişi olarak görür. Sevilen bir çocuk da bu durumun tam tersi olarak anne babasının sevgisine güven duyduğu gibi herkes tarafından kendinin sevilebilir biri olarak görüleceğinden emindir (Bowlby, 1976).

Olumlu aile ortamında büyümüş kişiler insanları destek, yardım, koruma istenebilecek ulaşılabilir kişiler olarak görür. Bu kişiler dünyaya güvenle yaklaşip tehlikeli olabilecek durumlarla başa çıkabilir ya da başa çıkmak için yardım isteyebilirler. Olumsuz aile ortamında büyüyen çocukların bazıları onları destekleyen figürlere/kişilere sahip değildir. Bazıları ise bağlanma figürlerinin ulaşılabilirliğinden

şüphe duyarlar. Böyle bir ortamda büyüyen çocuklar bakım veren kişinin ulaşılabilir, güvenilebilir olduğuna inanmayan yetişkinler olacaktır. Bu yetişkinler dünyayı huzursuz edici, tahmin edilemez bir yer olarak görür (Bowlby, 1976).

İçsel çalışan modellerin oluşumu bağlanmanın en kolay aktive olduğu hayatın ilk yılının sonuna doğru olan kısmıyla 5 yaş arası olan dönemde gerçekleşir (Bee ve Boyd, 2009; Bowlby, 1976). 5 yaşındaki çoğu çocuğun annesine ya da ona bakım veren kişiye yönelik belirgin içsel modeli, benlik modeli ve ilişkilerinin modeli vardır (Bee ve Boyd, 2009). Ancak 5 yaşından 15 yaşına kadar giderek hassasiyette azalma olsa da 15 yaşına kadar olan 10 yıllık süreçte bağlanma figürünün ulaşılabilirliğine yönelik beklentilerin oluştuğu hassas dönem devam eder (Bowlby, 1976).

Annesiyle olan ilişkisinde çocuğun içsel çalışma modelleri oluşturulduğu dönemden itibaren işlemeye devam ettiğinden 8 yaşındaki bir çocuğun anne desteğine yönelik algısı çocuğun 4 yaşındaki bağlanma güvenliği durumuna bakılarak tahmin edilebilir. Başka bir deyişle 8 yaşındaki bir çocuğun okulöncesi dönemde oluşan bağlanma güvenliği annenin desteğine yönelik algısını annesinin asıl davranışlarından daha iyi öngörmektedir (Booth, Rubin ve Rose-Krasnor, 1998).

### **2.2.3. Bebeklik ve çocukluk döneminde bağlanma**

Yaklaşık 3 aylık bebekler annelerini görünce gülümser, daha kolay ses çıkarır ve diğerlerine baktığından daha uzun süre annesini gözleriyle takip eder. Annesini bu şekilde fark etmesi bağlanma davranışının olduğunu kanıtlamak için yeterli değildir (Bowlby, 1969). Çünkü bebeklerin 4 aylık olmadan önce sergilediği birkaç tane ayırım gözleterek yönlendirmiş olduğu tepkisi bulunmaktadır (Bowlby, 1976). Bağlanma davranışı ayırt edilmiş anne figürüne yakınlık veya ulaşılabilirliği koruma amacı taşır. Bu amaç için bebeğin annesi olmadığında onu aklında tutabileceği bilişsel kapasitesinin gelişmiş olması gerekir. Bu da yaşamın ikinci altı aylık diliminde olur (Bowlby, 1998).

Bebeklerde anne figürüne bağlanma 6 aydan sonra görülmektedir (Bowlby, 1976; Bowlby, 1979; İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015; Schaffer ve Emerson, 1964). Bu sebeple bebeklerin anneden ayrılığa 6-7 ay öncesinde tepki vermemeleri şaşırtıcı değildir (Bowlby, 1976). Ayrıca bağlanma davranışı ortaya çıktıktan sonraki ilk ayda yoğunluk olarak en yüksek seviyeye ulaşmaktadır (Schaffer ve Emerson, 1964). Anne

babaların bebekleri doğunca ilk haftalarda bebekleriyle etkileşim kurmaları halinde ise bağlanma kolaylaşmaktadır (Gander ve Gandiner, 2004).

Bağlanma 6 aydan sonra görüldüğü için 9 aylıktan büyük bebeklerin büyük çoğunluğu yabancı bir kişiyle bırakıldığında protesto, ağlama, kısa ya da uzun süreli huysuzluklar ve yabancı kişiyi reddetme tepkilerini gösterirler (Bowlby, 1998). Yani yabancı korkusu ve ayrılık kaygısı 6-9 aylık dönemde görülmeye başlamaktadır (Bee ve Boyd, 2009; Marks, 1969). 12-16 aylar arasında bu korku ve kaygının sıklığında artış olurken 2 yaşından sonra azalmaya başlar (Bee ve Boyd, 2009).

Hastanede kısa süreli kalan bebeklerle anne yoksunluğu konusunda yapılan bir araştırma sonucunda da bebeklerin 7 aylık öncesinde ve 7 aylık sonrasında farklı davranışlar sergilediği görülmüştür. 7 aylıktan daha büyük bebekler yaşadıkları huzursuzluk döneminde gözle görülür şekilde üzgünken annelerinin olmasına ihtiyaç duymuşlardır. 7 aylıktan daha küçük bebekler annelerinden ayrı oldukları dönemde gözle görülür bir huzursuzluk sergilememişlerdir. Bunun yerine bu bebekler yeni çevreye ve etrafında daha önce görmedikleri insanlara uyum sağlamışlardır (Schaffer ve Callender, 1959).

İki yaşında çocuğun hareketlenmesiyle sürekli tipik bağlanma görülür. İki yaşına kadar çoğu çocukta bağlanma davranışları kolay bir şekilde harekete geçmektedir. Örneğin, annenin bir yere gitmesi ya da korkutucu herhangi bir durum yaşanması gibi. Bu davranışsal sistemlere annenin sesi, annenin görüntüsü ya da annenin dokunmasıyla etkili olarak son verilebilmektedir. Çocuk üç yaşına girene dek bu davranışsal sistemlerin aktifliği çok kolay bir şekilde olmaktadır (Bowlby, 1969).

3 yaşından sonra bebeğin yaşadıklarını algılamasındaki ve anlamasındaki artışla birlikte bağlanma davranışını sağlayan koşullar da değişir (Bowlby, 1969), aktif olma kolaylığı ve anneyle yakın olma acilliği azalır (Bowlby, 1969; Bowlby, 1979). Kısacası 3 yaşından sonra çocuktaki bağlanma davranışı hem daha az yoğunlukta (Bowlby, 1969; Bowlby, 1976) hem de bebeğin ilk yılındaki gibi çok sık değildir (Bowlby, 1969). Ancak bu durum birden bire değil yavaş yavaş meydana gelmektedir (Bowlby, 1976).

Üç yaşının sonuna gelen bir çocuk düzenli ve güçlü bir biçimde bağlanma davranışını ortaya koyar. Annesinin geçici bir süre yanında olmamasını çok daha rahat

bir şekilde kabul edebilir. Başka çocuklar varsa onlarla oyun oynayarak vakit geçirebilir. Üç yaşından sonra birçok çocuğun akraba ya da öğretmen gibi başka bir bağlanma figürüyle güven içinde yabancı bir ortamda bulunabildiği görülür (Bowlby, 1969).

Önceki dönemlere göre daha az ısrarcı ve daha seyrek bağlanma davranışı göstererek dört yaşında da bağlanma davranışları devam eder. Anaokulu dönemi boyunca da çocuklar giderek azalan güçlükte bağlanma davranışları sergileseler de dört yaşından çok da farklı olmayan bir tablo ortaya koymaktadırlar. Öte yandan 5-6 yaşlarında da başkalarıyla oynarken bir şeyler ters gittiğinde çocuklar öncelikle ebeveynlerine yönelirler. Hafif bir korkudan daha fazlasını yaşadıklarında ise ebeveynleriyle hemen temas etmeye çabalarlar (Bowlby, 1969).

Annesiyle güvenli bir ilişki kuran ve öncesinde annesinden ayrılmayan çocuklar annelerinden ayrıldıklarında genellikle öngörülebilir davranışlar göstermektedirler (Bowlby, 1969; Bowlby, 1980). Anneye gösterdikleri davranışın baskınlığına göre annelerinden ayrılan çocukların tepkileri protesto, umutsuzluk ve kopma olarak isimlendirilen üç evreye ayrılabilir (Bowlby, 1969; Bowlby, 1979; Bowlby, 1980). İlk evre olan protesto evresi hemen başlayabildiği gibi gecikme de yaşanabilmektedir. Birkaç saatten birkaç haftaya uzadığı da görülmektedir. Anne kaybına çocuk kesin bir üzüntü gösterir. Elindeki tüm kaynakları kullanarak annesini yeniden bulmak için ısrarla çabalar. Çoğu zaman bağıra çağıra yüksek sesle ağlama, yatağını sarsma, kendini savurma ve kayıp annesinin var olduğunu gösterecek herhangi bir görüntü ya da sese yönelik istekli arayış görülür (Bowlby, 1969; Bowlby, 1980). Çocuk bu süre zarfında çabalamak için annesinin geri döneceği umudu ve beklentisiyle motive olur (Bowlby, 1979; Bowlby, 1980).

Davranışları umutsuzluk görüntüsü verse de umutsuzluk evresinde çocuk zihninde hala kayıp annesiyle ilgili düşüncelerle meşguldür (Bowlby, 1969; Bowlby, 1979). Annesinin geri dönmesini hala özlemlerle bekler ama bunun gerçekleşeceğine dair umudu azalır (Bowlby, 1979; Bowlby, 1980). Huzursuzluğu, gürültücü talepleri yok olur (Bowlby, 1980). Başka bir deyişle aktif fiziksel hareketleri azalabildiği gibi sonlandığı da olur. Monoton ya da aralıklı olarak ağlamalara devam eder (Bowlby, 1969). Çocuk içine kapanıklaşır (Bowlby, 1980) ve sessizleşir (Bowlby, 1979). Geri

çekilme, durgunluk, çevredekilerden isteklerin yok olması gibi derin bir yas durumuna girer. Oldukça sessiz bir dönemdir. Hatta üzüntüsünün azaldığı şeklinde yanlış düşünceler oluşabilir (Bowlby, 1969).

Kopma evresinde çocuk bakıcıları artık reddetmez. Gösterdikleri ilgiyi, verdikleri yiyecek ve kıyafetleri kabul ettiği gibi gülümseyerek karşılık verir. Anne ziyaret ettiğinde her şeyin iyi olmadığını görebilir. Annesini karşılamak yerine onu zor tanıma, yapışma yerine uzakta kalıp ilgisiz olma, gözyaşları yerine başka tarafa yöneltilmiş bir mutsuzluk vardır (Bowlby, 1969). Çocuk anneye tüm ilgisini kaybetmiş gibi görünmektedir (Bowlby, 1969; Bowlby, 1979).

Çocuğun annesiyle tekrar bir araya geldiğinde gösterdiği davranışları anneden ayrıken hangi evreye geldiğine göre değişir. Genelde sessiz ve talepkar olmayan çocuğun bu davranışlarını ne kadar sürdüreceği anneden ayrılık süresine, annesinin onu ziyaret edip etmemesine göre değişir. Birkaç hafta ya da aylarca ziyaret edilmeden kalan çocuk kopma evresine ulaşmışsa tepkisizliği bir saat, bir gün ya da daha fazla sürebilir. Annesine duygularını göstermeye başladığı zaman da çocuk anneye yapışacaktır. Bir dakikalık bir ayrılıkta bile çocuk öfke ve akut anksiyete yaşayacaktır. 6 aydan uzun süreli ayrılık ya da ayrılıkların tekrar tekrar yaşandığı durumlarda çocuk kopma evresinin ileri bir noktasında olacaktır. Bu durumda da çocuğun anneden tamamen kopması ve bir daha annesine duygusal yakınlık kuramaması tehlikesi yaşanabilir (Bowlby, 1979).

Robertson ve Robertson annesi doğum için hastanede olan 4 ilk çocuğu seçerek 1971 yılında bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Seçilen çocuklar olumlu aile yaşantılarına sahip oldukları gibi annelerinden ayrılmalarından önce tanıştıkları Robertson tarafından duyarlı, çocuğa karşılık veren, çocukların öz annesinin bakım yöntemlerini kullanan, kısacası olabildiğince iyileştirilmiş şartlarda bakılmıştır. Bu şartlar altında çocuğun annesinden ayrıldığında vereceği tepkileri araştırmak amaçlanmıştır. Annelerinden 10 - 27 gün ayrılık yaşayan çocukların yaşları 17-29 ay arasında değişmektedir. Çocukların annelerinden ayrıldıklarında yaşadıkları rahatsızlığın daha olumsuz şartlarda olan çocukların yaşadıkları rahatsızlıklardan çok daha düşük derecede olduğu ancak yine de çocukların gözle görülebilecek derecede üzgün durdukları görülmüştür. Daha büyük olan 2 çocuğun sergilediği rahatsızlık

davranışları daha küçük 2 çocuktan farklı olduğu belirtilmiştir. Daha küçük 2 çocuk dil kapasitesi açısından tam gelişim göstermedikleri gibi yaşlarından dolayı daha büyük 2 çocuğa uygulanan annelerini akıllarında tutmalarına yardımcı olacak herhangi bir işlem daha küçük 2 çocuğa yapılmamıştır. Daha küçük 2 çocuğun bağlanmayı annelerinden bakıcıya daha kolaylıkla aktarabilmelerinin sebebinin bundan kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Anneleriyle tekrar bir araya geldiklerinde de daha küçük 2 çocuk annelerini tanıyıp onları sevinçle karşıladıkları gibi daha büyük 2 çocuktan farklı olarak bakıcıdan ayrılmak istememişlerdir. Daha büyük 2 çocukta eskisine göre annelerine daha fazla saldırgan davranışların görülmeye başlamıştır. Bu durumun aileye yeni bir bebeğin gelmesinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir (Robertson ve Robertson, 1971'den akt., Bowlby, 1976).

#### **2.2.4. Bebeklik ve çocukluk döneminde bağlanma stilleri**

Ainsworth (1979), yabancı bir ortamda anneden ayrılıktan sonra anneyle yeniden bir araya gelen bebeklerin gösterdiği bağlanma davranış kalıplarının sınıflandırılması için bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bağlanmayı objektif bir şekilde test edebilmek için Ainsworth, "Yabancı Durum" ismini verdiği bir yöntem geliştirmiştir (Masterson, 2008). Bu yöntemde anne ve 12-18 aylık bebek pek çok oyuncuğun olduğu bir odada beraberdirler. Yabancı biri bu odaya girince önce anne ve çocuk beraber odada kalırlar. Sonra anne bu odadan ayrılır. Ardından anne odaya tekrar geri gelir ve daha sonra anne de yabancı kişi de tekrar odadan ayrılır. Ardından önce yabancı kişi geri döner sonra da anne geri döner. Bu süreçte çocuğun davranışları gözlemlenir (Kalat, 2008; Masterson, 2008). Ainsworth'ün (1979) yaptığı çalışma sonucunda üç farklı bağlanma stili olduğu ortaya çıkmıştır. Yaptığı bir dizi deneysel çalışmalarla da Ainsworth, çocukların bağlanma davranışlarını güvenli, kaygılı\kararsız ya da kaygılı\dirençli ve kaçınan olmak üzere üç sınıfa ayırmıştır. Main ve Solomon (1990) tarafından da Ainsworth'ün yaptığı sınıflamaya ek olarak "dağınık\karışık" olarak isimlendirilen dördüncü bir bağlanma stili eklenmiştir.

Ainsworth'ün yaptığı çalışmalar sonucu anne-bebek bağlanmasında belirlediği örüntülerin aile ortamındaki kararlılığın sürmesi durumunda sonraki yıllarda da sürdüğü görülmektedir (Bowlby, 1969). Waters'un 1978 yılında 50 bebekle yaptığı çalışmasında bulunduğu sonuçlar bu durumu desteklemektedir. Waters, ilk değerlendirmesinde 12 aylık

tüm bebeklerin ebeveynlerine bağlanma örüntülerinin güvenli, kaçınan ve kararsız olmak üzere belirlenmiş olan üç kategoriden birinde yer aldığını tespit etmiştir. Bu ilk değerlendirmeden bağımsız olarak yeniden yapılan ikinci değerlendirmede ise 18 aylık 50 bebekten 48'inin yine ilk değerlendirmedeki kategorilerinde yer aldığını belirlemiştir. Main ve Cassidy (1998) ve Wartner (1986) de yaptığı çalışmalar sonucunda 0-12 ay arasındaki bebeklerin anneleriyle bağlanma stillerinin 6 yaşlarındaki anneleriyle bağlanma stilleriyle büyük ölçüde aynı olduğunu saptamışlardır.

#### ***2.2.4.1. Güvenli bağlanma stili***

Güvenli bağlanan bebekler annelerinden ayrılmadan önce annelerini keşif için güvenli bir üs olarak kullanırlar (Ainsworth, 1979; Kalat, 2008). Ayrıca anneleriyle beraber odadayken annelerine oyuncak gösterir, annelerine cıvılda ve anneleriyle göz kontağı kurarlar. Annelerinden ayrıldıklarında biraz stres yaşarlar ve kısa süreli ağlayanlar da olabilir (Kalat, 2008). Tekrar bir araya geldiklerinde göz kontağı kurmaya, yakınlık kurmaya çalışır, anneleriyle etkileşim içinde olurlar (Ainsworth, 1979).

Güvenli bağlanma sağlıklı gelişimle uyumlu bir bağlanma şeklidir (Bowlby, 1998). Güvenli bağlanma olabilmesi için yetişkinin bebeğin ihtiyaçlarına duyarlı olmasına ihtiyaç vardır. Çocuklarının gereksinimlerine karşı çok duyarlı olarak onların iletlerine açık olan ve hemen onlara karşılık veren anne babalar çocuklarının davranışsal ipuçlarından yola çıkarak kendilerine hangi iletiyi ulaştırmaya çalıştığını yorumlarlar. Bu tür bir aile içi iletişimi olan çocuklar neşeli, gülen, oynayan ve anne babasıyla sözel etkileşim kuran çocuklardır (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015). Ayrıca eğer olumsuz ya da korkutucu olaylarla karşılaşsalar anne babalarının ya da bakım veren kişilerin ulaşılabilir ve karşılık vermeye, yardım etmeye hazır olduğunu bilerek kendilerine güvenirler. Bu güven duygusuyla da dünyayı keşfederken cesur hissederler. Aynı zamanda da bu keşiflerin üstesinden gelebilecek kadar kendilerini yetenekli görürler. Bu kişilerin annelerinin davranışlarına bakıldığında annelerinin kolay ulaşılabilir oldukları, çocuklarının işaretlerine duyarlı oldukları, çocukları koruma, rahatlık ve yardım istediğinde sevgi dolu şekilde karşılık verdikleri görülür (Bowlby, 1998). Leondari ve Kiosseoglou (2000) da bebeklerine güvenli bağlanan annelerin beslenme ve oyun durumlarında bebeklerine kaygılı bağlanan annelerden daha işbirlikçi



ve daha duyarlı olduklarını gözlemlemiştir. Kısacası duyarlı ve sevgi dolu bakım gören çocuklar başkasından yardım istediğinde ona yardım edeceklerine dair güven hisseder, dünyayı keşfederken kendine güveni ve cesareti giderek artar (Bowlby, 1998).

#### **2.2.4.2. Kaygılı-kararsız bağlanma stili**

Kaygılı-kararsız bebekler annelerinden ayrılmadan önce bile bazı kaygı belirtileri gösterirler. Annelerinden ayrılınca da yoğun bir şekilde kaygılanırlar. Tekrar anneleriyle bir araya geldiklerinde anneleriyle yakınlıktan ve göz kontağı kurmaktan kaçınırlar. Anneleriyle etkileşim kurmakta direnirler (Ainsworth, 1979).

Ainsworth ve Bell (1970), orta sosyoekonomik gruptan 49-51 haftalık 56 beyaz bebekle yabancı ortamda bağlanma ve bağlanma davranışını etolojik-evrimsel açıdan incelemek için yaptıkları çalışma sonucunda azımsanmayacak kadar fazla oranda bebekte yeniden anneye bir araya gelince ilişki kurmaya direnç gösterme davranışlarının ilişkiyi koruma davranışlarına bağlanarak sergilendiğini tespit etmişlerdir.

#### **2.2.4.3. Kaçınan bağlanma stili**

Kaçınan bebekler anneleriyle beraberken annelerinin yanında durmazlar. Anneleriyle çok etkileşime girmezler (Kalat, 2008). Bu bebekler diğer iki bağlanma stilindeki bebeklere zıt olarak annelerinden ayrıldıklarında nadiren ağlarlar (Ainsworth, 1979). Tekrar bir araya geldiklerinde anneleriyle yakınlık kurmaktan kaçınırlar (Ainsworth, 1979; Kalat, 2008).

Bazen açıkça belli bazen belli olmayan çeşitli sebeplerle anne babalar bebeklerini reddederler (Gander ve Gardiner, 2004). Eğer bebekler anne rahatlığı ve koruması isteğiyle annesine yaklaştıklarında anne tarafından reddedilirseler (Bee ve Boyd, 2009; Bowlby, 1998) ya da anne düzenli bir şekilde bebeğiyle temas etmekten kaçınırsa bebeğin kaçınan bağlanma örüntüsü sergilemesi yüksek ihtimallidir (Bee ve Boyd, 2009).

Anne babalarının dışlaması sonucunda ilgisiz kalan çocuklar insanlardan uzak ve duygusuz olabilirler. Anne babalarının eve gelmesi ya da uzağa gitmeleri konusunda duyarsızdırlar. Bağlanma geliştirmeyen çocuklar akrabaları ve anne babaları arasında

herhangi bir ayırım gözetmez, anne babaları odadan çıkınca ağlamaz, onları takip etmeye çalışmaz. Haddinden fazla olan bu bağımsız davranışlar çocuk için sağlıklı bir durum değildir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015).

Kaçınan bebeklerle kaygılı-kararsız bebeklerin arasında farklılıklar bulunmaktadır. Kaçınan grupta yer alan bebekler daha agresif, daha uyumsuz ve kaçinganken kaygılı-kararsız grupta yer alan bebekler daha kolay hüsrana uğrayan, daha az ısrarcı davranışlar sergileyen bebeklerdir (Ainsworth, 1979).

#### **2.2.4.4. Dağınık\karışık bağlanma stili**

Main ve Solomon (1990), Ainsworth'ün hiçbir bağlanma sınıflamasına girmeyen bebeklerin yabancı durumda sergilemiş oldukları davranışlarının ayrıntılarını yeniden gözden geçirerek davranış örüntülerinde tuhaf, anlaşılmaz ya da çatışan taraflar olarak diğer bağlanma stillerinde sergilenen davranışlara benzemeyen belirli davranışlar keşfetmişlerdir. Gözlemlenen davranışları yeterince tanımlayacak tek bir sınıflama başlığı araştıran çalışmacılar “dağınık\karışık” başlığını seçmişlerdir.

Karışık ya da dağınık bağlanan bebekler annelerinin farkında değil gibidirler. Bu bebekler yaklaşma ve kaçınma davranışları arasında değişiklik gösterirler ve yakınlıktan daha çok korku duyarlar (Kalat, 2008).

#### **2.2.5. Ergenlik döneminde bağlanma**

Bağlanma kişilerin yaşamının büyük bir kısmı süresince devam eder (Bowlby, 1979). Bağlanma davranışını çocuklarla sınırlayamayız. Çocuklara göre daha zor harekete geçse de kaygı, stres durumlarında ergenler ve yetişkinlerde de bağlanma davranışları görülür (Bowlby, 1998). Ancak ergenlikte bağlanma davranışlarının biçiminde değişiklik olur (Bee ve Boyd, 2009; Bowlby, 1969). Erken dönemdeki bağlanmalar zayıflar (Bowlby, 1979) ve bağlanma davranışları anne- babaya yönelikten çok aile dışındaki kişi ya da gruplara doğru kayar (Bowlby, 1969). Bazı kişilerde bu yeni bağlanmaların erken dönem bağlanmalarıyla yer değiştirdiği görülür (Bowlby, 1979). Yine de erken dönemdeki bağlanmalar kolay bir şekilde terk edilemez ve genellikle devam eder (Bowlby, 1979; Bowlby, 1998). Alan yazında ergenlerde akran bağlılığını en iyi yordayan özelliğin ebeveyn bağlılığı olduğu bilgisiyle karşılaşılmaktadır (Günaydın ve Yöndem, 2007).

Güvenli dayanak olarak görülen bağlanma figürüne yalnızca çocukluk döneminde ihtiyaç duyulmaz. Acil ve en belirgin olduğu zaman olması nedeniyle bağlanma ilişkileri yaşamın ilk yıllarında en çok dikkat çekmektedir. Halbuki ergenler ve yetişkinler de bağlanma figürüne ihtiyaç duyarlar (Bowlby, 1979). Özellikle yaşamın ilk 3 yılında bağlanma figürünün olup olmaması önemliken 3 yaşından sonra bağlanma figürünün ulaşılabilirliğine ya da ulaşamazlığına yönelik düşünceler git gide baskın hale gelir. Ergenlik döneminden sonra da bu değişken hakimdir (Bowlby, 1976).

Çocuk ve ergenler yaşları ilerledikçe güvenli dayanakları olan anne ve babalarından daha uzağa daha çok zaman için gitmeye cesaretlenirler. Anne ve babalarının ulaşılabilir ve yardıma ihtiyaçlarına karşılık vermeye hazır olduklarına ne kadar emin olurlarsa o kadar doğal bir şekilde uzaklaşarak kendilerini keşif için güvende hissederler. İlk başlarda keşifler zaman ve yer açısından sınırlıdır. 3 yaşından sonra çocuk bu mesafeyi ve zamanı artırmak için kendine güvenmeye başlar. Önceleri bu süre yarım güne sonra tam güne uzar. Ergenlikte çocuğun gezintileri haftalık ya da aylık olacak kadar uzar ve yeni bağlanma figürleri de aranır. Yine de ruh sağlığı için evin güvenli bir dayanak olarak vazgeçilmez olduğu gerçeği değişmez (Bowlby, 1998).

Eğer ergenler güvenli bağlanmışlarsa bu dönemin özelliği olan özerklik isteği ile kendi özgürlüklerine ve yaşlılarına düşkün hale gelseler bile gelişimsel olarak belirgin bir kriz yaşamazlar. Ancak ergenler güvensiz bağlanmışlarsa özellikle kaygılı ve kararsız bağlanma yaşayan ergenler bu dönemdeki dönüşümler kimlik ve sosyalleşme baskılarıyla birleşerek farklı problemler ortaya çıkartabilir. Ergenlik döneminde önem kazanan özerklik ve arkadaş ilişkileri sebebiyle ergenler kendilerini farklı ilişkilerde dener, yeni rolleri sınar, din, ideoloji gibi alanlar da dahil olmak üzere tüm alanlarda keşiflerde bulunurlar. Keşifler eğer anne-babanın bağlanma güvencesi altında yapılırsa hem bu keşiflerde ergenlerin başarılı olma şansları artar hem de bu keşifler için daha doğru yerlere yönlendirilmiş olurlar. Güvensiz bağlanma yaşayan ergenlerde keşif olduğundan daha fazla stresli olarak yaşanır. Keşif ve atılımda bulunma güdüsünün önüne korunma ve kaygıyı bastırma geçmektedir. Keşif yerini ya daha çok başkalarını memnun etmeye, onların onaylarını almaya yönelik davranışlara ya da ilişkilerde yaşanabilecek örselenmeden kaçınmak için kendini savunma davranışlarına bırakır. Aslında ergenlik dönemindeki bu süreçte ergenler anne-babalarına başka zamanlarda

ihtiyaç duyduklarından daha çok ihtiyaç duyabilirler. Hata yapınca dönebilecekleri “güvenli sığınak” ve yeni atılımlar için de “keşif üssü” olarak anne-babalarını görmek isterler. Kısacası arkadaşına bağlanma ve romantik partnere bağlanma, anne-babaya bağlanma ile beraber sürdürülür. Tabi ki anne-baba ile harcanan zaman azalır tek yönlü bir ilişkiden karşılıklılık ilkesine geçilir (Sümer, 2006 Aralık).

Zimmermann ve Becker-Stoll 2002 yılında yaptıkları çalışmada 16 yaşında güvensiz bağlanma zihinsel temsillerine sahip olan ergenlerin 18 yaşına geldiklerinde daha güvenli bağlanma zihinsel temsillerine yönelik bir değişim yaşamadıkları görülmüştür. Başka bir deyişle ergenlik döneminde bağlanma zihinsel temsillerinde kararlılık olduğu görülmüştür.

### 2.2.6. Dörtlü bağlanma modeli

Bartholomew ve Horowitz (1991) tarafından, Bowlby'nin benlik ve diğerleri modeli şeklinde oluşturulmuş içsel çalışma modeli kullanılarak yeni bir bağlanma stilleri formu oluşturulmuştur. Bu içsel modeller kişinin kendini sevmeye, değer vermeye, desteklenmeye layık ya da layık olmayan şeklinde olumlu ve olumsuz görüşleriyle diğerlerinin güvenilir ya da güvenilmez olarak görüldüğü olumlu ya da olumsuz görüşlerin bulunduğu dört bağlanma stilini oluşturmaktadır.

### Şekil 1: Dörtlü Bağlanma Modeli

		<b>BENLİK MODELİ</b>	
		<b>Olumlu</b>	<b>Olumsuz</b>
<b>DİĞERLERİ MODELİ</b>	<b>Olumlu</b>	1 <b>GÜVENLİ</b> Bağımsızlık ve yakınlığın rahatlığı	2 <b>SAPLANTILI</b> İlişki kaygısı
	<b>Olumsuz</b>	4 <b>KAYITSIZ</b> Bağımsızlığa karşı gelmek yakınlıktan kaçınmak	3 <b>KORKULU</b> Yakınlıktan korku duymak sosyalleşmeden kaçınmak

Bartholomew ve Horowitz (1991) bağlanma stillerinin türlerini şu şekilde açıklamaktadır:

**Güvenli Bağlanma:** Güvenli bağlanma, kişinin kendini sevilebilir olarak algılaması ve diğer insanlar tarafından da kabul edilmeyi içermektedir.

**Saplantılı Bağlanma:** Saplantılı bağlanma, kişinin kendini değersiz görmesiyle diğerlerinin olumlu bakışını birleştirmektedir. Bu bağlanma stiline sahip kişilerin karakteristik özellikleri diğerlerinin değerini kazanarak kendi kabulü için çabalamaktır.

**Korkulu Bağlanma:** Korkulu bağlanma, kişinin kendini değersiz algılamasıyla diğerleri tarafından da reddedileceği ya da değersiz görüleceği şeklindeki olumsuz bakışın birleştirilmesidir. Bu bağlanma stiline sahip kişiler diğerleriyle yakın ilişki kurmaktan kaçarak kendilerini onlar tarafından reddedileceği beklentilerine karşı korurlar.

Bowlby (1976) insanlarda korkuya yatkınlığı azaltan en temel yaşantının güven arttıran bağlanma figürünün ulaşılabilir olması olduğunu belirtmektedir. Başka bir ifadeyle bağlanma figürüne ulaşabileceğinden kuşku duyan kişi bazı durumlarda korkuyla tepki verecektir. Panik yaratan olaylarda o an için korku gösterilirken, kişi bağlanma figürüne ulaşabileceğinden kuşkulanıyorsa birçok durumda korkmaktadır. Ulaşılabilir olmaktan kasıt kişinin bağlanma figürünü kolayca bulabileceği yerde olması ve bağlanma figürünün yatıştırıcı, koruyucu rol üstlenerek tepki vermesidir. Ayrıca korku sonucunda birbirini takip eden hareketsizlik, kişiyi tehdit eden belirli nesneden veya kişiden uzaklaşma-geri çekilme, koruyacağı düşünülen başka nesneye veya kişiye yakınlaşma davranışları gözlenir. Koruma sağlayacağı düşünülen nesneye veya insana yaklaşma aslında bağlanma davranışıdır. Bağlanma figürünün tehdit yoluyla korkuyu yaratan kişi olması ise korku sonucu gözlemlenen birbirini takip eden geri çekilme-bağlanma davranışları arasında çatışma yaşanmasına sebep olan özel bir durumdur.

**Kayıtsız Bağlanma:** Kayıtsız bağlanma, kişinin kendini değer verilebilir, sevilebilir olarak algılamasıyla diğerlerinin olumsuz bakış açılarının birleştirilmesidir. Bu insanlar yakın ilişkilerden kaçınarak kendilerini hayal kırıklıklarına karşı korurlar. Ayrıca bağımsızlıklarını koruyarak zarar görmeyi önlerler.

İnsanlara güvenmeyen, onları umursamayan yani bağlanmada kopmalar yaşayan çocuklar saldırgan, kural tanımayan davranışlar sergileyebilirler. Bu davranışların kızlardan çok erkeklerde olduğu görülür (Bowlby, 1976).

### 2.2.7. Bağlanmanın ölçülmesi

Bağlanmayı ölçen geliştirilmiş ya da uyarlanmış pek çok ölçekle karşılaşılmaktadır.

#### 2.2.7.1. *BDSS: Bağlanma davranışları sınıflandırma seti (AQS: Attachment Q-Sort)*

Bowlby'nin bağlanma kuramına dayanarak anne-çocuk ilişkisinde bağlanma davranışlarındaki kişisel farklılıkları ölçmek amacıyla Waters ve Deane tarafından 1985 yılında geliştirilmiştir. Ev ortamında çocuğun bağlanma davranışları gözlenerek buna göre sınıflandırma yapılmaktadır (Harma, Öztürk ve Sümer, 2008). Waters (1987), Attachment Q-Set'in geliştirilmesindeki sebepleri evdeki güvenli üs davranışı ve Yabancı Durum sınıflandırması arasındaki ilişkinin araştırılmasını kolaylaştırıcı ekonomik bir yöntem olması ve güvenli üs kavramının davranış göstergelerini daha iyi belirtmesi şeklinde açıklamaktadır.

Türkçeye uyarlanan ölçek, 12-48 aylık erken çocukluk dönemindeki çocukların bağlanma davranışlarını yaklaşık 3 saat süreli olarak yapılan kapsamlı gözlemler yoluyla 90 madde üzerinden değerlendirmektedir. Bağımsız 2 araştırmacı tarafından gözlem yapılmaktadır (Harma, Öztürk ve Sümer, 2008). TÜBİTAK-SOBAG projesi kapsamında ölçek Türk kültürüne uyarlanmıştır ve bunun sonucunda ölçeğin Türk örneğinde yüksek düzeyde ölçüm gücü olduğu tespit edilmiştir (Sümer, 2005).

#### 2.2.7.2. *TOBAH: Tamamlanmamış oyuncak bebek ailesi hikayeleri*

Ölçek, Cassidy tarafından 1988 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin uygulaması bebek ailesiyle ilgili olan toplam 6 hikayeden her hikayenin yaklaşık olarak 3 dakika süreyle çocuk tarafından tamamlanması şeklinde yapılmaktadır. Bu hikayelerden çocuğun bağlanmayla ilgili zihinsel temsillerini dışa vurması beklendiği gibi çocuğun kendisi ve annesiyle güven ilişkisi keşfedilmektedir. Hikayeler 5 dereceli ölçekle puanlanmaktadır. Bağlanma figürüyle güvenli ilişkiyi yansıtmakta olan hikayelere ölçekteki üst puanlar verilmektedir. Bununla birlikte hikayeler güvenli olarak sınıflanan hikayeler, kaçınma olarak sınıflanan hikayeler ve düşmanca\olumsuz olarak sınıflanan

hikayeler şeklinde sınıflandırılmış olan 3 gruptan birine yerleştirilir. Ayrıca her hikayenin kodlaması çocuğu hiç tanımayan kişilerce yapılarak hale etkisinden koruma amaçlanmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Seven tarafından doktora tezi kapsamında 2006 yılında gerçekleştirilmiştir. Yapılan geçerlik güvenirlik çalışmaları sonucunda ise ölçeğin geçerli, güvenilir ve Türk çocuklarına uygun olduğu tespit edilmiştir (Seven, 2006; Seven ve Aytar, 2010).

### **2.2.7.3. Oyuncak öykü tamamlama testi**

Granot ve Maysel tarafından 2001 yılında okul öncesi dönemdeki çocukların güvenli yer senaryolarını değerlendirmek amacıyla Bretherton, Ridgeway ve Cassidy'nin geliştirdiği öykü aktarımı tekniğine dayalı olarak geliştirilmiştir. Uygulamacı tarafından başlatılan kısa öyküler oyuncak insan figürleri ve oyuncak eşyalar kullanan çocuk tarafından tamamlanmaktadır. Ölçekte ilki ısınma öyküsü olan toplam 6 tane öykü bulunmaktadır. Ölçek, Uluç tarafından 2005 yılında Türkçeye uyarlanmış ve yarı yapılandırılmış görüşme şeklindedir (Uluç ve Öktem, 2009).

### **2.2.7.4. Güvenli bağlanma ölçeği**

Atkinson ve Bell tarafından 1986 yılında geliştirilmiş 14 maddeden oluşan 5'li likert tipinde bir ölçektir. Ölçek, Bowlby'nin güvenli üs kavramını vurgulamak amacıyla oluşturulmuştur. Keser'in (2006) yüksek lisans tezi kapsamında ölçeğin Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. 6-11 yaş arası çocuklara uygulanan ölçeğin maddeleri hem anne hem baba için kullanılabilir. 3. 7. 8. 10. 14. maddeler ters maddelerdir. Ölçeğin İngilizceden Türkçeye çevirisi Uludağ Üniversitesi'nde İngilizce okutmanı olan Sedef Tetik tarafından, Türkçeden İngilizceye çevirisi ise Atatürk Anadolu Lisesi'ndeki İngilizce Öğretmeni Arzu Alper tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha değeri 0,72 olarak saptanmış ve güvenirliği ise yeterli düzeydedir.

### **2.2.7.5. Bağlılık stili anket formu**

Armsden ve Greenberg 1987 yılında geliştirmiştir. Lee ve Bell ise 2003 yılında formu yeniden düzenlemiştir. Anket 7-12 yaş arasındaki çocukların bağlanma durumunu ölçmektedir. 14 maddeli olan ankette 1., 2., 4., 6., 8., 9., 11. ve 12. maddelere verilen cevaplardan güvensiz bağlanma diğer maddelere verilen cevaplardan güvenli bağlanma ölçülmektedir. Güvensiz bağlanma alt boyutunun Cronbach's alpha değeri

0,613; güvenli bağlanma alt boyutunun Cronbach's alpha değeri 0,577 olarak tespit edilmiştir (Akt. Cebeci, 2009).

#### **2.2.7.6. İA: İlişki anketi (RQ: Relationships questionnaire)**

Bartholomew ve Horowitz tarafından (1991) geliştirilmiştir. Dört kısa paragraftan oluşan ölçekte her bir bağlanma stili bir paragraf ile ölçülmektedir. Paragrafların kendilerini ne oranda tanımladığını kişiler 7li likert tipi derecelendirme üzerinde işaretlemektedirler.

Türk örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını Sümer ve Güngör (1999) gerçekleştirmiştir. Her bir bağlanma stili 1 madde ile ölçüldüğünden Türk örnekleminde yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında iç tutarlılık katsayısı hesaplanamamıştır. Ancak ölçeğin yeterli düzeyde bileşen geçerliğine sahip olduğu bulunmuştur. Batı kültürleri için ölçek kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olarak bulunmuştur.

#### **2.2.7.7. İÖA: İlişki ölçekleri anketi (RSQ: Relationships scales questionnaire)**

30 maddeli olan ölçek 1994 yılında Griffin ve Bartholomew tarafından geliştirilmiştir. Kişiler maddeleri 7li likert tipi derecelendirme üzerinden kendilerini ve yakın ilişkilerdeki genel tutumlarını tanımlama durumuna göre işaretleme yapmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının Kuzey Amerika'daki çalışmalarda düşük düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu bulgulanmasına rağmen kabul edilebilir düzeyde test tekrar test güvenilirliğine sahip olduğu görülmüştür. Türk örnekleminde Sümer ve Güngör (1999) tarafından yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları 0,27 ile 0,61 arasında bulunmuştur. Ayrıca ölçek yeterli düzeyde bileşen geçerliğine sahiptir.

#### **2.2.7.8. YİYE: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (Experiences in close relationships inventory)**

Brennan ve arkadaşları ölçeği 1998 yılında bağlanmayla ilgili ölçeklerdeki maddelerden yararlanarak geliştirmişlerdir. Toplam 36 maddeden oluşan ölçeğin onsekizer maddeli kaygı ve kaçınma alt boyutları bulunmaktadır. Kişiler maddelerin kendilerini ne düzeyde tanımladığını 7li likert tipi derecelendirme üzerinden işaretlemektedirler. Kaygı boyutu yakın ilişkilerdeki reddedilme hissi ve terk edilme konusunda aşırı duyarlılıktan oluşan bağlanma kaygısını, kaçınma boyutu başkalarıyla



yakın olmaktan ve bağımlı olmaktan duyulan rahatsızlığı ifade etmektedir. YİYE ile ölçülen kaygı ve kaçınma boyutları kullanılarak Bartolomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeline uygun olarak da sınıflandırma yapılabilmektedir. Düşük kaygı ve düşük kaçınma güvenli bağlanma, yüksek kaygı ve yüksek kaçınma korkulu bağlanma, yüksek kaygı ve düşük kaçınma saplantılı bağlanma, düşük kaygı ve yüksek kaçınma ise kayıtsız bağlanma stili olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin iki boyutunun da yeterli düzeyde geçerlik ve güvenilirliğinin olduğu tespit edilmiştir. Ölçek Türkçeye Sümer tarafından (2006) uyarlanmıştır. Kaygı boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,86; kaçınma boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak bulunmuştur.

Şahin ve Yaka (2010) tarafından yapılan faktör analizi sonuçlarında toplam varyansın %44,17'sini açıklayan 3 faktörlü yapının olduğu görülmüştür. Sümer'in (2006) çalışmasındaki kaygı boyutunu oluşturan maddeler Şahin ve Yaka'nın (2010) çalışmasında da kaygı boyutunda yer almıştır. Ancak kaçınma boyutunda yer alan maddelerin bir kısmı Şahin ve Yaka'nın (2010) çalışmasında kaçınmalı bağlanma boyutunda bir kısmı da güvenli bağlanma boyutunda yer almıştır. Kaygılı bağlanma boyutunun Cronbach alpha değeri 0,89; kaçınmalı bağlanma boyutunun Cronbach alpha değeri 0,87 ve güvenli bağlanma boyutunun Cronbach alpha değeri 0,87 olarak bulunmuştur.

#### **2.2.7.9. YİYE-II: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II (ECR-R: Experiences in close relationships-revised)**

YİYE'nin madde tepki kuramı temelinde değiştirilmiş hali olan YİYE-II, Fraley, Waller ve Brennan tarafından 2000 yılında geliştirilmiştir. Ölçeği geliştirirken Fraley ve arkadaşları, Brennan ve arkadaşlarının YİYE'yi geliştirirken kullandığı madde havuzunu kullanmışlardır. Bu havuzdan alınan maddelerden madde tepki kuramına göre yapılan analizler sonucunda en yüksek ayırt etme değerli olan 18 kaygı ve 18 kaçınma maddesi belirlenmiştir. Böylece toplam 36 maddeden oluşan YİYE-II geliştirilmiştir. YİYE-II'deki 18 kaçınma maddesinden 13'ü ve 18 kaygı maddesinden 6'sı YİYE ile ortak diğerleri farklıdır. Kişiler her maddenin romantik ilişkilerindeki duygu ve düşüncelerini ne düzeyde yansıttığını 7li likert tipi derecelendirme üzerinden işaretlemektedirler. YİYE-II'nin sık kullanılmakta olan diğer bağlanma ölçeklerinden daha yüksek ölçüm duyarlılığına sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin Türk örneklemindeki geçerlik ve güvenilirliğini Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal (2005)

incelemiştir. YİYE-II'nin kaçınma ve kaygı şeklinde 2 boyutunun olduğu ve kaçınma için Cronbach alpha katsayısının 0,90; kaygı için Cronbach alpha katsayısının 0,86 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan test tekrar test güvenilirliğinde kaygı boyutunun değeri 0,82; kaçınma boyutunun değeri 0,81 olarak bulunmuştur.

#### **2.2.7.10. Ana babaya bağlanma ölçeği**

Parker, Tupling ve Brown tarafından 1979 yılında geliştirilmiştir. Kişinin algısı açısından anne babasıyla kurduğu ilişki örüntüsünü geriye dönük olarak değerlendiren bir ölçektir. Kişiden yaşamının ilk 16 yılını düşünerek anne ya da babasının kendisine yönelik davranışlarını 4'lü likert tipindeki derecelendirmede işaretlemesi istenmektedir. Ölçek, Bowlby'nin bağlanma kuramındaki ilgi ve kontrol\aşırı koruma boyutlarını içermektedir. 25 maddeden oluşan ölçeğin ilgi boyutunda 12 madde ve kontrol\aşırı koruma boyutunda 13 madde yer almaktadır. İki boyuttan da ayrı ayrı toplam puan elde edilebilmektedir (Parker, Tupling ve Brown, 1979). Özgün ölçeğin test tekrar test güvenilirliğinde ilgi boyutu 0,76; kontrol\aşırı koruma boyutu 0,63; yarıya bölme güvenilirliğinde ilgi boyutu 0,88; kontrol\aşırı koruma boyutu 0,74 olarak tespit edilmiştir. Geçerlik çalışmalarında ilgi boyutu için 0,77 ve kontrol\aşırı koruma boyutu için 0,50 olarak hesaplama yapılmıştır. Ölçeğin Türk kültüründe geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını Kapçı ve Küçüker 2006 yılında gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışma sonucunda özgün ölçekteki gibi iki faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Ancak özgün ölçekteki kontrol\aşırı koruma faktöründe yer alan kontrol maddeleri bu çalışma sonucunda ilgi faktöründe yer aldığından faktörün adı ilgi\kontrol olarak değiştirilmiştir (Kapçı ve Küçüker, 2006).

#### **2.2.7.11. ADSS: Anne davranışları sınıflandırma seti**

Gözleme dayalı 90 maddeli olan ölçek 1995 yılında Pederson ve Moran tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması TÜBİTAK-SOBAG projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tüm maddeleri yaptığı gözlemler doğrultusunda annenin “en sık yaptığı”, “orta sıklıkta yaptığı” ve “hiç yapmadığı” davranışlar şeklinde üçe ayırarak not eder. Ardından her grubu da kendi içinde 10 madde olacak şekilde 3'e ayırmasıyla toplam 9 grup oluşturur. Annenin maddelerden aldığı puan maddenin bulunduğu grup numarasını temsil etmektedir. Annenin duyarlılık

puanı aldığı bu puanların ölçeği geliştiren Pederson ve Moran'ın belirttiği ölçütlerle karşılaştırması yapılarak hesaplanır (Bağlanma Ölçeklerinin Türkçe Versiyonları, t.y.)

#### **2.2.7.12. Maternal bağlanma ölçeği (MAI: Maternal attachment inventory)**

Mary E. Muller, 1994 yılında maternal sevgiyle bağlanmayı ölçmek maksadıyla ölçeği geliştirmiştir. Annelerin kendini değerlendirmesine dayalı olan ölçek 4lü likert tipinde ve 26 maddeden oluşmaktadır. Tüm maddelerin toplanmasıyla genel puan elde edilir. Bu puanın yüksekliği maternal bağlanmanın yüksek olduğunu gösterir. Muller 2 kısımda maternal bağlanmayı incelemiştir. İlk olarak doğumdan sonraki 1 aylık süreçte inceleme yapan Muller, bu inceleme sonrasında ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısını 0,85 olarak bulmuştur. Yapılan kriter geçerliliği sonucunda da diğer maternal bağlanmayı ölçen ölçeklerle anlamlı ilişki tespit edilmiştir. İkinci kısımda Muller aynı grubu 4.ayında incelemiştir. Bu inceleme sonucunda Cronbach alpha değerini 0,76 olarak bulmuştur.

1 ve 4 aylık sağlıklı bebeklerin annelerinin bebeklerine sevgiyle bağlanmasını ölçmek amacıyla kullanılmakta olan Maternal Bağlanma Ölçeği'nin Türkçeye uyarlamasını ise Kavlak 2004 yılında yapmıştır. Türkçeye uyarlama çalışmaları sonucunda 1 aylık bebeği olan annelere yapılan uygulamanın Cronbach alpha değeri 0,77; 4 aylık bebeği olan annelere yapılan uygulamanın Cronbach alpha değeri 0,82 olarak bulunmuştur. Aynı zamanda 1. ve 4. ay uygulamalarının yeterli yükseklikte Guttman Split-Half, Spearman-Brown katsayıları olduğu tespit edildiği gibi ölçeğin tek ve çift maddelere göre ayrılan iki yarısının da birbiriyle tutarlı olduğu ve güvenirliklerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (Kavlak, 2004).

#### **2.2.7.13. Baba bebek bağlanma ölçeği (PPAQ: Postnatal paternal-infant attachment questionnaire)**

Ölçek, baba- bebek bağlanmasını ölçmek amacıyla John T. Condon tarafından 2008 yılında geliştirilmiştir. 19 maddeden oluşan ölçeğin sabır ve hoşgörü, etkileşimde zevk ve sevgi, gurur olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması bağlanmanın yüksek olduğunu göstermektedir. Condon'a göre ölçek bebekler yaşamlarının ilk yılındayken uygulanabilecek bir araçtır. Bebekler 6 aylıken yapılan uygulama sonucunda ölçeğin Cronbach alpha değeri 0,81; bebekler 12 aylıken

yapılan uygulama sonucunda ölçeğin Cronbach alpha değeri 0,78 olarak tespit edilmiştir.

Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Güleç tarafından (2010) yapılmıştır. Yapılan geçerlik güvenirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin iki yarısı arasındaki korelasyon değeri 0,61; Spearman Brown değeri 0,75; Guttman Split-Half değeri 0,75; ilk yarının Cronbach alpha değeri 0,63; ikinci yarının Cronbach alpha değeri 0,62 olarak bulunmuştur.

#### **2.2.7.14. KGBÖ: Kerns güvenli bağlanma ölçeği (Kerns security scale)**

Kerns, Klepac ve Cole tarafından 1996 yılında geliştirilen ölçeğin Türk örneklemindeki geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını Sümer ve Şendağ (2009) yapmıştır. Ebeveynlere hissedilen güvenli bağlanmanın düzeyini ölçen ölçeğin 15 maddesi bulunmaktadır. Ölçek, 9-12 yaş dönemindeki çocuklara uygulanmaktadır. Ölçekte her bir madde birbirinden zıt yönlerdeki iki çocuğun tanımını vermektedir. (“Bazı çocuklar annelerine kolayca güvenirler ama bazı çocuklar annelerine güvenip güvenmeyecekleri konusunda emin değildirler.”) Kişiden önce istenen bu iki çocuktan hangisine daha çok benzediğini seçmesi, ardından da seçtiği çocuğa “biraz” mı “çok” mu benzediğini işaretlemesidir. Bu şekilde her maddenin dört aralıklı ölçek üzerinden değerlendirmesi yapılmaktadır. Çocuklar ölçeği anne ve babaları için ayrı ayrı doldurmaktadır. Ölçeğin toplam puan üzerinden değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Alınan puanın yüksekliği anne babaya yönelik güvenli bağlanmanın olduğunu ifade etmektedir.

Kerns ve arkadaşlarının çalışması sonucunda KGBÖ'nün Cronbach alpha değeri 0,84; test tekrar test güvenirliğinden bulunan değeri 0,74'tür. Türk örnekleminde yapılan çalışma sonucunda da anne formunun Cronbach alpha değeri 0,84; baba formunun Cronbach alpha değeri 0,88 olarak tespit edilmiştir. Anne formu için yapılan faktör analizi sonucunda toplam varyansın %34'ünü açıklayan tek faktörlü yapı tespit edilmiştir. Baba formu için yapılan faktör analizi sonucunda da tek faktörlü ortaya çıkmıştır.

#### **2.2.7.15. Erken ergenlerde bağlanma ölçeği**

Ölçek, Delen tarafından (2003) ilköğretim okullarına giden ergenlerin bağlanma stillerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı bağlanma olmak üzere isimlendirilen 3 faktörlü

bir yapı ortaya çıkmıştır. Ölçek 11 maddeden oluşmakta ve 3lü likert tipindedir. Alt boyutların Cronbach alpha değerleri 0,51-0,64 arasında bulunmuştur. Test tekrar test güvenilirlik katsayısı güvenli, kaçınan ve kaygılı bağlanma için sırasıyla 0,76; 0,83 ve 0,90 olarak hesaplanmıştır.

**2.2.7.16. EABE: Ebeveyn ve arkadaşlara bağlanma envanteri (IPPA: Inventory of parent and peer attachment)**

Armsden ve Greenberg tarafından 1987 yılında geliştirilmiş olan ölçek toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin özgün halinde güven, iletişim ve yabancılaşma olmak üzere üç boyut bulunmaktadır. Boyutların puanlarının toplanmasıyla elde edilen bağlanma güvenliğine ilişkin toplam puan da kullanılabilir (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005). Hortaçsu, Oral ve Yasak-Gültekin (1991) EABE'yi kullanarak Türk örnekleminde gerçekleştirdikleri çalışmada analiz sonuçları orijinal ölçeğin faktör yapısı ile Türk örneklemindeki verilerin aynı faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir. Kocayörük (2010) tarafından da orta-ergenlik dönemindeki kişiler üzerinde ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin orijinal yapısının Türk kültüründe orta-ergenlik döneminde kullanılabilir olmadığı görülmüştür. Yapılan analizler sonucunda 18 maddelik yeni bir kısa form oluşturulmuştur. Bu yeni forma yapılan analizler sonucunda yeni formun orta-ergenlik döneminde anne, baba ve akraba bağlanmasını değerlendirebilen bir ölçme aracı olduğu bulunmuştur.

**2.2.7.17. Ebeveyn ve arkadaşlara bağlanma envanteri kısa formu (Inventory of parent and peer attachment- short form)**

Raja, McGee ve Stanton tarafından 1992 yılında ölçeğin 12 maddelik kısa formu oluşturulmuştur. Bu ölçek her boyutta dört maddesi olan güven, iletişim ve yabancılaşma alt boyutlarından oluşmaktadır. 7li likert tipi derecelendirme üzerinden kişiler hem anneleri hem babaları için işaretleme yapabilmektedirler. Ölçeğin Türk örnekleminde yapılan faktör analizi çalışmaları sonucunda tek faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Düşük faktör yüküne sahip olan 6.madde dikkate alınmadığında anne formu için Cronbach alpha değeri 0,88; baba formu için Cronbach alpha değeri 0,90 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca hem anne hem baba formu için test tekrar test güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005). Bayraktar, Sayıl ve Kumru (2009) ise ayrı ayrı lise ve üniversite

örneklemelerinde hem anne-baba hem de arkadaşlar formu için iç tutarlılık katsayılarını incelemişlerdir. Akrana bağlanma formunda lise örnekleminin Cronbach alpha değeri 0,73; üniversite örnekleminin Cronbach alpha değeri 0,79 olarak bulunurken; anne-babaya bağlanma formunda lise örneklemini için Cronbach alpha değeri 0,84; üniversite örnekleminde Cronbach alpha değeri 0,88 olarak bulunmuştur.

#### **2.2.7.18. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II-orta çocukluk ölçeği**

Ölçek, Brenning, Soenens, Braet ve Bosmans tarafından yetişkinlere uygulanan YİYE-II'nin uyarlanmasıyla 2011 yılında geliştirilmiştir. Orta çocukluk ve erken ergenlik dönemindeki 8-13 yaşarasındaki kişilerin anne-babaya bağlanma boyutlarını ölçmeyi amaçlayan ölçek 36 maddeden oluşmaktadır. Yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı temel bileşenler analizi sonuçlarına göre ölçek 8-13 yaş grubunda da bağlanmayı kaygı ve kaçınma olmak üzere iki faktörlü yapı üzerinden ölçmektedir. Özgün çalışmada iki faktörlü yapı anneye bağlanma ölçeği için toplam varyansın %44,36'sını açıklamaktadır. İç tutarlılık katsayıları ise kaygılı bağlanma boyutu için 0,83; kaçınan bağlanma boyutu için 0,85 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin Türk örneklemini üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını Kırimer, Akça ve Sümer (2014) yapmıştır. Türk örneklem üzerinde yapılan bu çalışmada sadece annelere yönelik olan maddeler ile çalışılmıştır. Toplam 36 maddeden oluşan ölçek 7li likert tipindedir. Yapılan faktör analizi Türk örneklemini üzerinde de ölçeğin 2 boyutlu yapısının olduğunu göstermektedir. İki boyuttan da elde edilen yüksek puanlar anneye kaygılı ya da anneye kaçınan bağlanmanın yüksek olduğunu belirtmektedir. İki faktörlü yapı toplam varyansın %36,38'ini açıklamaktadır. Bu faktörlere ayrı ayrı bakıldığında kaçınma boyutu toplam varyansın %18,66'sını, kaygı boyutu toplam varyansın %17,72'sini açıklamaktadır. Ayrıca kaçınma boyutunun Cronbach alpha değeri 0,90; kaygı boyutunun Cronbach alpha değeri 0,78 olarak bulunmuştur.

#### **2.2.7.19. AAQ: Adolescent attachment questionnaire**

Ölçek, West, Rose, Spreng, Sheldon-Keller ve Adam (1998) tarafından ergenlik dönemindeki bağlanma özelliklerini değerlendirmek için geliştirilmiştir. Kendini değerlendirmeye dayalı 5li likert tipi kısa bir ölçektir. Ergenin bağlanma figürüne güvenilir olarak ulaşabileceğine ve bağlanma ihtiyaçlarına bağlanma figürünün duyarlı olacağına duyduğu güveni değerlendiren alt boyuta "availability" olarak isim

verilmiştir. Bağlanma figürünün ulaşılamaz olarak algılanmasına verilen negatif duygusal tepkiler ise “angry distress” olarak isimlendirilmiştir. Ayrıca “goal-corrected partnership” olarak isimlendirilen üçüncü bir alt boyut daha bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach alpha değeri 0,62-0,80 arasında bulunmuştur. Test tekrar test analizi sonucunda ölçeğin 3 boyutunun da yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu tespit edilmiştir.

### 2.3. Kardeş Kıskançlığı

Kıskançlık, evrensel ve en doğal duygulardan biri olarak kabul edilmektedir (Yavuzer, 1998; Yavuzer, 2009; Yörükoğlu, 2010). Ancak kıskançlık sonucunda çevreyi sürekli rahatsız edecek şekilde duygu ve tepkiler sergilenmiyorsa. Eğer kıskançlık sonucunda çevrede sürekli rahatsızlık oluşturacak duygu ve tepkiler veriliyorsa kıskançlık bir davranış bozukluğu olarak görülmektedir. Bakırcıoğlu (2013) kıskançlığı sevilen kişinin başkasına ilgi göstermesinin ya da ilgi gösterdiğinin sanılmasının yarattığı kırılma ve çekememezlik duygusu olarak tanımlarken Yavuzer (2009; 2011) beklenen ilgi, sevgi, şefkat eksikliğine gösterilen doğal bir tepki Yörükoğlu (2010) ise kişinin sevdiği kişiyi başkasıyla paylaşmaya katlanamaması olarak tanımlamıştır.

Küçük çocuklarda yaşanan kıskançlık eve yeni bir kardeşin gelmesiyle oluşan genel duygusal bir durumdur (Yavuzer, 2009; Yavuzer, 2011). Küçük kardeşin kıskanılması çocuklarda en yaygın olarak görülen kıskançlık örneğidir (Bowlby, 1998; Yavuzer, 2011). Çünkü kardeşinin doğumu çocuğun rahatını kaçıır. Çocuk anne babasının sevgisini kendi hakkı olarak görmektedir (Bakırcıoğlu, 2013). Bazılarına göre de çocuk annesinin sadece kendine ait olmasını ve kardeşlerinin annesi için kendi kadar önemli olmamasını ister (Yavuzer, 2009).

Aynı anne babanın ilgi, sevgi ve sevecenliğini paylaşma zorunluluğu kardeşlerin birbiriyle rekabetine sebep olmaktadır (Yavuzer, 1998). Bu rekabeti önlemek mümkün değildir. Çünkü evde kardeşin doğumuyla beraber kendini dünyanın merkezi olarak gören bir değil iki çocuk bulunmaktadır ve iki çocuk da anne babanın ilgisini mümkün olduğunca çok istemektedir (Karp, 2006). Volling, Kennedy ve Jackey de (2010) kardeş rekabeti sebebiyle kardeşler arasında statü, nesne ve başarı için yapılan yarışlara ek

olarak anne-babalarının dikkati ve sevgisi için de kardeşlerin yarıştıklarını belirtmektedirler.

Kardeşi doğana kadar kendine yöneltilmiş olan ilgi ve dikkat kardeşinin doğmasıyla kardeşine yöneltilmeye başlamıştır (Yavuzer, 1998). Bunun sonucunda sevilen özel kişiyle olan ilişki tehlikeye girdiğinden kaygı hissedilmeye başlanmıştır (Bowlby, 1998). Bu yüzden çocuk anne babasıyla ilişkisinde kendini tedirgin hissederek hem kardeşinin sevdiği kişileri elinden alacak olmasından korkar (Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009; Yavuzer, 2011) hem de sevdiği kişilerle arasında engel oluşturduğu için kardeşine kızar (Bakırcıoğlu, 2013; Bowlby, 1998).

Çocuklar anne babalarından birinin sevgisine ilişkin güvensizlik duyuyorsa bu güvensizliğin uzun dönemli etkisi kardeş kıskançlığına sebep olmaktadır. Kardeşlerin birbiriyle karşılaştırılması ve kardeşler arasında kayırma davranışlarının olması çocukların güvensizlik hissi duymasına aşağılık duygusu yaşamasına neden olmaktadır (Carla, 2004). Thompson ve Halberstadt (2008) 5. ve 6.sınıfa giden çocuklarla yaptıkları çalışmada çocukların yaşadıkları kıskançlıkta ilk sebep olarak anne-babalarının kayırma davranışlarını ve anne-babalarının ilgilerini başka yöne çevirmelerini gördüklerini belirtmişlerdir.

Çocuklar kıskançlıklarını farklı farklı şekillerde sergilerler. Bazen kardeşini sevmediğini söylerler. Bazen bazı davranış bozuklukları gösterirler (Bakırcıoğlu, 2013). Altını ıslatmamayı, konuşmayı, yürümeyi öğrenmiş bir çocuk kardeşi doğunca gerileme göstererek kardeşi gibi altını ıslatmaya, bebek bebek konuşmaya, emeklemeye, parmak emmeye başlayabilir. Burada amaç kardeşine yönelen sevgi ve ilgiyi kendine çekmektir ve annesinden kendisini de kardeşine davrandığı gibi davranmasını istemektir (Bakırcıoğlu, 2013; Paktuna Keskin, 2010; Yörükoğlu, 2010). Kıskançlık sebebiyle yaşanan alt ıslatma, tırnak yeme, parmak emme gibi gerileme belirtileri çocuğun ruh sağlığını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu yüzden anne babalar yeni bir çocuk dünyaya getirirmeden büyük çocuklarını buna hazırlamalıdır (Yavuzer, 2011; Yavuzer, 2009).

Bazen de kıskançlık kardeşine vurma, onu ısırma gibi kardeşine saldırma ya da kardeşinin eşyalarına zarar verme şeklinde ortaya çıkabilir (Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009; Yavuzer, 2011). Bu davranışlarından ötürü çocuğa sert tepki verildikçe de



çocukta pabucunun dama atıldığı düşüncesi iyice yerleşir (Yörükoğlu, 2010). Küçük yaşlarda açık bir şekilde sergilenen kıskançlık yaş ilerledikçe üstü örtülü bir şekilde sergilenen çekişmelerle, anlaşmazlıklarla devam eder (Yörükoğlu, 2010). Başka bir deyişle kıskançlık kavgalara dönüşür (Yavuzer, 2009). Valkom, Machiz ve Reich (2011) ise yaptıkları çalışma sonucunda kardeş rekabetinin çocukluk ve ergenlik döneminde zirveye ulaştığını belirtmişlerdir.

Bazı çocuklar yaşadığı kıskançlığı direkt açığa vurmazlar. Kardeşine düşkün olan bu çocuklar onu öper ve okşarlar. Annesine kardeşinin bakımında yardım etmeye çok isteklidirler. Hatta kraldan çok kralcı olarak annesinin kardeşini tutmasını görüp “Anne kardeşimi öyle tutma, düşüreceksin.” gibi sözler söylerler. Bu durum karşısında da anneler çocuğunun kardeşini kıskanmadığı düşünüp sevinirler. Aslında çocuk kıskançlığını açığa çıkarırsa annesinin kendinden tamamen uzaklaşacağı korkusuyla kıskançlık duygusunu içine atmıştır ve annesinin yanında olmayı yeğlemiştir. Sevgisindeki aşırılık ve yapmacıklık gerçek duygularının bunun tam tersi olduğunu ispatlar. Dikkatle bakıldığında çocuğun alttaki duygularını ele veren kardeşini okşarken biraz fazla sıkmak, kardeşinin ağlamasına yol açacak kadar sıkı sıkı kucaklamak, kardeşini kazayla düşürmek gibi davranışlar görülecektir (Yörükoğlu, 2010).

Kardeş kıskançlığının beraberinde gelen düşmanlık duygusu bazen anneye yönelir. Bu da annenin sözünü dinlememe, yatağını ıslatma ya da yemek yememe gibi davranışlara sebep olur. Tüm bu yaptığı davranışlarla aslında çocuk dikkat çekmeye çalışmaktadır. Kardeş kıskançlığı sonucunda yaşadığı düşmanlık duygusunu çocuk bazen de kendine yöneltebilir. İçe kapanma, mastürbasyon, parmak emme ya da tırnak yeme gibi davranışlar ortaya çıkabilir.

Anne babaların bilinçsizce yapmış olduğu kardeşleri birbiriyle karşılaştırma rekabete, kardeşler arasında kıskançlığa sebep olduğu gibi (Yavuzer, 2009) kendilerini ailelerinde eşit haklara sahip hissedemeyen çocuklar da birbirleriyle üstünlük çekişmelerine girerek kıskançlık yaşarlar (Adler, 1985).

Çocuğun anne babaya yönelttiği yakınlık arayışı davranışlarının kıskançlığa tepki olarak gösterildiği öngörülebilir. Hart ve arkadaşlarının 1998’de yaptığı çalışmada da annenin özel ilgisinin küçük bebeğe yönlendirildiği bölümde 1 yaşındaki çocuklar bu

bölümün yaklaşık olarak %60'ı boyunca anneye yönelik yakınlığı korumuşlardır. Kontrol grubunda ise anne dikkati bir kitaba yönlendirildiğinde çocukların yakınlık davranışı sadece bu miktarın yarısı kadar gösterilmiştir. Yapılan bu araştırma ve Bowlby'nin açıklamaları doğrultusunda kıskançlık yapışma, arama, yakınlık arayışı gibi geniş yelpazedeki davranışlar aracılığıyla bağlanma sistemini harekete geçiren bir tepki olarak açıklanmaktadır. Özetle Bowlby'nin gözlemleri ve yapılan deneysel çalışmalar sonucunda annenin başka bir çocuğa dikkatini vermesi çocuğun annesine yakınlık ilişkisini yöneltmesine neden olur (Hart, 2010).

Bağlanmanın bozulması ya da kıskançlığı oluşturan birincil bağlanma figürüne olan duygusal bağın bozulması bebeğin bakım veren kişiye bağlanmasını sürdürmek için kullandığı tırmanma, anneye yaklaşma, ağlama, protesto gibi benzer davranışları oluşturmaktadır. Benliğe ve bağlanma ilişkisine yönelik tehdit algılandığında bebeğin içsel çalışan modelleri aktifleşebilir. Çünkü bebek-anne bağlanmasının niteliği bebeğin kendi ve ilişkisine dair içsel çalışan modelinin gelişiminde rol oynar. Bebeklerin farklı bağlanma hikayeleri farklı şekilde kıskançlık tetikleyici durumlara neden olabilir (Volling, Kennedy ve Jackey, 2010 ).

Bebek ve kardeş arasındaki bağlanma ilişkisini araştıran bir diğer araştırma Teti ve Ablard tarafından 1989 yılında 47 bebek ve kardeşe yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda bebeklerin %70'inin güvenli bağlandığı, %17'sinin kaçınan bağlandığı ve %13'ünün dirençli bağlandığı görülmüştür. Kaçınan ve dirençli bağlanan bebekler güvensiz bağlanma olarak isimlendirilmiştir. Güvensiz bağlanan bebekler annelerinin büyük kardeşleriyle oynamalarına güvenli bağlanan bebeklere göre daha fazla ağlayarak ve protesto ederek yanıt vermişlerdir. Anneleri dikkatlerini büyük çocuklarına yönelttiğinde güvenli bağlanan bebek ve çocuklar güvensiz bağlanan bebek ve çocuklara göre kendilerini daha az tehdit edilmiş hissediler. Çünkü güvenli bağlanan çocuklar annelerinin duygusal ulaşılabilirliğinden daha emindirler.

### **2.3.1. Kardeş kıskançlığını etkileyen faktörler**

Anne baba çocuk etkileşiminde ve kardeş ilişkisinin yapısında çocukların doğum sıraları ve cinsiyetleri çok etkili değişkenlerdir (Gander ve Gardiner, 2004; Yavuzer, 2009). Anne babaların kardeşlere farklı davranmalarının sebeplerinden biri de yaş farkıdır (Bee ve Boyd, 2009). Volkom, Machiz ve Reich (2011) de cinsiyet, doğum

sırası ve anne-babalarının evli olup olmaması gibi değişkenlerin kardeş ilişkilerini etkileyebileceğini belirtmişlerdir.

### **2.3.1.1. Yaş farkı**

Çocuğun kardeşiyle arasındaki yaş farkı ne kadar azsa yaşanan kıskançlık da o kadar büyük olur. 3 yaşından küçük anne bakım ve desteğine ihtiyacı azalmamış bir çocuğun yeni doğan kardeşine tepkisi büyük olur. Bununla birlikte Yörükoğlu (2010) kural olmamakla beraber oyun ve okul çağı dönemlerinde kardeşin daha kolay benimseneceğini söylemektedir. Tabi ki durum çocuktan çocuğa, anne babanın tutumuna göre değişiklik gösterir. Yavuzer (1998) de yaş farkı az olan kardeşlerin duygusal olarak daha yakın olduklarını ancak daha çok çatışma yaşadıklarını ifade etmektedir. Ayrıca Yavuzer (2009; 2011) Podolsky'nin çocuklar arasındaki yaş farkının 1,5-3,5 yıl arasında olduğunda kıskançlığın çok şiddetli olacağını Sewall'in de 1,5-3,5 yaş farkının etkilenmede en kolay ve duyarlı olan dönem olduğunu belirttiğini nakletmektedir.

Adler'e göre (1985) de iki kardeş arasındaki en ideal yaş farkı 3 senedir. Çünkü 3 yaşında kardeşi olan bir çocuğun toplumsallık duygusuyla davranabilecek durumu vardır. Ailede birden çok çocuğun olabileceğini anlayacak durumdadır. 3 yaşından küçükken kardeşi olan bir çocuğa kardeşiyle ilgili bir şey açıklanamaz. Çünkü anlatılan şeylere çocuğun akli ermez. Gander ve Gardiner de (2004) 2 yaşında bir çocuğun zihin gelişimiyle, dil öğrenimiyle benlik kavramı geliştirmekle ve 1,5-3 yaş arası yapılması gereken her şeyle uğraştığı bir dönemde olduğunu bir de kardeşinin olmasının çocuğa ağır bir yük bindirebileceğini belirtmektedir. Kardeş bunlara ilave olarak karmaşık bir uyuma daha gereksinimin olması anlamına gelmektedir.

Masciuch ve Kienapple (1993) çocuklardaki kıskançlığı açıklayabilmek amacıyla yaptıkları araştırmalarının sonucunda da kıskançlığın en yoğun şekilde yaklaşık olarak 1,1-2,3 yaşları arasında ve 3,5 yaşında görüldüğünü bulmuşlardır. Kardeş kıskançlığını değerlendiren başka bir araştırmada da büyük çocuğun yaşının ve kardeşler arası yaş farkının büyük çocuğun annesine karşı olan kıskançlık duygulanımı ile negatif yönlü bir ilişkisinin olduğu görülmüştür (Volling, McElwain ve Miller, 2002).

Yiğen'in 2005 yılındaki 3-6 yaş grubu çocuklarda yaptığı çalışmasında da kıskançlık yaşayan çocukların %40,9'unun kardeşleriyle yaş farkının 1-2 olduğu, %34,1'inin kardeşleriyle yaş farkının 3-4 olduğu ve %25,0'inin kardeşleriyle yaş farkının 5 ve üzeri olduğu bulunmuştur. Ancak yaş farkına göre kıskançlığın anlamlı farklılık göstermediği de belirtilmiştir. Corter, Abramovitch ve Pepler (1983) annenin kardeş etkileşimindeki rolünü incelemek amacıyla yaş farklarının en az 1-2 yıl en fazla 2,5-4 yıl olduğu çocuklarla yürüttükleri çalışmalarında ise anne-çocuk etkileşiminde kardeşler arası yaş farkının etkili olmadığını saptamışlardır.

### **2.3.1.2. Cinsiyet**

Kardeşler arası yaşanan yarışta en büyük çocuk bazen yarışı kaybeder ve birtakım sorunlar yaşar; bazen de üstün konumu kazanır ve ikinci çocuğu geri plana iter. Böyle bir durumda da ikinci çocuk üzülerken acı çeker. Kardeşler arası yaşanan bu yarış dolayısıyla büyük çocuğun erkek ikinci çocuğun kız olması durumunda iki kız ya da iki erkek kardeş arasında yaşanan gerilimden daha büyük bir gerilim yaşanır. Çünkü erkek çocuğun kız kardeşi tarafından yenilmesi tehlikesi vardır. Bu da birçok toplumda yüz kızartıcı olarak algılanmaktadır (Adler, 1985).

Birkaç erkekten sonra doğan kız çocuğuna ya da birkaç kızdan sonra doğan erkek çocuğuna ne kadar gizlemeye çalışılırsa da aileler düşkünlük gösterir. Diğer çocuklar da hangi yaşta olurlarsa olsunlar kardeşlerinin bu ayrıcalıklı konumu karşısında tepki göstermeden durmazlar (Yörükoğlu, 2010).

Üniversite öğrencileriyle yapılan bir araştırmada da aynı cinsiyetten kardeşlerin daha yüksek kardeş çatışması yaşadıkları tespit edilmiştir. Kardeşlerin aynı cinsiyetten olmasının kardeş çatışmasının en iyi yordayıcısı olduğu saptanmıştır (Deering, 1991).

### **2.3.1.3. Doğum sırası**

Kardeşler içindeki yerinden dolayı her çocuk kardeşlerinden epey farklılık gösterir. Aynı aile içinde iki çocuğun konumu asla birbirinin aynısı değildir. Doğum sırası konusunda kesin ve katı kurallardan bahsedilemez. Sadece en büyük çocuklar büyük çocuk gibi davranır denmez. Çünkü önemli olan sayısal olarak yapılan sıralama değil ailedeki durumdur (Adler, 1985).

İkizler hariç kardeşler sıklıkla farklı yaşlardadırlar. Kıskançlık daha büyük kardeşler için daha küçük kardeşlere göre olan karışıklıktan daha farklı karışıklıkta olabilir. Çünkü bilişsel ilerleme yaş ve olgunluğa göre değişir (Volling, Kennedy ve Jackey, 2010).

Çocukların ilk kardeşlerine tepkileri genellikle daha büyük olmaktadır (Yörükoğlu, 2010). Özellikle tek çocuğu olan birçok anne-baba kardeş doğumuyla birlikte ilk kez kardeş kıskançlığı belirtileriyle karşılaşılır (Hart, 2010). Çocuklar ikinci kardeşlerinin doğumundan ilk kardeşlerindeki kadar etkilenmemektedirler. İlk kardeşle çekişmeleri devam ederken ikinci kardeşlerine koruyucu bir tutumla yaklaşılır. Özellikle ablalar evin en küçük çocuğuna annenin bakımında en iyi yardımcılardır ve en küçük kardeşlerine dört elle sarılırlar (Yörükoğlu, 2010). Üniversite öğrencileriyle yapılan bir araştırmada da doğum sırasının kardeş çatışmasının en iyi yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Büyük çocuk ya da ortanca çocuk gibi doğum sırasında daha yüksek olmanın daha yüksek kardeş çatışmasıyla ilişkili olduğu görülmüştür (Deering, 1991).

Miller, Volling ve McElwain (2000) okulöncesi dönemindeki çocuklar, bu çocukların yeni yürüyen kardeşleri ve anne-babaları arasındaki üçlü etkileşime odaklanarak kardeş kıskançlığı hakkında yürüttükleri araştırmada anne-babadan biri dikkatini iki çocuğundan birine yöneltmiş diğer çocuğunun oyuncaklarla odada oynaması için onu cesaretlendirmiştir. Sonuçlara bakıldığında çocukların kıskançlık tepkilerinin anne ve babaya göre farklılık gösterdiği ve ebeveynlerin büyük ve küçük çocuklarına farklı davrandığı görülmüştür. Hem büyük çocuklar hem de küçük çocuklar kıskançlık gösterebilirler de büyük çocuklar oyuna odaklanma ve kıskançlık tepkilerini düzenlemede kardeşlerinden daha iyidirler. Küçük çocuklar her bir ebeveyni ile olan etkileşiminde kıskançlık davranışlarında farklılıklar göstermiştir. Oysa büyük çocuklar ebeveynlerine karşı bir miktar daha fazla davranışsal tutarlılık sergilemişlerdir.

### *2.3.1.3.1. Büyük çocuk*

En büyük çocuklar kardeşleri olana kadar tek çocuk konumunu yaşarlar (Adler, 1985; Yavuzer, 2009). Anne babalarının sevgisi tamamen en büyük çocuklara aittir (Yavuzer, 2009; Gander ve Gardiner, 2004). Kısacası kardeşleri doğana kadar tüm enerji ve ilginin üzerlerine odaklandığı en büyük çocukların ailede özel bir konumları

vardır (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015). Kardeşleri doğunca en büyük çocuklar apar topar yeni bir konuma uyum sağlamak durumundadırlar (Adler, 1985; Bakırcıoğlu, 2013).

Genellikle anneler en büyük çocuklara daha fazla özen göstererek (Yavuzer, 2009) en büyük çocukları el üzerinde tutar ve nazlı olarak büyütürler (Adler, 1985). En büyük çocuklar anne babasının pervane gibi etrafında dönmesine alışır (Adler, 1985). Çünkü en büyük çocukların üzerine olumlu-olumsuz her açıdan düşülür (Yörükoğlu, 2010). Sıklıkla beklemediği ve hazır olmadığı bir zamanda kardeşinin doğmasıyla bu konumunun elinden alınmış olduğunu hissederler (Adler, 1985). Başka bir deyişle kardeşlerinin doğumu en büyük çocukları tahtlarından indirir (Yavuzer, 2009). Çünkü artık ailenin tek çocuğu değildirler (Adler, 1985). Artık anne babasının sevgisini kendine rakip olarak gördüğü kardeşleriyle paylaşmak zorundadırlar (Adler, 1985; Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009). Ayrıca annesinin ilgisi kardeşinin doğumuyla zorunlu bir şekilde azalınca da en büyük çocuklar terk edilmişlik duygusunu yaşarlar. Halbuki en büyük çocuklar kardeşleri doğmadan önceki ayrıcalıklı konumlarını devam ettirmek isterler. Anne baba bu duruma dikkat ederek büyük çocuğun bu beklentisini desteklememelidir. Destekledikleri takdirde çocuğun ayrıcalıklı konumu pekiştirilmiş olur ve en büyük çocuklar kardeşlerine tepeden bakar, onun oyunlarına katılmaz, hatta kardeşlerini baskıyla yönetmeye çalışırlar (Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009). Ancak anne ve babalar daha fazla bakım ve yardım ihtiyacı olan kardeşle meşgul olup en büyük çocuklar nasıl olsa kendi işini kendi görür düşüncesiyle de onlara karşı sevgilerini ve ilgilerini azaltmamalıdırlar. Kısacası ailedeki konumu en büyük çocuklara doğru şekilde anlatılmalıdır (Bakırcıoğlu, 2013).

En büyük çocukların hayatını kardeşlerinin doğumuyla yaşadıkları bu değişiklik derinden etkiler. En büyük çocuk dışındaki diğer çocuklar da bu deneyimi yaşasa da ailenin en büyük çocuğu kadar acı hissetmezler. Çünkü diğer çocuklar daha önce kardeşlerle birlikte yaşamışlardır. Anne babalarının ilgi ve sevgisine hiçbir zaman en büyük çocuklardaki gibi tek olarak sahip olmamışlardır. Anne babasının kendisine eskisi gibi ilgi ve sevgi göstermemesini büyük çocuklar sessiz bir şekilde kabullenmeyip küsme, darılma, kızma, içerleme gibi davranışlar gösterebilirler (Adler, 1985).

Anneler yeni çocukları olduğunda en büyük çocuklarına daha az zaman ayırmakta, ona eskisine göre daha az sevecen davranmakta ve onunla daha az oynamaktadırlar (Yavuzer, 1998). Ayrıca en büyük çocuklar tüm ilginin yeni doğan kardeşine yöneldiğini görmekteyiz. Anne hastaneden dönünce hep bebekle meşgul olmaktadır. Büyük çocuk da bunları görmektedir. Büyük çocuğa kardeşi doğana kadar uzun süre kardeşinin olmasının güzel bir şey olduğu söylenmiştir. Ancak büyük çocuk kardeşinin onun yerini almaya başladığını görür (Yavuzer, 2009). Bunun sonucunda da çocuk kardeşine kırgınlık ya da kırgınlık duygularını geliştirmektedir. Ya da bu tür duygularını en büyük çocuk anne babasına yöneltmektedir. En büyük çocuklar kardeşlerine karşı öç alma duygularıyla öfkeyle dolarlar. Aynı zamanda kaybedilen ilgiyi geri almak için bebekleşerek emekleme, biberonla süt içme gibi gerileme davranışları da gösterebilirler (Yavuzer, 1998).

#### *2.3.1.3.2. Ortanca çocuk*

İkinci çocuk doğumuyla birlikte anne baba sevgisini en büyük çocukla paylaşır. Bundan dolayı toplumsallık duygusu en büyük çocuğunkine kıyasla daha gelişmiştir. Bütün çocukluğunda ailesinde ayak uydurmak durumunda olduğu büyük çocuk vardır. Yaş ve gelişim itibariyle ikinci çocuktan ileride olan büyük çocuğa yetişmek için ikinci çocuğu dürtüleri uyarmakta ve bunun için çabalamaya zorlamaktadır. Tipik bir ikinci çocuk sanki yarışmış onun önünde biri varmış da onu geçmek için acele olmak zorundaymış gibi davranarak çok rahat bir şekilde diğerlerinden ayırt edilir (Adler, 1985).

İlk çocuk da son çocuk da olmadıklarından özel bir yerleri olmayan ortanca çocuklar (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015) ailedeki büyük ve küçük çocuklara göre daha az sevgi gördüklerinden ya da gördüklerini düşündüklerinden genellikle üç çocuklu ailelerin en şanssızdırlar. Kendilerini büyük çocukla kıyaslayan ve bunun sonucunda yetersiz hisseden ortanca çocuklar ayrıca ilgi ve sevginin de küçük kardeşinde olduğunu görürler (Yavuzer, 2009). Başka bir deyişle ortanca çocuklar kendinden büyük abisi veya ablasıyla kendinden daha küçük kardeşi arasında sıkışmışlardır (Yörüköğlü, 2010). Ortanca çocuklar bu ikili sorunla başa çıkmak zorundadırlar. Ne kadar anne babalar ortanca çocuklarına karşı daha ılımlı olduklarından ortanca çocuklar otoriteyle zorluk

yaşamaları da kendilerini diğer çocuklar kadar yetenekli görmediklerinden ileride asi ya da ezik, karamsar kişilikler geliştirebilirler (Yavuzer, 2009).

### 2.3.1.3.3. Küçük çocuk

En küçük çocuklar kendinden sonra gelen bir kardeşi olmadığından ailede daima en küçük çocuk olarak kalan yani ailenin bir türlü büyümeyen çocuklarıdır (Adler, 1985; Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009; Yörükoğlu, 2010). Ailenin ilgi odağı olurlar (Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009) ve diğer kardeşlerinden daha çok şımartılırlar (Adler, 1985; Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009). Bütün aile üyelerince en küçük çocuklar el bebek gül bebek yetiştirilirler. Şımartılmış ve nazlı olarak yetiştirilmiş en küçük çocuklar asla bağımsız olamazlar (Adler, 1985). Bu durum da küçük çocukların bencil ve kendilerinden daha güçlü ve yetenekli olan kardeşleri yanında eksiklik duygusu yaşamalarına sebep olmaktadır (Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009). Fiziksel ya da zihinsel kapasite gerektiren konularda kendinden büyük kardeşlerinin yanında yaşadığı başarısızlıklar en küçük çocukları hayal kırıklığına uğrattığı gibi saldırgan hale de getirebilir (Yavuzer, 2009).

Ayrıca en küçük çocuklarda anne babalarının disiplinleri gevşemiştir. Çocuk en küçük çocukluğun tüm öncelik, üstünlüklerinden yararlanır, isteklerinin tümünü elde eder. Ablalara\abilere karşı korunur, yaramazlıkları hoşgörülle karşılanır. Yani bencil, şımarık olması için ortam hazırlanmıştır (Yörükoğlu, 2010). Bununla birlikte genellikle de en küçük çocuklar abla ve abilerinden özel ilgi görürler. Buna bağlı olarak da ilk çocuklara göre daha fazla toplumsal beceri gösterirler (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015).

### 2.3.2. Kardeş kıskançlığının ölçülmesi

Volling, Kennedy ve Jackey (2010) çocukluk döneminde kıskançlık ile ilgili çok fazla araştırma bulunmadığını ancak kardeş kıskançlığını ölçmek için birkaç çalışmanın bulunduğunu belirtmişlerdir. Kardeş kıskançlığını ölçmek için geliştirilmiş özel bir ölçek olmamasına rağmen anne-baba-kardeşler üçlü etkileşimlerinin gözlemlenmesi ile olumsuz kardeş etkileşimi ve kardeş kıskançlığının bazı yönleri yakalanabilmektedir. Orta çocukluk döneminde de kardeş kıskançlığı ile ilgili erken çocukluk döneminde olduğu gibi az çalışma bulunmaktadır. Kardeş çatışması, kardeş kıskançlığı, kardeş rekabeti birbiriyle ilişkili ve birbirini etkileyebilen kavramlar olduğundan kardeş ilişkilerindeki negatif davranışlarla ilgili yapılan çalışmalar da incelenebilir. Ancak yine



de kardeş çatışması, kardeş rekabeti, kardeş kıskançlığı farklı kavramlardır ve temellerinde oldukça farklı güdüler bulunabilmektedir. Ergenlik dönemine bakıldığında bu dönemde de kardeş kıskançlığı hakkında araştırmalar oldukça az yapılmıştır. Hatta spesifik olarak kıskançlık üzerinde çalışılmamış daha çok kardeş ilişkilerinin nitelikleri üzerine odaklanılmıştır.

Hart ve Carrington (2002) 6 aylık bebeklerle yürüttükleri çalışmada bebeklerin anneleri canlı gibi görünen oyuncak bebeğe ve kitaba dikkatlerini vermişlerdir. Annenin dikkatinin sosyal bir nesne olan oyuncak bebeğe yöneldiği durumda bebeklerde daha fazla olumsuzluk olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda Hart ve Carrington tarafından 6 aylık bebeklerin kıskançlık yaşadığı ifade edilmiştir.

16 aylık küçük kardeşler, bu kardeşlerin okulöncesi yaşlarındaki büyük kardeşleri ve anne-babaları arasındaki üçlü etkileşime göre kardeş kıskançlığını inceleyen bir diğer çalışmada da Teti ve Ablard'ın kullandığı yöntem kullanmıştır. Küçük çocuk, büyük çocuk ve anne-baba arasındaki etkileşim 3'er dakikalık 3 bölüm şeklinde video kaydına alınmıştır. İlk bölümde ebeveyn herhangi bir çocuğuna odaklanmış diğer çocuğun ise odada oyuncaklarıyla oynaması için onu cesaretlendirmiştir. İkinci bölümde ebeveynler odaklanmadıkları diğer çocuklarına odaklanmışlar ve odaklandıkları çocukları oyuncaklarla oynaması için cesaretlendirmişlerdir. Üçüncü bölümde ebeveynler iki çocuklarıyla da oynamışlardır. Yapılan bu gözlemlerin analizleri sonucunda sevgi gibi pozitif evlilik ilişkisi niteliklerinin özellikle büyük çocukların annelerine yönelik kıskançlık tepkilerini düzenleyebilme yeteneklerinde güçlü yordayıcı olduğu görülmüştür. Küçük çocukların annelerine yönelik kıskançlık duyguları çocukların mizacına bağlıyken büyük çocukların annelerine yönelik kıskançlık duyguları çocukların duygusal kavrayışlarıyla ilişkilidir. Anneler tarafından bildirilen kardeş rekabetinin daha büyük olduğu durumlarda küçük çocuklar anne-baba, küçük kardeş, büyük kardeş üçlü etkileşiminde daha fazla davranışsal düzensizlik göstermektedirler (Volling, McElwain ve Miller, 2002).

### **2.3.2.1. Kardeş kıskançlığının tespiti veri formu**

Yiğen (2005) tarafından hazırlanan anket kardeş kıskançlığında görülen belirti ve bulguları içeren 30 sorudan oluşmaktadır. Anket annelerle yapılan yüz yüze görüşme sonucunda doldurulmaktadır. Anneler soruları “kardeşinin olacağını öğrendikten ve kardeşinin doğumundan hemen sonra kıskançlık” ve “şimdiki kıskançlık” olarak 2 kısımda değerlendirerek işaretleme yapmaktadırlar. Formdaki sorulara yanıtları anneler “evet” ve “hayır” şeklinde vermektedirler. Formda yer alan sorulardan kardeş kıskançlığında görülebilecek belirtiler arasında en yüksek ilişkiyi veren sorular 0,61-1,00 arasında, orta düzeyde ilişkili olan sorular 0,31-0,60 arasında, düşük düzeyde ilişki gösteren sorular 0,00-0,30 arasında değişiklik göstermektedir. En yüksek ilişkiyi veren sorular 3 puan olarak değerlendirilmekte olup bu sorular 11,12,13,21 ve 25; orta düzeyde ilişkiyi veren sorular 2 puan olarak değerlendirilmekte olup bu sorular 1, 2, 6, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 27, 28 ve düşük düzeyde ilişkiyi veren sorular 1 puan olarak değerlendirilmekte olup bu sorular 3, 4, 5, 7, 8, 14, 23, 24, 26, 30’dur. Formdan elde edilebilecek en yüksek puan 55, en düşük puan 0’dır. Elde edilebilecek puanlardan yola çıkarak kıskançlık puan aralıkları belirlenmiştir.

0-10p: Kıskançlık yok

11-40p: Kısmen kıskançlık var

41-55p: Kıskançlık var

### **2.3.2.2. Kardeş ilişkileri anketi (SQR: Sibling relationship questionnaire)**

Furman ve Buhrmester (1985), çocukların kardeş ilişkilerinin niteliklerini tanımlamak ve değerlendirmek için sistematik bir yapı geliştirmek amacıyla ölçeği geliştirmişlerdir. İlk çalışmada çocukların kardeş ilişkilerinin niteliklerini algılayışları hakkında ortaokul öğrencileriyle görüşülmüştür. Bu görüşme sonucu 15 göze çarpan nitelik oluşturulmuştur. İkinci çalışmada 198 5. ve 6. sınıf öğrencisine bu belirlenen niteliklere göre kendi kardeş ilişkilerini algılayışlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Analizler sonucu 4 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Bunlar sıcaklık\yakınlık faktörü, görece statüsü\güç faktörü, çatışma faktörü ve düşmanlık faktörüdür.

Ölçeğin Türkçe çevirisi Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulundaki iki öğrenci tarafından yapılmış ve son şekli Apalaçi ve Alp tarafından verilmiştir. Türkçeye uyarlanan ölçeğin güvenirlik çalışmaları 30 üçüncü sınıf öğrencisiyle yapılmıştır. Ölçeğin ölçtüğü 16 niteliğin Cronbach alpha değerleri şu şekildedir: Toplum merkezli davranış 0,35; anne yanlılığı 0,62; kardeşi eğitime 0,68; kardeş tarafından eğitilme 0,69; kardeş üzerinde baskınlık 0,16; kardeşin baskınlığı 0,12; baba yanlılığı 0,79; sevgi 0,44; arkadaşlık 0,53; düşmanlık 0,69; benzerlik 0,68; samimilik 0,60; yarışma 0,74; kardeşi takdir etme 0,70; kardeş tarafından takdir görme 0,60; tartışma 0,90 (Apalaçi, 1996).

### **2.3.2.3. Kardeş ilişkileri ölçeği (SRS: Sibling relationship scale)**

Ölçek, Çavdar (2003) tarafından yüksek lisans çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Kişinin kardeşiyle ilişkisini tanımlayan ve hem kardeşine yönelik hislerini hem de anne ve babasının kardeşine yönelik tutumu hakkındaki hislerini belirten 29 maddeden oluşmaktadır. Kişiler önce maddeleri ilkökul öncesi dönemlerini düşünerek yanıtlamaktadırlar. Ardından aynı maddeleri lisenin son yılını düşünerek yanıtlamaktadırlar. Yapılan güvenirlik analizleri sonucunda ilkökul öncesi dönem için elde edilen Cronbach alpha değeri 0,82 ve lise son sınıf için elde edilen Cronbach alpha değeri 0,87 olarak bulunmuştur. İlkokul öncesinin düşünülerek işaretlemelerin yapıldığı form ve lisenin son yılının düşünülerek işaretlemelerin yapıldığı form için iki ayrı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. İlkokul öncesinin düşünülerek işaretlemelerin yapıldığı formda 7 faktör tespit edilmiştir. Bu 7 faktör toplam varyansın %69'unu açıklamaktadır. Lisenin son yılının düşünülerek işaretlemelerin yapıldığı formda da toplam varyansın %67'sini açıklayan 7 faktörlü yapı ortaya çıkmıştır. Bu ölçekler yaşamın iki farklı döneminde kardeş ilişkilerinin aynı yönlerini ölçmek ve karşılaştırma yapabilmek amacıyla geliştirildiğinden iki çalışmadaki faktörler birleştirilmiştir. Kıskançlık, ilişkinin olumluluğu, çatışma, hayranlık ve kabul, farklı algılanan yaklaşım olmak üzere 6 faktörlü bir yapı oluşturulmuştur.

### **2.3.2.4. Kardeş İlişkileri Ölçeği (SRS: Sibling Relationship Scale)**

Ölçek, İnce (2009)'nin yüksek lisans çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin maddeleri Intra-Familial Attitude Scale, Inter-Sibling Jealousy Scale, Sibling

Relationship Scale, Sibling Relationship Questionnaire-Revised ve Sibling Inventory of Differential Experience ölçeklerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Toplam 60 maddeden oluşan ölçek 5li likert tipindedir. Ölçek, kardeş kıskançlığı ve anne-babanın farklı davranışlarını içeren iki farklı boyutun birleşimidir. Farklı davranışlar alt boyutunun Cronbach alpha değeri 0,89; kardeş kıskançlığı alt boyutunun Cronbach alpha değeri 0,91 olarak bulunurken ölçeğin tamamının Cronbach alpha değeri 0,94 olarak bulunmuştur. 21 maddeden oluşan farklı davranışlar boyutu annenin farklı davranışları, babanın farklı davranışları ve hem annenin hem babanın farklı davranışları ile ilgili maddeleri içermektedir. 39 maddeden oluşan kardeş kıskançlığı boyutu ise annenin dikkati ve sevgisi, babanın dikkati ve sevgisi, kardeşin kendi kıskançlığı, kardeşler arası çatışma, kardeşler arası rekabetle ilgili maddeleri içermektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda farklı davranışlar boyutu toplam varyansın %42'sini açıklarken kardeş kıskançlığı boyutu toplam varyansın %26'sını açıklamaktadır.

## **Bölüm III: Yöntem**

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanması üzerinde durulmuştur.

### **3.1. Araştırma Modeli**

Araştırma anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli araştırma yaklaşımlarında amaç geçmişte olmuş ya da şimdi olan bir durumu olduğu gibi betimlemektir. Araştırma konusu olan bir olay, bir kişi ya da nesne neyse onu kendi koşullarında ve olduğu şekliyle tanımlamak için uğraşılır. Başka bir ifadeyle araştırma konusunu herhangi bir şekilde değiştirmeye ya da etkilemeye çalışılmaz. Var olan değiştirilmeden gözlenmektedir (Karasar, 2015).

Tarama modelleri genel tarama modelleri ve örnekleyici tarama modelleri olarak iki temel yaklaşım şeklinde sınıflandırılmıştır. Genel tarama modelleri evrenin tamamı ya da örneklem üzerinde yapılan işlemlerle evren hakkında genel yargıya ulaşmaya çalışan tarama modelleridir. Genel tarama modelleri de tekil taramalar ve ilişkisel taramalar olmak üzere iki şekilde yapılabilmektedir. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve\veya derecesini saptamayı amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2015). Bu bağlamda araştırmanın genel amacı ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma kapsamında ayrıca bağlanma stillerini ve kardeş kıskançlığını ölçen ölçekler de geliştirilmiştir.

### **3.2. Evren ve Örneklem**

Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Anadolu Yakası Pendik ilçesinde devlet ortaokullarında ve devlet imam-hatip ortaokullarında öğrenimlerine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenden küme örnekleme yöntemiyle seçilen 11 okul ve bu okullarda öğrenim gören 429 kız ve 304 erkek öğrenci olmak üzere toplam 733 kişiye uygulama yapılmıştır. Küme örnekleme bağlamında örneklem evrenin % 23'ünü karşılamaktadır.

Evren, genellikle içinde çeşitli öğeleri olan benzer işleve sahip kümelerden oluşur. Evrendeki tüm bu kümelerin eşit seçilme şansının olduğu örnekleme yöntemine

küme örnekleme yöntemi denir (Karasar, 2015). Örneklem belirlenirken Pendik'teki devlete bağlı ortaokullar ve devlete bağlı imamhatip ortaokulları listelenmiştir. Bu okullardan benzer işleve sahip olan okullar belirlenmiştir. Ardından her tabakadan tesadüfi (random) olarak seçimler yapılarak ortaokullar belirlenmiştir. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde ise kesin yargılar olmasa da yaklaşık olarak sayısallaştırma imkanı bulunmaktadır. Çünkü amaç evreni temsil edebilecek yeterlikte en küçük sayıyı bulmaktır (Karasar, 2015). 2015 yılında Pendik İlçesi'nde ortaokulda öğrenim gören öğrenci sayısına bakıldığında 44.492 öğrencinin olduğu görülmektedir (Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2015). 44.492 kişilik evren için uygun örneklem büyüklüğü değerlerini belirlemek amacıyla Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'in (2012) örneklem büyüklükleri tablosuna bakılmıştır. (Bkz. EK-1) .05 sapma miktarında  $\alpha$  yanılma düzeyi ,05 ve ,01 için örneklem büyüklüklerinin sırasıyla 381 ve 657 olduğu görülmüştür. Örneklem grubundaki kişilerin ölçekleri doldururken boş bırakma, desen oluşturma gibi hatalarının da olabileceği düşünülerek 860 kişiye uygulama yapılmıştır.

### **3.3. Veriler ve Toplanması**

Araştırmada 1 adet araştırmacı tarafından hazırlanmış olan anket ve 2 adet araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan ölçek kullanılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin bağlanma stillerini Bartholomew ve Horowitz'in oluşturduğu dördümlü stile göre ölçen (Güvenli bağlanma, kayıtsız bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma) Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği ve ortaokul öğrencilerinin kardeş kıskançlığını ölçen Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği uygulanmıştır.

#### **3.3.1. Kişisel bilgi formu**

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında bilgi toplama amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen form, ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, annenin ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı ve aile tipi gibi demografik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak 18 sorudan oluşmaktadır.

### 3.3.2. Marmara anneye bağlanma stilleri ölçeği

Öncelikle bağlanma kuramıyla ilgili alan yazın taranmış, konuyla ilgili araştırmalar ve bu kuramı temel alarak oluşturulan ölçekler incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda orta çocukluk- ilk ergenlik dönemi ve ergenlik döneminde bağlanmayı ölçen birçok ölçek ile karşılaşılmıştır (Delen, 2003; Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005; Kırimer, Akça ve Sümer, 2014; Sümer ve Gündör, 1999; Sümer ve Şendağ, 2009; West, Rose, Spreng, Sheldon-Keller ve Adam, 1998). Bu ölçeklerden Bartholomew ve Horowitz'in geliştirdiği dörtlü bağlanma stiline göre bağlanmayı ölçen ölçeğin olmadığı görülmüştür. Hazan ve Shaver'ın oluşturduğu bağlanma stilleriyle Bartholomew ve Horowitz'in oluşturduğu bağlanma stillerini karşılaştıran çalışmalar ise korkulu ve kayıtsız olmak üzere iki farklı kaçınan bağlanma stili olduğuna yönelik kanıtlar sunmaktadır (Erözkan, 2004). Bununla birlikte dört bağlanma stiline (Güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma) Türk kültürü açısından da Dörtlü Bağlanma Modeli çerçevesinde tanımlanabileceği Sümer ve Güngör'ün (1999) çalışmalarıyla tespit edilmiştir. Bu sebeple Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II- Orta Çocukluk Ölçeği (Kırimer, Akça ve Sümer, 2014), İlişki Ölçekleri Anketi Ergen Formu (Sümer ve Güngör, 1999), Bağlılık Stili Anket Formu (Akt. Cebeci, 2009), Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği (Delen, 2003), Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri- Kısa Formu (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005) ölçeklerindeki maddelerden ve alan yazından edinilen bilgilerle toplam 71 madde oluşturulmuştur. Gelişimde bazı sıkıntılar yaşanmadığı sürece bağlanma daima başlangıçta anneye yönelik olduğundan (Bowlby, 1969) ve birçok kültürde baba çocuklar küçükken bağlanma konusunda annenin sergilediği rolü anneye göre daha az sıklıkla yaptığından (Bowlby, 1998) anneye bağlanma stilleri konusunda çalışmak tercih edilmiştir. Bu bağlamda ölçek maddeleri anneye bağlanma stilini belirlemek üzere hazırlanmıştır. Hazırlanan maddeler alanda uzman 11 kişi tarafından incelenmiştir. Uzman görüşlerine bağlı olarak maddelerde gereken düzeltmeler yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda ölçekten 4 madde çıkartılmış ve 26 madde uzmanların önerileri doğrultusunda düzeltilmiştir. Taslak ölçek 67 maddeden oluşmaktadır.

Uygulamaya geçmeden oluşturulan ölçekte ve maddelerde fark edilmemiş herhangi bir imla, ifade veya biçim sorunu olabileceği düşünülerek bir pilot uygulama

gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama araştırmacı tarafından 91 kişilik bir grup ile yapılmıştır. Pilot uygulama esnasında yapılan gözlemler, öğrencilerden gelen sorular ve öğrencilerin geri bildirimleriyle bazı düzenlemelerin yapılması gerektiğine karar verilmiştir. Demografik bilgi sorularından kardeş bilgileri ve ailenin sosyoekonomik düzeyi sorularına öğrencilerin nasıl yanıt vereceğine yönelik daha detaylı yönergeler hazırlanmıştır. Yine demografik bilgi sorularından anne-babanın eğitim durumu ve ailenin kimlerden oluştuğu sorularında işaretlenecek yanıtlarla ilgili bazı düzenlemeler yapılmıştır. Oda paylaşımı ile ilgili demografik bilgi sorusunun atlandığı fark edildiğinden sorunun yeri değiştirilmiştir. Ayrıca ölçek maddelerinden “Başka birinin annem olmasını istemem.” maddesinin çıkarılmasına karar verilmiştir. Yapılan düzenlemelerin ardından uygulamaya geçilmiştir.

Uygulamalar 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Farklı okullarda gerçekleştirilen uygulamalarda toplam 860 öğrenciye ulaşılmıştır. Uygulamalar bittikten sonra tüm cevaplar incelenmiştir. Demografik bilgi sorularını eksik doldurma, ölçekteki maddeleri eksik bırakma, desen oluşturacak işaretlemeler yapma vb. sebeplerle geçersiz olacak kağıtlar (n:49+78:127) belirlenmiş ve bu kağıtlar analize dahil edilmemiştir. Sonuç olarak 860 formun 127’si elenmiş ve 733 form ile ölçek geliştirmeye dair analizlere başlanmıştır.

### ***3.3.2.1. Geçerlik analizleri***

Geçerlik, ölçeğin kişide ölçmesi planlanan özelliği başka özelliklerle karıştırmadan ne derecede doğru ölçtüğüdür. Geçerlik türleri ile ilgili farklı sınıflamalar bulunsa da daha çok kapsam geçerliği, ölçüt geçerliği ve yapı geçerliği olmak üzere üç farklı geçerlik türü bulunmaktadır. Ölçme aracına göre bu geçerlik türlerinden biri daha ön plana çıkabilmektedir. Başarı testlerinin geliştirilmesinde kapsam geçerliği ön plana çıkarken duyuşsal özelliklerin ölçüldüğü testlerde yapı ve ölçüt geçerliği ön plana çıkabilir.

#### ***3.3.2.1.1. Yapı geçerliği***

Yapı geçerliği ölçekten alınan puanların ölçekle ölçülmesi planlanan kavramı gerçekte ne derece ölçebildiğidir. Yapı geçerliğini incelemek için sık kullanılan yöntemlerden biri faktör analizidir. Faktör analizi “Ölçekten elde edilen puanlar,



ölçeğin ölçtüğünü kabul ettiği özelliği ölçüyor mu?” sorusuna yanıt aramaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi şeklinde iki çeşit faktör analizi yaklaşımı bulunmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişkilere dayanarak faktör bulma işlemine açımlayıcı faktör analizi denir. Sosyal bilimlerde ölçeklerin yapı geçerliğini incelerken sıklıkla açımlayıcı faktör analizi kullanıldığından bu çalışmada da açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır.

Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığına Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına ve Bartlett testine bakılarak karar verilir. Faktörleştirilebilirlik için KMO değerinin 0,60'dan yüksek olması istenir. Bartlett testi ise kısmi korelasyonlarla değişkenler arasında ilişki bulunup bulunmadığına bakar. Anlamlı ilişkinin bulunması halinde veriler faktör analizine uygun demektir. Faktörleştirmede Temel Bileşenler Analizi (Principle Component Analysis) çok sık kullanılan çok değişkenli bir istatistiktir. Bu analizde değişkenlere ait olan ortak faktör varyansları hesaplamasında hata terimi ihmal edilir. Ancak ortak faktörlerce açıklanmayan hata varyansı dikkate alınır. Bağımsızlık, yorumlamada açıklık ve anlamlılık amacıyla faktör analizi uygulaması sonucu elde edilen faktörlerde eksen döndürmesi yapılabilir. Dik ve eğik döndürme biçiminde iki çeşit döndürme yaklaşımı bulunmaktadır. Faktörler eksenlerin konumu değiştirilmeden yani aynı açıyla döndürüldüğünde dik döndürme yapılmış olur. Dik ve eğik döndürme arasında ihmal edilebilecek farklar bulunduğu ve dik döndürmenin yorumlaması kolay olduğundan sosyal bilimlerde ölçek geliştirilirken sıklıkla dik döndürme kullanılır. Dik döndürmede ise varimax ve quartimax en sık kullanılmakta olan tekniklerdendir. Uygulamalarda daha sık varimax döndürme tekniği tercih edilmektedir.

Faktörlerin açıkladığı varyansın hesaplanmasında ve faktör sayısının kaç olduğuna karar vermede öz değer (eigen value) katsayısı dikkate alınır. Faktör analizlerinde genellikle öz değer 1 ya da 1'den büyük olduğu faktörler önemli faktör olarak belirlenir. Bununla birlikte araştırmacı analiz sonuçlarına bakarak bu değeri artırabilmektedir. Maddelerin yer aldıkları faktörlerdeki yük değerinin ise 0,45 ve üzerinde olması seçim için iyi bir ölçüyken bu sınır değer 0,30'a kadar indirilebilmektedir. Ayrıca bir maddenin tek bir faktörde en yüksek yük değeri varken diğer faktörlerde de yük değerlerine sahip olduğu durumlarda en yüksek yük değeri ile

bundan sonraki en yüksek yük değeri arasındaki farkın en az 0,10 olması istenir (Büyüköztürk, 2012).

Ölçeğin faktör analizi işlemlerinde KMO ve Bartlett testi sonuçlarına bakılmış, temel bileşenler analizi yapılmış ve varimax dik döndürme tekniği kullanılmıştır. 66 madde ile başlanan ölçeğin faktör analizinde 12 madde elenmiş ve analiz sonucu 54 madde kalmıştır. 55. maddenin ortak yük değeri 0,30'dan küçük olduğundan diğer 11 madde ise (61, 64, 62, 65, 60, 66, 57, 56, 63, 58, 59) birden fazla faktörden yük aldığından elenmiştir. 13 basamakta yapılan faktör analizinin sonucunda elde edilen veriler tablolar halinde aşağıda sunulmuştur. Diğer basamaklara ait veriler çok fazla olduğundan bu verilere ait tablolara eklerde yer verilmiştir (Bkz. EK-2).

**Tablo 1. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği KMO ve Bartlett's Testi Değerleri**

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği			0,972
Bartlett Değeri	Ki-kare Değeri	42965,139	
	S. Derecesi	1431	
	P	0,000	

Tablo 1'de görüldüğü üzere KMO değeri 0,60'dan büyük olduğundan ve Bartlett testi sonucu anlamlı çıktığından veriler faktör analizine uygundur.

**Tablo 2. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Ortak Yük Değerleri**

Maddeler	Initial	Extraction
Madde 1	1,000	0,758
Madde 2	1,000	0,808
Madde 3	1,000	0,811
Madde 4	1,000	0,817
Madde 5	1,000	0,660
Madde 6	1,000	0,808
Madde 7	1,000	0,902
Madde 8	1,000	0,462
Madde 9	1,000	0,734
Madde 10	1,000	0,669
Madde 11	1,000	0,742
Madde 12	1,000	0,709
Madde 13	1,000	0,886
Madde 14	1,000	0,652

<b>Maddeler</b>	<b>Initial</b>	<b>Extraction</b>
Madde 15	1,000	0,687
Madde 16	1,000	0,852
Madde 17	1,000	0,428
Madde 18	1,000	0,638
Madde 19	1,000	0,853
Madde 20	1,000	0,605
Madde 21	1,000	0,660
Madde 22	1,000	0,581
Madde 23	1,000	0,789
Madde 24	1,000	0,839
Madde 25	1,000	0,589
Madde 26	1,000	0,619
Madde 27	1,000	0,725
Madde 28	1,000	0,629
Madde 29	1,000	0,835
Madde 30	1,000	0,812
Madde 31	1,000	0,778
Madde 32	1,000	0,728
Madde 33	1,000	0,606
Madde 34	1,000	0,747
Madde 35	1,000	0,818
Madde 36	1,000	0,775
Madde 37	1,000	0,756
Madde 38	1,000	0,554
Madde 39	1,000	0,684
Madde 40	1,000	0,669
Madde 41	1,000	0,647
Madde 42	1,000	0,627
Madde 43	1,000	0,659
Madde 44	1,000	0,816
Madde 45	1,000	0,621
Madde 46	1,000	0,469
Madde 47	1,000	0,582
Madde 48	1,000	0,542
Madde 49	1,000	0,695
Madde 50	1,000	0,671
Madde 51	1,000	0,793
Madde 52	1,000	0,520
Madde 53	1,000	0,531
Madde 54	1,000	0,557

Tablo 2’de görüldüğü üzere tüm maddeler 0,30’un üzerinde ortak yük değeri almışlardır.

**Tablo 3. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Tablo Açıklanan Toplam Varyans Miktarı**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	21,559	39,924	39,924	21,559	39,924	39,924	13,506	25,011	25,011
2	8,603	15,931	55,855	8,603	15,931	55,855	9,066	16,790	41,800
3	3,659	6,776	62,631	3,659	6,776	62,631	7,354	13,618	55,418
4	3,185	5,898	68,529	3,185	5,898	68,529	7,080	13,111	68,529
5	0,938	1,737	70,266						
6	0,804	1,488	71,754						
7	0,765	1,416	73,171						
8	0,645	1,194	74,364						
9	0,634	1,173	75,538						
10	0,585	1,084	76,621						
11	0,584	1,081	77,703						
12	0,544	1,007	78,710						
13	0,520	0,962	79,672						
14	0,504	0,934	80,606						
15	0,495	0,917	81,523						
16	0,475	0,880	82,402						
17	0,464	0,859	83,262						
18	0,455	0,843	84,104						
19	0,450	0,833	84,937						
20	0,432	0,801	85,738						
21	0,414	0,767	86,505						
22	0,393	0,728	87,233						
23	0,387	0,716	87,949						
24	0,365	0,676	88,625						
25	0,354	0,655	89,280						
26	0,331	0,614	89,894						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,323	0,598	90,492						
28	0,320	0,593	91,084						
29	0,305	0,564	91,649						
30	0,300	0,555	92,203						
31	0,286	0,530	92,733						
32	0,277	0,513	93,246						
33	0,269	0,499	93,744						
34	0,258	0,478	94,223						
35	0,250	0,463	94,686						
36	0,248	0,458	95,144						
37	0,239	0,442	95,586						
38	0,228	0,423	96,009						
39	0,220	0,408	96,417						
40	0,207	0,384	96,800						
41	0,197	0,365	97,166						
42	0,192	0,356	97,522						
43	0,177	0,327	97,849						
44	0,174	0,322	98,172						
45	0,165	0,305	98,477						
46	0,161	0,298	98,775						
47	0,144	0,267	99,042						
48	0,133	0,247	99,289						
49	0,127	0,236	99,525						
50	0,117	0,217	99,742						
51	0,092	0,170	99,912						
52	0,034	0,062	99,974						
53	0,008	0,014	99,988						
54	0,006	0,012	100,000						

Tablo 3'te görüldüğü üzere eigen değeri 1'den büyük toplam varyansın %68,529'unu açıklayan 4 faktör ortaya çıkmıştır. Birinci faktör varyansı %39,924, ikinci faktör varyansı %15,931, üçüncü faktör varyansı %6,776 ve dördüncü faktör varyansı %5,898 açıklamaktadır.

**Tablo 4. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matriksi**

Maddeler	Faktörler			
	1	2	3	4
Madde 7	0,930			
Madde 13	0,923			
Madde 16	0,897			
Madde 44	0,883			
Madde 6	0,878			
Madde 30	0,873			
Madde 2	0,872			
Madde 51	0,864			
Madde 23	0,862			
Madde 31	0,853			
Madde 36	0,851			
Madde 1	0,848			
Madde 37	0,839			
Madde 40	0,786			
Madde 41	0,778			
Madde 45	0,749			
Madde 22	0,738			
Madde 17	0,559			
Madde 3		0,817		
Madde 27		0,779		
Madde 12		0,777		
Madde 32		0,772		
Madde 11		0,771		
Madde 42		0,727		
Madde 20		0,726		
Madde 50		0,723		
Madde 33		0,713		
Madde 21		0,707		
Madde 26		0,699		
Madde 38		0,673		
Madde 49		0,591		
Madde 46		0,585		
Madde 8		0,354		

Maddeler	Faktörler			
	1	2	3	4
Madde 19			0,858	
Madde 24			0,841	
Madde 29			0,840	
Madde 4			0,830	
Madde 35			0,826	
Madde 9			0,798	
Madde 15			0,772	
Madde 43			0,765	
Madde 47			0,729	
Madde 54			0,706	
Madde 34				0,779
Madde 39				0,764
Madde 14				0,752
Madde 18				0,746
Madde 5				0,739
Madde 49				0,734
Madde 10				0,727
Madde 25				0,725
Madde 28				0,710
Madde 52				0,680
Madde 53				0,674

Tablo 4'te görüldüğü üzere maddeler 4 faktörde toplanmış ve tüm maddeler yer aldıkları faktörde kabul edilebilir düzeyde yük değerlerine sahiptirler (en düşük madde yük değeri 0,354 en yüksek madde yük değeri 0,930). Ayrıca birden fazla faktörde yer alan madde bulunmamaktadır. Alt boyutlardaki maddeleri ve madde sayılarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

**Tablo 5. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler**

Faktör	Madde Sayısı	Maddeler Numarası
1.	18	7, 13, 16, 44, 6, 30, 2, 51, 23, 31, 36, 1, 37, 40, 41, 45, 22, 17
2.	15	3, 27, 12, 32, 11, 42, 20, 50, 33, 21, 26, 38, 49, 46, 8
3.	10	19, 24, 29, 4, 35, 9, 15, 43, 47, 54
4.	11	34, 39, 14, 18, 5, 48, 10, 25, 28, 52, 53

Tablo 5'te görüldüğü üzere birinci faktörde 18 madde (7, 13, 16, 44, 6, 30, 2, 51, 23, 31, 36, 1, 37, 40, 41, 45, 22, 17); ikinci faktörde 15 madde (3, 27, 12, 32, 11, 42, 20, 50, 33, 21, 26, 38, 49, 46, 8); üçüncü faktörde 10 madde (19, 24, 29, 4, 35, 9, 15, 43, 47, 54) ve dördüncü faktörde 11 madde (34, 39, 14, 18, 5, 48, 10, 25, 28, 52, 53) bulunmaktadır. Her bir faktör içinde yer alan maddeler incelendikten sonra alt boyutlara isim verilmiştir. Birinci alt boyutta yer alan maddelerden birkaçı şu şekildedir:

- Annemle yakın olmak bana kendimi güvende hissettirir.
- Annem bana değer verir.
- Annem yaşadığım sorunlarla yakından ilgilenir.

Alt boyutta yer alan maddelerden görüldüğü üzere bu alt boyuttaki maddeler güvenli bağlanma ile ilgili olduğundan alt boyuta güvenli bağlanma ismi verilmiştir. Çünkü kişi kendini sevebilir, değer verilebilir olarak gördüğü gibi aynı şekilde diğer insanlar yani annesi tarafından da sevebilir, değer verilebilir olarak görmektedir. Bu sebeple bu alt boyuttan alınan puanların artmasıyla güvenli bağlanma da artmaktadır.

İkinci alt boyutta yer alan maddelerden birkaçı şu şekildedir:

- Annemle çok yakın olmak gibi bir isteğim yok.
- Duygularımı ve düşüncelerimi annemle paylaşmamayı tercih ederim.
- Kendimi annemden bağımsız hissederim.

Alt boyutta yer alan maddelerden görüldüğü üzere bu alt boyuttaki maddeler kayıtsız bağlanma ile ilgili olduğundan alt boyuta kayıtsız bağlanma ismi verilmiştir. Çünkü kişi kendini sevebilir, değer verilebilir olarak görmektedir. Ancak yakın ilişkilerden yani annesiyle yakın bir ilişkiden kaçtığı, bağımsızlığını koruyarak yakın ilişkilerden yani annesiyle olan ilişkisinden zarar görmeye karşı önlem aldığı söylenebilir. Bu sebeple bu alt boyuttan alınan puanların artmasıyla kayıtsız bağlanma da artmaktadır.

Üçüncü alt boyutta yer alan maddelerden birkaçı şu şekildedir:

- Annemin nerede olduğunu bilmediğimde rahatsız olurum.
- Annemle yakın olmak beni korkutur.
- Annemle ilişkilerimde ona kolayca güvenemiyorum.



Alt boyutta yer alan maddelerden görüldüğü üzere bu alt boyuttaki maddeler korkulu bağlanma ile ilgili olduğundan alt boyuta korkulu bağlanma ismi verilmiştir. Çünkü kişi kendini değersiz algılamakta diğerleri yani annesi tarafından da reddedilip değersiz görüleceğini düşünmektedir. Bu sebeple bu alt boyuttan alınan puanların artmasıyla korkulu bağlanma da artmaktadır.

Dördüncü alt boyutta yer alan maddelerden birkaçı şu şekildedir:

- Annemi görmediğim zamanlarda “annem beni artık düşünmüyor” diye aklımdan geçiyor.
- Beklediğim kadar sevgi ve ilgi göremediğim için anneme kızgınım.
- Çok yakın olma isteğimin bazen annemi benden uzaklaştırdığını düşünüyorum.

Alt boyutta yer alan maddelerden görüldüğü üzere bu alt boyuttaki maddeler saplantılı bağlanma ile ilgili olduğundan alt boyuta saplantılı bağlanma ismi verilmiştir. Çünkü kişi kendini değersiz olarak görmekte, diğerlerine yani annesine yönelik olumlu bakış açısına sahiptir. Diğerlerinin yani annenin değerini kazanarak kendi kabulü için çabalamaktadır. Bu sebeple bu alt boyuttan alınan puanların artmasıyla saplantılı bağlanma da artmaktadır.

Son haliyle toplam 54 maddeden oluşan ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alt boyutlara yönelik alınan puanlarla değerlendirme yapılırken toplam bağlanma puanı elde edilmemektedir. Ölçeğin ismi Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'dir.

#### *3.3.2.1.2. Ölçüt geçerliği*

Ölçüte dayalı geçerlik, ölçekten elde edilen puanların, ölçeğin ölçtüğü özellikle ilişkili olan başka ölçeklerden alınan puanlar ile korelasyonunun incelenmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Ölçüt geçerliği, eşzaman geçerliği ve yordama geçerliği şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Eşzaman geçerliği, kişilerin geliştirilmesi planlanan ölçekten elde ettikleri puanlarla geliştirilmesi planlanan ölçeğin ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçen başka bir ölçekten alınan puanlar ya da bu özellikle ilişkili başka bir özelliği ölçen ölçekten alınan puanlar arasındaki ilişkinin

incelenmesidir. Testin geçerliğini belirlemek üzere hesaplanan ilişki katsayısına istatistiksel anlamlılık açısından bakılarak yorumlama yapılır (Büyüköztürk, 2012).

Ölçüt geçerliğini belirlemek için Raja, McGee ve Stanton'un geliştirip Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal'ın geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yaptığı Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu; Delen'in 2003 yılında geliştirdiği Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği; Brenning, Soenens, Braet ve Bosmans'ın geliştirip Kırimer, Akça ve Sümer'in geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yaptığı Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II-Orta Çocukluk Ölçeği ve Kerns, Klepac ve Cole tarafından geliştirilen geçerlik ve güvenilirliği Sümer ve Şendağ tarafından yapılan Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır. Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği 43 kişiye diğer tüm ölçekler 52 kişiye uygulanmıştır.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu ile EABE'den alınan toplam puan arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ( $r=0,465$   $p<.01$ ). Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu ile EABE toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,344$   $p<.05$ ); korkulu bağlanma alt boyutu ile EABE toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,303$   $p<.05$ ); saplantılı bağlanma alt boyutu ile EABE toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,493$   $p<.001$ ) olduğu saptanmıştır.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu ile EEBÖ'nün güvenli bağlanma alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,469$   $p<.001$ ); EEBÖ'nün kaygılı bağlanma alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,277$   $p<.05$ ) ve EEBÖ'nün kaçınmalı bağlanma alt boyutu arasında anlamsız bir ilişki ( $r=-0,075$   $p>.05$ ) bulgulanmıştır. MABSÖ'nün kayıtsız bağlanma alt boyutu ile EEBÖ güvenli bağlanma alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,292$   $p<.05$ ); EEBÖ kaygılı bağlanma alt boyutu arasında anlamsız ilişki ( $r=0,154$   $p>.05$ ) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma arasında anlamsız ilişki ( $r=0,091$   $p>.05$ ) olduğu belirlenmiştir. MABSÖ'nün korkulu bağlanma alt boyutu ile EEBÖ güvenli bağlanma alt boyutu arasında anlamsız ilişki ( $r=-0,051$   $p>.05$ ); EEBÖ kaygılı bağlanma alt boyutu arasında anlamsız ilişki ( $r=0,100$   $p>.05$ ) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma alt boyutu arasında anlamsız ilişki

( $r=0,022$   $p>.05$ ) olduğu görülmüştür. MABSÖ'nün saplantılı bağlanma alt boyutu ile EEBÖ güvenli bağlanma alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,367$   $p<.01$ ); EEBÖ kaygılı bağlanma alt boyutu arasında anlamsız ilişki ( $r=0,210$   $p>.05$ ) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma alt boyutu arasında anlamsız ilişki ( $r=0,178$   $p>.05$ ) olduğu bulunmuştur.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu ile YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaygı alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,464$   $p<.01$ ) ve YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,586$   $p<.001$ ) olduğu saptanmıştır. Kayıtsız bağlanma alt boyutu ile YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaygı alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,418$   $p<.01$ ) ve YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,625$   $p<.001$ ) bulunmuştur. Korkulu bağlanma alt boyutu ile YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaygı alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,381$   $p<.01$ ) ve YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,345$   $p<.05$ ) bulunmuştur. Saplantılı bağlanma alt boyutu ile YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaygı alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,455$   $p<.01$ ) ve YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma alt boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,563$   $p<.001$ ) olduğu tespit edilmiştir.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği güvenli alt boyutu ile Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ( $r=0,523$   $p<.001$ ); kayıtsız bağlanma alt boyutu ile Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,495$   $p<.01$ ); korkulu bağlanma alt boyutu ile Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,319$   $p<.05$ ) ve saplantılı bağlanma alt boyutu ile Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ( $r=-0,505$   $p<.01$ ) olduğu saptanmıştır.

### 3.3.2.2. Güvenirlilik Analizleri

Tezbaşaran'a (2008) göre güvenirlilik, ölçeğin duyarlı, tutarlı, kararlı ölçümler verebilme gücü olarak tanımlanırken Büyüköztürk ve arkadaşlarına (2010) göre ise güvenirlilik testin ölçmeyi planladığı özelliği ne derece doğru ölçtüğü olarak tanımlanmaktadır. Güvenirlilik katsayısı 0-1 aralığında değişmektedir. Katsayı 1'e yaklaştıkça yüksek güvenirlikten bahsedilir (Karasar, 2015). Psikolojik bir testte güvenirlilik katsayısının 0,70 ve üzeri olmasının yeterli olduğu belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2012).

Güvenirlilik katsayısının hesaplanmasında oldukça çok yöntem bulunmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Likert tipi ölçeklerde güvenirlilik hesaplamalarında öncelikle Cronbach  $\alpha$  katsayısı kullanılmaktadır.  $\alpha$  katsayısı maddeler birbirleriyle yüksek ilişki gösterdiğinde yüksektir. Cronbach  $\alpha$  ölçekteki maddelerin iç tutarlılığının ölçüsüdür. Başka bir ifadeyle  $\alpha$  katsayısı ne kadar yüksekse ölçekteki maddelerin o oranda birbiriyle tutarlı olduğunu ve o oranda aynı özelliği ölçen maddelerden oluştuğunu gösterir (Tezbaşaran, 2008).

Testin aynı gruba belirli süre aralıklarla iki kez uygulanması sonucu elde edilen puanların korelasyonu ile de test tekrar test güvenirliliği hesaplanmaktadır. Cevaplayıcıların iki uygulamadaki puanları birbirine yaklaşıncı korelasyon katsayısı 1'e yaklaşmaktadır; cevaplayıcıların iki uygulamadaki puanları farklılaşıncı ise korelasyon katsayısı 0'a yaklaşmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Bu yöntemde en önemli nokta iki ölçüm arasında bırakılması gereken sürenin iyi ayarlanmasıdır. İki uygulama arasında kısa bir süre bırakılırsa cevaplayıcılar işaretlerini hatırlayacaklarından güvenirlilik yüksek çıkacaktır. Uygulamalar arası süre uzadığında da ölçülen özellikte değişiklikler yaşanabileceğinden güvenirlilik yorumu zorlaşacaktır (Karasar, 2015).

Yapılan geçerlik ve güvenirlilik analizlerinin ardından ölçekteki maddelerin özelliklerini incelemek için madde analizi yapılmaktadır. En çok kullanılan madde analizi yöntemleri madde güçlüğü ve madde ayırt ediciliğidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Madde ayırt ediciliği, ölçekten alınan toplam puanlara göre üst %27'lik ve alt %27'lik gruplardaki madde ortalamaları arasındaki farkların Bağımsız Gruplar T testi ile incelenmesidir. Gruplar arasındaki anlamlı

farklılık ölçeğın iç tutarlılığının bir göstergesidir. Yapılan analiz sonucunda kişileri ölçülmesi planlanan özellik açısından maddelerin ne derecede ayırt edebildiği görülmektedir (Büyüköztürk, 2012). Madde-toplam puan korelasyonu, ölçekteki her maddenin aldığı değer ile ölçeğın tamamından alınan toplam değer arasındaki ilişkidir. Ölçekteki maddelerin eşit ağırlıkta ve bağımsız üniteler biçiminde olduğu durumda her bir maddenin değeri toplam değer ile yüksek düzeyde korelasyon gösterecektir. Düşük düzeyde korelasyon maddenin yeterince güvenilir olmadığını göstermektedir. Hangi ölçütün güvenilirlik için bir sınır olacağı hakkında standart belirlemek güçtür (Karasar, 2015). Büyüköztürk (2012) madde-toplam korelasyonu 0,30 ve üzerinde olan maddelerin kişileri iyi bir şekilde ayırt ettiğini, madde korelasyonu 0,20-0,30 arasında olan maddelerin zorunlu olan durumlarda ölçeğe alınabileceğini ya da maddenin düzeltilmesi gerektiğini, madde korelasyonu 0,20'den daha düşük ise maddenin ölçeğe alınmaması gerektiğini belirtmiştir.

**Tablo 6. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlara Ait Güvenirlik Katsayıları**

<b>Faktör</b>	<b>Cronbach Alpha</b>
<b>Güvenli bağlanma</b>	0,977
<b>Kayıtsız bağlanma</b>	0,950
<b>Korkulu bağlanma</b>	0,957
<b>Saplantılı bağlanma</b>	0,941

Tablo 6'da görüldüğu üzere Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin içtutarlık katsayıları oldukça yüksek olarak tespit edilmiştir. Cronbach Alpha değerleri  $\alpha=0,977$  (Güvenli bağlanma) ile  $\alpha=0,941$  (Saplantılı bağlanma) arasındadır.

Ölçeğın test tekrar test güvenilirliği için 57 kişilik gruba 10 gün arayla ölçek iki kez uygulanmıştır. Sonuçlar için Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen aşığıdaki tabloda gösterilmiştir.

**Tablo 7. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları**

Değişkenler	N	r	p
Güvenli bağlanma	57	0,628	0,000
Kayıtsız bağlanma	57	0,624	0,000
Korkulu bağlanma	57	0,369	0,005
Saplantılı bağlanma	57	0,707	0,000

Tablo 7’de görüldüğü üzere Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği için yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda her faktörün iki uygulama arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki gösterdiği görülmüştür ( $p < .01$ ).

Madde istatistikleri analizleri yapılmış ve analiz sonucunda maddelerin güvenilir olduğu saptanmıştır. Analiz sonuçlarına ait tablolara ekte yer verilmiştir (Bkz. EK-3, EK-4).

**Tablo 8. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktörler Arası İlişkileri Belirlemek İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları**

Alt Boyutlar		Güvenli bağlanma	Korkulu bağlanma	Kayıtsız bağlanma	Saplantılı bağlanma
Güvenli bağlanma	R		-0,267	-0,499	-0,368
	P		0,000	0,000	0,000
	N		733	733	733
Korkulu bağlanma	R	-0,267		0,614	0,606
	P	0,000		0,000	0,000
	N	733		733	733
Kayıtsız bağlanma	R	-0,499	0,614		0,657
	P	0,000	0,000		0,000
	N	733	733		733
Saplantılı bağlanma	R	-0,368	0,606	0,657	
	P	0,000	0,000	0,000	
	N	733	733	733	

Tablo 8’de görüldüğü üzere faktörler arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda güvenli bağlanma faktörüyle diğer tüm faktörler arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir ( $p < .001$ ). Korkulu bağlanma faktörüyle

kayıtsız ve saplantılı bağlanma faktörleri arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ( $p<.001$ ). Kayıtsız bağlanma faktörüyle saplantılı bağlanma faktörü arasında da pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ( $p<.001$ ).

Tüm bu değerler ölçeğin bağlanma stillerini belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilceğini göstermektedir. Geliştirilen ölçeğin alt boyutlarında yer alan maddelerin örnekleri ekte yer almaktadır (Bkz. EK-5)

### 3.3.3. Marmara kardeş kıskançlığı ölçeği

Öncelikle kardeş kıskançlığı ile ilgili alan yazın taranmış, konuyla ilgili araştırmalar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda ilkokul öğrencilerinde kardeş ilişkilerinin niteliğini ölçen Kardeş İlişkileri Anketi (Apalaçi, 1996), üniversite öğrencilerine uygulanan Çavdar (2003) tarafından geliştirilmiş Kardeş İlişkileri Ölçeği ve İnce (2009) tarafından geliştirilmiş Kardeş İlişkileri Ölçeği tespit edilmiştir. Bu ölçeklerde sadece kardeş kıskançlığını ölçmek amaçlanmamakta kardeş ilişkilerindeki diğer boyutlar (Toplum merkezli davranış, kardeşi eğitime, kardeş tarafından eğitime, kardeş üzerinde baskınlık, kardeşin baskınlığı, arkadaşlık, benzerlik, samimilik vb.) üzerinde de durulmaktadır. Ayrıca bu ölçekler ortaokul öğrencilerinde kullanılabilcek ölçekler değildir.

Kardeş İlişkileri Ölçeği (Çavdar, 2003), Kardeş İlişkileri Anketi (Apalaçi, 1996) ve Kardeş İlişkileri Ölçeği (İnce, 2009) ölçeklerindeki maddelerden ve literatürden edinilen bilgilerle toplam 43 madde oluşturulmuştur. Kardeş ilişkilerinde babanın rolü daha az bulunduğundan (Yavuzer, 2009) maddeler annenin kardeşten kıskanılması bağlamında yazılmıştır. Hazırlanan maddeler alanda uzman 11 kişi tarafından incelenmiştir. Uzman görüşlerine bağlı olarak maddelerde gereken düzeltmeler yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda ölçekten 1 madde çıkartılmış ve 7 madde uzmanların önerileri doğrultusunda düzeltilmiştir. Taslak ölçek 42 maddeden oluşmaktadır.

Uygulamaya geçmeden oluşturulan ölçekte ve maddelerde fark edilmemiş herhangi bir imla, ifade veya biçim sorunu olabileceğini düşünülerek bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama araştırmacı tarafından 91 kişilik bir grup ile

yapılmıştır. Pilot uygulama esnasında yapılan gözlemler, öğrencilerden gelen sorular ve öğrencilerin geri bildirimleriyle bazı düzenlemelerin yapılması gerektiğine karar verilmiştir. Demografik bilgi sorularından kardeş bilgileri ve sosyoekonomik düzey sorularına öğrencilerin nasıl yanıt vereceğine yönelik daha detaylı yönergeler hazırlanmıştır. Yine demografik bilgi sorularından anne-babanın eğitim durumu ve ailenin kimlerden oluştuğu sorularında işaretlenecek yanıtlarla ilgili bazı düzenlemeler yapılmıştır. Oda paylaşımı ile ilgili demografik bilgi sorusunun atlandığı fark edildiğinden sorunun yeri değiştirilmiştir. Yapılan düzenlemelerin ardından uygulamaya geçilmiştir.

Uygulamalar 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Farklı okullarda gerçekleştirilen uygulamalarda toplam 860 öğrenciye ulaşılmıştır. Uygulamalar bittikten sonra tüm cevaplar incelenmiştir. Demografik bilgi sorularını eksik doldurma, ölçekteki maddeleri eksik bırakma, desen oluşturacak işaretlemeler yapma vb. sebeplerle geçersiz olacak kağıtlar (n:49+78:127) belirlenmiş ve bu kağıtlar analize dahil edilmemiştir. Ayrıca 33 katılımcının da tek çocuk olması sebebiyle doldukları formlar belirlenmiş ve bu kağıtlar da analize dahil edilmemiştir. Sonuç olarak 860 formun 160'ı elenmiş ve 700 form ile ölçek geliştirmeye dair analizlere başlanmıştır.

### ***3.3.3.1. Geçerlik analizleri***

Geçerlik, ölçeğin kişide ölçmesi planlanan özelliği başka özelliklerle karıştırmadan ne derecede doğru ölçtüğüdür. Geçerlik türleri ile ilgili farklı sınıflamalar bulunsa da daha çok kapsam geçerliği, ölçüt geçerliği ve yapı geçerliği olmak üzere üç farklı geçerlik türü bulunmaktadır. Ölçme aracına göre bu geçerlik türlerinden biri daha ön plana çıkabilmektedir. Başarı testlerinin geliştirilmesinde kapsam geçerliği ön plana çıkarken duyuşsal özelliklerin ölçüldüğü testlerde yapı ve ölçüt geçerliği ön plana çıkabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

#### ***3.3.3.1.1. Yapı geçerliği***

Yapı geçerliği ölçekten alınan puanların ölçekle ölçülmesi planlanan kavramı gerçekte ne derece ölçebildiğidir. Yapı geçerliğini incelemek için sık kullanılan yöntemlerden biri faktör analizidir. Faktör analizi “Ölçekten elde edilen puanlar,



ölçeğin ölçtüğünü kabul ettiği özelliği ölçüyor mu?” sorusuna yanıt aramaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi şeklinde iki çeşit faktör analizi yaklaşımı bulunmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişkilere dayanarak faktör bulma işlemine açımlayıcı faktör analizi denir. Sosyal bilimlerde ölçeklerin yapı geçerliğini incelerken sıklıkla açımlayıcı faktör analizi kullanıldığından bu çalışmada da açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır.

Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığına Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına ve Bartlett testine bakılarak karar verilir. Faktörleştirilebilirlik için KMO değerinin 0,60'dan yüksek olması istenir. Bartlett testi ise kısmi korelasyonlarla değişkenler arasında ilişki bulunup bulunmadığına bakar. Anlamlı ilişkinin bulunması halinde veriler faktör analizine uygun demektir. Faktörleştirmede Temel Bileşenler Analizi (Principle Component Analysis) çok sık kullanılan çok değişkenli bir istatistiktir. Bu analizde değişkenlere ait olan ortak faktör varyansları hesaplamasında hata terimi ihmal edilir. Ancak ortak faktörlerce açıklanmayan hata varyansı dikkate alınır. Bağımsızlık, yorumlamada açıklık ve anlamlılık amacıyla faktör analizi uygulaması sonucu elde edilen faktörlerde eksen döndürmesi yapılabilir. Dik ve eğik döndürme biçiminde iki çeşit döndürme yaklaşımı bulunmaktadır. Faktörler eksenlerin konumu değiştirilmeden yani aynı açıyla döndürüldüğünde dik döndürme yapılmış olur. Dik ve eğik döndürme arasında ihmal edilebilecek farklar bulunduğu ve dik döndürmenin yorumlaması kolay olduğundan sosyal bilimlerde ölçek geliştirilirken sıklıkla dik döndürme kullanılır. Dik döndürmede ise varimax ve quartimax en sık kullanılmakta olan tekniklerdendir. Uygulamalarda daha sık varimax döndürme tekniği tercih edilmektedir.

Faktörlerin açıkladığı varyansın hesaplanmasında ve faktör sayısının kaç olduğuna karar vermede öz değer (eigen value) katsayısı dikkate alınır. Faktör analizlerinde genellikle öz değer 1 ya da 1'den büyük olduğu faktörler önemli faktör olarak belirlenir. Bununla birlikte araştırmacı analiz sonuçlarına bakarak bu değeri artırabilmektedir. Maddelerin yer aldıkları faktörlerdeki yük değerinin ise 0,45 ve üzerinde olması seçim için iyi bir ölçüyken bu sınır değer 0,30'a kadar indirilebilmektedir. Ayrıca bir maddenin tek bir faktörde en yüksek yük değeri varken diğer faktörlerde de yük değerlerine sahip olduğu durumlarda en yüksek yük değeri ile

bundan sonraki en yüksek yük değeri arasındaki farkın en az 0,10 olması istenir (Büyüköztürk, 2012).

Ölçeğin faktör analizi işlemlerinde KMO ve Bartlett testi sonuçlarına bakılmış, temel bileşenler analizi yapılmış ve varimax dik döndürme tekniği kullanılmıştır. 42 madde ile başlanan ölçeğin faktör analizinde 11 madde elenmiş ve analiz sonucu 31 madde kalmıştır. 11 madde (21, 22, 24, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 36, 37) ortak yükte 0,30'dan küçük olduğundan elenmiştir. 3 basamakta faktör analizi yapılmıştır. Yapılan birinci faktör analizi sonucunda ilk faktörün toplam varyansın %38,459'unu açıkladığı ve kendinden sonra gelen ikinci faktörle arasındaki yük farkının çok yüksek olmasından dolayı (%33,058) ölçeğin tek faktörlü olarak değerlendirilmesine karar verilmiştir. Bu aşamadan sonra tek faktörlü yapı beklentisi ile faktör analizi tekrarlanmıştır. Faktör analizinin sonucundan elde edilen veriler tablolar halinde aşağıda sunulmuştur. Diğer basamaklara ait veriler çok fazla olduğundan bu verilere ait tablolara eklerde yer verilmiştir (Bkz. EK-6).

**Tablo 9. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği KMO ve Bartlett's Testi Değerleri**

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği			0,961
Bartlett's Değeri	Ki-kare Değeri	14248,252	
	S. Derecesi	465	
	p	0,000	

Tablo 9'da görüldüğü üzere KMO değeri 0,60'dan büyük olduğundan ve Bartlett testi sonucu anlamlı çıktığından veriler faktör analizine uygundur.

**Tablo 10. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Ortak Yük Değerleri**

Maddeler	Initial	Extraction
Madde 1	1,000	0,438
Madde 2	1,000	0,507
Madde 3	1,000	0,514
Madde 4	1,000	0,468
Madde 5	1,000	0,633
Madde 6	1,000	0,656
Madde 7	1,000	0,671
Madde 8	1,000	0,610
Madde 9	1,000	0,480

<b>Maddeler</b>	<b>Initial</b>	<b>Extraction</b>
Madde 10	1,000	0,365
Madde 11	1,000	0,515
Madde 12	1,000	0,500
Madde 13	1,000	0,482
Madde 14	1,000	0,576
Madde 15	1,000	0,488
Madde 16	1,000	0,541
Madde 17	1,000	0,420
Madde 18	1,000	0,416
Madde 19	1,000	0,380
Madde 20	1,000	0,347
Madde 23	1,000	0,361
Madde 25	1,000	0,397
Madde 26	1,000	0,421
Madde 29	1,000	0,356
Madde 34	1,000	0,383
Madde 35	1,000	0,387
Madde 38	1,000	0,437
Madde 39	1,000	0,325
Madde 40	1,000	0,458
Madde 41	1,000	0,500
Madde 42	1,000	0,367

Tablo 10’da görüldüğü üzere tüm maddeler 0,30’un üzerinde ortak yük değeri almışlardır.

**Tablo 11. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Toplam Açıklanan Varyans Miktarı**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	14,399	46,448	46,448	14,399	46,448	46,448
2	1,706	5,503	51,951			
3	1,570	5,065	57,016			
4	1,303	4,203	61,219			
5	0,950	3,064	64,283			
6	0,824	2,657	66,940			
7	0,789	2,546	69,486			
8	0,688	2,221	71,707			
9	0,633	2,043	73,749			
10	0,615	1,985	75,734			
11	0,567	1,828	77,562			
12	0,538	1,737	79,298			
13	0,504	1,625	80,923			
14	0,496	1,600	82,524			
15	0,484	1,562	84,085			
16	0,475	1,532	85,617			
17	0,433	1,396	87,013			
18	0,427	1,378	88,390			
19	0,372	1,199	89,589			
20	0,364	1,176	90,765			
21	0,342	1,102	91,867			
22	0,322	1,040	92,907			
23	0,310	1,001	93,908			
24	0,307	0,990	94,898			
25	0,282	0,910	95,809			
26	0,276	0,889	96,698			

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,257	0,829	97,526			
28	0,217	0,701	98,227			
29	0,202	0,653	98,880			
30	0,186	0,600	99,480			
31	0,161	0,520	100,000			

Tablo 11’de görüldüğü üzere eigen değeri 1’den büyük toplam varyansın %61,219’unu açıklayan 4 faktör ortaya çıkmıştır. Ancak ilk faktörle diğer faktörler arasındaki fark çok büyük olduğundan ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir.

**Tablo 12. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonrası Bileşenler Matrisi**

<b>Maddeler</b>	<b>Faktör</b>
	<b>1</b>
Maade 7	0,819
Madde 6	0,810
Madde 5	0,796
Madde 8	0,781
Madde 14	0,759
Madde 16	0,736
Madde 11	0,718
Madde 3	0,717
Madde 2	0,712
Madde 12	0,707
Madde 41	0,707
Madde 15	0,698
Madde 13	0,694
Madde 9	0,693
Madde 4	0,684
Madde 40	0,676
Madde 1	0,662
Madde 38	0,661
Madde 26	0,649
Madde 17	0,648
Madde 18	0,645
Madde 25	0,630
Madde 35	0,622
Madde 34	0,619
Madde 19	0,616
Madde 42	0,606
Madde 10	0,604
Madde 23	0,601
Madde 29	0,596
Madde 20	0,589
Madde 39	0,570

Tablo 12’de görüldüğü üzere maddeler tek faktörde toplanmış ve tüm maddeler yer aldıkları faktörde kabul edilebilir düzeyde yük değerlerine sahiptir (en düşük madde yük değeri 0,570 en yüksek madde yük değeri 0,819). Alt boyutlardaki maddeleri ve madde sayılarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

**Tablo 13. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler**

Faktör	Madde Sayısı	Maddeler Numarası
1.	31	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 26, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42

Tablo 13'te de görüldüğü üzere birinci faktörde 31 madde (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 26, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42) bulunmaktadır. Son haliyle 31 maddeden oluşan ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Toplam puan üzerinden değerlendirme yapılmaktadır. Ölçeğin ismi Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'dir.

Ölçekteki maddelerden birkaçı şu şekildedir:

- Annemin kardeşime benden daha fazla ilgi gösterdiğini düşünüyorum.
- Annemin kardeşimi benden daha çok sevdiğini düşünüyorum.
- Annemi kardeşimle paylaşmaya katlanamam.

Kişi en değerli varlığı olan annesinin ilgisini, sevgisini kısacası annesini kardeşiyle paylaştıkça kıskançlık artmaktadır. Bu sebeple bu ölçekten alınan puanların artmasıyla kardeş kıskançlığı da artmaktadır.

#### 3.3.3.1.2. Ölçüt geçerliği

Ölçüte dayalı geçerlik, ölçekten elde edilen puanların, ölçeğin ölçtüğü özellikle ilişkili olan başka ölçeklerden alınan puanlar ile korelasyonunun incelenmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Ölçüt geçerliği, eşzaman geçerliği ve yordama geçerliği şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Eşzaman geçerliği, kişilerin geliştirilmesi planlanan ölçekten elde ettikleri puanlarla geliştirilmesi planlanan ölçeğin ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçen başka bir ölçekten alınan puanlar ya da bu özellikte ilişkili başka bir özelliği ölçen ölçekten alınan puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ölçeğin geçerliğini belirlemek üzere hesaplanan ilişki katsayısına istatistiksel anlamlılık açısından bakılarak yorumlama yapılır (Büyüköztürk, 2012).

Kardeş kıskançlığını ölçen başka bir ölçek bulunmadığından ölçeğin benzer ölçeklerle ilişkisine bakılamamıştır.

### 3.3.3.2. Güvenirlilik analizleri

Tezbaşaran'a (2008) göre güvenirlilik, ölçeğin duyarlı, tutarlı, kararlı ölçümler verebilme gücü olarak tanımlanırken Büyüköztürk ve arkadaşlarına (2010) göre ise güvenirlilik testin ölçmeyi planladığı özelliği ne derece doğru ölçtüğü olarak tanımlanmaktadır. Güvenirlilik katsayısı 0-1 aralığında değişmektedir. Katsayı 1'e yaklaştıkça yüksek güvenirlilikten bahsedilir (Karasar, 2015). Psikolojik bir testte güvenirlilik katsayısının 0,70 ve üzeri olmasının yeterli olduğu belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2012).

Güvenirlilik katsayısının hesaplanmasında oldukça çok yöntem bulunmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Likert tipi ölçeklerde güvenirlilik hesaplamalarında öncelikle Cronbach  $\alpha$  katsayısı kullanılmaktadır.  $\alpha$  katsayısı maddeler birbirleriyle yüksek ilişki gösterdiğinde yüksektir. Cronbach  $\alpha$  ölçekteki maddelerin iç tutarlılığının ölçüsüdür. Başka bir ifadeyle  $\alpha$  katsayısı ne kadar yüksekse ölçekteki maddelerin o oranda birbiriyle tutarlı olduğunu ve testin o oranda aynı özelliği ölçen maddelerden oluştuğunu gösterir (Tezbaşaran, 2008).

Testi yarılama yöntemi, ölçeğin iki yarısından elde edilen puanların arasındaki korelasyona bağlı olarak ölçeğin tamamı için güvenirlilik tahmini yapılmasıdır. Öncelikle ölçek iki eş yarıya bölünür. Ardından iki yarıdan hesaplanan puanlar arasındaki korelasyon bulunur. Bunu yaparken Pearson Çarpım Moment Korelasyon katsayısı kullanılmaktadır. Son olarak da ölçeğin tamamına ait güvenirlilik katsayısı Spearman-Brown veya Rulon yöntemiyle hesaplanır.

Testin aynı gruba belirli süre aralıklarla iki kez uygulanması sonucu elde edilen puanların korelasyonu ile de test tekrar test güvenirliliği hesaplanmaktadır. Cevaplayıcıların iki uygulamadaki puanları birbirine yaklaşıncaya korelasyon katsayısı 1'e yaklaşmaktadır; cevaplayıcıların iki uygulamadaki puanları farklılaşıncaya ise korelasyon katsayısı 0'a yaklaşmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Bu yöntemde en önemli nokta iki ölçüm arasında bırakılması gereken sürenin iyi ayarlanmasıdır. İki uygulama arasında kısa bir süre bırakılırsa cevaplayıcılar



işaretlerini hatırlayacaklarından güvenilirlik yüksek çıkacaktır. Uygulamalar arası süre uzadığında da ölçülen özellikte değişiklikler yaşanabileceğinden güvenilirlik yorumu zorlaşacaktır (Karasar, 2015).

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin ardından ölçekteki maddelerin özelliklerini incelemek için madde analizi yapılmaktadır. En çok kullanılan madde analizi yöntemleri madde gücülüğü ve madde ayırt ediciliğidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Madde ayırt ediciliği, ölçekten alınan toplam puanlara göre üst %27'lik ve alt %27'lik gruplardaki madde ortalamaları arasındaki farkların Bağımsız Gruplar T testi ile incelenmesidir. Gruplar arasındaki anlamlı farklılık ölçeğin iç tutarlılığının bir göstergesidir. Yapılan analiz sonucunda kişileri ölçülmesi planlanan özellik açısından maddelerin ne derecede ayırt edebildiği görülmektedir (Büyüköztürk, 2012). Madde-toplam puan korelasyonu, ölçekteki her maddenin aldığı değer ile ölçeğin tamamından alınan toplam değer arasındaki ilişkidir. Ölçekteki maddelerin eşit ağırlıkta ve bağımsız üniteler biçiminde olduğu durumda her bir maddenin değeri toplam değer ile yüksek düzeyde korelasyon gösterecektir. Düşük düzeyde korelasyon maddenin yeterince güvenilir olmadığını göstermektedir. Hangi ölçütün güvenilirlik için bir sınır olacağı hakkında standart belirlemek güçtür (Karasar, 2015). Büyüköztürk (2012) madde-toplam korelasyonu 0,30 ve üzerinde olan maddelerin kişileri iyi bir şekilde ayırt ettiğini, madde korelasyonu 0,20-0,30 arasında olan maddelerin zorunlu olan durumlarda ölçeğe alınabileceğini ya da maddenin düzeltilmesi gerektiğini, madde korelasyonu 0,20'den daha düşük ise maddenin ölçeğe alınmaması gerektiğini belirtmiştir.

**Tablo 14. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Güvenirlik Katsayıları**

Ölçek	Cronbach Alpha	İlk yarı alfa	İkinci yarı alfa	$r_{1-2}$	Spearman Brown	Guttman
<b>Kardeş kıskançlığı ölçeği</b>	0,960	0,947	0,913	0,806	0,893	0,888

Tablo 14'ten de görüldüğü üzere Marmara Kardeş Kıskançlık Ölçeği'nin içtutarlık katsayıları oldukça yüksek olarak tespit edilmiştir. Cronbach alpha değeri  $\alpha=0,960$ ; Spearman Brown değeri  $S=0,893$  ve Guttman değeri  $G=0,888$  olarak belirlenmiştir.

Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği için 48 kişilik gruba 10 gün arayla ölçek iki kez uygulanmıştır. Sonuçlar için Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi yapılmıştır.

**Tablo 15. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları**

Değişkenler	N	r	p
Kardeş kıskançlığı	48	0,800	0,000

Tablo 15'te görüldüğü üzere Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Test tekrar test güvenilirliği için yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda her faktörün iki uygulama arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki gösterdiği görülmüştür ( $p<.001$ ).

Madde istatistikleri analizleri yapılmış ve analiz sonucunda maddelerin güvenilir olduğu saptanmıştır. Analiz sonuçlarına ait tablolara ekte yer verilmiştir (Bkz. EK-7, EK-8)

Tüm bu değerler ölçeğin kardeş kıskançlığını belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilceğini göstermektedir. Geliştirilen ölçekte yer alan maddelerin örnekleri ekte yer almaktadır (Bkz. EK-9)

### 3.4. Uygulama

Ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapıldıktan sonra geliştirilen ölçekler, İstanbul ili Pendik ilçesinde devlet okullarında öğrenim görmekte olan ortaokul ve imam-hatip ortaokulu öğrencilerine uygulanmıştır.

Uygulamaların yapılacağı okullar, tesadüfi olarak yapılacak seçimler sonucunda belirlenmiştir. Belirlenen okullarda uygulama yapılabilmesi için, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden resmi izin alınmıştır (Bkz. EK-10). Daha sonra uygulamalar bizzat araştırmacı tarafından sınıf ortamında ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak

isteyen öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde araştırmacı öğrencilere veri toplama araçları hakkında gereken bilgileri vermiştir. Öğrenciler veri toplama araçlarını yaklaşık olarak 1 ders süresinde tamamlamışlardır.

### 3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması için araştırmanın amaçlarına uygun olarak yapılan işlemler aşağıda belirtilmiştir.

Öğrencilerin bağlanma stillerinden ve kardeş kıskançlığından aldıkları puanları belirlemek üzere; Marmara Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin alt boyutlarından alınan puanlar ile standart sapmalar ve Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden alınan puanlar ile standart sapmaları hesaplanmıştır.

İki ya da daha fazla değişkenin arasında bulunan ilişkinin incelenmesi durumunda ilişki çözümlenmeler yapılır (Karasar, 2015). Bu sebeple öğrencilerin anne babaya bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere Pearson Çarpım Moment Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Öğrencilerin anne babaya bağlanma stillerinin ve kardeş kıskançlıklarının cinsiyet, okul türü, oda paylaşımı ve aile tipi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Bağımsız Gruplar T Testi yapılmıştır. Bağımsız Gruplar T Testi iki bağımsız örneklem ortalaması arasında olan farkın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2012).

Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), bağımsız iki ya da daha fazla örneklem ortalaması arasında olan farkın sıfırdan anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere uygulanmaktadır (Büyüköztürk, 2012). Bu sebeple öğrencilerin anne babaya bağlanma stillerinin ve kardeş kıskançlıklarının yaş, kardeş sayısı ve doğum sırası değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Ortalamaların karşılaştırılacağı iki grupta veri sayısı az olduğunda, veri sayısı yeterli olup verilerin dağılımı normal olmadığına ya da verilerin sıralama ölçeğinde olması durumunda parametrik bir test olan Bağımsız Gruplar T Testinin yerine alternatif

olabilecek parametrik olmayan Mann Whitney U yapılabilir (Can, 2014). Bu bağlamda öğrencilerin anne babaya bağlanma stillerinin ve kardeş kıskançlıklarının annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U analizi gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin anne babaya bağlanma stillerinin ve kardeş kıskançlıklarının anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, sosyoekonomik durum değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H analizi gerçekleştirilmiştir. Kruskal Wallis H Analizi, verilerin az olması ya da verilerin yeterli olup dağılım normal olmaması durumunda parametrik teknik olan Tek Yönlü Varyans Analizinin yerine alternatif olabilecek parametrik olmayan bir testtir (Can, 2014).

İki değişken arasında ilişkiyi belirten, değişkenlerden biri yardımıyla değişkenlerden diğerinin yordanmasını sağlayan teknik regresyon tekniğidir (Baykul, 2010). Bağımlı ve bağımsız değişkenin bir tane olduğu durumda regresyon tekniğine Basit Regresyon Analizi denmektedir (Büyüköztürk, 2012). Bu bağlamda araştırmada öğrencilerin anne babaya bağlanma stillerinin yaşadıkları kardeş kıskançlığını yordama gücünü incelemek için basit regresyon analizi yapılmıştır.

## Bölüm IV: Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlmelerine yer verilmiştir. Verilerin istatistiksel çözümlmesinde “SPSS for Windows ver:15.0” programı kullanılmıştır. Veri çözümlmelerinde anlamlılık .05 düzeyi temel alınarak sınımlmıştır. Bulgular araştırmının amaçlarına göre tablolar halinde sunulmuştur.

### 4.1. Grubun Genel Yapısına İlişkin Veriler

Bu bölümde örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı, aile tipi değişkenlerine ait frekans ( $f$ ), yüzde (%), geçerli yüzde ( $\%_{\text{gec}}$ ) ve yığılmalı yüzde ( $\%_{\text{yig}}$ ) değerleri verilmiştir. Ayrıca sürekli bağımlı ve bağımsız değişkenlere ait veri sayısı (N), aritmetik ortalama ( $\bar{x}$ ), aritmetik ortalamanın standart hatası ( $Sh\bar{x}$ ) ve standart sapma (ss) değerleri de verilmiştir.

**Tablo 16. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Cinsiyet	$f$	%	$\%_{\text{gec}}$	$\%_{\text{yig}}$
Kız	429	58,5	58,5	58,5
Erkek	304	41,5	41,5	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 16’da görüldüğü üzere örneklem grubu 429’u kız (%58,5), 304’ü erkek (%41,5) olmak üzere toplam 733 öğrenciden oluşmaktadır.

**Tablo 17. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Yaş	$f$	%	$\%_{\text{gec}}$	$\%_{\text{yig}}$
10-11 yaş	130	17,7	17,7	17,7
12 yaş	170	23,2	23,2	40,9
13 yaş	203	27,7	27,7	68,6
14 yaş ve üzeri	230	31,4	31,4	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Yaş gruplarında yapılan anlamlı birleştirmelerin ardından Tablo 17’de de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 130’u (%17,7) 10-11 yaş, 170’i (%23,2) 12 yaş, 203’ü (%27,7) 13 yaş ve 230’u (%31,4) 14 yaş ve üzerindedir.

**Tablo 18. Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Okul Türü	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Ortaokul	491	67,0	67,0	67,0
İmam Hatip Ortaokulu	242	33,0	33,0	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 18’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 491’i (%67,0) ortaokulda, 242’si (%33,0) imam hatip ortaokulunda öğrenim görmektedir.

**Tablo 19. Sınıf Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Sınıf	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
5.sınıf	133	18,1	18,1	18,1
6.sınıf	177	24,1	24,1	42,3
7.sınıf	181	24,7	24,7	67,0
8.sınıf	242	33,0	33,0	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 19’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 133’ü (%18,1) 5.sınıfta, 177’si (%24,1) 6.sınıfta, 181’i (%24,7) 7.sınıfta ve 242’si (%33,0) 8.sınıftadırlar.

**Tablo 20. Kardeş Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Kardeş Sayısı	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Kardeşi yok	33	4,5	4,5	4,5
1 kardeş	291	39,7	39,7	44,2
2 kardeş	246	33,6	33,6	77,8
3 kardeş	111	15,1	15,1	92,9
4 kardeş ve üzeri	52	7,1	7,1	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 20’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 33’ünün (%4,5) kardeşi yoktur. 291’inin (%39,7) 1 kardeşi, 246’sının (%33,6) 2 kardeşi, 111’inin (%15,1) 3 kardeşi ve 52’sinin (%7,1) 4 kardeş ve daha fazla sayıda kardeşi vardır.

**Tablo 21. Doğum Sırası Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Doğum Sırası</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Tek çocuk	33	4,5	4,5	4,5
İlk çocuk	263	35,9	35,9	40,4
Ortanca çocuk	184	25,1	25,1	65,5
Küçük çocuk	253	34,5	34,5	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 21’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 33’ü (%4,5) tek çocuk, 263’ü (%35,9) ilk çocuk, 184’ü (%25,1) ortanca çocuk ve 253’ü (%34,5) küçük çocuktur.

**Tablo 22. Annenin Öz Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Anne Öz Olup Olmaması</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Öz anne	728	99,3	99,3	99,3
Üvey anne	5	0,7	0,7	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 22’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 728’inin (%99,3) annesi öz ve 5’inin (%0,7) annesi üveydir.

**Tablo 23. Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Annenin Hayatta Olup Olmaması</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Hayatta	729	99,5	99,5	99,5
Yaşamıyor	4	0,5	0,5	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 23’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 729’unun (%99,5) annesi hayatta ve 4’ünün (%0,5) annesi yaşamamaktadır.

**Tablo 24. Babanın Öz Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Babanın Öz Olup Olmaması</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Öz	728	99,3	99,3	99,3
Üvey	5	0,7	0,7	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 24'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 728'inin (%99,3) babası öz ve 5'inin (%0,7) babası üveydir.

**Tablo 25. Babanın Hayatta Olup Olmama Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Babanın Hayatta Olup Olmaması</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Hayatta	724	98,8	98,8	98,8
Yaşamıyor	9	1,2	1,2	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 25'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 724'ünün (%98,8) babası hayatta ve 9'unun (%1,2) babası yaşamamaktadır.

**Tablo 26. Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Anne ve Babanın Birliktelik Durumu</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Birlikte	684	93,3	93,3	93,3
Boşanmış	40	5,5	5,5	98,8
Ölüm sebebiyle ayrılık	9	1,2	1,2	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 26'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 684'ünün (%93,3) anne ve babası birlikte, 40'ının (%5,5) anne ve babası boşanmış ve 9'unun (%1,2) anne ve babası ebeveynlerinden birinin ölmesi sebebiyle ayrıdır.



**Tablo 27. Annenin Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Annenin Eğitim Durumu</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
İlkokul ve altı	308	42,0	42,0	42,0
Ortaokul	242	33,0	33,0	75,0
Lise	130	17,7	17,7	92,8
Üniversite	50	6,8	6,8	99,6
Lisansüstü	3	0,4	0,4	100,0
<b>Toplam</b>	<b>733</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	

Tablo 27’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 308’inin (%42,0) annesi ilkokul mezunu veya okuma yazma bilmiyor, 242’sinin (%33,0) annesi ortaokul mezunu, 130’unun (%17,7) annesi lise mezunu, 50’sinin (%6,8) annesi üniversite mezunu ve 3’ünün (%0,4) annesi lisansüstü mezundur.

**Tablo 28. Babanın Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Babanın Eğitim Durumu</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
İlkokul ve altı	192	26,2	26,3	26,3
Ortaokul	223	30,4	30,5	56,8
Lise	220	30,0	30,1	87,0
Üniversite	87	11,9	11,9	98,9
Lisansüstü	8	1,1	1,1	100,0
<b>Toplam</b>	<b>730</b>	<b>99,6</b>	<b>100,0</b>	
Kayıp veriler	3	0,4		
<b>Toplam</b>	<b>733</b>	<b>100,0</b>		

Tablo 28’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 192’sinin (%26,2) babası ilkokul mezunu veya okuma yazma bilmiyor, 223’ünün (%30,4) babası ortaokul mezunu, 220’sinin (%30,0) babası lise mezunu, 87’sinin (%11,9) babası üniversite mezunu ve 8’inin (%1,1) babası lisansüstü mezundur. Babası hayatta olmayan 3 öğrenci ise babasının eğitim durumunu yazmamıştır.

**Tablo 29. Annenin Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Annenin Mesleği</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Evhanımı	569	77,6	77,6	77,6
İşçi	87	11,9	11,9	89,5
Emekli	3	0,4	0,4	89,9
Kamu personeli	30	4,1	4,1	94,0
Serbest Meslek	39	5,3	5,3	99,3
Diğer	5	0,7	0,7	100,0
<b>Toplam</b>	<b>733</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	

Tablo 29’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 569’unun (%77,6) annesi evhanımı, 87’sinin (%11,9) annesi işçi, 3’ünün (%0,4) annesi emekli, 30’unun (%4,1) annesi kamu personeli, 39’unun (%5,3) annesi serbest meslekle uğraşmakta ve 5’inin (%0,7) annesi diğer mesleklerde çalışmaktadır.

**Tablo 30. Babanın Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

<b>Babanın Mesleği</b>	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Kamu personeli	65	8,9	8,9	8,9
İşçi	346	47,2	47,5	56,5
Serbest meslek	245	33,4	33,7	90,1
Emekli	25	3,4	3,4	93,5
İşsiz	7	1,0	1,0	94,5
Asker	5	0,7	0,7	95,2
Diğer	35	4,8	4,8	100,0
<b>Toplam</b>	<b>728</b>	<b>99,3</b>	<b>100,0</b>	
Kayıp Veriler	5	0,7		
<b>Toplam</b>	<b>733</b>	<b>100,0</b>		

Tablo 30’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 65’inin (%8,9) babası kamu personeli, 346’sının (%47,2) babası işçi, 245’inin (%33,4) babası serbest meslekle uğraşmakta, 25’inin (%3,4) babası emekli, 7’sinin (%1,0) babası işsiz, 5’inin (%0,7) babası asker ve 35’inin (%4,8) babası diğer mesleklerle uğraşmaktadır. Babası hayatta olmayan 5 öğrenci ise babalarının mesleklerini belirtmemişlerdir.

**Tablo 31. Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Sosyoekonomik Durum	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Düşük	17	2,3	2,3	2,3
Ortanın altı	64	8,7	8,7	11,1
Orta	473	64,5	64,5	75,6
Ortanın üstü	153	20,9	20,9	96,5
Yüksek	26	3,5	3,5	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 31’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerden 17’si (%2,3) ailesinin sosyoekonomik durumunu düşük, 64’ü (%8,7) ailesinin sosyoekonomik durumunu ortanın altı, 473’ü (%64,5) ailenin sosyoekonomik durumunu orta, 153’ü (%20,9) ailenin sosyoekonomik durumunu ortanın üstü ve 26’sı (%3,5) ailenin sosyoekonomik durumunu yüksek olarak algılamaktadır.

**Tablo 32. Oda Paylaşımı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Oda Paylaşımı	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Kardeşiyle aynı oda	524	71,5	71,5	71,5
Kardeşiyle farklı oda	209	28,5	28,5	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 32’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerden 524’ü (%71,5) kardeşiyle aynı odada ve 209’u (%28,5) kardeşiyle farklı odada kalmaktadır.

**Tablo 33. Aile Tipi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri**

Aile Tipi	<i>f</i>	%	% <sub>gec</sub>	% <sub>yig</sub>
Çekirdek aile	651	88,8	88,8	88,8
Geniş aile	82	11,2	11,2	100,0
Toplam	733	100,0	100,0	

Tablo 33’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerden 651’i (%88,8) çekirdek ailede ve 82’si (%11,2) geniş ailede yaşamaktadır.

**Tablo 34. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Alt Boyutlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri**

Boyutlar	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	$Sh_{\bar{x}}$
Güvenli bağlanma	733	4,29	0,620	0,023
Korkulu bağlanma	733	2,35	0,790	0,029
Kayıtsız bağlanma	733	1,96	0,807	0,030
Saplantılı bağlanma	733	1,86	0,863	0,032

Tablo 34'te görüldüğü üzere Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin alt boyutlarından elde edilen puanlara ait veri sayısı (*N*), aritmetik ortalama ( $\bar{x}$ ), standart sapma (*ss*) ve aritmetik ortalamanın standart hata değerleri ( $Sh_{\bar{x}}$ ) verilmiştir.

**Tablo 35. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeğine Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri**

Boyutlar	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	$Sh_{\bar{x}}$
Kardeş kıskançlığı	700	56,39	26,564	1,004

Tablo 35'te görüldüğü üzere Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden elde edilen puanlara ait veri sayısı (*N*), aritmetik ortalama ( $\bar{x}$ ), standart sapma (*ss*) ve aritmetik ortalamanın standart hata değerleri ( $Sh_{\bar{x}}$ ) verilmiştir.

#### **4.2. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Alt Boyutları İçin Yapılan Analizler**

Bu bölümde Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'ne ait analizlere yer verilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin alt boyutlarından (Güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma ve saplantılı bağlanma) aldıkları puanların çeşitli demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, okul türü, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı ve aile tipi) farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılmış olan fark testleri sunulmuştur.

Bu bağlamda örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarından (Güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma ve saplantılı bağlanma) aldıkları puanların cinsiyet, okul türü, oda paylaşımı ve aile tipi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Bağımsız Gruplar T Testi analizi sonuçları; yaş, kardeş sayısı ve doğum sırası değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları (ANOVA); ANOVA sonucunun anlamlı bulunması halinde farklılıkların kaynaklarını belirlemek üzere LSD (varyanslar homojen bulunduğu) ve Tamhane's T2 (varyanslar homojen bulunmadığında) analizi sonuçları; annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması ve babanın hayatta olup olmaması değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U analizi sonuçları; anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği ve ailenin sosyoekonomik durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H Testi sonuçları; Kruskal Wallis H Testi analizinde anlamlı bulunan sonuçlarda farklılıkların kaynağını belirlemede kullanılan Mann Whitney U analizi sonuçları sunulmuştur.

Analiz sonuçlarının tabloları amaç sırasına göre aşağıda sunulmuştur. Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar T testi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 36. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Güvenli Bağlanma	Kız	429	4,31	0,64	0,03	0,912	731	0,362
	Erkek	304	4,27	0,60	0,03			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 1,386$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 36'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t = 0,912$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 37. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Kayıtsız Bağlanma	Kız	429	1,87	0,80	0,04	-3,534	731	0,000
	Erkek	304	2,09	0,80	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,236$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 37'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $t = -3,534$ ;  $p < .001$ ). Söz konusu farklılık erkek öğrenciler lehinedir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek düzeyde kayıtsız bağlanma göstermektedirler.

**Tablo 38. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Korkulu Bağlanma	Kız	429	2,31	0,77	0,04	-1,647	731	0,100
	Erkek	304	2,40	0,82	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 1,534$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 38'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t = -1,647$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 39. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Saplantılı Bağlanma	Kız	429	1,81	0,84	0,04	-1,901	731	0,058
	Erkek	304	1,93	0,89	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $L_F = 4,601$ ;  $p < .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 39'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $t=-1,901$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 40. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Güvenli bağlanma	10-11 yaş	130	4,51	0,43	G.Arası	13,95	3	4,65		
	12 yaş	170	4,40	0,55	G.İçi	267,03	729	0,37		
	13 yaş	203	4,22	0,63	Toplam	280,98	732		12,695	0,000
	14 ve üzeri	230	4,15	0,05						
	Toplam	733	4,29	0,62						

Tablo 40'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=12,695$ ;  $p<.001$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $Lf=11,770$ ;  $p<.001$ ). Bu nedenle Tamhane's T2 analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.



**Tablo 41. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
10-11 yaş	12 yaş	0,11	0,06	0,278
	13 yaş	0,29	0,06	0,000
	14 yaş ve üzeri	0,36	0,06	0,000
12 yaş	10-11 yaş	-0,11	0,06	0,278
	13 yaş	0,18	0,06	0,018
	14 yaş ve üzeri	0,25	0,06	0,000
13 yaş	10-11 yaş	-0,29	0,06	0,000
	12 yaş	-0,18	0,06	0,018
	14 yaş ve üzeri	0,07	0,06	0,859
14 yaş ve üzeri	10-11 yaş	-0,36	0,06	0,000
	12 yaş	-0,25	0,06	0,000
	13 yaş ve üzeri	-0,07	0,06	0,859

Tablo 41'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu ortalamalarının yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın 10-11 yaş ile 13 yaş arasında 10-11 yaş lehine  $p < .001$  düzeyinde; 10-11 yaş ile 14 yaş ve üzeri arasında 10-11 yaş lehine  $p < .001$  düzeyinde; 12 yaş ile 13 yaş arasında 12 yaş lehine  $p < .05$  düzeyinde; 12 yaş ile 14 yaş ve üzeri arasında 12 yaş lehine  $p < .001$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 42. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

Puan	Grup	$f, \bar{x}$ ve $ss$ Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		$N$	$\bar{x}$	$ss$	Var. K.	$KT$	$Sd$	$KO$	$F$	$p$
Kayıtsız bağlanma	10-11 yaş	130	1,90	0,84	<b>G.Arası</b>	3,12	3	1,04		
	12 yaş	170	1,88	0,77	<b>G.İçi</b>	474,08	729	0,65		
	13 yaş	203	2,04	0,83	<b>Toplam</b>	477,20	732		1,598	0,189
	14 yaş ve üzeri	230	1,99	0,79						
	Toplam	733	1,96	0,81						

Tablo 42’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $F=1,598$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 43. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Korkulu bağlanma</b>	10-11 yaş	130	2,57	0,88	<b>G.Arası</b>	9,78	3	3,26		
	12 yaş	170	2,23	0,76	<b>G.İçi</b>	447,16	729	0,61		
	13 yaş	203	2,38	0,83	<b>Toplam</b>	456,94	732		5,314	0,001
	14 yaş ve üzeri	230	2,28	0,70						
	Toplam	733	2,35	0,79						

Tablo 43’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=5,314$ ;  $p<.01$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $Lf=2,939$ ;  $p<.05$ ). Bu nedenle Tamhane’s T2 analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 44. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
10-11 yaş	12 yaş	0,33	0,10	0,004
	13 yaş	0,19	0,10	0,259
	14 yaş ve üzeri	0,29	0,09	0,008
12 yaş	10-11 yaş	-0,33	0,10	0,004
	13 yaş	-0,14	0,08	0,417
	14 yaş ve üzeri	-0,04	0,07	0,994
13 yaş	10-11 yaş	-0,19	0,10	0,259
	12 yaş	0,14	0,08	0,417
	14 yaş ve üzeri	0,10	0,07	0,697
14 yaş ve üzeri	10-11 yaş	-0,29	0,09	0,008
	12 yaş	0,04	0,07	0,994
	13 yaş ve üzeri	-0,10	0,07	0,697

Tablo 44'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutu ortalamalarının yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın 10-11 yaş ile 12 yaş arasında 10-11 yaş lehine  $p < .01$  düzeyinde; 10-11 yaş ile 14 yaş ve üzeri arasında 10-11 yaş lehine  $p < .01$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 45. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

Puan	Grup	$f, \bar{x}$ ve $ss$ Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		$N$	$\bar{x}$	$ss$	Var. K.	$KT$	$Sd$	$KO$	$F$	$P$
Saplantılı bağlanma	10-11 yaş	130	1,90	0,92	<b>G.Arası</b>	0,81	3	0,27	0,360	0,782
	12 yaş	170	1,83	0,85	<b>G.İçi</b>	544,30	729	0,75		
	13 yaş	203	1,89	0,92	<b>Toplam</b>	545,11	732			
	14 yaş ve üzeri	230	1,83	0,79						
	Toplam	733	1,86	0,86						

Tablo 45'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $F=0,360$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar t Testi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 46. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Güvenli Bağlanma	Ortaokul	491	4,30	0,62	0,03	0,441	731	0,660
	İHO	242	4,28	0,62	0,04			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,883$ ;  $p>.05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 46'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=0,441$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 47. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Kayıtsız Bağlanma	Ortaokul	491	2,00	0,81	0,04	1,697	731	0,090
	İHO	242	1,89	0,80	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 1,238$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 47'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t = 1,697$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 48. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Korkulu Bağlanma	Ortaokul	491	2,36	0,79	0,04	0,834	731	0,405
	İHO	242	2,31	0,78	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,277$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 48'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=0,834$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 49. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Saplantılı Bağlanma	Ortaokul	491	1,89	0,86	0,04	1,260	731	0,208
	İHO	242	1,80	0,86	0,06			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,462$ ;  $p>.05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 49'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=1,260$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 50. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Güvenli bağlanma</b>	Kardeşi yok	33	4,46	0,72	<b>G.Arası</b>	4,54	4	1,14		
	Bir kardeş	291	4,37	0,58	<b>G.İçi</b>	276,44	728	0,38		
	İki kardeş	246	4,25	0,60	<b>Toplam</b>	280,98	732		2,989	0,018
	Üç kardeş	111	4,20	0,69						
	Dört kardeş ve üzeri	52	4,19	0,64						
	Toplam	733	4,29	0,62						

Tablo 50’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=2,989$ ;  $p<.05$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $Lf=1,626$ ;  $p>.05$ ). Bu nedenle LSD analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 51. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
Kardeşi yok	Bir kardeş	0,10	0,11	0,391
	İki kardeş	0,21	0,11	0,063
	Üç kardeş	0,27	0,12	0,030
	Dört kardeş ve üzeri	0,27	0,14	0,046
Bir kardeş	Kardeşi yok	-0,10	0,11	0,391
	İki kardeş	0,12	0,05	0,030
	Üç kardeş	0,17	0,07	0,014
	Dört kardeş ve üzeri	0,18	0,09	0,056
İki kardeş	Kardeşi yok	-0,21	0,11	0,063
	Bir kardeş	-0,12	0,05	0,030
	Üç kardeş	0,05	0,07	0,451
	Dört kardeş ve üzeri	0,06	0,09	0,512
Üç kardeş	Kardeşi yok	-0,27	0,12	0,030
	Bir kardeş	-0,17	0,07	0,014
	İki kardeş	-0,05	0,07	0,451
	Dört kardeş ve üzeri	0,00	0,10	0,934
Dört kardeş ve üzeri	Kardeşi yok	-0,27	0,14	0,046
	Bir kardeş	-0,18	0,09	0,056
	İki kardeş	-0,06	0,09	0,512
	Üç kardeş	-0,01	0,10	0,934

Tablo 51’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın kardeşi olmayanlar ile üç kardeşi olanlar arasında kardeşi olmayanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; kardeşi olmayanlar ile dört kardeşi olanlar arasında kardeşi olmayanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; bir kardeşi olanlar ile iki kardeşi olanlar arasında bir kardeşi olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; bir kardeşi olanlar ile üç kardeşi olanlar arasında bir kardeşi olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).



**Tablo 52. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Kayıtsız bağlanma</b>	Kardeşi yok	33	1,76	0,64	<b>G.Arası</b>	9,72	4	2,43		
	Bir kardeş	291	1,85	0,74	<b>G.İçi</b>	467,47	728	0,64		
	İki kardeş	246	2,03	0,85	<b>Toplam</b>	477,20	732		3,785	0,005
	Üç kardeş	111	2,07	0,82						
	Dört kardeş ve üzeri	52	2,16	0,94						
	Toplam	733	1,96	0,81						

Tablo 52’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=3,785$ ;  $p<.01$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $Lf=3,344$ ;  $p<.05$ ). Bu nedenle LSD analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 53. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
Kardeşi yok	Bir kardeş	-0,09	0,15	0,537
	İki kardeş	-0,27	0,15	0,067
	Üç kardeş	-0,31	0,16	0,048
	Dört kardeş ve üzeri	-0,41	0,18	0,023
Bir kardeş	Kardeşi yok	0,09	0,15	0,537
	İki kardeş	-0,18	0,07	0,009
	Üç kardeş	-0,22	0,09	0,013
	Dört kardeş ve üzeri	-0,32	0,12	0,009
İki kardeş	Kardeşi yok	0,27	0,15	0,067
	Bir kardeş	0,18	0,07	0,009
	Üç kardeş	-0,04	0,09	0,645
	Dört kardeş ve üzeri	-0,13	0,12	0,273
Üç kardeş	Kardeşi yok	0,31	0,16	0,048
	Bir kardeş	0,22	0,09	0,013
	İki kardeş	0,04	0,09	0,645
	Dört kardeş ve üzeri	-0,09	0,13	0,495
Dört kardeş ve üzeri	Kardeşi yok	0,41	0,18	0,023
	Bir kardeş	0,32	0,12	0,009
	İki kardeş	0,13	0,12	0,273
	Üç kardeş	0,09	0,13	0,495

Tablo 53'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın kardeşi olmayanlar ile üç kardeşi olanlar arasında üç kardeşi olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; kardeşi olmayanlar ile dört kardeşi ve üzeri olanlar arasında dört kardeşi ve üzeri olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; bir kardeşi olanlar ile iki kardeşi olanlar arasında iki kardeşi olanlar lehine  $p < .01$  düzeyinde; bir kardeşi olanlar ile üç kardeşi olanlar arasında üç kardeşi olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; bir kardeşi olanlar ile dört kardeşi ve üzeri olanlar arasında dört kardeşi ve üzeri olanlar lehine  $p < .01$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 54. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Korkulu bağlanma</b>	Kardeşi yok	33	2,01	0,62	<b>G.Arası</b>	4,98	4	1,24		
	Bir kardeş	291	2,32	0,75	<b>G.İçi</b>	451,97	728	0,62		
	İki kardeş	246	2,39	0,83	<b>Toplam</b>	456,94	732		2,004	0,092
	Üç kardeş	111	2,41	0,74						
	Dört kardeş ve üzeri	52	2,41	0,93						
	Toplam	733	2,35	0,79						

Tablo 54'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $F=2,004$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 55. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Saplantılı bağlanma</b>	Kardeşi yok	33	1,66	0,73	<b>G.Arası</b>	8,91	4	2,23		
	Bir kardeş	291	1,77	0,80	<b>G.İçi</b>	536,20	728	0,74		
	İki kardeş	246	2,00	0,92	<b>Toplam</b>	545,11	732		3,024	0,017
	Üç kardeş	111	1,88	0,86						
	Dört kardeş ve üzeri	52	1,81	0,95						
	Toplam	733	1,86	0,86						

Tablo 55'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=3,024$ ;  $p<.05$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların

homojen olduğu görülmüştür ( $Lf=1,980; p>.05$ ). Bu nedenle LSD analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 56. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
Kardeşi yok	Bir kardeş	-0,10	0,16	0,509
	İki kardeş	-0,34	0,16	0,033
	Üç kardeş	-0,22	0,17	0,203
	Dört kardeş ve üzeri	-0,15	0,19	0,427
Bir kardeş	Kardeşi yok	0,10	0,16	0,509
	İki kardeş	-0,23	0,07	0,002
	Üç kardeş	-0,11	0,10	0,240
	Dört kardeş ve üzeri	-0,05	0,13	0,713
İki kardeş	Kardeşi yok	0,34	0,16	0,033
	Bir kardeş	0,23	0,07	0,002
	Üç kardeş	0,12	0,10	0,213
	Dört kardeş ve üzeri	0,19	0,13	0,153
Üç kardeş	Kardeşi yok	0,22	0,17	0,203
	Bir kardeş	0,11	0,10	0,240
	İki kardeş	-0,12	0,10	0,213
	Dört kardeş ve üzeri	0,07	0,14	0,652
Dört kardeş ve üzeri	Kardeşi yok	0,15	0,19	0,427
	Bir kardeş	0,05	0,13	0,713
	İki kardeş	-0,19	0,13	0,153
	Üç kardeş	-0,07	0,14	0,652

Tablo 56'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutu ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın kardeşi olmayanlar ile iki kardeşi olanlar arasında iki kardeşi olanlar lehine  $p<.05$  düzeyinde; bir kardeşi olanlar ile iki kardeşi olanlar arasında iki kardeşi olanlar lehine  $p<.01$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 57. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Güvenli bağlanma	Tek çocuk	33	4,46	0,72	<b>G.Arası</b>	5,35	3	1,78		
	İlk çocuk	263	4,32	0,58	<b>G.İçi</b>	275,63	729	0,38		
	Ortanca çocuk	184	4,16	0,69	<b>Toplam</b>	280,98	732		4,714	0,003
	Küçük çocuk	253	4,35	0,57						
	Toplam	733	4,29	0,62						

Tablo 57’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=4,714$ ;  $p<.01$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $Lf=4,368$ ;  $p<.01$ ). Bu nedenle Tamhane’s T2 analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 58. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
Tek çocuk	İlk çocuk	0,14	0,13	0,862
	Ortanca çocuk	0,31	0,14	0,159
	Küçük çocuk	0,12	0,13	0,939
İlk çocuk	Tek çocuk	-0,14	0,13	0,862
	Ortanca çocuk	0,17	0,06	0,050
	Küçük çocuk	-0,03	0,05	0,997
Ortanca çocuk	Tek çocuk	-0,31	0,14	0,159
	İlk çocuk	-0,17	0,06	0,050
	Küçük çocuk	-0,19	0,06	0,015
Küçük çocuk	Tek çocuk	-0,12	0,13	0,939
	İlk çocuk	0,03	0,05	0,997
	Ortanca çocuk	0,19	0,06	0,015

Tablo 58'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu ortalamalarının doğum sırası değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın ortanca çocuk ile küçük çocuk arasında küçük çocuk lehine  $p < .05$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 59. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

Puan	Grup	$f, \bar{x}$ ve $ss$ Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		$N$	$\bar{x}$	$ss$	Var. K.	$KT$	$Sd$	$KO$	$F$	$P$
Kayıtsız bağlanma	Tek çocuk	33	1,76	0,64	<b>G.Arası</b> <b>G.İçi</b> <b>Toplam</b>	5,24	3	1,75	2,699	0,045
	İlk çocuk	263	1,90	0,79						
	Ortanca çocuk	184	2,09	0,85						
	Küçük çocuk	253	1,96	0,80						
	Toplam	733	1,96	0,81						

Tablo 59’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $F=2,699$ ;  $p<.05$ ). Bu sonucun ardından farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla önce varyans homojenliği sınanmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $Lf=1,472$ ;  $p>.05$ ). Bu nedenle LSD analizi tercih edilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

**Tablo 60. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	$p$
Tek çocuk	İlk çocuk	-0,14	0,15	0,339
	Ortanca çocuk	-0,33	0,15	0,031
	Küçük çocuk	-0,20	0,15	0,171
İlk çocuk	Tek çocuk	0,14	0,15	0,339
	Ortanca çocuk	-0,19	0,08	0,016
	Küçük çocuk	-0,06	0,07	0,381
Ortanca çocuk	Tek çocuk	0,33	0,15	0,031
	İlk çocuk	0,19	0,08	0,016
	Küçük çocuk	0,12	0,08	0,111
Küçük çocuk	Tek çocuk	0,20	0,15	0,171
	İlk çocuk	0,06	0,07	0,381
	Ortanca çocuk	-0,12	0,08	0,111

Tablo 60’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutu ortalamalarının doğum sırası değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın tek çocuk ile ortanca çocuk arasında ortanca çocuk lehine  $p<.05$  düzeyinde; ilk çocuk ile ortanca çocuk arasında ortanca çocuk lehine  $p<.05$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p>.05$ ).

**Tablo 61. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	
<b>Korkulu bağlanma</b>	Tek çocuk	33	2,01	0,62	<b>G.Arası</b>	3,89	3	1,30			
	İlk çocuk	263	2,35	0,76	<b>G.İçi</b>	453,06	729	0,62			
	Ortanca çocuk	184	2,37	0,82	<b>Toplam</b>	456,94	732		2,085	0,101	
	Küçük çocuk	253	2,36	0,81							
	Toplam	733	2,35	0,79							

Tablo 61’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $F=2,085$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 62. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	
<b>Saplantılı bağlanma</b>	Tek çocuk	33	1,66	0,73	<b>G.Arası</b>	1,60	3	0,53			
	İlk çocuk	263	1,85	0,89	<b>G.İçi</b>	543,51	729	0,75			
	Ortanca çocuk	184	1,90	0,87	<b>Toplam</b>	545,11	732		0,714	0,544	
	Küçük çocuk	253	1,87	0,85							
	Toplam	733	1,86	0,86							

Tablo 62’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $F=0,714$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip



göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Mann Whitney U Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 63. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Güvenli Bağlanma	Öz	728	367,28	267382,50	1613,50	-0,438	0,661
	Üvey	5	325,70	1628,50			
	Toplam	733					

Tablo 63'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,438; p > .05$ ).

**Tablo 64. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kayıtsız bağlanma	Öz	728	366,40	266740,00	1384,00	-0,925	0,355
	Üvey	5	454,20	2271,00			
	Toplam	733					

Tablo 64'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,925; p > .05$ ).

**Tablo 65. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Korkulu bağlanma	Öz	728	365,71	266234,00	878,00	-2,00	0,046
	Üvey	5	555,40	2777,00			
	Toplam	733					

Tablo 65'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $z = -2,00$ ;  $p < .05$ ). Söz konusu farklılık annesi üvey olan öğrencilerin lehinedir. Başka bir ifadeyle üvey annesi olan öğrencilerin korkulu bağlanma puanları annesi öz olan öğrencilerin korkulu bağlanma puanlarından anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

**Tablo 66. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Saplantılı bağlanma	Öz	728	365,77	266283,50	927,50	-1,902	0,057
	Üvey	5	545,50	2727,50			
	Toplam	733					

Tablo 66'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -1,902$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki

farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Mann Whitney U Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 67. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Güvenli bağlanma	Sağ	729	366,65	267289,00	1204,00	-0,602	0,547
	Yaşamıyor	4	430,50	1722,00			
	Toplam	733					

Tablo 67’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,602$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 68. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kayıtsız bağlanma	Sağ	729	367,01	267547,50	1453,50	-0,011	0,991
	Yaşamıyor	4	365,88	1463,50			
	Toplam	733					

Tablo 68’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,011$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 69. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Korkulu bağlanma	Sağ	729	366,91	267478,00	1393,00	-0,154	0,877
	Yaşamıyor	4	383,25	1533,00			
	Toplam	733					

Tablo 69’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,154$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 70. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Saplantılı bağlanma	Sağ	729	366,58	267236,50	1151,50	-0,730	0,465
	Yaşamıyor	4	443,63	1774,50			
	Toplam	733					

Tablo 70’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,730$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki

farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Mann Whitney U Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 71. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	P
Güvenli bağlanma	Öz	728	366,01	266455,50	1099,50	-1,528	0,126
	Üvey	5	511,10	2555,50			
	Toplam	733					

Tablo 71’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -1,528$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 72. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	P
Kayıtsız bağlanma	Öz	728	366,59	266874,00	1518,00	-0,641	0,522
	Üvey	5	427,40	2137,00			
	Toplam	733					

Tablo 72’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,641$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 73. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Korkulu bağlanma	Öz	728	367,23	267346,50	1649,50	-0,362	0,717
	Üvey	5	332,90	1664,50			
	Toplam	733					

Tablo 73'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,362; p > .05$ ).

**Tablo 74. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Saplantılı bağlanma	Öz	728	365,87	266352,00	996,50	-1,755	0,079
	Üvey	5	531,70	2658,50			
	Toplam	733					

Tablo 74'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -1,755; p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Mann Whitney U Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 75. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Güvenli bağlanma	Sağ	724	367,31	265929,00	3037,00	-0,350	0,726
	Yaşamıyor	9	342,44	3082,00			
	Toplam	733					

Tablo 75'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,350$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 76. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Kayıtsız bağlanma	Sağ	724	367,74	266241,50	2724,50	-0,846	0,398
	Yaşamıyor	9	307,72	2769,50			
	Toplam	733					

Tablo 76'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,846$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 77. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Korkulu bağlanma	Sağ	724	367,81	266293,00	2673,00	-0,928	0,353
	Yaşamıyor	9	302,00	2718,00			
	Toplam	733					

Tablo 77’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,928$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 78. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Saplantılı bağlanma	Sağ	724	368,04	266457,50	2508,50	-1,194	0,232
	Yaşamıyor	9	283,72	2553,50			
	Toplam	733					

Tablo 78’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -1,194$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız



sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Kruskal Wallis H Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 79. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Güvenli Bağlanma</b>	Birlikte	684	368,12	0,654	2	0,721
	Boşanmış	40	360,00			
	Ölüm sebebiyle ayrılık	9	312,78			
	Toplam	733				

Tablo 79’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=0,654$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 80. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kayıtsız bağlanma</b>	Birlikte	684	364,30	3,980	2	0,137
	Boşanmış	40	426,46			
	Ölüm sebebiyle ayrılık	9	307,72			
	Toplam	733				

Tablo 80’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=3,980$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 81. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Korkulu bağlanma</b>	Birlikte	684	364,77	4,412	2	0,110
	Boşanmış	40	424,03			
	Ölüm sebebiyle ayrılık	9	282,89			
	Toplam	733				

Tablo 81’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=4,412$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 82. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Saplantılı bağlanma</b>	Birlikte	684	364,08	6,843	2	0,033
	Boşanmış	40	439,30			
	Ölüm sebebiyle ayrılık	9	267,89			
	Toplam	733				

Tablo 82’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $x^2=6,843$ ;  $p<.05$ ). Bu sonucun ardından tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Kullanılan özel bir teknik bulunmadığından gruplar Mann Whitney U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış elde edilen sonuçlar aşağıda tabloda sunulmuştur.

**Tablo 83. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Anne ve Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları**

Gruplar	Birlikte	Boşanmış	Ölüm sebebiyle ayrılık
Birlikte	$\bar{x}_{sıra}=364,08$	$p<,05$	$p>,05$
Boşanmış		$\bar{x}_{sıra}=439,30$	$p<,05$
Ölüm sebebiyle ayrılık			$\bar{x}_{sıra}=267,89$

Tablo 83'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U analizi sonucunda söz konusu farklılığın anne babası birlikte olanlarla anne babası boşanmış olanları arasında anne babası boşanmış olanlar lehine  $p<.05$  düzeyinde; anne babası boşanmış olanlarla anne babasından birinin ölümü sebebiyle ayrı olanlar arasında anne babası boşanmış olanlar lehine  $p<.05$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nonparametrik analiz olan Kruskal Wallis H Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 84. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
Güvenli bağlanma	İlkokul ve altı	308	348,07	9,10	4	0,059
	Ortaokul	242	377,42			
	Lise	130	396,13			
	Üniversite	50	371,30			
	Lisansüstü	3	136,33			
	Toplam	733				

Tablo 84'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=9,10; p>.05$ ).

**Tablo 85. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
Kayıtsız bağlanma	İlkokul ve altı	308	384,41	5,17	4	0,271
	Ortaokul	242	349,85			
	Lise	130	349,20			
	Üniversite	50	389,44			
	Lisansüstü	3	360,67			
	Toplam	733				

Tablo 85'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=5,17; p>.05$ ).

**Tablo 86. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
Korkulu bağlanma	İlkokul ve altı	308	377,61	1,94	4	0,747
	Ortaokul	242	355,51			
	Lise	130	365,87			
	Üniversite	50	356,11			
	Lisansüstü	3	435,00			
	Toplam	733				

Tablo 86'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla

yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=1,94$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 87. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
Saplantılı bağlanma	İlkokul ve altı	308	376,13	7,00	4	0,136
	Ortaokul	242	362,05			
	Lise	130	347,33			
	Üniversite	50	369,28			
	Lisansüstü	3	642,83			
	Toplam	733				

Tablo 87’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=7,00$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Kruskal Wallis H Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 88. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
Güvenli bağlanma	İlkokul ve altı	192	358,23	23,18	4	0,000
	Ortaokul	223	336,94			
	Lise	220	414,97			
	Üniversite	87	346,47			
	Lisansüstü	8	182,69			
	Toplam	730				

Tablo 88’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $\chi^2=23,18; p<.001$ ). Bu sonucun ardından tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Kullanılan özel bir teknik bulunmadığından gruplar Mann Whitney U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 89. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları**

Gruplar	İlkokul ve altı	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
İlkokul ve altı	$\bar{x}_{sıra}=358,23$	$p>,05$	$p<,01$	$p>,05$	$p<,05$
Ortaokul		$\bar{x}_{sıra}=336,94$	$p<,001$	$p>,05$	$p<,05$
Lise			$\bar{x}_{sıra}=414,97$	$p<,05$	$p<,01$
Üniversite				$\bar{x}_{sıra}=346,47$	$p<,05$
Lisansüstü					$\bar{x}_{sıra}=182,69$

Tablo 89’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U analizi sonucunda söz konusu farklılığın babası ilkokul ve altı mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine  $p<,01$  düzeyinde; babası ilkokul ve altı mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında ilkokul ve altı mezunu olanlar lehine  $p<.05$  düzeyinde; babası ortaokul mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine  $p<.001$  düzeyinde; babası ortaokul mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu olanlar lehine  $p<.05$  düzeyinde; babası lise mezunu olanlarla üniversite mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine  $p<.05$  düzeyinde; babası lise mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine  $p<.01$  düzeyinde ve babası üniversite mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında üniversite

mezunu olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 90. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	sd	p
Kayıtsız bağlanma	İlkokul ve altı	192	378,74	9,55	4	0,049
	Ortaokul	223	383,45			
	Lise	220	328,99			
	Üniversite	87	379,91			
	Lisansüstü	8	394,88			
	Toplam	730				

Tablo 90'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $x^2 = 9,55$ ;  $p < .05$ ). Bu sonucun ardından tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Kullanılan özel bir teknik bulunmadığından gruplar Mann Whitney U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış elde edilen sonuçlar aşağıda tabloda sunulmuştur.

**Tablo 91. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları**

Gruplar	İlkokul ve altı	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
İlkokul ve altı	$\bar{x}_{sıra} = 378,74$	$p > ,05$	$p < ,05$	$p > ,05$	$p > ,05$
Ortaokul		$\bar{x}_{sıra} = 383,45$	$p < ,01$	$p > ,05$	$p > ,05$
Lise			$\bar{x}_{sıra} = 328,99$	$p > ,05$	$p > ,05$
Üniversite				$\bar{x}_{sıra} = 379,91$	$p > ,05$
Lisansüstü					$\bar{x}_{sıra} = 394,88$

Tablo 91'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere

yapılan Mann Whitney U analizi sonucunda söz konusu farklılığın babası ilkokul ve altı mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında ilkokul ve altı mezunu olanlar lehine  $p < .05$  düzeyinde; babası ortaokul mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu olanlar lehine  $p < .01$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 92. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	sd	p
Korkulu bağlanma	İlkokul ve altı	192	394,30	12,78	4	0,012
	Ortaokul	223	380,05			
	Lise	220	325,68			
	Üniversite	87	362,10			
	Lisansüstü	8	400,56			
	Toplam	730				

Tablo 92’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $x^2 = 12,78$ ;  $p < .05$ ). Bu sonucun ardından tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Kullanılan özel bir teknik bulunmadığından gruplar Mann Whitney U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış elde edilen sonuçlar aşağıda tabloda sunulmuştur.

**Tablo 93. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları**

Gruplar	İlkokul ve altı	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
İlkokul ve altı	$\bar{x}_{sıra} = 394,30$	$p > ,05$	$p < ,01$	$p > ,05$	$p > ,05$
Ortaokul		$\bar{x}_{sıra} = 380,05$	$p < ,01$	$p > ,05$	$p > ,05$
Lise			$\bar{x}_{sıra} = 325,68$	$p > ,05$	$p > ,05$
Üniversite				$\bar{x}_{sıra} = 362,10$	$p > ,05$
Lisansüstü					$\bar{x}_{sıra} = 400,56$



Tablo 93'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U analizi sonucunda söz konusu farklılığın babası ilkökul ve altı mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında ilkökul ve altı mezunu olanlar lehine  $p < .01$  düzeyinde; babası ortaokul mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu olanlar lehine  $p < .01$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p > .05$ ).

**Tablo 94. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	sd	p
Saplantılı bağlanma	İlkokul ve altı	192	367,74	7,83	4	0,098
	Ortaokul	223	388,98			
	Lise	220	339,93			
	Üniversite	87	356,46			
	Lisansüstü	8	458,63			
	Toplam	730				

Tablo 94'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2 = 7,83$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nonparametrik analiz olan Kruskal Wallis H Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 95. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Güvenli bağlanma</b>	Evhanımı	569	366,55	3,17	5	0,673
	İşçi	87	346,36			
	Emekli	3	446,17			
	Kamu personeli	30	383,48			
	Serbest meslek	39	386,40			
	Diğer	5	479,40			
	Toplam	733				

Tablo 95'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=3,17$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 96. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kayıtsız bağlanma</b>	Evhanımı	569	363,70	2,91	5	0,714
	İşçi	87	389,52			
	Emekli	3	319,83			
	Kamu personeli	30	404,03			
	Serbest meslek	39	347,58			
	Diğer	5	308,30			
	Toplam	733				

Tablo 96'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=2,91$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 97. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Korkulu bağlanma</b>	Evhanımı	569	369,53	4,02	5	0,547
	İşçi	87	371,34			
	Emekli	3	413,17			
	Kamu personeli	30	321,47			
	Serbest meslek	39	370,53			
	Diğer	5	221,90			
	Toplam	733				

Tablo 97’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=4,02$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 98. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Saplantılı bağlanma</b>	Evhanımı	569	370,49	1,91	5	0,862
	İşçi	87	370,61			
	Emekli	3	360,33			
	Kamu personeli	30	346,50			
	Serbest meslek	39	327,99			
	Diğer	5	337,80			
	Toplam	733				

Tablo 98’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=1,91$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama

ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nanparametrik analiz olan Kruskal Wallis H Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 99. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	sd	p
Güvenli bağlanma	Kamu personeli	65	351,62	7,22	6	0,301
	İşçi	346	349,10			
	Serbest meslek	245	389,85			
	Emekli	25	332,06			
	İşsiz	7	330,93			
	Asker	5	429,10			
	Diğer	35	383,89			
	Toplam	728				

Tablo 99’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=7,22$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 100. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	sd	p
Kayıtsız bağlanma	Kamu personeli	65	369,67	3,61	6	0,730
	İşçi	346	373,24			
	Serbest meslek	245	348,57			
	Emekli	25	379,94			
	İşsiz	7	292,86			
	Asker	5	327,80			
	Diğer	35	388,50			
	Toplam	728				

Tablo 100’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla

yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=3,61$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 101. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
Korkulu bağlanma	Kamu personeli	65	359,05	7,58	6	0,271
	İşçi	346	379,08			
	Serbest meslek	245	338,14			
	Emekli	25	397,76			
	İşsiz	7	359,43			
	Asker	5	308,70			
	Diğer	35	400,27			
	Toplam	728				

Tablo 101’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=7,58$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 102. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
Saplantılı bağlanma	Kamu personeli	65	371,04	10,13	6	0,119
	İşçi	346	380,62			
	Serbest meslek	245	340,32			
	Emekli	25	397,72			
	İşsiz	7	325,21			
	Asker	5	182,10			
	Diğer	35	372,39			
	Toplam	728				

Tablo 102’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=10,13; p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının ailenin sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı nonparametrik analiz olan Kruskal Wallis H Analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 103. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
Güvenli bağlanma	Düşük	17	359,47	2,43	4	0,657
	Ortanın altı	64	336,35			
	Orta	473	365,50			
	Ortanın üstü	153	384,33			
	Yüksek	26	372,63			
	Toplam	733				

Tablo 103'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının ailenin sosyoekonomik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=2,43; p>.05$ ).

**Tablo 104. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
Kayıtsız bağlanma	Düşük	17	325,24	3,77	4	0,438
	Ortanın altı	64	373,18			
	Orta	473	371,86			
	Ortanın üstü	153	346,01			
	Yüksek	26	414,15			
	Toplam	733				

Tablo 104'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarının ailenin sosyoekonomik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=3,77$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 105. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşımını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
<b>Korkulu bağlanma</b>	Düşük	17	325,97	4,39	4	0,356
	Ortanın altı	64	405,68			
	Orta	473	358,11			
	Ortanın üstü	153	379,32			
	Yüksek	26	387,81			
	Toplam	733				

Tablo 105'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutu puanlarının ailenin sosyoekonomik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=4,39$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 106. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşımını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
<b>Saplantılı bağlanma</b>	Düşük	17	334,21	10,69	4	0,030
	Ortanın altı	64	408,80			
	Orta	473	360,55			
	Ortanın üstü	153	354,81			
	Yüksek	26	474,69			
	Toplam	733				

Tablo 106'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının ailenin

sosyoekonomik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $\chi^2=10,69$ ;  $p<.05$ ). Bu sonucun ardından tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Kullanılan özel bir teknik bulunmadığından gruplar Mann Whitney U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış elde edilen sonuçlar aşağıda tabloda sunulmuştur.

**Tablo 107. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları**

Gruplar	Düşük	Ortanın altı	Orta	Ortanın üstü	Yüksek
Düşük	$\bar{x}_{sıra}=334,21$	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$
Ortanın altı		$\bar{x}_{sıra}=408,80$	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$
Orta			$\bar{x}_{sıra}=360,55$	$p>.05$	$p<.01$
Ortanın üstü				$\bar{x}_{sıra}=354,81$	$p<.01$
Yüksek					$\bar{x}_{sıra}=474,69$

Tablo 107’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarının ailenin sosyoekonomik durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U analizi sonucunda söz konusu farklılığın ailenin sosyoekonomik durumu orta olanlarla yüksek olanlar arasında yüksek olanlar lehine  $p<.01$  düzeyinde ve ailenin sosyoekonomik durumu ortanın üstü olanlarla yüksek olanlar arasında yüksek olanlar lehine  $p<.01$  düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar t Testi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.



**Tablo 108. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
<b>Güvenli</b>	Aynı odayı paylaşanlar	524	4,29	0,60	0,03	-0,143	731	0,886
<b>Bağlanma</b>	Aynı odayı paylaşmayanlar	209	4,30	0,67	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,730$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 108'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t = -0,143$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 109. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
<b>Kayıtsız</b>	Aynı odayı paylaşanlar	524	1,98	0,81	0,04	1,057	731	0,291
<b>Bağlanma</b>	Aynı odayı paylaşmayanlar	209	1,91	0,79	0,05			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,991$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 109'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=1,057$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 110. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
<b>Korkulu</b>	Aynı odayı paylaşanlar	524	2,37	0,79	0,03	1,520	731	0,129
<b>Bağlanma</b>	Aynı odayı paylaşmayanlar	209	2,28	0,80	0,06			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,185$ ;  $p>.05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 110'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=1,520$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 111. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
<b>Saplantılı</b>	Aynı odayı paylaşanlar	524	1,90	0,87	0,04	1,770	731	0,077
<b>Bağlanma</b>	Aynı odayı paylaşmayanlar	209	1,77	0,83	0,06			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,225$ ;  $p>.05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 111’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin saplantılı bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=1,770$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarının aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar t Testi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 112. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Güvenli Bağlanma	Çekirdek aile	651	4,31	0,61	0,02	1,739	731	0,082
	Geniş aile	82	4,18	0,67	0,07			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene’s testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,121$ ;  $p>.05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 112’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği’nin güvenli bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $t=1,739$ ;  $p>.05$ ).

**Tablo 113. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
<b>Kayıtsız</b>	Çekirdek aile	651	1,96	0,80	0,03	-0,042	731	0,967
<b>Bağlanma</b>	Geniş aile	82	1,97	0,85	0,09			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,261$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 113'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin kayıtsız bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $t = -0,042$ ;  $p > .05$ ).

**Tablo 114. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
<b>Korkulu</b>	Çekirdek aile	651	2,32	0,77	0,03	-2,217	731	0,027
<b>Bağlanma</b>	Geniş aile	82	2,53	0,90	0,10			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 1,287$ ;  $p > .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 113'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin korkulu bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları

arasında farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $t=-2,217$ ;  $p<.05$ ). Söz konusu farklılık geniş aile lehinedir. Geniş ailedeki öğrenciler çekirdek ailedeki öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek düzeyde korkulu bağlanma göstermektedirler.

**Tablo 115. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Saplantılı Bağlanma	Çekirdek aile	651	1,84	0,85	0,03	-1,921	731	0,055
	Geniş aile	82	2,03	0,92	0,10			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olduğu görülmüştür ( $L_F = 0,195$ ;  $p>.05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 115'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin saplantılı bağlanma alt boyutundan almış oldukları puanların aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $t=-1,921$ ;  $p>.05$ ).

### 4.3. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği İçin Yapılan Analizler

Bu bölümde Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'ne ait analizlere yer verilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların çeşitli demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, okul türü, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik durumu, oda paylaşımı ve aile tipi) farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılmış olan fark testleri sunulmuştur.

Bu bağlamda örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet, okul türü, oda paylaşımı ve aile tipi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Bağımsız Gruplar T Testi analizi sonuçları; yaş, kardeş sayısı ve doğum sırası değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları (ANOVA); ANOVA sonucunun anlamlı bulunması halinde farklılıkların kaynaklarını belirlemek üzere LSD (varyanslar homojen bulunduğu) ve Tamhane's T2 (varyanslar homojen bulunmadığında) analizi sonuçları; annenin öz olup olmaması, annenin hayatta olup olmaması, babanın öz olup olmaması ve babanın hayatta olup olmaması değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U analizi sonuçları; anne ve babanın birliktelik durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin mesleği, babanın mesleği ve ailenin sosyoekonomik durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi sonuçları; Kruskal Wallis H Testi analizinde anlamlı bulunan sonuçlarda farklılıkların kaynağını belirlemede kullanılan Mann Whitney U analizi sonuçları sunulmuştur.

Analiz sonuçlarının tabloları amaç sırasına göre aşağıda sunulmuştur. Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar T testi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 116. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Kardeş kıskançlığı	Kız	413	55,77	25,47	1,25	-0,730	698	0,466
	Erkek	287	57,26	28,08	1,66			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $L_F = 5,344$ ;  $p < .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 116'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $t=-0,730$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 117. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Kardeş Kıskançlığı</b>	10-11 yaş	120	56,98	29,71	<b>G.Arası</b>	2075,80	3	691,93		
	12 yaş	160	54,77	24,68	<b>G.İçi</b>	491170,10	696	705,70		
	13 yaş	195	58,88	29,60	<b>Toplam</b>	493245,90	699		0,980	0,401
	14 yaş ve üzeri	225	55,05	23,08						
	Toplam	700	56,39	26,56						

Tablo 117'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $F=0,980$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar t Testi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 118. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Kardeş kıskançlığı	Ortaokul	464	57,15	27,73	1,29	1,063	698	0,288
	İHO	236	54,89	24,10	1,57			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $L_F = 7,371$ ;  $p < .01$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 118'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $t = 1,063$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 119. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

		f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Kardeş kıskançlığı	Bir kardeş	291	54,91	26,14	G.Arası	2382,96	3	794,32		
	İki kardeş	246	57,64	27,05	G.İçi	490862,90	696	705,26		
	Üç kardeş	111	59,05	27,21	Toplam	493245,90	699		1,126	0,338
	Dört kardeş ve üzeri	52	53,06	25,06						
	Toplam	700	56,39	26,56						

Tablo 119'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların kardeş sayısı değişkenine göre



anamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $F=1,126; p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 120. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları**

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	İlk çocuk	263	57,22	26,83	<b>G.Arası</b>	990,83	3	495,42	0,701	0,496
	Ortanca çocuk	184	57,37	27,50	<b>G.İçi</b>	492255,00	696	706,25		
	Küçük çocuk	253	54,81	25,61	<b>Toplam</b>	493245,90	699			
	Toplam	700	56,39	26,56						

Tablo 120’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği’nden aldıkları puanların doğum sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $F=0,701; p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Mann Whitney U analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 121. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>P</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	Öz	697	350,62	244384,00	960,00	-0,245	0,807
	Üvey	3	322,00	966,00			
	Toplam	700					

Tablo 121’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği’nden aldıkları puanların annenin öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki istatistiksel olarak farklılık anlamlı değildir ( $z = -0,245; p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Mann Whitney U analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 122. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	$N$	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	$U$	$z$	$p$
Kardeş kıskançlığı	Sağ	697	351,18	244770,50	573,50	-1,352	0,176
	Yaşamıyor	3	193,17	579,50			
	Toplam	700					

Tablo 122’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği’nden aldıkları puanların annenin hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -1,352; p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Mann Whitney U analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 123. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Öz Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kardeş kıskançlığı	Öz	696	350,04	243629,50	1073,50	-0,791	0,429
	Üvey	4	430,13	1720,50			
	Toplam	700					

Tablo 123'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların babanın öz olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -0,791$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Mann Whitney U analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 124. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Hayatta Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Kardeş kıskançlığı	Sağ	693	351,93	243886,50	1435,50	-1,862	0,063
	Yaşamıyor	7	209,07	1463,50			
	Toplam	700					

Tablo 124'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların babanın hayatta olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi analizi sonucunda grupların sıralamalar ortalaması arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ( $z = -1,862$ ;  $p > .05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının anne ve babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin

belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Kruskal Wallis-H analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 125. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	Birlikte	660	350,36	4,834	2	0,089
	Boşanmış	32	387,86			
	Ölüm sebebiyle ayrılık	8	212,44			
	Toplam	700				

Tablo 125'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden puanlarının anne babanın birliktelik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı istatistiksel olarak bulunmamıştır ( $x^2=4,834$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Kruskal Wallis-H analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 126. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	İlkokul ve altı	302	360,47	9,193	4	0,056
	Ortaokul	234	335,68			
	Lise	118	327,83			
	Üniversite	44	414,22			
	Lisansüstü	2	515,25			
	Toplam	700				

Tablo 126'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanlarının annenin eğitim durumu

değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=9,193$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Kruskal Wallis-H analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 127. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	İlkokul ve altı	186	357,45	3,819	4	0,431
	Ortaokul	216	360,13			
	Lise	208	331,52			
	Üniversite	81	338,59			
	Lisansüstü	6	432,75			
	Toplam	697				

Tablo 127'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=3,819$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Kruskal Wallis-H analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 128. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Annenin Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	Evhanımı	552	349,08	4,619	5	0,464
	İşçi	80	356,55			
	Emekli	3	343,17			
	Kamu personeli	27	418,20			
	Serbest meslek	34	312,37			
	Diğer	4	298,00			
	Toplam	700				

Tablo 128’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği’nden aldıkları puanlarının annenin mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $x^2=4,619$ ;  $p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığı Kruskal Wallis-H analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 129. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Babanın Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$x^2$	<i>sd</i>	<i>p</i>
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	Kamu personeli	61	321,07	8,868	6	0,181
	İşçi	332	357,34			
	Serbest meslek	235	337,74			
	Emekli	25	368,22			
	İşsiz	7	304,36			
	Asker	5	191,80			
	Diğer	31	408,73			
	Toplam	696				

Tablo 129’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği’nden aldıkları puanlarının babanın mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H

Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=8,868; p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının ailenin sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için üç veya daha fazla bağımsız sıralama ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını Kruskal Wallis-H analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 130. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\chi^2$	sd	p
<b>Kardeş kıskançlığı</b>	Düşük	17	405,76	4,495	4	0,343
	Ortanın altı	63	356,27			
	Orta	451	343,94			
	Ortanın üstü	145	350,70			
	Yüksek	24	418,19			
	Toplam	700				

Tablo 130'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanlarının ailenin sosyoekonomik durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ( $\chi^2=4,495; p>.05$ ).

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığını Bağımsız Gruplar t Testi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 131. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Oda Paylaşımı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Kardeş kıskançlığı	Aynı odayı paylaşanlar	513	57,72	27,37	1,21	2,200	698	0,028
	Aynı odayı paylaşmayanlar	187	52,74	23,91	1,75			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olmadığı görülmüştür ( $L_F = 5,299$ ;  $p < .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 131'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nden aldıkları puanların oda paylaşımı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $t=2,200$ ;  $p < .05$ ). Söz konusu farklılık aynı odayı paylaşanlar lehinedir. Yani aynı odayı paylaşan kardeşler aynı odayı paylaşmayan kardeşlere göre anlamlı şekilde yüksek kıskançlık göstermektedirler.

Araştırmanın alt amaçlarının biri kardeş kıskançlığı puanlarının aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bunun için iki bağımsız aritmetik ortalama arasındaki farkın anlamlılığı Bağımsız Gruplar t Testi ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 132. Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Kardeş kıskançlığı	Çekirdek aile	626	55,49	25,95	1,04	-2,618	698	0,009
	Geniş aile	74	64,00	30,45	3,54			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmeden önce Levene's testi ile varyansların homojenliği denetlenmiştir. Varyansların homojen olmadığı



görülmüştür ( $L_F = 5,474$ ;  $p < .05$ ). Ardından aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı test edilmiştir.

Tablo 132’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği’nden aldıkları puanların aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $t = -2,618$ ;  $p < .01$ ). Söz konusu farklılık geniş aile lehine gerçekleşmiştir. Geniş ailede yaşayan öğrencilerin çekirdek aile yaşayan öğrencilere göre kardeş kıskançlıkları anlamlı şekilde yüksektir.

#### 4.4. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri ve Marmara Kardeş Kıskançlığı Arasındaki İlişkileri Belirlemek İçin Yapılan Analizler

Bu bölümde bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelendiği Pearson Moment Çarpım Korelasyonuna ait analizlere yer verilmiştir. Ayrıca bağlanma stilleri alt boyutlarından (Güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma ve saplantılı bağlanma) alınan puanların kardeş kıskançlığını yordama gücünün belirlendiği Basit Regresyon Analizi sonuçları sunulmuştur.

Analiz sonuçlarının tabloları amaç sırasına göre aşağıda yer almaktadır. Araştırmanın alt amaçlarından biri bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bunun için iki sürekli değişkenin arasındaki ilişkinin anlamlılığı Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

**Tablo 133. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler**

Değişkenler	N	r	p
Güvenli bağlanma Kardeş kıskançlığı	700	-0,359	0,000

Tablo 133’te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği güvenli bağlanma alt boyutu puanlarıyla Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda

değişkenler arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $r=-0,359$ ;  $p<.001$ ). Söz konusu ilişki negatif yönlüdür. Güvenli bağlanma arttıkça yaşanan kardeş kıskançlığı azalmaktadır.

**Tablo 134. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler**

Değişkenler	N	r	p
Kayıtsız bağlanma Kardeş kıskançlığı	700	0,578	0,000

Tablo 134'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği kayıtsız bağlanma alt boyutu puanlarıyla Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $r=0,578$ ;  $p<.001$ ). Söz konusu ilişki pozitif yönlüdür. Kayıtsız bağlanma arttıkça yaşanan kardeş kıskançlığı artmaktadır.

**Tablo 135. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler**

Değişkenler	N	r	p
Korkulu bağlanma Kardeş kıskançlığı	700	0,502	0,000

Tablo 135'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği korkulu bağlanma alt boyutu puanlarıyla Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $r=0,502$ ;  $p<.001$ ). Söz konusu ilişki pozitif yönlüdür. Korkulu bağlanma arttıkça yaşanan kardeş kıskançlığı artmaktadır.

**Tablo 136. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler**

Değişkenler	N	r	p
Saplantılı bağlanma Kardeş kıskançlığı	700	0,709	0,000

Tablo 136’da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği saplantılı bağlanma alt boyutu puanlarıyla Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ( $r=0,709$ ;  $p<.001$ ). Söz konusu ilişki pozitif yönlüdür. Saplantılı bağlanma arttıkça yaşanan kardeş kıskançlığı artmaktadır.

Araştırmanın alt amaçlarının biri Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği alt boyutlarından (Güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma ve saplantılı bağlanma) alınan puanların kardeş kıskançlığını yordama gücünün incelenmesidir. Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizinin anlamlı çıkması sonucu bağlanma stillerinden alınan puanların kardeş kıskançlığını ne düzeyde etkilediğini bulmak için Basit Regresyon Analizi yapılmış ve sonuçlar aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

**Tablo 137. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti**

Model	R	R <sup>2</sup>	Düzeltilmiş R <sup>2</sup>
Model 1	0,36	0,13	0,13

Tablo 137’de görüldüğü üzere regresyon modelinde belirlilik katsayısı (düzeltilmiş R<sup>2</sup>) bağımsız değişken olan güvenli bağlanma puanının, bağımlı değişken olan kardeş kıskançlığı puanını 0,13 oranında açıklayabildiğini göstermektedir.

**Tablo 138. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi**

<b>Model 1</b>	<b>Kareler Toplamı</b>	<b>F</b>	<b>p</b>
Regresyon	63535,1	103,203	0,000(a)
Kalan	429710,8		
Toplam	493245,9		

a. Tahmin değişkeni (sabit), Güvenli bağlanma

b. Bağımlı Değişken: Kardeş Kıskançlığı

Tablo 138'deki tek yönlü varyans analizi tablosunda da görüldüğü üzere, model doğrusal regresyon için uygundur ve kardeş kıskançlığı puanını açıklama yönünden istatistiksel olarak anlamlıdır. Güvenli bağlanma puanının kardeş kıskançlığı puanı üzerindeki etkilerini gösteren katsayılar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 139. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Güvenli Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları**

<b>Model 1</b>	<b>B</b>	<b>Std. Hata</b>	<b>Beta</b>	<b>t</b>	<b>p</b>
Sabit	122.992	6,623		18,570	0,000
Güvenli bağlanma	-15,537	1,529	-0,359	-10,159	0,000

a. Bağımlı Değişken: Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanı

Tablo 139'da görüldüğü üzere, kardeş kıskançlığı puanları güvenli bağlanma puanlarından -0,359 düzeyinde etkilenmektedir.

**Tablo 140. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti**

<b>Model</b>	<b>R</b>	<b>R<sup>2</sup></b>	<b>Düzeltilmiş R<sup>2</sup></b>
Model 1	0,58	0,33	0,33

Tablo 140'ta görüldüğü üzere regresyon modelinde belirlilik katsayısı (düzeltilmiş R<sup>2</sup>) bağımsız değişken olan kayıtsız bağlanma puanının, bağımlı değişken olan kardeş kıskançlığı puanını 0,33 oranında açıklayabildiğini göstermektedir.

**Tablo 141. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi**

<b>Model 1</b>	<b>Kareler Toplamı</b>	<b>F</b>	<b>p</b>
Regresyon	164720,1	349,971	0,000(a)
Kalan	328525,8		
Toplam	493245,9		

a. Tahmin değişkeni (sabit), Kayıtsız bağlanma

b. Bağımlı Değişken: Kardeş Kıskançlığı

Tablo 141'deki tek yönlü varyans analizi tablosunda da görüldüğü üzere, model doğrusal regresyon için uygundur ve kardeş kıskançlığı puanını açıklama yönünden istatistiksel olarak anlamlıdır. Kayıtsız bağlanma puanının kardeş kıskançlığı puanı üzerindeki etkilerini gösteren katsayılar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 142. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Kayıtsız Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları**

<i>Model 1</i>	<i>B</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>Beta</i>	<i>T</i>	<i>p</i>
Sabit	19,194	2,151		8,926	0,000
Kayıtsız bağlanma	18,868	1,009	0,578	18,708	0,000

a. Bağımlı Değişken: Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanı

Tablo 142'de görüldüğü üzere, kardeş kıskançlığı puanları kayıtsız bağlanma puanlarından 0,578 düzeyinde etkilenmektedir.

**Tablo 143. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti**

<b>Model</b>	<b>R</b>	<b>R<sup>2</sup></b>	<b>Düzeltilmiş R<sup>2</sup></b>
Model 1	0,50	0,25	0,25

Tablo 143'te görüldüğü üzere regresyon modelinde belirlilik katsayısı (düzeltilmiş R<sup>2</sup>) bağımsız değişken olan korkulu bağlanma puanının, bağımlı değişken olan kardeş kıskançlığı puanını 0,25 oranında açıklayabildiğini göstermektedir.

**Tablo 144. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi**

<b>Model 1</b>	<b>Kareler Toplamı</b>	<b>F</b>	<b>p</b>
Regresyon	124214,5	234,944	0,000(a)
Kalan	369031,3		
Toplam	493245,9		

a. Tahmin değişkeni (sabit), Korkulu bağlanma

b. Bağımlı Değişken: Kardeş Kıskançlığı

Tablo 144'teki tek yönlü varyans analizi tablosunda da görüldüğü üzere, model doğrusal regresyon için uygundur ve kardeş kıskançlığı puanını açıklama yönünden istatistiksel olarak anlamlıdır. Korkulu bağlanma puanının kardeş kıskançlığı puanı üzerindeki etkilerini gösteren katsayılar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 145. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Korkulu Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları**

<i>Model 1</i>	<i>B</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>Beta</i>	<i>T</i>	<i>p</i>
Sabit	16,739	2,729		6,134	0,000
Korkulu bağlanma	16,785	1,095	0,502	15,328	0,000

a. Bağımlı Değişken: Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanı

Tablo 145'te görüldüğü üzere, kardeş kıskançlığı puanları korkulu bağlanma puanlarından 0,502 düzeyinde etkilenmektedir.

**Tablo 146. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Model Özeti**

<b>Model</b>	<b>R</b>	<b>R<sup>2</sup></b>	<b>Düzeltilmiş R<sup>2</sup></b>
Model 1	0,71	0,50	0,50

Tablo 146'da görüldüğü üzere regresyon modelinde belirlilik katsayısı (düzeltilmiş R<sup>2</sup>) bağımsız değişken olan saplantılı bağlanma puanının, bağımlı değişken olan kardeş kıskançlığı puanını 0,50 oranında açıklayabildiğini göstermektedir.

**Tablo 147. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Kapsamındaki Varyans Analizi**

<b>Model 1</b>	<b>Kareler Toplamı</b>	<b>F</b>	<b>p</b>
Regresyon	247814,0	704,775	0,000(a)
Kalan	245431,9		
Toplam	493245,9		

a. Tahmin değişkeni (sabit), Saplantılı bağlanma

b. Bağımlı Değişken: Kardeş Kıskançlığı

Tablo 147'deki tek yönlü varyans analizi tablosunda da görüldüğü üzere, model doğrusal regresyon için uygundur ve kardeş kıskançlığı puanını açıklama yönünden istatistiksel olarak anlamlıdır. Saplantılı bağlanma puanının kardeş kıskançlığı puanı üzerindeki etkilerini gösteren katsayılar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

**Tablo 148. Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Saplantılı Bağlanma Alt Boyutu Puanları ile Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanları Regresyon Analizi Değişken Katsayıları**

<b>Model 1</b>	<b>B</b>	<b>Std. Hata</b>	<b>Beta</b>	<b>t</b>	<b>p</b>
Sabit	15,841	1,684		9,408	0,000
Saplantılı bağlanma	21,689	,817	0,709	26,548	0,000

a. Bağımlı Değişken: Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Puanı

Tablo 148'de görüldüğü üzere, kardeş kıskançlığı puanları saplantılı bağlanma puanlarından 0,709 düzeyinde etkilenmektedir.

## **Bölüm V: Sonuç**

Bu bölümde araştırmanın sonuçları ve bu sonuçlar ışığında yapılan tartışmalara yer verilmiştir. Öncelikle Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği ve Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği'nin sonuçlarına, ardından da bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı ilişkisinin sonuçlarına yönelik tartışmalara geçilmiştir. Son olarak geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği ve Marmara Kardeş Kıskançlığı Ölçeği ile ilgili sonuçlar alan yazın ışığında tartışılmıştır.

### **5.1. Tartışma**

Araştırma sonucunda cinsiyete göre güvenli, korkulu ve saplantılı bağlanmanın anlamlı farklılık göstermediği kayıtsız bağlanmanın ise erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kırimer, Akça ve Sümer'in 2014 yılında YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği'nin Türk kültüründe psikometrik özelliklerini inceledikleri çalışmada da kaçınma boyutundan alınan ortalamaların kaygı boyutundan alınan ortalama göre daha yüksek olduğu ve bu farkın erkeklerde kızlara göre daha belirgin olduğu görülmüştür. Liseli ergenlerle yapılan bir diğer çalışmada ise aynı şekilde erkek ergenlerin kayıtsız bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kızlara göre yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak aradaki farkın anlamlılığına bakıldığında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür (Baş, 2013). Akhan (2014) da farklı yaş aralığı olan üniversite öğrencilerinde gerçekleştirdiği araştırmasında erkeklerin kayıtsız bağlanma stiline sahip olduklarını bulmuştur.

Farklı sonuçlar ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur. İlköğretim 2.kademe öğrencileriyle yapılan bir diğer çalışmada cinsiyete göre güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı bağlanmanın anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (Kaya, 2010). Bu farklılık kullanılan ölçeğin dörtlü bağlanma stiline göre ölçüm yapmamasından kaynaklanabilir. Tuna (2015) ortaokul öğrencilerinde anneye güvenli bağlanmanın cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediğini saptamıştır. Yapılan çalışmadan bu sonuca ulaşılması çalışmada sadece anneye güvenli bağlanma durumuna bakılmasından kaynaklanmış olabilir. Üniversite öğrencilerinde gerçekleştirilen bir diğer çalışmada da araştırma sonuçlarından farklı sonuçlar ortaya çıkararak bir sonuç ile karşılaşılmıştır. Kızların erkeklere göre daha korkulu bağlanma gösterdikleri erkeklerin



ise kızlara göre daha saplantılı bağlanma gösterdikleri bulunmuştur (Akbağ ve İmamoğlu, 2010).

Araştırma sonucunda erkeklerde kayıtsız bağlanmanın kızlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olması Türk kültüründe erkeklerin kızlara göre daha özgür yetiştirilmesinden kaynaklanıyor olabilir. Bowlby (1976) insanlara güvenmeyen, onları umursamayan yani bağlanmada kopmalar yaşayan çocukların saldırgan, kural tanımayan davranışlar sergileyebileceğini ve bu davranışların kızlardan çok erkeklerde görüldüğünü belirtmektedir.

Bu araştırmada bağlanma stillerinden kayıtsız ve saplantılı bağlanmanın yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Güvenli bağlanma puanları 10-11 yaş grubu ve 12 yaş grubu için hem 13 yaş grubuna hem de 14 yaş ve üzeri grubuna göre anlamlı şekilde daha yüksektir. Korkulu bağlanma açısından bakıldığında da 10-11 yaş grubundaki öğrenciler hem 12 yaş grubundan hem de 14 yaş ve üzeri grubundan anlamlı şekilde daha yüksek puanlar almışlardır. Tuna (2015) da 6. ve 7. sınıfta okuyan öğrencilerin annelerine güvenli bağlanma puanlarının 8.sınıfta okuyan öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde yüksek olduğunu tespit etmiştir. Keskin'in 2007 yılındaki 11-15 yaş arası ergenlerde yaptığı araştırmasında da korkulu bağlanmanın 12 yaş grubundaki ergenlerde hem 14 yaş grubundakilerden hem de 15 yaş grubundakilerden anlamlı şekilde daha yüksek puanlarının olduğu görülmüştür.

Ülkemizde ergenlik döneminin başlaması ortalama 10-12 yaşları arasındadır (Yavuzer, 2011). Ancak bu yaş sınırı kesin değildir. 10-12 yaşları arasında öğrenciler daha ergenliğe girmemiş ya da yeni girmiş olabilirler. Buna bağlı olarak da ergenlik döneminde yaşanan değişimler öğrencilerde tam olarak başlamamış olabilir. Yaş ilerledikçe daha belirgin hale gelen arkadaşların aileden ön plana çıkması, kimlik arayışı gibi değişimleri tam yaşamamış olabileceklerinden daha büyük yaşlardaki öğrencilerden anlamlı şekilde daha yüksek güvenli bağlanma puanları almaları söz konusu olabilir. Ayrıca korkulu bağlanan öğrenciler yeni bir dönem olan ergenliğin başlangıcında kaygılanabilirler. Bu sebeple de daha büyük yaşlardaki öğrencilere göre daha yüksek şekilde korku duyabilir ve daha yüksek korkulu bağlanma puanları alabilirler.

Okul türüne göre bağlanma stillerine bakıldığında anlamlı farklılık bulunmadığı görülmüştür. Alan yazında okul türüne göre bağlanma stillerindeki farklılığı inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır. 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik çıkarılan genelge kapsamında 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibari ile imam hatip ortaokulları açılmaya başlanmıştır (Meb, 2012). İmam hatip ortaokullarının oldukça yeni olması sebebiyle okul türüne göre bağlanma stillerinde farklılığın bulunup bulunmadığı çalışılmamış olabilir.

Kardeş sayısına göre bağlanma stillerine bakıldığında araştırmada güvenli bağlanma puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Kardeşi olmayanlarla üç kardeşi olanlar arasında kardeşi olmayanlar lehine; kardeşi olmayanlarla dört ve üzeri kardeşi olanlar arasında kardeşi olmayanlar lehine; bir kardeşi olanlarla iki kardeşi olanlar arasında bir kardeşi olanlar lehine ve bir kardeşi olanlarla üç kardeşi olanlar arasında bir kardeşi olanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Kayıtsız bağlanma puanları kardeş sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kardeşi olmayanlarla üç kardeşi olanlar arasında üç kardeşi olanlar lehine; kardeşi olmayanlarla dört ve üzeri kardeşi olanlar arasında dört ve üzeri kardeşi olanlar lehine; bir kardeşi olanlarla iki kardeşi olanlar arasında iki kardeşi olanlar lehine; bir kardeşi olanlarla üç kardeşi olanlar arasında üç kardeşi olanlar lehine; bir kardeşi olanlarla dört ve üzeri kardeşi olanlar arasında dört ve üzeri kardeşi olanlar lehine anlamlı farklılık görülmektedir. Korkulu bağlanma puanları kardeş sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Saplantılı bağlanma puanları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kardeşi olmayanlarla iki kardeşi olanlar arasında iki kardeşi olanlar lehine ve bir kardeşi olanlarla iki kardeşi olanlar arasında iki kardeşi olanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Keler'in 2008 yılında yaptığı araştırmasında da kardeş sayısı açısından bağlanma stillerine bakıldığında kardeşi olmayan ve tek kardeşi olan ergenlerin güvenli bağlanma stilinden aldıkları puanların iki kardeşi olan ergenlerin aldıkları puanlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Güvenli bağlanmadaki farklılıkların anlamlı çıktığı gruplar incelendiğinde daha az sayıda kardeşin olduğu ya da kardeşin olmadığı ailelerdeki çocukların güvenli bağlanmalarının anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Kayıtsız ve saplantılı bağlanmadaki farklılıkların anlamlı çıktığı gruplara bakıldığında ise tam tersi olarak

kardeş sayısının daha çok olduğu gruplarda kayıtsız ve saplantılı bağlanma puanlarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Kardeş sayısının artmasıyla annenin her bir çocukla ilgilenmesi daha da zorlaşmaktadır. Bununla birlikte Yavuzer (2009) ülkemizde tek çocuğa sahip ailelerin genellikle yüksek sosyoekonomik koşullu aileler olduğunu, sosyoekonomik koşullar düştükçe çocuk sayısının da arttığını, tek çocukların çok çocuklu ailelerdeki çocuklara göre daha iyi yaşam ve eğitim imkanları olduğunu belirtmiştir. Bu da araştırmanın sonucunda da ortaya çıktığı gibi daha az sayıdaki çocukların ya da tek çocukların anneleriyle daha güvenli bir bağlanma ilişkisi yaşamasına sebep oluyor olabilir. Ayrıca annenin çocuğunu kabul etmemesi anne çocuk beraberliğinin devam etmemesinde en önemli sorundur. Ülkemizde çocuğun kabul edilmemesinin altında yatan sebepler arasında çocuğun cinsiyeti ve sayısı bulunmaktadır (Yavuzer, 2009). Yavuzer'in de dediği gibi çocuk sayısı arttıkça çocuğun kabul edilmemesi gibi durumlar da yaşanıyor olabilir. Bu da anne ile olan bağlanma ilişkisini zedeleyip çocukların anneleriyle güvensiz bağlanma ilişkisi kurmalarına neden oluyor olabilir.

Araştırmanın sonucunda doğum sırasına göre korkulu ve saplantılı bağlanmanın anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Güvenli bağlanma küçük çocuklarda ortanca çocuklara göre anlamlı şekilde daha yüksektir. Bu duruma küçük çocukların kendilerinden sonra gelen daha küçük bir çocuğun olmamasından dolayı annelerinin daha fazla ilgisine sahip olmalarının sebep olmuş olabileceği düşünülebilir. Birçok araştırmacı da küçük çocukların ailelerin bir türlü büyümeyen çocukları olduklarını belirtmiştir (Adler, 1985; Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009; Yörükoğlu, 2010). Ayrıca yine küçük çocukların ailenin ilgi odağı olduğu (Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009) ve diğer çocuklardan daha çok şımartıldıkları da ifade edilmektedir (Adler, 1985; Bakırcıoğlu, 2013; Yavuzer, 2009). Doğum sırasına göre kayıtsız bağlanmaya bakıldığında ise kayıtsız bağlanma ortanca çocuklarda tek çocuklar ve ilk çocuklara göre anlamlı şekilde daha yüksektir. Ortanca çocukların ilk çocuk da son çocuk da olmadıklarından özel bir yerleri yoktur (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2015). Ailede büyük ve küçük çocuklara göre daha az sevgi gördüklerinden ya da böyle düşündüklerinden ailelerin en şanssızlarıdır (Yavuzer, 2009). Kısacası özel bir konularının olmamasından ve diğer çocuklara göre daha az sevgi gördüklerinden ya da bu şekilde düşündüklerinden dolayı kayıtsız bağlanma ilişkisi kurmuş olmaları söz konusu olabilir.

Bu araştırmada annenin öz olup olmamasına göre güvenli, kayıtsız ve saplantılı bağlanma puanlarının anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Korkulu bağlanma stilinde ise üvey annesi olan öğrencilerin aldıkları puanlar annesi öz olan öğrencilerin aldıkları puanlardan anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur. Üvey annesi olan öğrencilerin ya ölüm sebebiyle ya da boşanma sebebiyle anneleriyle olan ilişkilerinde sorun yaşamış olmaları muhtemeldir. Buna bağlı olarak da anneyle sıcak ve sürekli bir ilişkinin kurulamamış olması öğrencilerde korkulu bağlanma stilinin oluşmasına neden olmuş olabilir. Ancak vey annesi olan öğrencilerin sayısı az olduğundan (n:5) bu bulgunun genellenebilirliğinin de düşük olduğu söylenebilir.

Babanın öz olup olmamasına, annenin ve babanın hayatta olup olmamasına göre bağlanma stillerinde anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Anneleri hayatta olmayan öğrencilerin hayatlarında annelerinin yerini tutacak onlarla sıcak ve sürekli bir ilişki kuracak kişilerin olduğu düşünülebilir. Bu sebeple bağlanma stilleri annenin hayatta olup olmamasına göre anlamlı farklılık göstermemiş olabilir. Yrkoğlu (2010) da aslında gerekli olan şeyin anneyle ya da anne yerini tutacak kişiyle sıcak ve sürekli bir ilişkinin olması gerektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin bağlanma figürleri genellikle anne ya da bakım veren kişi olduğundan babanın öz olup olmaması, babanın hayatta olup olmaması bağlanma stillerinde anlamlı farklılık oluşturmuyor olabilir. Bowlby (1969) gelişimde bazı sıkıntılar yaşanmadığı sürece bağlanmanın daima başlangıçta anneye yönelik olduğunu ancak çocuğun öz annesi dışındaki kişilerden birinin de birincil bağlanma figürü olabileceğini belirtir. Ayrıca Kaya (2010) da ortaokul ğrencilerinde yaptığı araştırmasında anne ve babanın sağ olup olmamasına göre güvenli, kaçınan ve kaygılı bağlanma puanlarında anlamlı farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Araştırmanın sonucunda anne ve babanın birliktelik durumuna göre güvenli, korkulu ve kayıtsız bağlanmanın anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Saplantılı bağlanma puanları ise anne ve babası boşanmış olan öğrencilerde hem anne ve babası birlikte olan öğrencilerden hem de anne ve babasından birinin ölmesi sebebiyle anne ve babası ayrı olan öğrencilerden anlamlı şekilde daha yüksektir. Saplantılı bağlanma stiline sahip olan kişiler kendilerini değersiz başkalarını olumlu görmektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Anne ve babası boşanan çocukların da genellikle

bundan kendilerini sorumlu tuttukları bilinmektedir. Yavuzer, (2009) çocuğun anne ve babasının onu sevmedikleri için boşandıklarını düşündüğünü ve bundan dolayı kendini suçladığını belirtmiştir. Yörükoğlu da (2010) anne ve babası ayrılan çocuğun kimse tarafından sevilmediği ve düşünülmediği hissine kapıldığını ve annesi ile babasının onu sevmediklerinden boşandıklarını düşündüğünü ifade eder. Buna bağlı olarak anne ve babası boşanmış öğrenciler daha yüksek saplantılı bağlanma puanları elde etmiş olabilirler.

Bu araştırmada bağlanma stilleri annenin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Keskin (2007) ve Kahraman (2015) da ergenlerde bağlanma stillerinin annenin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediğini bulgulamıştır. Ortaokul öğrencilerinin bağlanma stillerinden sadece güvenli bağlanma stiline incelendiği çalışma sonucunda da güvenli bağlanmanın annenin eğitim durumuna göre değişmediği belirlenmiştir (Tuna, 2015). Farklı yaş grupları olan okul öncesi ve ilkököl dönemindeki öğrencilerle gerçekleştirilen araştırmalarda da annenin eğitim durumuna göre bağlanma stillerinde anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür (Kaymak, 2015; Nalbantoğlu, 2016).

Güvenli bağlanma babanın eğitim durumuna göre babası ilkököl ve altı mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine, babası ilkököl ve altı mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında ilkököl ve altı mezunu olanlar lehine, babası ortaokul mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine, babası ortaokul mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu olanlar lehine, babası lise mezunu olanlarla üniversite mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine, babası lise mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine ve babası üniversite mezunu olanlarla lisansüstü mezunu olanlar arasında üniversite mezunu olanlar lehine olduğu bulunmuştur. Korkulu ve kayıtsız bağlanmanın babanın eğitim durumuna göre babası ilkököl ve altı mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında ilkököl ve altı mezunu olanlar lehine, babası ortaokul mezunu olanlarla lise mezunu olanlar arasında ortaokul mezunu olanlar lehine olduğu bulunmuştur. Saplantılı bağlanma babanın eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Korkulu ve kayıtsız bağlanmadaki farklılıkların olduğu gruplara bakıldığında daha düşük düzeydeki eğitim seviyesine

sahip olan babaların çocuklarının daha yüksek korkulu ve kayıtsız bağlanma puanı elde ettikleri görülmektedir. Ancak güvenli bağlanma stilinde eğitim düzeyinin artmasına ya da azalmasına göre sistemli bir şekilde puanların artması ya da azalması söz konusu değildir. Bu konuda bulunan sonuçlar diğer araştırmalarla çelişmektedir. Keskin (2007) babanın eğitim düzeyi arttıkça güvenli bağlanmada alınan puanların arttığını ve en yüksek güvenli bağlanma puanını alan ergenlerin babalarının üniversite mezunu olduğunu belirtmiştir. Akın (2011) ise ergenlerin babanın eğitim durumuna göre tüm bağlanma stillerinde anlamlı farklılık gösterdiğini bulmuştur. Bu farklılığın tüm bağlanma stillerinde babası okuryazar olmayan ya da ilkokul mezunu olanlar ve babası üniversite mezunu olanların oluşturduğunu belirtmiştir. Seven (2006) de daha küçük yaş grubunda yapmış olduğu araştırmasında ergenlerle yapılan bu çalışmalardan elde edilen sonuçlarla aynı sonuçları saptamıştır. 6 yaş grubundaki çocukların babalarının eğitim durumuna göre bağlanma güvenliği puanlarının farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. İlköğretim mezunu ve okuryazar olmayan babaların çocuklarının bağlanma güvenliğinden aldıkları puanlar lise ve üzeri düzeyde öğrenim gören babaların çocuklarının aldıkları puanlardan anlamlı düzeyde daha düşüktür.

Araştırmanın sonucunda bağlanma stillerinin annenin ve babanın mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Keler (2008) liseli ergenlerle yapmış olduğu araştırmada annenin çalışıp çalışmamasına göre dört bağlanma stiline de anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını bulmuştur. Farklı yaş gruplarıyla yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar bulunduğu görülmektedir. 2-5 ve 6-11 yaş arasındaki çocuklarla yapılan araştırmalarda da annenin çalışıp çalışmamasına göre çocukların bağlanma stillerinin anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır (İlaslan, 2007; Nalbantoğlu, 2016). Bu sonuçlardan farklı olarak bağlanma stillerinden herhangi birinde anlamlı farklılık bulup diğer bağlanma stillerinde anlamlı farklılık görülmeyen araştırmalar da mevcuttur. 6. ve 7. sınıf öğrencileriyle yürütülen çalışmada kayıtsız bağlanma puanlarının anneleri çalışan çocuklarda anlamlı şekilde daha yüksek olduğu (Karaboğa, 2011); annesi evhanımı olan ergenlerin annesi çalışan ergenlerden anlamlı olarak daha yüksek korkulu bağlanma gösterdikleri (Keskin, 2007) ve annesi evhanımı olan ergenlerin annesi çalışan ergenlerden anlamlı şekilde daha yüksek saplantılı bağlanma gösterdikleri bulunmuştur (Baş, 2013). Babanın çalışıp çalışmamasına göre bağlanma stillerinin

incelendiği Karaboğa'nın (2011) çalışmasında da bu araştırmadaki gibi çocukların bağlanma stillerinde anlamlı farklılaşma olmadığı bulgulanmıştır.

Sosyoekonomik duruma göre güvenli, korkulu ve kayıtsız bağlanma anlamlı farklılık göstermemektedir. Saplantılı bağlanma orta ile yüksek sosyoekonomik durum arasında yüksek sosyoekonomik grup lehine ve ortanın üzeri ile yüksek sosyoekonomik durum arasında yüksek sosyoekonomik durum lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Karaboğa (2011)'nın 6. ve 7.sınıflarda yaptığı araştırmasında ise tam tersi sonuçlar tespit edilmiştir. Saplantılı bağlanmanın düşük ile orta düzey sosyoekonomik durum arasında düşük sosyoekonomik durum lehine ve düşük ile yüksek düzey sosyoekonomik durum arasında düşük düzey sosyoekonomik durum lehine anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Gelir durumuna göre ergenlerin bağlanma stillerindeki farklılığın incelendiği bir diğer araştırmada da güvenli, korkulu ve kayıtsız bağlanma stillerinde bu araştırmada ortaya çıkan bulgular da olduğu gibi anlamlı farklılık bulunmazken saplantılı bağlanmada bu araştırma sonucunda bulunan sonuçlardan tam tersi sonuçlar bulunmuştur. Gelir durumu düşük olan ergenlerde diğer ergenlere göre saplantılı bağlanma puanlarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır (Kahraman, 2015).

Araştırma sonucunda oda paylaşımına göre bağlanma stillerinin anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu değişkene göre alan yazında bağlanma stillerinin incelendiği başka bir araştırmaya rastlanmamıştır. Çocuğun annesiyle kuracağı bağlanma ilişkisi anne-çocuk arasındaki etkileşime dayalı olduğundan çocuğun kardeşleriyle aynı odayı paylaşıp paylaşmaması bağlanma stillerindeki farklılaşmaya sebep olmuyor olabilir.

Bu araştırmada güvenli, kayıtsız ve saplantılı bağlanmanın aile tipine göre anlamlı farklılık göstermediği; korkulu bağlanmanın ise geniş ailede yer alan öğrencilerde çekirdek ailede yer alan öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazındaki ortaokul öğrencileri, lise öğrencileri ve üniversite öğrencileri üzerinde yapılan diğer araştırmalar aile tipine göre bağlanma stillerinde anlamlı farklılık görülmediğini ortaya koymuştur (Akdağ, 2011; Keskin, 2007; Keler, 2008; Yıldız, 2008). Bu araştırmada ise hem annesi üvey olan öğrencilerde hem de geniş ailede yaşayan öğrencilerde sadece korkulu bağlanma puanlarının anlamlı şekilde

yüksek olduğu görülmektedir. Annenin üvey olması ya da geniş ailede yaşamak gibi anne-baba-çocuk birlikteliğinin farklılaştığı durumlarda korkulu bağlanmanın anlamlı şekilde yükseldiği düşünülebilir.

Cinsiyete göre kardeş kıskançlığı incelendiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. 6.sınıf öğrencileri ve aileleriyle yürütülen bir araştırmada da cinsiyete ve kardeş çiftlerinin cinsiyetlerine göre kardeş kıskançlığının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Thompson, 2006). Köse'nin (2003) 9 yaşındaki öğrencilerin kardeş ilişkilerini incelediği çalışmasında da kardeş ilişkilerindeki sıcaklık\yakınlık ve çatışma alt boyutlarının cinsiyet açısından anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Farklı yaş grubunda yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. 16 aylık ve bundan daha büyük okul öncesi yaşlarında çocukları olan aileler ile yürütülen kardeş kıskançlığını değerlendiren araştırmada büyük ve küçük çocuk çiftlerinde cinsiyetin kardeş kıskançlığında anlamlı ilişki göstermediği görülmüştür (Volling, McElwain ve Miller, 2002). Teti ve Ablard'ın 1989 yılındaki çalışmaları sonucunda bebek ya da kardeşin bağlanma güvenliğiyle bebeğin cinsiyeti, kardeşin cinsiyeti arasında bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır. Corter, Abramovitch ve Pepler (1983) annenin kardeş etkileşimindeki rolünü incelemek amacıyla 28 çift aynı cinsiyetten ve 28 farklı cinsiyetten olan kardeşleri evlerinde gözlemledikleri çalışmalarında da anne-çocuk etkileşiminde çocukların cinsiyetinin etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca annenin varlığında annenin yokluğundan daha kavgacı bir kardeş etkileşimi olduğu görülmüştür.

Ancak araştırma sonucunda bulunanlardan farklı bulgular ortaya çıkaran çalışmalar da mevcuttur. Thompson ve Halberstadt (2008), 10-12 yaş aralığındaki 6.sınıf öğrencileriyle yaptıkları araştırmada kızların erkeklere göre daha fazla kıskançlık gösterdiğini belirtmişlerdir. İnce (2009) de 19-29 yaş arası kişilerle yürüttüğü çalışmasında kişilerin çocukluk dönemlerindeki kardeş ilişkilerini değerlendirmeleriyle elde ettikleri puanlara cinsiyet açısından baktığında kadınların annelerini erkeklere göre daha fazla kıskanmakta olduklarını tespit etmiştir. Kıskançlık, kişinin sevdiği kişiyi başkasıyla paylaşmaya katlanamaması olarak tanımlanmaktadır (Yörükoğlu, 2010). Ayrıca bu duygu evrensel ve en doğal duygulardan biri olarak kabul edilmektedir (Yavuzer, 1998; Yavuzer, 2009; Yörükoğlu, 2010). Bu sebeple cinsiyete göre



farklılaşmaksızın herkesin sevdiği kişi olan annesini kardeşiyle paylaşmaya katlanamama sonucu bu evrensel ve doğal duyguyu yaşayabileceği düşünülebilir.

Araştırmanın sonucunda kardeş kıskançlığının yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Corter, Abramovitch ve Pepler (1983) annenin kardeş etkileşimindeki rolünü incelemek amacıyla kardeşlerin evlerinde gözlemlendiği çalışmalarında anne-çocuk etkileşiminde çocukların yaşının etkisi olmadığı görülmüştür. Kardeş kıskançlığı hakkında üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada da yaş ile kardeş kıskançlığı arasında bir ilişki bulunmamıştır (Deering, 1991). Farklı bir yaş grubunda ve romantik ilişkinin incelendiği bir çalışmada ise romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşa göre aldıkları kıskançlık puanlarının anlamlı olmadığı görülmüştür (Yeter, 2016). Canel (2012) kardeş kıskançlığının tüm çocuklar tarafından her yaşta yaşanabileceğini belirtmektedir. Ayrıca Çocuk-Ergen Psikiyatri Polikliniklerine başvuru sebeplerinden birinin de kardeş kıskançlığı olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (Fidan, 2011; Görker, Korkmazlar, Durukan ve Aydoğdu, 2004; Uçar, Vural, Kocael, Köle, Dağdelen ve Kırtıl, 2014). Bundan dolayı kardeş kıskançlığının yaşa göre anlamlı farklılık göstermemiş olduğu düşünülebilir.

Okul türüne göre kardeş kıskançlığı incelendiğinde anlamlı farklılığın olmadığı bulunmuştur. Alan yazında okul türüne göre kardeş kıskançlığını inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır. 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik çıkarılan genelge kapsamında 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibari ile imam hatip ortaokulları açılmaya başlanmıştır (Meb, 2012). İmam hatip ortaokullarının oldukça yeni olmasına bağlı olarak okul türüne göre kardeş kıskançlığının farklılık gösterip göstermemesi konusunda çalışmalar yapılmamış olabilir.

Araştırma sonucunda kardeş sayısına göre kardeş kıskançlığının anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Alan yazında kardeş sayısına göre kardeş kıskançlığını inceleyen araştırmalarla karşılaşılmamıştır. Kıskançlık, kişinin sevdiği kişiyi başkasıyla paylaşmaya katlanamaması olarak tanımlandığından (Yörükoğlu, 2010) kardeş kıskançlığı, annenin kardeşe paylaşılmasına katlanılamamasıdır. Bir kardeşe de birden fazla sayıda kardeşe de anneyi paylaşma durumunda kıskançlık yaşanabileceğinden kardeş sayısının kardeş kıskançlığında bir etkisinin olmadığı düşünülebilir.

Doğum sırasına göre kardeş kıskançlığı incelendiğinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Thompson ve Halberstadt (2008) da 10-12 yaş aralığındaki 6.sınıf öğrencileriyle yaptıkları araştırmalarında doğum sırasının kardeş kıskançlığında bir etkisinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Yine 6.sınıf öğrencileri ve aileleriyle yürütülen başka bir çalışmada da doğum sırasına göre kardeş kıskançlığının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Thompson, 2006). Farklı bir yaş aralığı olan 3-6 yaş grubu çocuklarıyla 2005 yılında Yiğen'in yaptığı çalışmada da kıskançlık davranışları ile çocukların doğum sıraları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Aynı şekilde 16 aylık ve bundan daha büyük okul öncesi yaşlarında 2 çocuğu olan aileler ile yürütülen kardeş kıskançlığını değerlendiren bir diğer araştırmada da doğum sırasının kardeş kıskançlığına herhangi bir etkisinin olmadığı belirtilmiştir (Volling, McElwain ve Miller, 2002). İnce (2009), 19-29 yaş arası bireylerde yaptığı çalışmada ilk ve ikinci çocuklar arasında kardeş kıskançlığı değişkenine göre farklılık saptamamıştır. Köse'nin (2003) 9 yaşındaki çocuklarla yaptığı araştırmasında tespit ettiği sonuçlar ise araştırma sonuçlarıyla çelişmektedir. Kendinden küçük kardeşi olan çocukların kendinden büyük kardeşi olan çocuklara göre kardeşlerine daha fazla sıcaklık\yakınlık gösterdiğini kendinden büyük kardeşi olanların kendinden küçük kardeşi olanlara göre aralarındaki ilişkiyi anlamlı şekilde daha fazla çatışmalı olarak gördüklerini tespit etmiştir.

Araştırmanın sonucunda annenin ve babanın öz olup olmamasına, annenin ve babanın hayatta olup olmamasına, anne ve babanın birliktelik durumuna göre kardeş kıskançlığının anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu değişkenlere göre kardeş kıskançlığının incelendiği çalışmalara alan yazında rastlanmamıştır.

Annenin eğitim durumuna göre kardeş kıskançlığının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. 9 yaşındaki çocuklarla yaptığı bir araştırmada da Köse (2003) annenin eğitim düzeyine göre kardeş ilişkilerindeki sıcaklık\yakınlık ve çatışma alt boyutlarının anlamlı şekilde farklılaşmadığını bulgulamıştır. Farklı bir yaş grubu olan 3-6 yaş arası çocuklarda Yiğen'in 2005 yılında yaptığı çalışmasında da kıskançlık davranışları ile annenin eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Bu araştırmada babanın eğitim durumuna, annenin ve babanın mesleğine göre kardeş kıskançlığı anlamlı farklılık göstermemektedir. Alanyazında bu değişkenlere göre kardeş kıskançlığının incelendiği bir çalışmayla karşılaşılmamıştır. Ailenin

sosyoekonomik düzeyine göre kardeş kıskançlığı incelendiğinde sosyoekonomik düzeye göre kardeş kıskançlığı anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Köse (2003) 9 yaş çocuklarında yaptığı çalışmada da ailenin ekonomik durumuna göre kardeş ilişkilerinden sıcaklık\yakınlık ve çatışma alt boyutlarının anlamlı farklılık göstermediği tespit etmiştir.

Araştırmanın sonucunda kardeş kıskançlığının aynı odayı paylaşan kardeşlerde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Kardeşiyle aynı odayı paylaşan öğrenciler bir de en değerli varlıkları olan annelerini kardeşleriyle paylaştıklarından kardeşlerine yönelik olumsuz duyguları artırıyor, kardeşlerini bundan daha çok sorumlu tutarak onları suçluyor olabilirler. Bu sebeple de aynı odayı paylaşmayanlara göre anlamlı şekilde yüksek olarak kardeş kıskançlığı yaşıyor olabilirler. Alanyazında ise oda paylaşımına göre kardeş kıskançlığının incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu araştırmada kardeş kıskançlığının geniş ailede olan öğrencilerde çekirdek ailede olan öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. Yiğen'in 2005 yılında 3-6 yaş grubu çocuklarda yaptığı çalışması sonucunda elde edilen bulgular ise araştırma sonucuyla çelişmektedir. Yiğen (2005) kıskançlık davranışları ile aile tipi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmediğini belirtmiştir.

Bağlanma stilleri ile kardeş kıskançlığı arasındaki ilişkiye bakıldığında güvenli bağlanma arttıkça kardeş kıskançlığının azaldığı bulunurken korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma ve saplantılı bağlanma arttıkça kardeş kıskançlığının da arttığı görülmüştür. Anne ile çocuk arasındaki bağlanma ilişkisi güvenli olduğunda anneler kolay ulaşılabilir, çocuklarının işaretlerine duyarlı, çocuklarının koruma, rahatlık ve yardım isteklerine sevgi dolu karşılık verme gibi davranışlar sergilerler (Bowlby, 1998). Bu şekilde güvenli bağlanma ilişkisi kurmuş olan kişiler annelerini kardeşleriyle paylaşırlar da yine de annelerine kolayca ulaşabileceklerini, annelerinin onların ihtiyaçlarına duyarlı olacaklarını ve koruma, yakınlık ya da yardım isteklerine sevgi dolu bir şekilde karşılık vereceklerini bilirler. Buna bağlı olarak da kişinin güvenli bağlanması ile kardeşini kıskanması arasında ters yönlü bir ilişki olması söz konusu olabilir. Ancak güvenli bağlanma dışındaki bağlanma stillerinde annesinin kollarında kardeşini gören kişilerde benlik ve bağlanma ilişkisine yönelik tehdit algılandığından içsel çalışan modeller devreye girecektir. Korkulu bağlanan kişilerde kendilerini

değersiz algılama diğerlerinin de onları değersiz gördüklerini ve reddedilecekleri düşünme; saplantılı bağlanan kişilerde kendilerini değersiz algılama diğerlerini olumlu görme düşünceleri; kayıtsız bağlananlarda ise kendilerinin değer verilebilir sevilebilir olduklarını düşünme ve diğerlerini olumsuz olarak görme düşünceleri (Bartholomew ve Horowitz, 1991) çalışmaya başlayacaktır. Güvenli bağlanmada kişi annesine ulaşabileceği, annesinin onun ihtiyaçlarına duyarlı ve koruma, rahatlık, yardım isteklerine sevgi dolu karşılık vereceğini bildiğinden kıskançlık duymasa da diğer üç bağlanma stilinde kişi ya kendini ya diğerlerini ya da hem kendini hem diğerlerini olumsuz gördüğünden annesinin kardeşiyle olan ilişkisinden dolayı kıskançlık yaşaması söz konusudur. Kısacası güvenli bağlanma dışındaki bağlanma stillerine sahip olunan durumlarda kardeş kıskançlığı da artacaktır.

Teti ve Ablard (1989)'ın çalışmasında da anneler dikkatlerini büyük çocuklarına yönelttiklerinde güvenli bağlanan çocuklar güvensiz bağlananlara göre kendilerini daha az tehdit edilmiş hissetmişlerdir. Çünkü güvenli bağlanan çocuklar annelerinin duygusal ulaşılabilirliğinden daha eminler. Kardeş kıskançlığından farklı olarak üniversite öğrencileriyle romantik kıskançlık hakkında yapılmış bir çalışmada da Yeter (2016) güvenli bağlanma puanlarının kıskançlık puanlarıyla istatistiksel olarak negatif yönlü bir ilişki gösterdiğini; saplantılı bağlanma puanlarının kıskançlık puanlarıyla arasında da istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğunu belirtmiştir. Ancak korkulu ve kayıtsız bağlanma puanlarıyla kıskançlık puanları arasında anlamlı ilişki olmadığını saptamıştır. Taşın'ın (2015) evli yetişkin bireylerle gerçekleştirdiği araştırmasında ise bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık kaygılı ve kaçınmalı bağlanma ile pozitif bir ilişki gösterirken güvenli bağlanma ile negatif bir ilişki göstermektedir. Bu çalışmada yapılan regresyon analizi sonucunda da kardeş kıskançlığını güvenli bağlanmanın 0,13; kayıtsız bağlanmanın 0,33; korkulu bağlanmanın 0,25 ve saplantılı bağlanmanın 0,50 açıkladığı belirlenmiştir. 19-29 yaş arası bireylerle yapılan bir çalışmada da annenin ayırım yapan şekilde davranışlarının kaygılı bağlanmayı yordadığı bulunmuştur. Bununla birlikte annenin ayırım yapan şekildeki davranışları kaçınan bağlanmayı da kardeş kıskançlığı etkisiyle yordamaktadır. Kısacası annenin ayırım yapan şekildeki davranışları ile kardeş kıskançlığının ilişkisi olduğu görülmüştür (İnce, 2009).

Araştırmanın sonucunda bağlanma stilleri ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak kullanılabilmesi görülmüştür. Bağlanma kuramı ile ilgili yapılan araştırmalar ve bağlanmayı ölçen ölçekler incelendiğinde orta çocukluk, ilk ergenlik ve ergenlik döneminde bağlanmayı ölçen ölçeklerle karşılaşılmıştır (Delen, 2003; Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005; Kırimer, Akça ve Sümer, 2014; Sümer ve Güngör, 1999; Sümer ve Şendağ, 2009; West, Rose, Spreng, Sheldon-Keller ve Adam, 1998). Ancak Bartholomew ve Horowitz'in oluşturmuş olduğu dörtlü bağlanma stiline uygun olarak ortaokul öğrencilerinin bağlanma stillerini ölçen bir ölçeğin olmadığı görülmüştür. Ayrıca yapılan çalışmalar sonucunda korkulu ve kayıtsız olmak üzere iki farklı kaçınan bağlanma stili olduğu da belirlenmiştir (Erözkan, 2004). Bununla birlikte dört bağlanma stilinin (güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız) Türk kültürü açısından da Dörtlü Bağlanma Modeli çerçevesinde tanımlanabileceği Sümer ve Güngör'ün (1999) çalışmalarıyla tespit edilmiştir. Bunun üzerine bağlanma stillerini Bartholomew ve Horowitz'in dörtlü bağlanma stiline uygun olarak ölçen bir ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır.

Faktör analizinin 1.basamağında döndürülmüş bileşenler matriksinde 61.maddenin iki faktörden de yük aldığı belirlenmiştir. Büyüköztürk (2012) maddenin birden fazla faktörden yük aldığı durumda en yüksek yük değerine sahip iki faktörün yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan küçük olduğu durumlarda maddenin elenmesi gerektiğini belirtmektedir. Bundan dolayı 61.madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır. Faktör analizinin 2. ve 3. basamaklarında sırasıyla 64. ve 62. maddeler de birden fazla faktörden yük almışlardır. Burada ise birden fazla yük alan maddeler içinden en yüksek yük aldığı iki faktörü arasındaki farkın en az olduğu maddelerin belirlenerek elenmesine gidilmiştir. Bu da 64. ve 62. maddeler olduğundan maddeler elenmiş ve faktör analizi tekrarlanmıştır. 65., 60. ve 66. maddeler de faktör analizinin sırasıyla 4., 5. ve 6. basamaklarında en yüksek yük aldıkları iki faktörleri arasındaki farkın 0,10'dan küçük olmasından dolayı Büyüköztürk (2012) tarafından belirtilen şarta uygun olmadıklarından elenmişlerdir. 7., 8. ve 9. basamak faktör analizinde en yüksek yük aldığı iki faktörü arasındaki farkın en az olduğu maddeler olan 57., 56. ve 63. maddeler belirlenerek ölçekten çıkartılmıştır. 10. basamak faktör analizinde 55.madde ortak yükte 0,30'un altında değer almasından dolayı elenmiştir. Büyüköztürk (2012) maddelerin yer aldıkları faktörlerdeki yük değerinin 0,45 ve üzerinde olmasının seçim

için iyi bir ölçü olduğunu ancak bu sınır değerini 0,30'a kadar indirilebildiğini ifade etmiştir. Bu sebeple 55. maddenin elenmesine karar verilerek faktör analizi tekrarlanmıştır. 58. ve 59. maddeler de 11. ve 12. basamak faktör analizinde birden fazla yük alan maddeler içinden en yüksek yük aldığı iki faktörü arasındaki farkın en az olduğu maddeler olmalarından dolayı ölçekten çıkarılmıştır. Büyüköztürk (2012) KMO değerinin 0,60'dan yüksek olduğu ve Bartlett testinin anlamlı çıkması halinde verilerin faktör analizine uygun olduğunu söylemektedir. 13.basamakta KMO ve Bartlett değerlerinin Büyüköztürk tarafından belirtilen kriterlere uygun olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle ölçeğin faktörleştirilebilir olduğu belirlenmiştir. Ayrıca tüm maddelerin ortak yüklerinin de 0,30'dan büyük olduğu saptanmıştır. Toplam varyansın %68,529'unu açıklayan eigen değeri 1'in üzerinde olan dört faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Birinci faktör toplam varyansın %39,924'ünü, ikinci faktör toplam varyansın %15,931'ini, üçüncü faktör toplam varyansın %6,776'sını ve dördüncü faktör toplam varyansın %5,898'ini açıklamaktadır. Faktörlere giren maddeler incelendikten sonra sırasıyla faktörlere güvenli bağlanma, kayıtsız bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma isimleri verilmiştir.

Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği'nin Türk örneklemini üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda anne formundaki tek faktörlü yapının toplam varyansın %34'ünü açıkladığı (Sümer ve Şendağ, 2009); Yiye-II-Orta Çocukluk Ölçeği'nin özgün çalışmasında anne formunun iki faktörlü yapısının toplam varyansın %44,36'sını, Türk örneklemindeki geçerlik- güvenilirlik çalışmasında iki faktörlü yapısının toplam varyansın %36,38'ini açıkladığı görülmektedir (Kırimer, Akça ve Sümer, 2014). Geçerli ve güvenilir olarak orta çocukluk ve ilk ergenlik dönemlerinde bağlanma stillerini ölçmede kullanılan ölçeklerin faktörlerinin açıkladığı toplam varyans miktarının bu araştırma kapsamında geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin faktör yapısının açıkladığı toplam varyans miktarından daha düşük olduğu görülmüştür.

Ijzendoorn ve Sagi-Schwartz (2008) kültürlerarası bağlanma araştırmalarını değerlendirdikleri çalışmalarında Batı kültürlerindeki zihinsel engelli olan bebekler gibi nöropsikolojik bozukluğu olan bebekler dışındaki tüm bebeklerin anne-babaya ya da bakım veren bir kişiye bağlandıklarını belirtmişlerdir. Batı topluluklarındaki bebeklerin %40 kadar önemli bir kısmının güvensiz bağlanma geliştirmesine rağmen büyük bir

çoğunluğunun güvenli bağlandığı görülmüştür. Yapılan bu araştırma da güvenli bağlanmanın toplam varyansı açıklamada en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin ölçüt geçerliği için Ebeveyne ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu, Erken Ergenlerde Bağlanma Envanteri, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II- Orta Çocukluk Ölçeği ve Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır. Büyüköztürk (2012) ölçüt geçerliğinde hesaplanan ilişki katsayısına anlamlılık açısından bakılarak yorumlama yapılabileceğini belirtmektedir. Bu sebeple ölçüt geçerliği için yapılan ilişki analizlerinde sonuçlara istatistiksel olarak anlamlılık gösterip göstermediklerine göre bakılmıştır.

Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal'ın (2005) EABE'nin psikometrik özelliklerini inceledikleri çalışmalarında EABE'nin yüksek iç tutarlılık ve test tekrar test güvenilirliği olduğu ancak yeterli yapı geçerliğinin olmadığı belirlenmiştir. Ölçeğin orijinalindeki faktör yapısı (güven, iletişim ve yabancılaşma) Türk örnekleminde bulunamadığından ölçekten elde edilen toplam puana bakılmıştır. EABE'den alınan puanlar bağlanma güvenliğini ölçtüğünden puanlar yükseldikçe kişilerin bağlanma güvenlikleri de yüksek olacaktır. Bu durumda EABE'den alınan puanlar ile araştırma kapsamında geliştirilen MABSÖ'nün güvenli bağlanma alt boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkinin olacağı; MABSÖ'nün kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma alt boyutlarıyla da negatif yönlü anlamlı ilişkinin olacağı düşünülmüştür. Sonuç olarak EABE'den alınan toplam puan ile araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin güvenli bağlanma puanları arasında düşünüldüğü gibi pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunduğu; kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma puanları arasında da yine düşünüldüğü gibi negatif yönlü anlamlı ilişki belirlenmiştir.

Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği güvenli, kaçınan ve kaygılı bağlanma alt boyutlarından oluşmaktadır (Delen, 2003). Araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin güvenli bağlanma alt boyutu ile EEBÖ'nin güvenli bağlanma alt boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki, EEBÖ'nin kaygılı bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü anlamlı ilişki tespit ve EEBÖ'nin kaçınan bağlanma alt boyutu ile anlamsız ilişkinin olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında geliştirilen MABSÖ kayıtsız bağlanma alt boyutu ile EEBÖ'nün güvenli bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü anlamlı ilişki,

EEBÖ'nin kayıtsız ve kaçınan bağlanma alt boyutlarıyla anlamsız ilişki olduğu saptanmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen MABSÖ korkulu bağlanma alt boyutu ile EEBÖ'nün tüm alt boyutları arasında anlamsız ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında geliştirilen MABSÖ saplantılı bağlanma alt boyutu ile de EEBÖ'nün güvenli bağlanma alt boyutu arasında negatif yönlü anlamlı ilişki, EEBÖ'nin kaçınan ve kaygılı bağlanma alt boyutlarıyla anlamsız ilişki olduğu görülmüştür. İki ölçeğin de güvenli bağlanma alt boyutu bulunduğundan iki ölçeğin de bu alt boyutları arasındaki ilişkinin pozitif yönlü anlamlı olması beklenmiş ve sonuçta pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Kayıtsız bağlanma iki ölçekte de alt boyutlardan biridir. Ancak iki ölçek arasında bu alt boyut açısından anlamlı ilişki tespit edilmemiştir. Korkulu bağlanma ile EEBÖ'deki tüm alt boyutlar arasında anlamsız ilişkinin bulunmasının sebebi EEBÖ'de korkulu bağlanma alt boyutu olmaması olabilir. Saplantılı bağlanma ile EEBÖ'deki güvensiz bağlanma stilleri olan kaçınan ve kaygılı bağlanma arasında anlamlı bir ilişki saptanmamasının nedeni EEBÖ'de saplantılı bağlanmaya tam olarak karşılık gelen bir bağlanma stilinin olmaması olabilir.

YİYE II-Orta Çocukluk Ölçeği'nin (Kırımer, Akça ve Sümer, 2014) kaygı ve kaçınma alt boyutlarıyla araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin güvenli bağlanma arasında negatif yönlü anlamlı ilişki; kayıtsız bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma arasında da pozitif yönlü anlamlı ilişki olması beklenmiştir. Sonuç olarak da beklenen yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Kerns Güvenli Bağlanma ölçeğinde yüksek puanlar ebeveyne güvenli bağlanmayı göstermektedir (Sümer ve Şendağ, 2009). Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği'nden alınan yüksek puanlar ebeveyne güvenli bağlanmayı gösterdiğinden bu araştırma kapsamında geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin güvenli bağlanma alt boyutuyla da anlamlı pozitif yönlü ilişki olması beklenmiştir. Diğer bağlanma stilleri güvensiz bağlanma olarak bir arada düşünüldüğünde de Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği'nden alınan puanlarla aralarında anlamlı negatif yönlü ilişkinin olması düşünülmüştür. Yapılan analizler sonucunda da Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği'nden alınan toplam puanlar ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönlü ilişki bulunurken kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma ile negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.



Ölçeğin Cronbach  $\alpha$  değerleri sırasıyla güvenli bağlanma için 0,977; kayıtsız bağlanma için 0,950; korkulu bağlanma için 0,957; ve saplantılı bağlanma için 0,941 olarak bulunmuştur. Güvenirlilik analizlerinde bulunan değer 1'e yaklaştıkça yüksek güvenirlilik olduğu belirtildiğinden (Karasar, 2015) geliştirilen ölçeğin de yüksek güvenirliliğinin olduğu söylenebilir. Tezbaşaran (2008) da ölçekteki iç tutarlılığın ölçüsü olarak gösterdiği Cronbach  $\alpha$  değerinin yüksekliğinin ölçekte yer alan maddelerin o oranda birbiriyle tutarlı olduğunu gösterdiğini ve ölçekte o oranda aynı özelliği ölçen maddelerin bulunduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Bu bağlamda ölçekteki maddelerin birbiriyle tutarlı ve aynı özelliği ölçmekte olduğu düşünülebilir. Ayrıca güvenilir olarak bağlanma stillerini ölçen EABE'nin Cronbach  $\alpha$  değeri 0,88 (Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005); EEBÖ'nün Cronbach  $\alpha$  değerleri 0,51-0,64 aralığında (Delen, 2003); Yiye-II-Orta Çocukluk Ölçeği'nin özgün çalışmasındaki iç tutarlılık değeri kaygı alt boyutu için 0,83 ve kaçınma alt boyutu için 0,85, Türk örneklemindeki çalışmasında sırasıyla Cronbach  $\alpha$  değerleri 0,78 ve 0,90 (Kırimer, Akça ve Sümer, 2014); KGBÖ'nün hem özgün çalışmasının hem de Türk örneklemindeki çalışmasının Cronbach  $\alpha$  değeri 0,84'tür. Araştırma kapsamında geliştirilen MABSÖ'nün tüm alt boyutları da kullanılmakta olan ölçekler kadar Cronbach  $\alpha$  değerine sahiptirler.

Test tekrar test güvenirliliği hesaplandığında tüm faktörlerin iki uyguma arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki gösterdikleri tespit edilmiştir.

Korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma güvensiz bağlanma stillerini oluşturduğundan bu stillerin birbirleriyle ilişkilerinin anlamlı ve pozitif olması beklenirken güvenli bağlanma ile ilişkilerinin anlamlı ancak negatif yönlü olması beklenmiştir. Araştırmada faktörler arasındaki ilişkiye bakıldığında da güvenli bağlanmanın diğer tüm faktörlerle arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü bir ilişkisinin olduğu görülmüştür. Korkulu bağlanmanın kayıtsız ve saplantılı bağlanma ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü ilişkisi bulunmuştur. Aynı şekilde kayıtsız ve saplantılı bağlanma arasında da istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır.

Madde istatistikleri yapıldığında madde ayırt edicilik analizleri sonucunda ölçekten alınan puanların alt ve üst %27'lik gruplarının madde ortalamaları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Büyüköztürk (2012) alt ve üst %27'lik gruptakilerin

madde ortalamaları arasındaki anlamlı farklılığın ölçeğin içtutarlılığının göstergesi olduğunu ve ölçülmesi planlanan özellik açısından maddelerin ne kadar ayırt edebildiğinin görüldüğünü belirtmektedir. Bu bağlamda ölçeğin içtutarlı ve maddelerin ölçülmesi istenen özellik olan bağlanma stillerini ayırt edebildiği söylenebilir.

Madde-toplam puan korelasyonunda maddelerin yüksek düzeyde korelasyon değerleri olduğu belirlenmiştir. 0,50'nin altında değeri olan yalnızca 33.madde (0,436) bulunmaktadır. Büyüköztürk (2012), madde toplam korelasyonu 0,30 ve üzerinde olan maddelerin kişileri iyi bir şekilde ayırt ettiğini belirttiğinden maddelerin tümü kişileri iyi bir şekilde ayırt edebilmektedir.

Bu araştırmada kardeş kıskançlığı ölçeğinin yapı geçerliği için 3 basamakta faktör analizi gerçekleştirilmiştir. 1.basamak faktör analizi sonucunda ilk faktör toplam varyansın %38,459'unu açıkladığından ve kendinden sonra gelen ikinci faktörle arasında yük farkı çok fazla olduğundan (%33,058) ölçeğin tek faktörlü değerlendirilmesine karar verilerek faktör analizi tekrarlanmıştır. 2. basamak faktör analizinde ise 21., 22., 24., 27., 28., 30., 31., 32., 33., 36. ve 37. maddeler ortak yük değerinde 0,30'un altında değer almışlardır. Büyüköztürk (2012), maddelerin yük değerinin 0,45 ve üzeri olmasının iyi bir ölçüt olduğunu ancak bu değer 0,30'a kadar indirilebileceğini belirtmektedir. Bu sebeple 21., 22., 24., 27., 28., 30., 31., 32., 33., 36. ve 37. maddeler yük değerinde 0,30'un altında kaldıklarından elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır. Büyüköztürk (2012) KMO değerinin 0,60'dan yüksek olması ve Bartlett testi sonucunun anlamlı çıkması halinde verilerin faktör analizine uygun olduğunu söylemektedir. Yapılan 3. basamak faktör analizi sonucunda KMO ve Bartlett değerlerinin Büyüköztürk'ün belirttiği kriterlere uygun olduğu görülmüştür. Kısacası ölçeğin faktörleştirilebilir olduğunu belirlenmiştir. Ortak yük değerlerine bakıldığında maddelerin hepsinin Büyüköztürk'ün (2012) belirttiği 0,30 sınırından yüksek değerler aldıkları görülmektedir. Eigen değeri 1'den büyük toplam varyansın %61,219'unu açıklayan dört faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Ancak ilk faktör toplam varyansın %46,448'ini açıkladığından ve ikinci faktörle aralarında yük farkı çok büyük olduğundan ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir. Döndürülmüş bileşenler matriksinde de tüm maddelerin tek faktörde toplandığı ve aldıkları yük değerlerinin Büyüköztürk (2012) tarafından belirtilen 0,30'un üzerinde olduğu saptanmıştır. Ölçeğin

son halinde ölçekte 31 madde bulunmaktadır. Alınan puanların artması kıskançlığın da arttığını ifade etmektedir.

Ölçeğin güvenirlik işlemleri için yapılan analizler sonucunda Cronbach  $\alpha$  değeri 0,960 olarak bulunmuştur. Cronbach  $\alpha$  katsayısı ne kadar yüksekse ölçekteki maddelerin o oranda birbiriyle tutarlı ve ölçeğin o oranda aynı özelliği ölçen maddelerden oluştuğu belirtildiğinden (Tezbaşaran, 2008) ölçeğin maddelerinin tutarlı ve ölçeğin aynı özelliği ölçen maddelerden oluştuğu söylenebilir. Ayrıca Çavdar (2003) tarafından geliştirilmiş Kardeş İlişkileri Ölçeği'nin kişilerin ilkökul öncesi dönemlerini değerlendirdikleri formunda Cronbach  $\alpha$  değeri 0,82 olarak bulunmuştur. Bir diğer ölçek olan Kardeş İlişkileri Ölçeği'nin kardeş kıskançlığı alt boyutunun Cronbach  $\alpha$  değeri de 0,91 olarak saptanmıştır (İnce, 2009). Bu iki geçerli ve güvenilir ölçeğin Cronbach  $\alpha$  değerleri ile karşılaştırıldığında geliştirilen Marmara Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin de Cronbach  $\alpha$  değerinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Test tekrar test güvenirliği için yapılan analizler sonucunda da iki uygulama arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Büyüköztürk (2012) psikolojik testlerde güvenirlik katsayısının 0,70 ve üzeri olmasının yeterli olacağını belirtmektedir. Analiz sonucu bulunan katsayı  $r=0,80$  olduğundan ölçeğin test-tekrar-test güvenirliğinin yeterli olduğu söylenebilir.

Madde istatistiklerinden madde ayırt edicilik analizleri sonucu tüm maddelerin alt ve üst %27'lik gruplarının madde ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Büyüköztürk (2012), alt ve üst %27'lik grupların madde ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığın ölçeğin iç tutarlılığının göstergesi olduğu belirtmektedir. Bu sebeple ölçeğin iç tutarlılığının olduğu ve maddelerin ayırt edici oldukları söylenebilir. Madde-toplam puan korelasyonlarına bakıldığında tüm maddelerin yüksek düzeyde korelasyon değerleri olduğu görülmüştür. Karasar (2015) düşük düzeydeki korelasyonun maddelerin güvenilir olmadığını gösterdiğini ifade etmektedir. Maddelerin hepsinin Büyüköztürk (2012) tarafından ifade edilen 0,30 ve üzerinde değer aldıkları görüldüğünden kişileri iyi şekilde ayırt ettiği söylenebilir. Tüm bunlar geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilceğini göstermektedir.

## 5.2. Öneriler

### 5.2.1. Araştırmacılara yönelik öneriler

1. Bu çalışma nicel bir çalışma olup çalışmanın nitel çalışmalarla desteklenmesi önerilir.

2. Ulaşılan verilerin genellenebilirliğinin daha sağlıklı olabilmesi için çalışma daha büyük örneklerle gerçekleştirilebilir.

3. Çalışma farklı örneklerle yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

4. Farklı demografik değişkenlerle karşılaştıracak çalışmalar yapılabilir.

5. Araştırma sonucunda saplantılı bağlanmanın kardeş kıskançlığını 0,50 açıkladığı tespit edilmiştir. Yüksek regresyon sonucu göz önüne alındığında kardeş kıskançlığı açıklayan ara değişkenlerin olduğu düşünülebilir. Bu sebeple ara değişkenlerin incelenmesine yönelik araştırmaların yapılması önerilir.

6. Ülkemizde kardeş kıskançlığı konusunda son derece az sayıda çalışma ile karşılaşılmıştır. Bu sebeple kardeş kıskançlığı konusunda yapılacak yeni çalışmalarla alan yazın geliştirilmelidir.

7. Gelişimde bazı sıkıntılar yaşanmadığı sürece bağlanmanın daima başlangıçta anneye yönelik olduğu belirtilmektedir (Bowlby, 1969). Bu yüzden bu araştırmada anneye bağlanma stilleri konusunda çalışmak tercih edilmiştir. Ayrıca çocuğun anne ve babayla farklı ilişkiler kurduğu düşünüldüğünden babaya bağlanma stilleri konusunda çalışmak diğer araştırmalar kapsamında önerilir.

8. Stewart ve Marvin (1984)'nin çalışmasında çocukların bebek kardeşlerine tamamlayıcı bağlanma figürü olarak hizmet ettiği ve bebeklerin çoğunun da daha büyük kardeşlerini keşif için güvenli bir dayanak olarak kullandıkları belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmalarda da daha büyük çocukların kendilerinden küçük kardeşlerine baktıkları bilgileri edinilmiştir. Bu sebeple kardeşler arası bağlanma ilişkileri incelenebilir.

### 5.2.2. Uygulayıcılara yönelik öneriler

1. Anne ya da bakım veren kişi ile kurulan bağlanma ilişkisi Bowlby'nin de (1980) belirttiği gibi kişinin yaşama sevincinin ve gücünün kaynağıdır. Ayrıca kurulan bağlanma ilişkisi kişinin yaşamında hayatı boyunca etkili olmaktadır. Bu sebeple bebeklerin, çocukların anneleriyle kuracakları bağlanma ilişkileri çok önemlidir.

Güvensiz bağlanma geliştiren çocuklara, kişilere müdahale edilerek güvenli bağlanma geliştirmelerine yardımcı olunabilir.

2. Çocuk-ergen psikiyatri kliniğine başvuran kişilerin başvuru sebeplerine bakıldığına sebeplerden birinin kardeş kıskançlığı olduğu görölmektedir. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin rehberlik ve danışma ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla gerçekteştirilen nitel bir çalışmada da kardeş kıskançlığı konusunda öğrencilere rehberlik yapılmasını ihtiyaç olarak gören öğretmenlerin oranının %20,0 olduğu belirlenmiştir (Kesici, 2007). Bu bağlamda öğrencilere kardeş kıskançlığı konusunda rehberlik yapılabilir.

3. Anne ve babaların okul öncesi kurumlarına ve ilkokula giden çocuklarının yaşadıkları kardeş kıskançlığı ile ilgili görüşlerinin incelendiği nitel bir çalışmada ailelerin bu konuda yeterince bilgi sahibi olmadıkları kardeşler arasında yaşanan çatışmaların çözümünde yetersiz kaldıkları ve yaşanan sorunlarda büyük çocuğun problemi sürekli alttan almasıyla problemin geçiştirildiği saptanmıştır (Er ve Sarıçam, 2016). Bu sebeple ailelere kardeş kıskançlığı ile yaşadıkları sorunları çözmelerinde yardımcı olmak üzere bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.

## KAYNAKLAR

- Adler, A. (1985). *Wozu Leben Wir?*. Kamuran Şipal (Çev.). İstanbul: Say.
- Ainsworth, M. S. (1979). Infant–Mother Attachment. *American Psychologist*, 34 (10), 104-108.
- Ainsworth, M. D. S. ve Bell, S. M. (1970). Attachment, Exploration and Separation: Illustrated By The Behaviour of One-Year-Olds In A Strange Situation. *Child Development*, 1 (41), 49-67.
- Ainsworth, M. D. S. ve Bowlby, J. (1991). An Ethological Approach to Personality Development. *American Psychological Association*, 46 (4), 333-341.
- Akbağ, M. ve İmamoğlu, S. E. (2010). Cinsiyet ve Bağlanma Stillerinin Utanç, Suçluluk ve Yalnızlık Duygularını Yordama Gücünün Araştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 651-682.
- Akdağ, S. T. (2011). *Ergenlerin Bağlanma Stilleri ile Ebeveynlerinin Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış tıpta uzmanlık tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Akhan, L. U. (2014). Hemşirelik Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4 (3), 191-196.
- Akın, R. S. E. (2011). *Ergenlerde Bağlanma Stilleri İnternet Sosyal İletişim Ağlarının Kullanımı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi\Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akman, B., Baydemir, G., Akyol, T., Arslan, A. Ç. ve Kükütcü, S. K. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Sorun Davranışlara İlişkin Düşünceleri. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6 (2), 1715-1731.
- Apalaçi, V. (1996). *Psychological Adjustment and Sibling Relationships of Older Brothers and Sisters of Children with Pervasive Developmental Disorders*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başlanma Ölçeklerinin Türkçe Versiyonları*, (t.y.). <http://rrl.psy.metu.edu.tr/resources/attachmentTR.html> adresinden 23 Ocak 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Bakırcıoğlu, R. (2013). *Çocuk ve Ergende Ruh Sağlığı*. Ankara: Anı.
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four-category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.

- Baş, N. (2013). *Ergenlerin Bağlanma Stilleri ve Kimlik Statüleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Baykul, Y. (2010). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bayraktar, F., Sayıl, M. ve Kumru, A. (2009). Liseli Ergenler ve Gençlerde Benlik Saygısı: Ebeveyn ve Akarana Bağlanma, Empati ve Psikolojik Uyum Değişkenlerinin Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), 48-63.
- Bee, H. ve Boyd, D. (2009). *Çocuk Gelişim Psikolojisi*. Okhan Gündüz (Çev.). İstanbul: Kaknüs.
- Bolattekin, A. (2014). *Anne-babanın Bağlanma Stilleri, Anne Baba Tutumları ve Çocuklarındaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Booth, C. L., Rubin, K. H. ve Rose-Krasnor, L. (1998). Perceptions of Emotional Support From Mother and Friend In Middle Childhood: Links With Social Emotional Adaptation and Preschool Attachment Security. *Child Development*, 69, 427-442.
- Bowlby, J. (1952). *Maternal Care and Mental Health*. (Cilt 2). Genve: WHO.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment*. Tuğrul Veli Soylu (Çev.). İstanbul: Pinhan.
- Bowlby, J. (1976). *Attachment and Loss: Separation*. Müge Günay (Çev.). İstanbul: Pinhan.
- Bowlby, J. (1979). *The Making and Breaking of Affectional Bonds*. Meltem Kamer (Çev.). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü.
- Bowlby, J. (1980). *Loss: Sadness and Depression*. Nur Nirven ve Nüket Diner (Çev.). İstanbul: Pinhan.
- Bowlby, J. (1998). *A Secure Base, Parent-Child Attachment and Healthy Child Development*. Sarp Güneri (Çev.). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü.
- Budak, S. (2009). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu (Çev.). İstanbul: Kaknüs.
- Butler-Bowdon, T. (2007). *50 Psychology Classics: Who We Are, How We Think, What We Do*. Boston: Nicholas Brealey.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Can, A. (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canel, A. N. (2012). *Aile Yaşam Becerileri*. İstanbul: Nakış Ofset.
- Carla, R. (2004). *The Influence of Sibling Jealousy on the Child's Self-esteem*. (Unpublished dissertation theses). University of South Africa, South Africa.
- Cebeci, S. C. T. (2009). *Tam Aileye ve Tek Ebeveyne Sahip Ailelerden Gelen 7-12 Yaşları Arasındaki Çocukların Bağlanma Stilleri ve Kaygı Durumları Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Corter, C., Abramovitch, R. ve Pepler, D. J. (1983). The Role of the Mother in Sibling Interaction. *Child Development*, 54 (6), 1599-1605.
- Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi.
- Çavdar, A. (2003). *The Self-With-Sibling Representation and The Oedipal Themes In The Sibling Relationship*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Deering, C. G. (1991). *Correlates of Sibling Jealousy and Parental Favoritism*. (Unpublished dissertation theses). University of Rhode Island, Kingston.
- Delen, Ü. K. (2003). *Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği Geliştirme Çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Er, H. ve Sarıçam, H. (2016, Nisan). *Ebeveynlerin Kardeş Kıskanlığı ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi ve Çözüm Önerileri*. 5. Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan sözlü bildiri. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Erginoğlu, E. S. (2015). *Kardeş İlişkileri, Anne- baba Tutumu, Davranış ve Uyum Problemlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi\Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erözkan, A. (2004). Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 155-175.
- Fidan, T. Y. (2011). Bir Çocuk-Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine Başvuran Çocuk ve Ergenlerin Ruhsal Belirtileri ve Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, 3 (1), 1-8.
- Furman, W. ve Buhrmester, D. (1985). Children's Perceptions of the Qualities of Sibling Relationships. *Child Development*, 56 (2), 448-461.
- Gander, M. J. ve Gardiner, H. W. (2004). *Child and Adolescent Development*. Ali Dönmez ve H. Nermin Çelen (Çev.). Ankara: İmge.
- Geçtan, E. (2010). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Metis.



- Görker, I., Korkmazlar, Ü., Durukan, M. ve Aydoğdu, A. (2004). Çocuk ve Ergen Psikiyatri Kliniğine Başvuran Ergenlerde Belirti ve Tanı Dağılımı. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 7, 103-110.
- Güleç, D. (2010). *Baba-bebek Bağlanma Ölçeğinin Türk Toplumunda Geçerlik ve Güvenirliğinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi\Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Günaydın, G., Selçuk, E., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formunun Psikometrik Açıdan Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 13-23.
- Günaydın, B. ve Yöndem, Z. D. (2007). Ergenlerin Akran Bağlılığının Bazı Değerşkenler Açısından İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 78 (1), 141-153.
- Gündüz, B. (2013). Bağlanma Stilleri, Akılcı Olmayan İnançlar ve Psikolojik Belirtilerin Bilişsel Esnekliği Yordamadaki Katkıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13 (4), 2017-2085.
- Güneş, A. (2015). *Duyguda Özgür Davranışta Disiplinli Çocuklar İçin Doğal Ebeveynlik*. İstanbul: Timaş.
- Gürkan, S. B. (2003, Eylül). *İlk Çocuklarda Kardeş Kıskançlığı*. <http://arsiv.ntv.com.tr/news/233741.asp> adresinden 31 Aralık 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Harma, M., Öztürk, A. ve Sümer, N. (2008, Haziran). *Erken Dönem Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Setinin Türkiye Örneğinde Değerlendirilmesi*. 2.Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi'nde sunulan sözlü bildiri. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Hart, S. ve Carrington, H. (2002). Jealousy in 6-Month-Old Infants. *Infancy*, 3, 395-402.
- Hart, S. L. ve Legerstee, M. (2010). Handbook of Jealousy: Theory, Research and Multidisciplinary Approaches. Sybil L. Hart (Ed.), *A Theoretical Model of the Development of Jealousy Insight Through Inquiry into Jealousy Protest* içinde (s.331-361). New Jersey: Wiley-Blackwell.
- Hart, S. L. ve Legerstee, M. (2010). Handbook of Jealousy: Theory, Research and Multidisciplinary Approaches. Brenda L. Volling, Denise E. Kennedy ve Lisa M. H. Jackey (Eds.), *The Development of Sibling Jealousy* içinde (s.387-417). New Jersey: Wiley-Blackwell.
- Hazan, C. ve Shaver, P. R. (1994). Bağlanma (Yakın İlişkilerle İlgili Araştırmalar İçin Bir Çerçeve). *Psychological Inquiry*, 5 (1), 1-2.
- Hortaçsu, N., Oral, A. ve Yasak-Gültekin, Y. (1991). Factors Affecting Relationships of Turkish Adolescents with Parents and Same-Sex Friends. *The Journal of Social Psychology*, 131, 413-426.

- İlaslan, Ö. (2009). *Çocukların Bağlanma Davranışlarının Özlük Nitelikleri ve Anne Bağlanma Stilllerine Göre İncelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- İnce, M. (2009). *Which Aspects of Early Childhood Experience Predict Romantic Jealousy? An Investigation of the Effects of Parental Treatment, Sibling Jealousy and Adult Attachment Style on Adult Romantic Jealousy*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Bilgi Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kahraman, S. (2015). *Ergenlerde Bağlanma Stilllerinin Saldırganlık Davranışları ve Depresyon Düzeyi İle İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kalat, J. W. (2008). *Introduction to Psychology*. Belmont: Thomson Higher Education.
- Kapçı, E. G. ve Küçüker, S. (2006). Ana Babaya Bağlanma Ölçeği: Türk Üniversite Öğrencilerinde Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17 (4), 286-295.
- Karaboğa, M. (2011). *Çocuklarda Bağlanma Stilleri ve Benlik Saygısının Aleksitimi Üzerindeki Yordayıcı Rolünün İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karp, H. (2006). *Mahallenin En Mutlu Yumurcağı*. İstanbul: Yakamoz.
- Kavlak, O. Ü. (2004). *Maternal Bağlanma Ölçeğinin Türk Toplumuna Uyarlanması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi\Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kaya, B. (2010). *Yatılı İlköğretim Bölge Okulu II. Kademe Öğrencilerinin Bağlanma Stilllerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi\Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kaymak, P. (2015). *Başlanma Stilllerinin Okul Öncesi Dönem Sosyal Davranışlara Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.) Nişantaşı Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kazdin, A. E. (Ed.) (2000). *Encyclopedia of Psychology*. Washington: American Psychological Association.
- Keler, H. (2008). *Liseli Ergenlerin Transaksiyonel Analiz Ego Durumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.) Marmara Üniversitesi\Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Keser, C. Ç. (2006). *Annenin Bağlanma Düzeyi ve Çocuk Yetiştirme Sürecinin Çocuğun Bağlanma Düzeyine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kesici, Ş. (2007). Şube Rehber Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre 6., 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Rehberlik ve Danışma İhtiyaçları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (17), 365-383.
- Keskin, G. (2007). *Ergenlerin Ruhsal Durumları ve Ebeveyn Tutumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi\Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Keskin, G. ve Çam, O. (2009). Ergenlik ve Bağlanma Süreci: Ruh Sağlığı Açısından Literatürün Gözden Geçirilmesi. *Yeni Symposium Dergisi*, 47 (2), 52-59.
- Kırimer, F., Akça, E. ve Sümer, N. (2014). Orta Çocuklukta Anneye Kaygılı ve Kaçınan Bağlanma: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Dönemi Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17 (33), 45-57.
- Kocayörük, E. (2010). A Turkish Adaptation of the Inventory of Parent and Peer Attachment: The Reliability and Validity Study. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 40, 133-150.
- Köse, F. (2003). *K.K.T.C. Lefkoşa İlçesi'nde İlköğretim Okullarına Devam Eden 9 Yaş Çocuklarının Anne Tutumları ile Kardeş İlişkileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi\Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Leondari, A. ve Kiosseoglou, G. (2000). The Relationship of Parental Attachment and Psychological Separation to the Psychological Functioning of Young Adults. *Journal of Social Psychology*, 140, 451-466.
- Main, M. ve Cassidy, J. (1988). Categories of Response to Reunion With The Parent At Age 6: Predictable From Infant Attachment Classifications and Stable Over A 1 Month Period. *Developmental Psychology*, 24 (3), 415.
- Main, M. ve Solomon, J. (1990). Procedures For Identifying Infants As Disorganized\Disoriented During The Ainsworth Strange Situation. *Attachment In The Preschool Years: Theory, Research and Intervention*, 1, 121-160.
- Marks, I. M. (1969). *Fears and Phobias*. Londra: Heinemann Medical.
- Masciuch, S. ve Kienapple, K. (1993). The Emergence of Jealousy in Children 4 Months to 7 Years of Age. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10 (3), 421-435.
- Masterson, J. F. (Ed.) (2008). *The Personality Disorders Through the Lens of Attachment Theory and the Neurobiologic Development of the Self*. Habibe Şentürk (Çev.). İstanbul: Litera.

- Miller, A. L., Volling, B. L. ve McElwain, N. L. (2000). Sibling Jealousy in a Triadic Context with Mothers and Fathers. *Social Development*, 9, 433-457.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2012). 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar. <http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf> adresinden 25 Nisan 2017 Salı günü erişilmiştir.
- Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2007). Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics and Change. New York: Guilford.
- Nalbantoğlu, G. (2016). *6 ile 11 Yaş Arasında Çocuklarda Görülen Ruhsal Sorunların Annelerin Bağlanma Düzeyi, Çocuk Yetiştirme Tutumu ve Aile İşlevleri İle Olan İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Paktuna Keskin, S. (2010). *Çocuk Çizgilerindeki Giz Çöp Çocuk*. İstanbul: Boyut.
- Parker, G., Tupling, H. ve Brown, L. B. (1979). Parental Bonding Instrument (PBI). <https://www.blackdoginstitute.org.au/docs/ParentalBondingInstrument.pdf> adresinden 9 Ekim 2016 Pazar günü erişilmiştir.
- Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, (2015). *2015-2019 Stratejik Plan*.
- Samurçay, N. (1982). Çocuklarda Kardeş İlişkileri. *Eğitim ve Bilim*, 6 (36), 6-14.
- Schaffer, H. R. ve Callender, W. M. (1959). Psychologic Effects of Hospitalization in Infancy. *Pediatrics*, 24 (4), 528-539.
- Schaffer H. R. ve Emerson, P. E. (1964). The Development of Social Attachments in Infancy. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 29, 1 77.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin Bağlanma Boyutları İçin Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açından Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 1-11.
- Seven, S. (2006). *6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyleri ile Bağlanma Durumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi\Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Seven, S. ve Aytar, A. G. (2010). Tamamlanmamış Oyuncak Bebek Ailesi Hikayeleri Ölçeğinin Türk Çocuklarına Uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (1), 489-513.
- Sheehy, N. (2004). *Fifty Key Thinkers in Psychology*. London: Taylor & Francis.
- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, Ş. (2005). Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 8, 88-99.
- Statt, D. A. (1998). *The Concise Dictionary of Psychology*. US: Taylor & Francis.

- Steinberg, L. (1985). *Adolescence*. Figen Çok (Çev.). Ankara: İmge. (2007).
- Stewart, R. B. ve Marvin, R. S. (1984). Sibling Relations: The Role of Conceptual Perspective-Taking In The Ontogeny of Sibling Caregiving. *Child Development*, 55, 1322-1332.
- Sümer, N. (2005). Çocuğun Gelişiminde Bağlanma, İlgi-Bakım ve Aile Dinamiklerinin Etkisi. [rrl.psy.metu.edu.tr/research/tubitak2005tr.pdf](http://rrl.psy.metu.edu.tr/research/tubitak2005tr.pdf) adresinden 23 Ocak 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Sümer, N. (2006, Aralık). *Ergenlikte Ebeveyn Tutum ve Davranışlarının Bağlanma Kaygısındaki Rolü*. 11.Ergen Günleri'nde sunulan konuşma metni. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin Bağlanma Ölçeklerinin Kategoriler ve Boyutlar Düzeyinde Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21 (57), 1-22.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örnekleme Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43), 71-106.
- Sümer, N. ve Şendağ, M. A. (2009). Orta Çocukluk Döneminde Ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı ve Kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), 86-101.
- Şahin, N. H. ve Yaka, A. İ. (2010). Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri'nin (YİYE-I), Kendilik Algısı, Olumsuz Otomatik Düşünceler ve Psikopatolojik Belirtiler Bağlamında İncelenmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13 (26), 64-76.
- Taşın, B. (2015). *Bağlanma Stillerinin Kıskançlık ve Anksiyete Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Teti, D. M. ve Ablard, K. E. (1989). Security of Attachment and Infant Sibling Relationships: A Laboratory Study. *Child Development*, 60, 1519-1528.
- Tezbaşaran, A. A. (2008). Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu. [www.academia.edu/1288035/Likert\\_Tipi\\_Ölçek\\_Hazırlama\\_Kılavuzu](http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_Ölçek_Hazırlama_Kılavuzu) adresinden edinilmiştir.
- Thompson, J. A. (2006). *Pathways to Sibling Jealousy: The Influence of Parents' Self Reported Beliefs and Reactions and Children's Implicit Theories*. (Unpublished dissertation). North Carolina State University, Raleigh.
- Thompson, J. A. ve Halberstadt, A. G. (2008). Children's Accounts of Sibling Jealousy and Their Implicit Theories About Relationships. *Social Development*, 17 (3), 488-511.
- Tuna, C. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Ebeveynleriyle Olan Bağlanma İlişkisinin İnternet Bağımlılığına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nişantaşı Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Uçar, H. N., Vural A. P., Kocael, Ö., Köle, İ. H., Dağdelen F. ve Kırtıl, İ. Y. (2014). Bir Çocuk ve Ergen Psikiyatristi Polikliniğine Başvuran Hastaların Yakınma, Tanı ve İlaç Uygulamaları Karakteristiklerinin Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 40 (2), 75-83.
- Uluç, S. ve Öktem, F. (2009). Okul Öncesi Çocuklarda Güvenli Yer Senaryolarının Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), 69-83.
- Van Ijzendoorn, M. H. ve Sagi-Schwartz, A. (2008). Cross-Cultural Patterns of Attachment: Universal and Contextual Dimensions.
- Volkom, M. V., Machiz, C. ve Reich, A. E. (2011). Sibling Relationships in the College Years: Do Gender, Birth Order and Age Spacing Matter? *North American Journal of Psychology*, 13 (1), 35-50.
- Volling, B. L., McElwain, N. L. ve Miller, A. L. (2002). Emotion Regulation in Context: The Jealousy Complex Between Young Siblings and Its Relations with Child and Family Characteristics. *Child Development*, 73 (2), 581-600.
- Wartner, U. G. (1986). *Attachment In Infancy And At Age Six, And Children's Self Concept: A Follow-up Of A German Longitudinal Study*. (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Virginia, USA.
- Waters, E. (1978). The Reliability and Stability of Individual Differences in Infant Mother Attachment. *Child Development*, 49 (2), 483-494.
- Waters, E. (1987). *Attachment Q-set (Version 3)*. [http://www.psychology.sunysb.edu/attachment/measures/content/aqs\\_items.pdf](http://www.psychology.sunysb.edu/attachment/measures/content/aqs_items.pdf) adresinden 10 Şubat 2017 tarihinde edinilmiştir.
- West, M., Rose, M. S., Spreng, S., Sheldon-Keller, A. ve Adam, K. (1998). Adolescent Attachment Questionnaire: A Brief Assessment of Attachment in Adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 27 (5), 661-673.
- Yavuzer, H. (1998). *Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk 6 Yılı*. İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2009). *Ana-Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi.
- Yavuzer, H. (2011). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi.
- Yazgan İnanç, B., Bilgin, M. ve Kılıç Atıcı, M. (2015). *Gelişim Psikolojisi Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yeter, Ö. (2016). *Bağlanma Stilleri, Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu ve Kıskançlık İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, C. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Geçmişte Yaşadıkları Ayrılık Kaygısı ile Bağlanma Stilleri Arındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.) Selçuk Üniversitesi\Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Yiğen, E. (2005). *Zonguldak İl Merkezinde Yuveya Giden 3-6 Yaş Grubu Çocuklarda Kardeş Kıskançlığının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi\Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Yörükan, T. (2015). *Bağlanma ve Sonraki Yaşlarda Görülen Etkileri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.
- Yörükoğlu, A. (2010). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Özgür.
- Zimmermann, P. ve Becker-Stoll, F. (2002). Stability of Attachment Representations During Adolescence: The Influence of Ego-Identity Status. *Journal of Adolescence*, 25 (1), 107-124.

## EKLER

## EK-1 ÖRNEKLEM BÜYÜKLÜKLERİ TABLOSU

## Farklı Sapma Miktarları İçin Örneklem Büyüklükleri

(Birinci satır  $\alpha=.05$ , italik olan ikinci satır  $\alpha=.01$ )

N	SAPMA MİKTARI				
	<i>.01</i>	<i>.02</i>	<i>.03</i>	<i>.04</i>	<i>.05</i>
					218
500					
				375	278
1000					<i>400</i>
			696	462	322
2000			<i>961</i>	<i>685</i>	<i>500</i>
		1334	787	500	341
3000			<i>1144</i>	<i>773</i>	<i>545</i>
		1501	843	522	351
4000			<i>1265</i>	<i>826</i>	<i>571</i>
		1622	880	536	357
5000		<i>2271</i>	<i>1350</i>	<i>861</i>	<i>588</i>
		1715	906	546	361
6000		<i>2457</i>	<i>1414</i>	<i>887</i>	<i>599</i>
		1847	942	558	367
8000		<i>2737</i>	<i>1502</i>	<i>921</i>	<i>615</i>
	4899	1936	964	566	370
10000		<i>2938</i>	<i>1561</i>	<i>942</i>	<i>624</i>
	6489	2144	1013	583	377
20000	<i>9084</i>	<i>3444</i>	<i>1693</i>	<i>989</i>	<i>644</i>
	7275	2223	1031	589	379
30000	<i>10704</i>	<i>3654</i>	<i>1742</i>	<i>1005</i>	<i>651</i>
	7745	2265	1039	591	381
40000	<i>11752</i>	<i>3768</i>	<i>1767</i>	<i>1014</i>	<i>655</i>
	8057	2291	1045	593	381
50000	<i>12486</i>	<i>3841</i>	<i>1783</i>	<i>1019</i>	<i>657</i>
	8763	2345	1056	597	383
100000	<i>14267</i>	<i>3994</i>	<i>1816</i>	<i>1029</i>	<i>661</i>
	9423	2390	1065	600	384
200000	<i>16105</i>	<i>4126</i>	<i>1842</i>	<i>1038</i>	<i>665</i>



## EK-2 MARMARA BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI

### İlk Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,711	35,925	35,925	23,711	35,925	35,925	13,995	21,204	21,204
2	9,359	14,180	50,106	9,359	14,180	50,106	10,193	15,443	36,648
3	4,229	6,407	56,512	4,229	6,407	56,512	8,596	13,025	49,672
4	3,968	6,013	62,525	3,968	6,013	62,525	8,020	12,151	61,823
5	1,580	2,394	64,919	1,580	2,394	64,919	1,570	2,379	64,203
6	1,079	1,635	66,554	1,079	1,635	66,554	1,552	2,352	66,554
7	0,985	1,492	68,047						
8	0,934	1,415	69,462						
9	0,875	1,326	70,788						
10	0,793	1,202	71,990						
11	0,779	1,180	73,170						
12	0,759	1,151	74,321						
13	0,674	1,021	75,342						
14	0,666	1,009	76,351						
15	0,604	0,915	77,266						
16	0,568	0,861	78,128						
17	0,564	0,854	78,982						
18	0,549	0,832	79,814						
19	0,544	0,824	80,638						
20	0,516	0,782	81,419						
21	0,495	0,750	82,170						
22	0,481	0,729	82,899						
23	0,474	0,718	83,616						
24	0,460	0,698	84,314						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
25	0,457	0,692	85,006						
26	0,438	0,664	85,670						
27	0,430	0,652	86,321						
28	0,418	0,633	86,955						
29	0,409	0,619	87,574						
30	0,391	0,592	88,166						
31	0,386	0,585	88,751						
32	0,367	0,557	89,308						
33	0,358	0,543	89,851						
34	0,348	0,528	90,378						
35	0,340	0,515	90,893						
36	0,327	0,495	91,388						
37	0,324	0,490	91,878						
38	0,314	0,476	92,354						
39	0,298	0,451	92,805						
40	0,292	0,442	93,247						
41	0,282	0,428	93,675						
42	0,277	0,419	94,095						
43	0,268	0,406	94,501						
44	0,253	0,384	94,885						
45	0,243	0,368	95,253						
46	0,240	0,363	95,616						
47	0,229	0,348	95,963						
48	0,226	0,342	96,306						
49	0,215	0,326	96,632						
50	0,207	0,313	96,945						
51	0,197	0,299	97,244						
52	0,193	0,292	97,536						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
53	0,187	0,283	97,819						
54	0,175	0,266	98,085						
55	0,171	0,259	98,344						
56	0,162	0,245	98,589						
57	0,160	0,242	98,831						
58	0,137	0,208	99,039						
59	0,131	0,199	99,238						
60	0,130	0,197	99,434						
61	0,125	0,189	99,623						
62	0,112	0,170	99,793						
63	0,091	0,137	99,930						
64	0,032	0,049	99,979						
65	0,007	0,011	99,991						
66	0,006	0,009	100,000						

**İlk Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 7	0,930					
Madde 13	0,923					
Madde 16	0,898					
Madde 44	0,883					
Madde 6	0,878					
Madde 30	0,872					
Madde 2	0,871					
Madde 23	0,864					
Madde 51	0,863					
Madde 31	0,853					
Madde 36	0,850					
Madde 1	0,848					
Madde 37	0,838					
Madde 40	0,787					
Madde 41	0,777					
Madde 45	0,748					
Madde 22	0,738					
Madde 17	0,557					-0,301
Madde 55	-0,427					
Madde 3		0,812				
Madde 27		0,780				
Madde 11		0,773				
Madde 32		0,769				
Madde 12		0,767				
Madde 42		0,734				
Madde 50		0,715				
Madde 33		0,714				
Madde 21		0,709				
Madde 20		0,709				
Madde 26		0,684				
Madde 38		0,661				
Madde 56		0,616				
Madde 49		0,600				
Madde 46		0,582				
Madde 57		0,561				
Madde 34			0,782			
Madde 58		0,362	0,773			
Madde 39			0,763			
Madde 18			0,735			
Madde 14			0,735			
Madde 10			0,733			
Madde 48			0,733			
Madde 28			0,722			

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 5			0,719			
Madde 59		0,311	0,703			
Madde 25			0,683			
Madde 52			0,667			
Madde 53			0,665			
Madde 60			0,503			0,371
<b>Madde 61</b>			<b>0,393</b>		<b>0,382</b>	
Madde 19				0,850		
Madde 24				0,836		
Madde 29				0,834		
Madde 4				0,823		
Madde 35				0,820		
Madde 9				0,792		
Madde 15				0,770		
Madde 43				0,760		
Madde 47				0,725		
Madde 54				0,703		
Madde 62				0,577		0,443
Madde 8					0,661	
Madde 63		0,351			0,661	
Madde 64		0,404			0,500	
Madde 65				0,455		0,591
Madde 66	0,352					-0,568

Tabloda görüldüğü üzere 61. maddenin yük aldığı iki faktör arasındaki fark 0,10'dan küçük olduğundan madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**İkinci Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,709	36,476	36,476	23,709	36,476	36,476	13,962	21,480	21,480
2	9,325	14,346	50,822	9,325	14,346	50,822	9,998	15,382	36,862
3	4,172	6,419	57,241	4,172	6,419	57,241	8,610	13,247	50,108
4	3,864	5,945	63,186	3,864	5,945	63,186	7,972	12,264	62,373
5	1,501	2,309	65,495	1,501	2,309	65,495	1,589	2,444	64,817
6	1,072	1,650	67,145	1,072	1,650	67,145	1,513	2,328	67,145
7	0,955	1,470	68,614						
8	0,901	1,387	70,001						
9	0,834	1,284	71,285						
10	0,791	1,217	72,502						
11	0,762	1,173	73,675						
12	0,750	1,154	74,829						
13	0,669	1,029	75,858						
14	0,604	0,929	76,787						
15	0,580	0,893	77,679						
16	0,564	0,868	78,547						
17	0,560	0,862	79,409						
18	0,544	0,836	80,245						
19	0,517	0,796	81,041						
20	0,495	0,762	81,803						
21	0,485	0,746	82,549						
22	0,478	0,735	83,284						
23	0,470	0,723	84,007						
24	0,460	0,707	84,714						
25	0,439	0,675	85,389						
26	0,432	0,664	86,053						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,421	0,648	86,701						
28	0,409	0,629	87,330						
29	0,392	0,604	87,934						
30	0,386	0,594	88,528						
31	0,368	0,566	89,093						
32	0,361	0,555	89,648						
33	0,352	0,541	90,189						
34	0,348	0,535	90,724						
35	0,327	0,503	91,226						
36	0,324	0,498	91,724						
37	0,314	0,483	92,208						
38	0,300	0,462	92,669						
39	0,294	0,453	93,122						
40	0,283	0,435	93,557						
41	0,277	0,426	93,983						
42	0,269	0,413	94,396						
43	0,254	0,390	94,787						
44	0,244	0,376	95,163						
45	0,241	0,371	95,533						
46	0,230	0,354	95,887						
47	0,228	0,350	96,237						
48	0,217	0,334	96,572						
49	0,209	0,322	96,893						
50	0,197	0,304	97,197						
51	0,193	0,297	97,494						
52	0,188	0,289	97,782						
53	0,176	0,270	98,053						
54	0,172	0,265	98,318						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,162	0,249	98,567						
56	0,160	0,246	98,812						
57	0,137	0,211	99,023						
58	0,132	0,203	99,226						
59	0,130	0,200	99,425						
60	0,125	0,192	99,617						
61	0,112	0,173	99,790						
62	0,091	0,139	99,929						
63	0,032	0,050	99,979						
64	0,007	0,012	99,991						
65	0,006	0,009	100,000						



**İkinci Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 7	0,929					
Madde 13	0,922					
Madde 16	0,898					
Madde 44	0,883					
Madde 6	0,878					
Madde 30	0,872					
Madde 2	0,871					
Madde 23	0,864					
Madde 51	0,863					
Madde 31	0,853					
Madde 36	0,850					
Madde 1	0,848					
Madde 37	0,838					
Madde 40	0,786					
Madde 41	0,776					
Madde 45	0,747					
Madde 22	0,738					
Madde 17	0,558					-0,306
Madde 55	-0,426					
Madde 3		0,813				
Madde 27		0,780				
Madde 11		0,772				
Madde 12		0,770				
Madde 32		0,769				
Madde 42		0,729				
Madde 50		0,719				
Madde 21		0,711				
Madde 33		0,702				
Madde 20		0,701				
Madde 26		0,684				
Madde 38		0,650				
Madde 56		0,605				
Madde 49		0,604				
Madde 46		0,583				
Madde 57		0,542				
Madde 34			0,787			
Madde 58		0,353	0,778			
Madde 39			0,769			
Madde 14			0,740			
Madde 18			0,739			
Madde 48			0,738			
Madde 10			0,735			
Madde 28			0,726			

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 5			0,726			
Madde 59			0,712			
Madde 25			0,690			
Madde 53			0,668			
Madde 52			0,668			
Madde 60			0,493			0,381
Madde 19				0,851		
Madde 24				0,836		
Madde 29				0,834		
Madde 4				0,823		
Madde 35				0,819		
Madde 9				0,791		
Madde 15				0,768		
Madde 43				0,758		
Madde 47				0,726		
Madde 54				0,701		
Madde 62				0,574		0,448
Madde 8					0,705	
Madde 63		0,329			0,676	
Madde 64		0,390			0,497	
Madde 65				0,453		0,587
Madde 66	0,350					-0,581

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 64. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Üçüncü Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,582	36,847	36,847	23,582	36,847	36,847	13,950	21,797	21,797
2	9,286	14,510	51,357	9,286	14,510	51,357	9,873	15,426	37,223
3	4,144	6,475	57,832	4,144	6,475	57,832	8,621	13,470	50,693
4	3,837	5,996	63,828	3,837	5,996	63,828	7,963	12,442	63,135
5	1,382	2,159	65,987	1,382	2,159	65,987	1,485	2,320	65,455
6	1,061	1,657	67,645	1,061	1,657	67,645	1,401	2,190	67,645
7	0,942	1,472	69,117						
8	0,896	1,400	70,517						
9	0,817	1,277	71,794						
10	0,791	1,235	73,030						
11	0,750	1,172	74,202						
12	0,684	1,068	75,270						
13	0,642	1,003	76,273						
14	0,594	0,928	77,201						
15	0,568	0,888	78,089						
16	0,564	0,881	78,970						
17	0,545	0,851	79,821						
18	0,521	0,814	80,635						
19	0,513	0,801	81,436						
20	0,485	0,758	82,194						
21	0,481	0,751	82,945						
22	0,470	0,734	83,679						
23	0,460	0,719	84,398						
24	0,439	0,686	85,084						
25	0,433	0,677	85,760						
26	0,425	0,664	86,425						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,413	0,646	87,071						
28	0,400	0,625	87,695						
29	0,387	0,604	88,299						
30	0,369	0,577	88,876						
31	0,361	0,565	89,441						
32	0,354	0,553	89,994						
33	0,351	0,549	90,543						
34	0,330	0,516	91,059						
35	0,327	0,510	91,570						
36	0,314	0,491	92,060						
37	0,301	0,470	92,530						
38	0,294	0,460	92,990						
39	0,283	0,442	93,433						
40	0,278	0,435	93,867						
41	0,271	0,424	94,291						
42	0,256	0,399	94,690						
43	0,245	0,382	95,072						
44	0,244	0,380	95,453						
45	0,231	0,361	95,814						
46	0,228	0,356	96,170						
47	0,218	0,340	96,510						
48	0,212	0,332	96,842						
49	0,197	0,308	97,150						
50	0,193	0,301	97,452						
51	0,188	0,294	97,746						
52	0,176	0,275	98,021						
53	0,172	0,269	98,290						
54	0,162	0,253	98,543						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,160	0,250	98,792						
56	0,137	0,214	99,006						
57	0,132	0,206	99,212						
58	0,130	0,203	99,415						
59	0,125	0,195	99,610						
60	0,113	0,176	99,786						
61	0,091	0,142	99,928						
62	0,033	0,051	99,979						
63	0,007	0,012	99,990						
64	0,006	0,010	100,000						

**Üçüncü Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matriksi**

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 7	0,929					
Madde 13	0,922					
Madde 16	0,897					
Madde 44	0,883					
Madde 6	0,878					
Madde 30	0,872					
Madde 2	0,871					
Madde 23	0,864					
Madde 51	0,863					
Madde 31	0,852					
Madde 36	0,850					
Madde 1	0,848					
Madde 37	0,838					
Madde 40	0,786					
Madde 41	0,777					
Madde 45	0,746					
Madde 22	0,737					
Madde 17	0,557				-0,314	
Madde 55	-0,426					
Madde 3		0,814				
Madde 27		0,780				
Madde 11		0,772				
Madde 12		0,772				
Madde 32		0,771				
Madde 42		0,731				
Madde 50		0,720				
Madde 21		0,711				
Madde 33		0,703				
Madde 20		0,703				
Madde 26		0,687				
Madde 38		0,652				
Madde 56		0,605				
Madde 49		0,604				
Madde 46		0,577				
Madde 57		0,546				0,336
Madde 34			0,787			
Madde 58		0,351	0,778			
Madde 39			0,769			
Madde 14			0,741			
Madde 48			0,739			
Madde 18			0,739			
Madde 10			0,735			
Madde 5			0,727			

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 28			0,727			
Madde 59			0,711			
Madde 25			0,692			
Madde 53			0,670			
Madde 52			0,667			
Madde 60			0,497		0,366	
Madde 19				0,852		
Madde 24				0,836		
Madde 29				0,835		
Madde 4				0,824		
Madde 35				0,820		
Madde 9				0,791		
Madde 15				0,768		
Madde 43				0,756		
Madde 47				0,723		
Madde 54				0,702		
<b>Madde 62</b>				<b>0,571</b>	<b>0,458</b>	
Madde 65				0,448	0,601	
Madde 66	0,348				-0,591	
Madde 8						0,693
Madde 63		0,340				0,692

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 62. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Dördüncü Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,462	37,242	37,242	23,462	37,242	37,242	13,917	22,091	22,091
2	9,144	14,514	51,756	9,144	14,514	51,756	9,828	15,600	37,691
3	4,052	6,432	58,188	4,052	6,432	58,188	8,639	13,713	51,404
4	3,773	5,989	64,176	3,773	5,989	64,176	7,643	12,131	63,535
5	1,307	2,075	66,251	1,307	2,075	66,251	1,405	2,230	65,765
6	1,047	1,662	67,913	1,047	1,662	67,913	1,353	2,148	67,913
7	0,942	1,495	69,408						
8	0,895	1,421	70,830						
9	0,817	1,297	72,126						
10	0,755	1,199	73,325						
11	0,707	1,122	74,448						
12	0,683	1,084	75,531						
13	0,631	1,001	76,533						
14	0,594	0,942	77,475						
15	0,568	0,902	78,376						
16	0,563	0,894	79,270						
17	0,543	0,862	80,132						
18	0,518	0,822	80,954						
19	0,512	0,813	81,767						
20	0,485	0,770	82,537						
21	0,478	0,759	83,296						
22	0,460	0,730	84,026						
23	0,454	0,721	84,747						
24	0,434	0,689	85,436						
25	0,425	0,675	86,111						
26	0,424	0,673	86,784						



Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,412	0,653	87,437						
28	0,387	0,614	88,051						
29	0,379	0,601	88,652						
30	0,363	0,576	89,228						
31	0,354	0,562	89,790						
32	0,352	0,559	90,350						
33	0,331	0,526	90,876						
34	0,327	0,519	91,394						
35	0,317	0,504	91,898						
36	0,302	0,480	92,378						
37	0,296	0,470	92,848						
38	0,283	0,449	93,297						
39	0,278	0,442	93,739						
40	0,275	0,437	94,176						
41	0,256	0,406	94,582						
42	0,246	0,390	94,972						
43	0,244	0,387	95,358						
44	0,237	0,375	95,734						
45	0,228	0,362	96,096						
46	0,219	0,348	96,444						
47	0,214	0,339	96,783						
48	0,198	0,314	97,098						
49	0,194	0,307	97,405						
50	0,189	0,300	97,704						
51	0,176	0,279	97,984						
52	0,172	0,273	98,257						
53	0,162	0,257	98,514						
54	0,160	0,254	98,768						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,137	0,218	98,986						
56	0,132	0,210	99,196						
57	0,130	0,206	99,402						
58	0,126	0,201	99,603						
59	0,113	0,180	99,782						
60	0,091	0,144	99,926						
61	0,033	0,052	99,978						
62	0,008	0,012	99,990						
63	0,006	0,010	100,000						

**Dördüncü Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 7	0,929					
Madde 13	0,923					
Madde 16	0,898					
Madde 44	0,882					
Madde 6	0,878					
Madde 30	0,872					
Madde 2	0,872					
Madde 23	0,864					
Madde 51	0,864					
Madde 31	0,853					
Madde 36	0,851					
Madde 1	0,847					
Madde 37	0,838					
Madde 40	0,785					
Madde 41	0,775					
Madde 45	0,745					
Madde 22	0,735					
Madde 17	0,546					0,386
Madde 55	-0,418					0,304
Madde 3		0,813				
Madde 27		0,778				
Madde 12		0,771				
Madde 32		0,770				
Madde 11		0,770				
Madde 42		0,732				
Madde 50		0,718				
Madde 21		0,710				
Madde 20		0,703				
Madde 33		0,703				
Madde 26		0,687				
Madde 38		0,652				
Madde 56		0,604				
Madde 49		0,602				
Madde 46		0,576				
Madde 57		0,546			0,336	
Madde 34			0,788			
Madde 58		0,350	0,779			
Madde 39			0,772			
Madde 14			0,745			
Madde 48			0,741			
Madde 18			0,741			
Madde 10			0,735			

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 5			0,731			
Madde 28			0,728			
Madde 59			0,711			
Madde 25			0,697			
Madde 52			0,669			
Madde 53			0,669			
Madde 60			0,497			-0,385
Madde 19				0,852		
Madde 24				0,836		
Madde 29				0,834		
Madde 4				0,823		
Madde 35				0,820		
Madde 9				0,790		
Madde 15				0,768		
Madde 43				0,759		
Madde 47				0,730		
Madde 54				0,706		
Madde 63		0,338			0,695	
Madde 8					0,692	
Madde 66	0,332					0,641
<b>Madde 65</b>				<b>0,453</b>		<b>-0,544</b>

Tabloda görüldüğü üzere 65. maddenin yük aldığı iki faktör arasındaki fark 0,10'dan küçük olduğundan madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Beşinci Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,436	37,799	37,799	23,436	37,799	37,799	13,895	22,411	22,411
2	9,042	14,585	52,384	9,042	14,585	52,384	9,730	15,694	38,105
3	4,015	6,476	58,860	4,015	6,476	58,860	8,652	13,955	52,059
4	3,690	5,952	64,812	3,690	5,952	64,812	7,490	12,081	64,140
5	1,209	1,950	66,762	1,209	1,950	66,762	1,417	2,286	66,426
6	1,026	1,654	68,416	1,026	1,654	68,416	1,234	1,990	68,416
7	0,899	1,449	69,865						
8	0,889	1,433	71,299						
9	0,816	1,316	72,615						
10	0,754	1,215	73,830						
11	0,685	1,104	74,934						
12	0,651	1,051	75,985						
13	0,595	0,960	76,945						
14	0,585	0,943	77,888						
15	0,565	0,912	78,799						
16	0,543	0,876	79,675						
17	0,530	0,854	80,530						
18	0,517	0,833	81,363						
19	0,488	0,787	82,150						
20	0,485	0,782	82,932						
21	0,477	0,769	83,702						
22	0,455	0,733	84,435						
23	0,443	0,715	85,150						
24	0,426	0,687	85,838						
25	0,424	0,684	86,521						
26	0,414	0,668	87,189						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,393	0,634	87,823						
28	0,379	0,611	88,434						
29	0,363	0,586	89,020						
30	0,355	0,573	89,593						
31	0,354	0,570	90,164						
32	0,331	0,535	90,698						
33	0,327	0,527	91,225						
34	0,318	0,513	91,738						
35	0,309	0,498	92,235						
36	0,296	0,478	92,713						
37	0,283	0,457	93,170						
38	0,280	0,452	93,622						
39	0,276	0,445	94,067						
40	0,257	0,415	94,481						
41	0,246	0,397	94,878						
42	0,244	0,393	95,271						
43	0,237	0,382	95,653						
44	0,228	0,368	96,021						
45	0,219	0,354	96,375						
46	0,216	0,348	96,723						
47	0,200	0,323	97,046						
48	0,194	0,312	97,358						
49	0,189	0,305	97,663						
50	0,176	0,284	97,947						
51	0,173	0,279	98,226						
52	0,162	0,261	98,487						
53	0,160	0,258	98,745						
54	0,137	0,222	98,967						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,132	0,213	99,180						
56	0,131	0,211	99,390						
57	0,126	0,204	99,594						
58	0,114	0,184	99,778						
59	0,091	0,147	99,925						
60	0,033	0,053	99,978						
61	0,008	0,012	99,990						
62	0,006	0,010	100,000						

**Beşinci Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 7	0,929					
Madde 13	0,923					
Madde 16	0,898					
Madde 44	0,881					
Madde 6	0,877					
Madde 30	0,874					
Madde 2	0,873					
Madde 23	0,865					
Madde 51	0,863					
Madde 31	0,855					
Madde 36	0,853					
Madde 1	0,847					
Madde 37	0,837					
Madde 40	0,785					
Madde 41	0,775					
Madde 45	0,743					
Madde 22	0,734					
Madde 17	0,541					0,415
Madde 55	-0,427					
Madde 3		0,813				
Madde 27		0,779				
Madde 12		0,771				
Madde 11		0,769				
Madde 32		0,768				
Madde 42		0,727				
Madde 50		0,719				
Madde 21		0,709				
Madde 20		0,702				
Madde 33		0,697				
Madde 26		0,687				
Madde 38		0,648				
Madde 49		0,600				
Madde 56		0,600				
Madde 46		0,565				
Madde 57		0,539			0,346	
Madde 34			0,789			
Madde 58		0,351	0,781			
Madde 39			0,774			
Madde 14			0,747			
Madde 48			0,744			
Madde 18			0,741			
Madde 5			0,734			
Madde 10			0,732			



Maddeler	Faktörler					
	1	2	3	4	5	6
Madde 28			0,731			
Madde 59			0,716			
Madde 25			0,703			
Madde 53			0,672			
Madde 52			0,661			
Madde 19				0,855		
Madde 24				0,836		
Madde 29				0,836		
Madde 4				0,825		
Madde 35				0,822		
Madde 9				0,795		
Madde 15				0,770		
Madde 43				0,763		
Madde 47				0,736		
Madde 54				0,707		
Madde 63		0,333			0,696	
Madde 8					0,675	
Madde 66	0,320					0,758
<b>Madde 60</b>			<b>0,477</b>			<b>-0,499</b>

Tabloda görüldüğü üzere 60. maddenin yük aldığı iki faktör arasındaki fark 0,10'dan küçük olduğundan madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Altıncı Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,413	38,382	38,382	23,413	38,382	38,382	13,847	22,700	22,700
2	8,986	14,732	53,114	8,986	14,732	53,114	9,943	16,300	39,001
3	3,934	6,449	59,563	3,934	6,449	59,563	8,539	13,998	52,999
4	3,590	5,885	65,447	3,590	5,885	65,447	7,504	12,301	65,299
5	1,189	1,950	67,397	1,189	1,950	67,397	1,280	2,098	67,397
6	0,985	1,615	69,013						
7	0,898	1,472	70,484						
8	0,877	1,438	71,922						
9	0,764	1,253	73,175						
10	0,685	1,123	74,298						
11	0,651	1,068	75,366						
12	0,643	1,055	76,420						
13	0,591	0,968	77,389						
14	0,566	0,927	78,316						
15	0,558	0,915	79,231						
16	0,531	0,871	80,101						
17	0,519	0,851	80,952						
18	0,492	0,806	81,758						
19	0,485	0,795	82,554						
20	0,479	0,786	83,339						
21	0,455	0,747	84,086						
22	0,452	0,740	84,826						
23	0,442	0,724	85,551						
24	0,426	0,699	86,249						
25	0,415	0,680	86,930						
26	0,402	0,659	87,588						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,379	0,621	88,209						
28	0,371	0,608	88,817						
29	0,356	0,584	89,401						
30	0,355	0,582	89,982						
31	0,331	0,543	90,526						
32	0,327	0,536	91,062						
33	0,318	0,521	91,583						
34	0,310	0,508	92,091						
35	0,296	0,485	92,576						
36	0,283	0,464	93,041						
37	0,280	0,459	93,500						
38	0,276	0,452	93,952						
39	0,257	0,422	94,374						
40	0,247	0,405	94,779						
41	0,244	0,401	95,180						
42	0,238	0,389	95,569						
43	0,228	0,374	95,943						
44	0,220	0,360	96,303						
45	0,216	0,354	96,657						
46	0,203	0,333	96,990						
47	0,194	0,318	97,308						
48	0,189	0,310	97,618						
49	0,177	0,291	97,909						
50	0,173	0,284	98,193						
51	0,162	0,266	98,459						
52	0,160	0,262	98,721						
53	0,138	0,226	98,948						
54	0,133	0,218	99,165						

Faktör	Başlangıç Öz Değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,131	0,214	99,379						
56	0,126	0,207	99,586						
57	0,114	0,187	99,774						
58	0,091	0,150	99,923						
59	0,033	0,054	99,977						
60	0,008	0,013	99,990						
61	0,006	0,010	100,000						

**Altıncı Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 7	0,927				
Madde 13	0,920				
Madde 16	0,894				
Madde 44	0,881				
Madde 6	0,876				
Madde 30	0,869				
Madde 2	0,868				
Madde 51	0,860				
Madde 23	0,860				
Madde 31	0,850				
Madde 1	0,847				
Madde 36	0,847				
Madde 37	0,836				
Madde 40	0,783				
Madde 41	0,778				
Madde 45	0,746				
Madde 22	0,737				
Madde 17	0,564				
Madde 55	-0,431				
Madde 3		0,804			
Madde 27		0,772			
Madde 12		0,763			
Madde 11		0,763			
Madde 32		0,754			
Madde 50		0,713			
Madde 20		0,713			
Madde 33		0,710			
Madde 42		0,708			
Madde 21		0,696			
Madde 26		0,681			
Madde 38		0,670			
Madde 56		0,637			
Madde 46		0,584			
Madde 49		0,581			
Madde 57		0,573			
Madde 34			0,788		
Madde 58		0,356	0,779		
Madde 39			0,777		
Madde 18			0,746		
Madde 48			0,745		
Madde 14			0,743		
Madde 10			0,737		
Madde 5			0,735		

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 28			0,731		
Madde 25			0,714		
Madde 59		0,301	0,713		
Madde 53			0,677		
Madde 52			0,671		
Madde 19				0,855	
Madde 24				0,837	
Madde 29				0,836	
Madde 4				0,826	
Madde 35				0,822	
Madde 9				0,796	
Madde 15				0,771	
Madde 43				0,764	
Madde 47				0,730	
Madde 54				0,710	
Madde 8		0,329			0,587
Madde 63		0,420			0,559
Madde 66	0,367				-0,424

Tabloda görüldüğü üzere 66. maddenin yük aldığı iki faktör arasındaki fark 0,10'dan küçük olduğundan madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Yedinci Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,403	39,005	39,005	23,403	39,005	39,005	13,751	22,918	22,918
2	8,859	14,765	53,770	8,859	14,765	53,770	9,726	16,210	39,128
3	3,919	6,532	60,302	3,919	6,532	60,302	8,531	14,218	53,346
4	3,555	5,925	66,227	3,555	5,925	66,227	7,467	12,444	65,790
5	1,141	1,902	68,129	1,141	1,902	68,129	1,403	2,338	68,129
6	0,899	1,499	69,628						
7	0,897	1,495	71,122						
8	0,766	1,276	72,398						
9	0,738	1,231	73,629						
10	0,671	1,118	74,747						
11	0,648	1,080	75,828						
12	0,591	0,985	76,813						
13	0,584	0,973	77,785						
14	0,565	0,942	78,728						
15	0,534	0,891	79,618						
16	0,523	0,872	80,491						
17	0,519	0,865	81,356						
18	0,491	0,819	82,174						
19	0,479	0,799	82,973						
20	0,462	0,770	83,744						
21	0,455	0,759	84,502						
22	0,443	0,739	85,241						
23	0,429	0,716	85,957						
24	0,416	0,693	86,650						
25	0,402	0,671	87,321						
26	0,384	0,640	87,961						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,376	0,627	88,588						
28	0,357	0,594	89,182						
29	0,355	0,591	89,773						
30	0,331	0,552	90,326						
31	0,329	0,548	90,874						
32	0,318	0,530	91,404						
33	0,310	0,517	91,921						
34	0,299	0,498	92,418						
35	0,289	0,481	92,900						
36	0,283	0,471	93,371						
37	0,277	0,461	93,832						
38	0,257	0,429	94,261						
39	0,248	0,414	94,675						
40	0,246	0,410	95,084						
41	0,238	0,397	95,481						
42	0,229	0,381	95,862						
43	0,222	0,369	96,232						
44	0,217	0,362	96,593						
45	0,204	0,340	96,933						
46	0,195	0,325	97,258						
47	0,190	0,316	97,574						
48	0,178	0,297	97,871						
49	0,173	0,289	98,160						
50	0,162	0,270	98,430						
51	0,160	0,267	98,697						
52	0,139	0,232	98,929						
53	0,133	0,221	99,150						
54	0,131	0,218	99,368						



Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,127	0,211	99,579						
56	0,114	0,190	99,770						
57	0,091	0,152	99,922						
58	0,033	0,055	99,977						
59	0,008	0,013	99,990						
60	0,006	0,010	100,000						

**Yedinci Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matriksi**

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 7	0,929				
Madde 13	0,921				
Madde 16	0,895				
Madde 44	0,882				
Madde 6	0,876				
Madde 30	0,872				
Madde 2	0,870				
Madde 51	0,861				
Madde 23	0,861				
Madde 31	0,852				
Madde 36	0,849				
Madde 1	0,847				
Madde 37	0,836				
Madde 40	0,786				
Madde 41	0,776				
Madde 45	0,745				
Madde 22	0,738				
Madde 17	0,564				
Madde 55	-0,437				
Madde 3		0,812			
Madde 27		0,779			
Madde 12		0,772			
Madde 11		0,767			
Madde 32		0,762			
Madde 50		0,719			
Madde 42		0,713			
Madde 21		0,706			
Madde 20		0,705			
Madde 33		0,695			
Madde 26		0,682			
Madde 38		0,651			
Madde 56		0,609			
Madde 49		0,589			
Madde 46		0,575			
<b>Madde 57</b>		<b>0,536</b>			<b>0,358</b>
Madde 34			0,789		
Madde 58		0,359	0,777		
Madde 39			0,776		
Madde 14			0,746		
Madde 48			0,746		
Madde 18			0,745		
Madde 5			0,737		
Madde 10			0,735		

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 28			0,731		
Madde 25			0,716		
Madde 59			0,713		
Madde 53			0,679		
Madde 52			0,672		
Madde 19				0,857	
Madde 24				0,838	
Madde 29				0,838	
Madde 4				0,827	
Madde 35				0,824	
Madde 9				0,795	
Madde 15				0,770	
Madde 43				0,762	
Madde 47				0,730	
Madde 54				0,706	
Madde 63		0,345			0,676
Madde 8					0,669

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 57. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Sekizinci Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	23,138	39,216	39,216	23,138	39,216	39,216	13,740	23,289	23,289
2	8,825	14,957	54,173	8,825	14,957	54,173	9,381	15,899	39,188
3	3,912	6,631	60,805	3,912	6,631	60,805	8,530	14,457	53,645
4	3,474	5,887	66,692	3,474	5,887	66,692	7,470	12,661	66,307
5	1,110	1,882	68,574	1,110	1,882	68,574	1,338	2,267	68,574
6	0,899	1,523	70,097						
7	0,886	1,502	71,599						
8	0,765	1,296	72,895						
9	0,737	1,249	74,144						
10	0,648	1,099	75,243						
11	0,597	1,011	76,255						
12	0,584	0,989	77,244						
13	0,582	0,986	78,230						
14	0,557	0,944	79,174						
15	0,524	0,889	80,062						
16	0,521	0,883	80,946						
17	0,500	0,847	81,793						
18	0,485	0,822	82,615						
19	0,464	0,786	83,401						
20	0,458	0,776	84,177						
21	0,446	0,755	84,932						
22	0,435	0,737	85,669						
23	0,419	0,710	86,379						
24	0,402	0,682	87,061						
25	0,384	0,651	87,712						
26	0,377	0,639	88,350						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,368	0,624	88,974						
28	0,356	0,604	89,578						
29	0,332	0,562	90,140						
30	0,331	0,561	90,701						
31	0,319	0,540	91,241						
32	0,312	0,529	91,770						
33	0,299	0,507	92,277						
34	0,289	0,490	92,767						
35	0,283	0,479	93,246						
36	0,277	0,469	93,715						
37	0,259	0,438	94,153						
38	0,250	0,424	94,577						
39	0,246	0,417	94,995						
40	0,238	0,404	95,399						
41	0,229	0,388	95,787						
42	0,222	0,377	96,164						
43	0,218	0,369	96,533						
44	0,204	0,346	96,878						
45	0,195	0,331	97,209						
46	0,190	0,322	97,531						
47	0,178	0,302	97,833						
48	0,174	0,294	98,127						
49	0,162	0,275	98,402						
50	0,160	0,271	98,674						
51	0,139	0,236	98,909						
52	0,133	0,225	99,134						
53	0,131	0,222	99,356						
54	0,127	0,215	99,571						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,114	0,194	99,765						
56	0,092	0,156	99,920						
57	0,033	0,056	99,976						
58	0,008	0,013	99,989						
59	0,006	0,011	100,000						

**Sekizinci Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 7	0,929				
Madde 13	0,921				
Madde 16	0,895				
Madde 44	0,882				
Madde 6	0,876				
Madde 30	0,872				
Madde 2	0,870				
Madde 51	0,861				
Madde 23	0,861				
Madde 31	0,852				
Madde 36	0,849				
Madde 1	0,847				
Madde 37	0,836				
Madde 40	0,786				
Madde 41	0,777				
Madde 45	0,745				
Madde 22	0,738				
Madde 17	0,564				
Madde 55	-0,438				
Madde 3		0,812			
Madde 27		0,779			
Madde 12		0,772			
Madde 11		0,766			
Madde 32		0,762			
Madde 50		0,718			
Madde 42		0,714			
Madde 21		0,706			
Madde 20		0,704			
Madde 33		0,692			
Madde 26		0,682			
Madde 38		0,647			
<b>Madde 56</b>		<b>0,604</b>			<b>0,306</b>
Madde 49		0,587			
Madde 46		0,573			
Madde 34			0,789		
Madde 58		0,357	0,778		
Madde 39			0,777		
Madde 14			0,747		
Madde 48			0,746		
Madde 18			0,746		
Madde 5			0,738		
Madde 10			0,736		
Madde 28			0,731		

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 25			0,716		
Madde 59			0,714		
Madde 53			0,680		
Madde 52			0,673		
Madde 19				0,857	
Madde 24				0,838	
Madde 29				0,838	
Madde 4				0,828	
Madde 35				0,824	
Madde 9				0,796	
Madde 15				0,771	
Madde 43				0,763	
Madde 47				0,731	
Madde 54				0,708	
Madde 63		0,337			0,732
Madde 8					0,658

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 56. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.



**Dokuzuncu Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	22,817	39,339	39,339	22,817	39,339	39,339	13,730	23,673	23,673
2	8,809	15,188	54,527	8,809	15,188	54,527	8,962	15,452	39,125
3	3,893	6,712	61,239	3,893	6,712	61,239	8,538	14,721	53,846
4	3,363	5,799	67,038	3,363	5,799	67,038	7,452	12,848	66,693
5	1,092	1,882	68,920	1,092	1,882	68,920	1,292	2,227	68,920
6	0,896	1,545	70,466						
7	0,840	1,448	71,914						
8	0,756	1,304	73,217						
9	0,699	1,206	74,423						
10	0,648	1,118	75,541						
11	0,597	1,029	76,570						
12	0,583	1,004	77,574						
13	0,579	0,998	78,572						
14	0,540	0,931	79,504						
15	0,523	0,902	80,406						
16	0,510	0,879	81,285						
17	0,500	0,861	82,146						
18	0,479	0,826	82,972						
19	0,461	0,794	83,766						
20	0,457	0,789	84,555						
21	0,445	0,768	85,323						
22	0,426	0,734	86,057						
23	0,415	0,715	86,772						
24	0,390	0,672	87,445						
25	0,381	0,657	88,101						
26	0,371	0,640	88,741						

Faktör	Başlangıç Öz0 değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,358	0,617	89,359						
28	0,334	0,576	89,935						
29	0,332	0,572	90,507						
30	0,319	0,550	91,057						
31	0,313	0,539	91,597						
32	0,299	0,516	92,112						
33	0,294	0,506	92,618						
34	0,283	0,488	93,107						
35	0,277	0,478	93,584						
36	0,259	0,446	94,031						
37	0,250	0,431	94,462						
38	0,248	0,427	94,889						
39	0,241	0,416	95,305						
40	0,229	0,395	95,700						
41	0,222	0,383	96,083						
42	0,219	0,378	96,461						
43	0,204	0,352	96,813						
44	0,196	0,338	97,151						
45	0,190	0,328	97,478						
46	0,180	0,310	97,789						
47	0,175	0,302	98,091						
48	0,163	0,281	98,372						
49	0,160	0,276	98,648						
50	0,140	0,241	98,890						
51	0,133	0,229	99,119						
52	0,131	0,226	99,345						
53	0,127	0,219	99,563						
54	0,114	0,197	99,760						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,092	0,158	99,919						
56	0,033	0,057	99,976						
57	0,008	0,013	99,989						
58	0,006	0,011	100,000						

**Dokuzuncu Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 7	0,929				
Madde 13	0,921				
Madde 16	0,896				
Madde 44	0,882				
Madde 6	0,876				
Madde 30	0,872				
Madde 2	0,871				
Madde 51	0,861				
Madde 23	0,861				
Madde 31	0,852				
Madde 36	0,849				
Madde 1	0,848				
Madde 37	0,836				
Madde 40	0,787				
Madde 41	0,777				
Madde 45	0,746				
Madde 22	0,738				
Madde 17	0,564				
Madde 55	-0,438				
Madde 3		0,812			
Madde 27		0,777			
Madde 12		0,773			
Madde 11		0,766			
Madde 32		0,764			
Madde 50		0,718			
Madde 42		0,714			
Madde 21		0,706			
Madde 20		0,703			
Madde 33		0,688			
Madde 26		0,683			
Madde 38		0,643			
Madde 49		0,584			
Madde 46		0,573			
Madde 34			0,790		
Madde 58		0,354	0,779		
Madde 39			0,776		
Madde 14			0,748		
Madde 48			0,748		
Madde 18			0,747		
Madde 5			0,739		
Madde 10			0,738		
Madde 28			0,731		
Madde 25			0,717		

Maddeler	Faktörler				
	1	2	3	4	5
Madde 59			0,716		
Madde 53			0,680		
Madde 52			0,674		
Madde 19				0,857	
Madde 29				0,839	
Madde 24				0,838	
Madde 4				0,829	
Madde 35				0,824	
Madde 9				0,796	
Madde 15				0,771	
Madde 43				0,762	
Madde 47				0,732	
Madde 54				0,707	
Madde 8					0,727
Madde 63		0,331			0,696

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 63. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**Onuncu Faktör Analizi Sonrası Ortak Yük Değerleri**

<b>Maddeler</b>	<b>Initial</b>	<b>Extraction</b>
Madde 1	1,000	0,759
Madde 2	1,000	0,809
Madde 3	1,000	0,811
Madde 4	1,000	0,815
Madde 5	1,000	0,649
Madde 6	1,000	0,807
Madde 7	1,000	0,902
Madde 8	1,000	0,463
Madde 9	1,000	0,733
Madde 10	1,000	0,670
Madde 11	1,000	0,742
Madde 12	1,000	0,709
Madde 13	1,000	0,886
Madde 14	1,000	0,637
Madde 15	1,000	0,687
Madde 16	1,000	0,851
Madde 17	1,000	0,327
Madde 18	1,000	0,630
Madde 19	1,000	0,851
Madde 20	1,000	0,605
Madde 21	1,000	0,659
Madde 22	1,000	0,579
Madde 23	1,000	0,788
Madde 24	1,000	0,836
Madde 25	1,000	0,573
Madde 26	1,000	0,619
Madde 27	1,000	0,726
Madde 28	1,000	0,644
Madde 29	1,000	0,833
Madde 30	1,000	0,812
Madde 31	1,000	0,778
Madde 32	1,000	0,727
Madde 33	1,000	0,605
Madde 34	1,000	0,748
Madde 35	1,000	0,816
Madde 36	1,000	0,775
Madde 37	1,000	0,754
Madde 38	1,000	0,553
Madde 39	1,000	0,690

<b>Maddeler</b>	<b>Initial</b>	<b>Extraction</b>
Madde 40	1,000	0,670
Madde 41	1,000	0,647
Madde 42	1,000	0,626
Madde 43	1,000	0,659
Madde 44	1,000	0,816
Madde 45	1,000	0,619
Madde 46	1,000	0,468
Madde 47	1,000	0,586
Madde 48	1,000	0,699
Madde 49	1,000	0,539
Madde 50	1,000	0,671
Madde 51	1,000	0,791
Madde 52	1,000	0,507
Madde 53	1,000	0,531
Madde 54	1,000	0,560
<b>Madde 55</b>	<b>1,000</b>	<b>0,292</b>
Madde 58	1,000	0,774
Madde 59	1,000	0,676

Tabloda görüldüğü üzere 55.madde ortak yük değerlerinden 0,30'un altında değer aldığından elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**On Birinci Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	22,477	40,138	40,138	22,477	40,138	40,138	13,551	24,199	24,199
2	8,767	15,656	55,794	8,767	15,656	55,794	9,071	16,198	40,397
3	3,876	6,922	62,716	3,876	6,922	62,716	8,437	15,065	55,462
4	3,290	5,875	68,590	3,290	5,875	68,590	7,352	13,128	68,590
5	0,946	1,689	70,279						
6	0,814	1,453	71,732						
7	0,770	1,376	73,108						
8	0,680	1,214	74,321						
9	0,642	1,146	75,467						
10	0,596	1,064	76,531						
11	0,585	1,044	77,576						
12	0,558	0,997	78,572						
13	0,526	0,939	79,511						
14	0,520	0,929	80,440						
15	0,501	0,895	81,335						
16	0,481	0,858	82,193						
17	0,469	0,838	83,031						
18	0,462	0,825	83,856						
19	0,450	0,804	84,660						
20	0,433	0,773	85,433						
21	0,417	0,744	86,177						
22	0,396	0,707	86,884						
23	0,390	0,696	87,580						
24	0,383	0,683	88,263						
25	0,361	0,644	88,907						
26	0,336	0,599	89,506						



Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,333	0,595	90,101						
28	0,324	0,578	90,679						
29	0,317	0,565	91,244						
30	0,300	0,536	91,780						
31	0,295	0,527	92,307						
32	0,286	0,510	92,818						
33	0,278	0,496	93,313						
34	0,260	0,465	93,778						
35	0,250	0,447	94,225						
36	0,248	0,444	94,669						
37	0,244	0,435	95,104						
38	0,230	0,410	95,514						
39	0,225	0,401	95,915						
40	0,221	0,394	96,309						
41	0,204	0,364	96,674						
42	0,197	0,351	97,025						
43	0,191	0,341	97,366						
44	0,180	0,322	97,687						
45	0,176	0,313	98,001						
46	0,164	0,293	98,294						
47	0,161	0,288	98,582						
48	0,144	0,257	98,839						
49	0,134	0,239	99,078						
50	0,133	0,237	99,316						
51	0,127	0,227	99,543						
52	0,117	0,209	99,751						
53	0,092	0,164	99,915						
54	0,033	0,060	99,975						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,008	0,014	99,989						
56	0,006	0,011	100,000						

**On Birinci Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler			
	1	2	3	4
Madde 7	0,929			
Madde 13	0,922			
Madde 16	0,897			
Madde 44	0,882			
Madde 6	0,878			
Madde 30	0,872			
Madde 2	0,871			
Madde 51	0,863			
Madde 23	0,862			
Madde 31	0,852			
Madde 36	0,850			
Madde 1	0,847			
Madde 37	0,839			
Madde 40	0,786			
Madde 41	0,778			
Madde 45	0,748			
Madde 22	0,738			
Madde 17	0,558			
Madde 3		0,813		
Madde 27		0,774		
Madde 12		0,772		
Madde 32		0,768		
Madde 11		0,765		
Madde 42		0,723		
Madde 20		0,720		
Madde 50		0,718		
Madde 33		0,708		
Madde 21		0,702		
Madde 26		0,695		
Madde 38		0,667		
Madde 49		0,587		
Madde 46		0,580		
Madde 8		0,354		
Madde 34			0,788	
<b>Madde 58</b>		<b>0,347</b>	<b>0,776</b>	
Madde 39			0,775	
Madde 14			0,747	
Madde 48			0,746	
Madde 18			0,746	
Madde 5			0,737	
Madde 10			0,736	
Madde 28			0,729	
Madde 25			0,717	

Maddeler	Faktörler			
	1	2	3	4
Madde 59			0,714	
Madde 53			0,679	
Madde 52			0,674	
Madde 19				0,856
Madde 29				0,839
Madde 24				0,838
Madde 4				0,829
Madde 35				0,824
Madde 9				0,797
Madde 15				0,770
Madde 43				0,763
Madde 47				0,729
Madde 54				0,704

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 58. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**On İkinci Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	22,005	40,010	40,010	22,005	40,010	40,010	13,535	24,609	24,609
2	8,654	15,735	55,745	8,654	15,735	55,745	9,065	16,482	41,091
3	3,745	6,809	62,554	3,745	6,809	62,554	7,704	14,007	55,099
4	3,252	5,914	68,468	3,252	5,914	68,468	7,353	13,369	68,468
5	0,941	1,710	70,178						
6	0,806	1,465	71,643						
7	0,765	1,391	73,033						
8	0,665	1,209	74,243						
9	0,640	1,164	75,406						
10	0,585	1,064	76,471						
11	0,584	1,062	77,533						
12	0,545	0,990	78,523						
13	0,521	0,947	79,470						
14	0,511	0,929	80,398						
15	0,500	0,909	81,308						
16	0,481	0,874	82,181						
17	0,465	0,845	83,027						
18	0,458	0,832	83,859						
19	0,450	0,818	84,677						
20	0,433	0,787	85,464						
21	0,414	0,753	86,217						
22	0,393	0,715	86,932						
23	0,387	0,703	87,635						
24	0,382	0,695	88,330						
25	0,360	0,655	88,985						
26	0,335	0,610	89,595						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
27	0,330	0,600	90,195						
28	0,322	0,586	90,781						
29	0,316	0,574	91,355						
30	0,300	0,546	91,901						
31	0,294	0,535	92,435						
32	0,286	0,519	92,955						
33	0,277	0,504	93,458						
34	0,260	0,473	93,931						
35	0,250	0,455	94,386						
36	0,248	0,452	94,838						
37	0,243	0,443	95,281						
38	0,230	0,418	95,698						
39	0,224	0,407	96,105						
40	0,219	0,399	96,504						
41	0,204	0,370	96,874						
42	0,196	0,357	97,231						
43	0,188	0,342	97,573						
44	0,177	0,321	97,894						
45	0,174	0,316	98,210						
46	0,163	0,297	98,507						
47	0,161	0,293	98,800						
48	0,143	0,261	99,061						
49	0,133	0,242	99,302						
50	0,127	0,232	99,534						
51	0,117	0,213	99,747						
52	0,092	0,167	99,914						
53	0,033	0,061	99,975						
54	0,008	0,014	99,989						

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
55	0,006	0,011	100,000						

**On İkinci Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi**

Maddeler	Faktörler			
	1	2	3	4
Madde 7	0,929			
Madde 13	0,923			
Madde 16	0,897			
Madde 44	0,882			
Madde 6	0,878			
Madde 30	0,872			
Madde 2	0,872			
Madde 51	0,864			
Madde 23	0,862			
Madde 31	0,852			
Madde 36	0,850			
Madde 1	0,848			
Madde 37	0,839			
Madde 40	0,786			
Madde 41	0,778			
Madde 45	0,748			
Madde 22	0,738			
Madde 17	0,558			
Madde 3		0,815		
Madde 27		0,777		
Madde 12		0,775		
Madde 32		0,770		
Madde 11		0,769		
Madde 42		0,726		
Madde 20		0,723		
Madde 50		0,721		
Madde 33		0,711		
Madde 21		0,705		
Madde 26		0,697		
Madde 38		0,670		
Madde 49		0,589		
Madde 46		0,582		
Madde 8		0,354		
Madde 34			0,783	
Madde 39			0,764	
Madde 14			0,747	
Madde 18			0,746	
Madde 5			0,738	
Madde 48			0,738	
Madde 10			0,734	
Madde 25			0,727	
Madde 28			0,712	
Madde 59		0,302	0,710	



Maddeler	Faktörler			
	1	2	3	4
Madde 53			0,682	
Madde 52			0,678	
Madde 19				0,858
Madde 29				0,840
Madde 24				0,840
Madde 4				0,830
Madde 35				0,825
Madde 9				0,797
Madde 15				0,772
Madde 43				0,763
Madde 47				0,729
Madde 54				0,705

Birden fazla faktörden yük alan maddeler incelenmiş ve aralarındaki farka bakılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere aradaki farkı en az olan 59. madde elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**EK-3 MARMARA BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ MADDE AYIRT  
EDİCİLİK ANALİZLERİ**

Madde	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Madde 1	Alt	198	2,94	1,525	0,108	-17,106	394	0,000
	Üst	198	4,86	0,390	0,028			
Madde 2	Alt	198	2,98	1,654	0,118	-16,968	394	0,000
	Üst	198	4,98	0,122	0,009			
Madde 3	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-23,973	394	0,000
	Üst	198	3,44	1,430	0,102			
Madde 4	Alt	198	1,04	0,197	0,014	-45,255	394	0,000
	Üst	198	4,12	0,937	0,067			
Madde 5	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-23,065	394	0,000
	Üst	198	3,42	1,450	0,103			
Madde 6	Alt	198	2,91	1,625	0,116	-17,682	394	0,000
	Üst	198	4,96	0,185	0,013			
Madde 7	Alt	198	3,14	1,713	0,122	-15,268	394	0,000
	Üst	198	5,00	0,000	0,000			
Madde 8	Alt	198	1,93	1,577	0,112	-15,253	394	0,000
	Üst	198	4,07	1,182	0,084			
Madde 9	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-41,058	394	0,000
	Üst	198	4,09	1,041	0,074			
Madde 10	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-20,639	394	0,000
	Üst	198	3,31	1,562	0,111			
Madde 11	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-23,847	394	0,000
	Üst	198	3,47	1,456	0,103			
Madde 12	Alt	198	1,04	0,243	0,017	-21,580	394	0,000
	Üst	198	3,37	1,502	0,107			
Madde 13	Alt	198	3,17	1,674	0,119	-15,310	394	0,000
	Üst	198	4,99	0,071	0,005			
Madde 14	Alt	198	1,03	0,157	0,011	-25,562	394	0,000
	Üst	198	3,54	1,373	0,098			
Madde 15	Alt	198	1,03	0,157	0,011	-41,603	394	0,000
	Üst	198	4,13	1,037	0,074			
Madde 16	Alt	198	2,90	1,585	0,113	-18,314	394	0,000
	Üst	198	4,98	0,173	0,012			
Madde 17	Alt	198	2,33	1,584	0,113	-18,488	394	0,000
	Üst	198	4,71	0,870	0,062			
Madde 18	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-23,256	394	0,000
	Üst	198	3,42	1,457	0,104			
Madde 19	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-38,751	394	0,000
	Üst	198	4,10	1,122	0,080			
Madde 20	Alt	198	1,05	0,407	0,029	-24,291	394	0,000
	Üst	198	3,59	1,414	0,101			
Madde 21	Alt	198	1,09	0,453	0,032	-24,488	394	0,000
	Üst	198	3,60	1,370	0,097			

Madde	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
Madde 22	Alt	198	2,62	1,562	0,111	-19,218	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,85	0,480	0,034				Madde 23	Alt	198	2,65	1,316	0,094	-24,134	394	0,000	Üst	198	4,94	0,251	0,018	Madde 24	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-43,563	394	0,000	Üst	198	4,09	0,998	0,071	Madde 25	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-28,657	394	0,000	Üst	198	3,65	1,284	0,091	Madde 26	Alt	198	1,10	0,446	0,032	-24,632	394	0,000	Üst	198	3,63	1,378	0,098	Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000	Üst	198	3,48	1,431	0,102	Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000	Üst	198	3,53	1,347	0,096	Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst
Madde 23	Alt	198	2,65	1,316	0,094	-24,134	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,94	0,251	0,018				Madde 24	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-43,563	394	0,000	Üst	198	4,09	0,998	0,071	Madde 25	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-28,657	394	0,000	Üst	198	3,65	1,284	0,091	Madde 26	Alt	198	1,10	0,446	0,032	-24,632	394	0,000	Üst	198	3,63	1,378	0,098	Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000	Üst	198	3,48	1,431	0,102	Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000	Üst	198	3,53	1,347	0,096	Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068										
Madde 24	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-43,563	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,09	0,998	0,071				Madde 25	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-28,657	394	0,000	Üst	198	3,65	1,284	0,091	Madde 26	Alt	198	1,10	0,446	0,032	-24,632	394	0,000	Üst	198	3,63	1,378	0,098	Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000	Üst	198	3,48	1,431	0,102	Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000	Üst	198	3,53	1,347	0,096	Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																								
Madde 25	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-28,657	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,65	1,284	0,091				Madde 26	Alt	198	1,10	0,446	0,032	-24,632	394	0,000	Üst	198	3,63	1,378	0,098	Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000	Üst	198	3,48	1,431	0,102	Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000	Üst	198	3,53	1,347	0,096	Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																						
Madde 26	Alt	198	1,10	0,446	0,032	-24,632	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,63	1,378	0,098				Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000	Üst	198	3,48	1,431	0,102	Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000	Üst	198	3,53	1,347	0,096	Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																				
Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,48	1,431	0,102				Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000	Üst	198	3,53	1,347	0,096	Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																		
Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,53	1,347	0,096				Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000	Üst	198	4,18	0,960	0,068	Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																
Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,18	0,960	0,068				Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000	Üst	198	4,95	0,242	0,017	Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																														
Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,95	0,242	0,017				Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000	Üst	198	4,93	0,248	0,018	Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																												
Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,93	0,248	0,018				Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000	Üst	198	3,53	1,480	0,105	Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																										
Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,53	1,480	0,105				Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000	Üst	198	3,63	1,341	0,095	Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																								
Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-27,282	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,63	1,341	0,095				Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000	Üst	198	3,41	1,382	0,098	Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																						
Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-24,587	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,41	1,382	0,098				Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000	Üst	198	4,03	0,971	0,069	Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																				
Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016	-41,943	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,03	0,971	0,069				Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000	Üst	198	4,97	0,172	0,012	Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																		
Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102	-22,981	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,97	0,172	0,012				Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000	Üst	198	4,89	0,331	0,024	Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																
Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099	-22,686	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,89	0,331	0,024				Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000	Üst	198	3,61	1,208	0,086	Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																														
Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047	-24,573	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,61	1,208	0,086				Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000	Üst	198	3,49	1,336	0,095	Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																																												
Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-26,192	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,49	1,336	0,095				Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000	Üst	198	4,91	0,322	0,023	Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																																																										
Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095	-24,593	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,91	0,322	0,023				Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000	Üst	198	4,84	0,444	0,032	Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																																																																								
Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093	-24,327	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,84	0,444	0,032				Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000	Üst	198	3,57	1,397	0,099	Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																																																																																						
Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027	-24,538	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	3,57	1,397	0,099				Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																																																																																																				
Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-47,041	394	0,000																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Üst	198	4,26	0,951	0,068																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

Madde	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi																																																																																																																																																																																																		
						t	Sd	P																																																																																																																																																																																																
Madde 44	Alt	198	2,94	1,667	0,118	-17,338	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	4,99	0,071	0,005				Madde 45	Alt	198	2,43	1,334	0,095	-22,208	394	0,000	Üst	198	4,69	0,517	0,037	Madde 46	Alt	198	1,19	0,624	0,044	-24,323	394	0,000	Üst	198	3,73	1,331	0,095	Madde 47	Alt	198	1,05	0,220	0,016	-35,501	394	0,000	Üst	198	4,08	1,181	0,084	Madde 48	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-25,310	394	0,000	Üst	198	3,50	1,381	0,098	Madde 49	Alt	198	1,23	0,599	0,043	-26,891	394	0,000	Üst	198	3,83	1,222	0,087	Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000	Üst	198	3,47	1,354	0,096	Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst
Madde 45	Alt	198	2,43	1,334	0,095	-22,208	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	4,69	0,517	0,037				Madde 46	Alt	198	1,19	0,624	0,044	-24,323	394	0,000	Üst	198	3,73	1,331	0,095	Madde 47	Alt	198	1,05	0,220	0,016	-35,501	394	0,000	Üst	198	4,08	1,181	0,084	Madde 48	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-25,310	394	0,000	Üst	198	3,50	1,381	0,098	Madde 49	Alt	198	1,23	0,599	0,043	-26,891	394	0,000	Üst	198	3,83	1,222	0,087	Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000	Üst	198	3,47	1,354	0,096	Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786										
Madde 46	Alt	198	1,19	0,624	0,044	-24,323	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	3,73	1,331	0,095				Madde 47	Alt	198	1,05	0,220	0,016	-35,501	394	0,000	Üst	198	4,08	1,181	0,084	Madde 48	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-25,310	394	0,000	Üst	198	3,50	1,381	0,098	Madde 49	Alt	198	1,23	0,599	0,043	-26,891	394	0,000	Üst	198	3,83	1,222	0,087	Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000	Üst	198	3,47	1,354	0,096	Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																								
Madde 47	Alt	198	1,05	0,220	0,016	-35,501	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	4,08	1,181	0,084				Madde 48	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-25,310	394	0,000	Üst	198	3,50	1,381	0,098	Madde 49	Alt	198	1,23	0,599	0,043	-26,891	394	0,000	Üst	198	3,83	1,222	0,087	Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000	Üst	198	3,47	1,354	0,096	Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																						
Madde 48	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-25,310	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	3,50	1,381	0,098				Madde 49	Alt	198	1,23	0,599	0,043	-26,891	394	0,000	Üst	198	3,83	1,222	0,087	Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000	Üst	198	3,47	1,354	0,096	Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																				
Madde 49	Alt	198	1,23	0,599	0,043	-26,891	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	3,83	1,222	0,087				Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000	Üst	198	3,47	1,354	0,096	Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																		
Madde 50	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-25,380	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	3,47	1,354	0,096				Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000	Üst	198	4,97	0,199	0,014	Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																
Madde 51	Alt	198	2,76	1,522	0,108	-20,278	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	4,97	0,199	0,014				Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000	Üst	198	3,76	1,356	0,096	Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																														
Madde 52	Alt	198	1,06	0,260	0,018	-27,483	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	3,76	1,356	0,096				Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000	Üst	198	3,55	1,376	0,098	Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																												
Madde 53	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-26,082	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	3,55	1,376	0,098				Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000	Üst	198	4,34	0,914	0,065	Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																																										
Madde 54	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-50,552	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	4,34	0,914	0,065				Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000	Üst	198	88,42	1,418	0,101	Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																																																								
Güvenli bağlanma	Alt	198	49,29	22,918	1,629	-23,980	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	88,42	1,418	0,101				Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000	Üst	198	41,42	7,429	0,528	Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																																																																						
Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	41,42	7,429	0,528				Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000	Üst	198	54,03	15,283	1,086	Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																																																																																				
Kayıtsız bağlanma	Alt	198	16,95	1,937	0,138	-33,866	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	54,03	15,283	1,086				Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																																																																																																		
Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000																																																																																																																																																																																																
	Üst	198	38,59	11,066	0,786																																																																																																																																																																																																			

Tabloda görüldüğü üzere ölçek alt boyutlarının ayırt ediciliklerini belirlemek üzere alt boyutlara göre ayrı ayrı belirlenmiş olan üst %27 ve alt % 27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar T testi sonucunda tüm gruplar için farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı olarak belirlenmiştir ( $p < .001$ ). Söz konusu farklılık üst %27'lik gruplar lehinedir. Elde edilen sonuçlar ölçek alt boyutlarının ayırt edici olduğunu göstermektedir.

**EK-4 MARMARA BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ MADDE TOPLAM VE  
MADDE KALAN KORELASYON SONUÇLARI**

Maddeler	Toplam Puan			Madde Kalan	
	N	r	p	r	p
Madde 1	733	0,868	0,000	0,851	0,000
Madde 2	733	0,894	0,000	0,880	0,000
Madde 3	733	0,887	0,000	0,868	0,000
Madde 4	733	0,892	0,000	0,865	0,000
Madde 5	733	0,808	0,000	0,764	0,000
Madde 6	733	0,893	0,000	0,879	0,000
Madde 7	733	0,945	0,000	0,938	0,000
Madde 8	733	0,436	0,000	0,349	0,000
Madde 9	733	0,854	0,000	0,817	0,000
Madde 10	733	0,816	0,000	0,773	0,000
Madde 11	733	0,852	0,000	0,827	0,000
Madde 12	733	0,830	0,000	0,802	0,000
Madde 13	733	0,936	0,000	0,927	0,000
Madde 14	733	0,803	0,000	0,756	0,000
Madde 15	733	0,831	0,000	0,789	0,000
Madde 16	733	0,920	0,000	0,909	0,000
Madde 17	733	0,588	0,000	0,527	0,000
Madde 18	733	0,797	0,000	0,749	0,000
Madde 19	733	0,915	0,000	0,892	0,000
Madde 20	733	0,773	0,000	0,732	0,000
Madde 21	733	0,804	0,000	0,770	0,000
Madde 22	733	0,768	0,000	0,736	0,000
Madde 23	733	0,887	0,000	0,873	0,000
Madde 24	733	0,909	0,000	0,886	0,000
Madde 25	733	0,761	0,000	0,703	0,000
Madde 26	733	0,786	0,000	0,749	0,000
Madde 27	733	0,841	0,000	0,814	0,000
Madde 28	733	0,792	0,000	0,743	0,000
Madde 29	733	0,903	0,000	0,878	0,000
Madde 30	733	0,897	0,000	0,884	0,000
Madde 31	733	0,880	0,000	0,864	0,000
Madde 32	733	0,845	0,000	0,818	0,000
Madde 33	733	0,777	0,000	0,737	0,000
Madde 34	733	0,859	0,000	0,827	0,000
Madde 35	733	0,897	0,000	0,872	0,000
Madde 36	733	0,877	0,000	0,860	0,000
Madde 37	733	0,866	0,000	0,849	0,000
Madde 38	733	0,739	0,000	0,696	0,000
Madde 39	733	0,824	0,000	0,782	0,000
Madde 40	733	0,819	0,000	0,795	0,000
Madde 41	733	0,804	0,000	0,778	0,000
Madde 42	733	0,786	0,000	0,749	0,000
Madde 43	733	0,818	0,000	0,770	0,000

	Toplam Puan			Madde Kalan	
	N	r	p	r	p
Madde 44	733	0,900	0,000	0,887	0,000
Madde 45	733	0,784	0,000	0,757	0,000
Madde 46	733	0,685	0,000	0,630	0,000
Madde 47	733	0,761	0,000	0,701	0,000
Madde 48	733	0,830	0,000	0,791	0,000
Madde 49	733	0,730	0,000	0,684	0,000
Madde 50	733	0,815	0,000	0,784	0,000
Madde 51	733	0,887	0,000	0,872	0,000
Madde 52	733	0,723	0,000	0,656	0,000
Madde 53	733	0,735	0,000	0,670	0,000
Madde 54	733	0,758	0,000	0,694	0,000

Tabloda görüldüğü üzere tüm maddelerin madde toplam ve madde kalan analizlerindeki korelasyonları anlamlı olarak tespit edilmiştir. Anlamlı olan ilişkilerdeki en düşük anlamlılık 8.maddede görülmüştür.

**EK-5 MARMARA BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ VE ALT BOYUTLARINA  
AİT ÖRNEK MADDELER**

No	Maddeler	Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Kararsızım	Bana Uygun	Bana tamamiyle uygun
1	Annemle yakın olmak bana kendimi güvende hissettirir.					
2	Annem bana değer verir.					
3	Annem yaşadığım sorunlarla yakından ilgilenir.					
4	Annem yaşadığım sorunları onunla paylaşmam için beni cesaretlendirir.					
5	Annem tüm duygu ve düşüncelerime karşı saygılıdır.					
6	Annemin nerede olduğunu bilmediğimde rahatsız olurum.					
7	Annemle yakın olmak beni korkutur.					
8	Anneme tamamen güvenmek zordur.					
9	Zaman zaman annemin beni terk edebileceği korkusuna kapılırım.					
10	Annemle ilişkilerimde ona kolayca güvenemiyorum.					
11	Annemle çok yakın olmak gibi bir isteğim yok.					
12	Duygularımı ve düşüncelerimi annemle paylaşmamayı tercih ederim.					
13	Annemle hemen hemen hiçbir şeyimi paylaşmam.					
14	Annemin yardımına ihtiyaç duyduğumu kabul etmek zoruma gidiyor.					
15	Kendimi annemden bağımsız hissederim.					
16	Annemi görmediğim zamanlarda “annem beni artık düşünmüyor” diye aklımdan geçiyor.					
17	Beklediğim kadar sevgi ve ilgi göremediğim için anneme kızgınım.					
18	Benden uzakta olduğunda annemin kardeşime benden daha çok ilgi duyabileceği korkusunu yaşarım.					
19	Annemin benim onu sevdiğim derecede beni sevmeyeceğinden korkarım.					
20	Çok yakın olma isteğimin bazen annemi benden uzaklaştırdığını düşünüyorum.					

**EK-6 MARMARA KARDEŞ KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİ FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI**

**İlk Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans Tablosu**

Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	16,153	38,459	38,459	16,153	38,459	38,459	5,678	13,520	13,520
2	2,268	5,401	43,860	2,268	5,401	43,860	4,340	10,334	23,855
3	1,745	4,154	48,014	1,745	4,154	48,014	3,956	9,420	33,275
4	1,617	3,849	51,863	1,617	3,849	51,863	3,909	9,307	42,582
5	1,397	3,327	55,191	1,397	3,327	55,191	2,858	6,805	49,387
6	1,239	2,950	58,141	1,239	2,950	58,141	2,434	5,794	55,181
7	1,084	2,580	60,721	1,084	2,580	60,721	1,806	4,300	59,481
8	1,033	2,459	63,179	1,033	2,459	63,179	1,553	3,698	63,179
9	0,945	2,251	65,430						
10	0,803	1,912	67,342						
11	0,772	1,837	69,179						
12	0,740	1,762	70,942						
13	0,686	1,633	72,575						
14	0,662	1,576	74,151						
15	0,653	1,555	75,706						
16	0,614	1,461	77,167						
17	0,605	1,441	78,607						
18	0,595	1,416	80,024						
19	0,534	1,272	81,295						
20	0,523	1,244	82,540						
21	0,506	1,204	83,744						
22	0,491	1,170	84,914						
23	0,469	1,117	86,031						
24	0,465	1,107	87,138						



Faktör	Başlangıç Öz değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
25	0,435	1,037	88,175						
26	0,429	1,021	89,195						
27	0,407	0,968	90,164						
28	0,387	0,922	91,085						
29	0,347	0,827	91,912						
30	0,342	0,814	92,727						
31	0,325	0,775	93,502						
32	0,319	0,761	94,262						
33	0,314	0,748	95,010						
34	0,295	0,702	95,712						
35	0,286	0,681	96,394						
36	0,268	0,639	97,033						
37	0,262	0,624	97,657						
38	0,247	0,587	98,244						
39	0,207	0,493	98,737						
40	0,193	0,459	99,196						
41	0,181	0,432	99,627						
42	0,156	0,373	100,000						

### İkinci Faktör Analizi Sonrası Ortak Yük Değerleri

<b>Maddeler</b>	<b>Initial</b>	<b>Extraction</b>
Madde 1	1,000	0,437
Madde 2	1,000	0,491
Madde 3	1,000	0,500
Madde 4	1,000	0,453
Madde 5	1,000	0,614
Madde 6	1,000	0,633
Madde 7	1,000	0,643
Madde 8	1,000	0,585
Madde 9	1,000	0,462
Madde 10	1,000	0,353
Madde 11	1,000	0,505
Madde 12	1,000	0,493
Madde 13	1,000	0,469
Madde 14	1,000	0,559
Madde 15	1,000	0,477
Madde 16	1,000	0,525
Madde 17	1,000	0,423
Madde 18	1,000	0,405
Madde 19	1,000	0,384
Madde 20	1,000	0,362
Madde 21	1,000	0,248
Madde 22	1,000	0,001
Madde 23	1,000	0,368
Madde 24	1,000	0,005
Madde 25	1,000	0,414
Madde 26	1,000	0,435
Madde 27	1,000	0,271
Madde 28	1,000	0,006
Madde 29	1,000	0,359
Madde 30	1,000	0,221
Madde 31	1,000	0,123
Madde 32	1,000	0,237
Madde 33	1,000	0,267
Madde 34	1,000	0,389
Madde 35	1,000	0,399
Madde 36	1,000	0,260
Madde 37	1,000	0,261
Madde 38	1,000	0,445
Madde 39	1,000	0,338
Madde 40	1,000	0,458
Madde 41	1,000	0,502
Madde 42	1,000	0,375

Tabloda görüldüğü üzere 21., 22., 24., 27., 28., 30, 31., 32., 33., 36. ve 37. maddeler ortak yük değerinden 0,30'un altında değer aldıklarından elenerek faktör analizi tekrarlanmıştır.

**EK-7 MARMARA KARDEŞ KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİ MADDE AYIRT  
EDİCİLİK ANALİZLERİ**

Madde	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Madde 1	Alt	189	1,15	0,568	0,041	-19,613	376	0,000
	Üst	189	3,34	1,427	0,104			
Madde 2	Alt	189	1,04	0,316	0,023	-17,487	376	0,000
	Üst	189	2,87	1,408	0,102			
Madde 3	Alt	189	1,02	0,177	0,013	-20,187	376	0,000
	Üst	189	3,10	1,405	0,102			
Madde 4	Alt	189	1,02	0,125	0,009	-19,738	376	0,000
	Üst	189	3,12	1,458	0,106			
Madde 5	Alt	189	1,03	0,191	0,014	-23,814	376	0,000
	Üst	189	3,37	1,336	0,097			
Madde 6	Alt	189	1,00	0,000	0,000	-22,737	376	0,000
	Üst	189	3,13	1,286	0,094			
Madde 7	Alt	189	1,00	0,000	0,000	-20,779	376	0,000
	Üst	189	3,10	1,390	0,101			
Madde 8	Alt	189	1,02	0,162	0,012	-19,891	376	0,000
	Üst	189	2,96	1,332	0,097			
Madde 9	Alt	189	1,04	0,270	0,020	-19,966	376	0,000
	Üst	189	3,11	1,395	0,101			
Madde 10	Alt	189	1,10	0,474	0,034	-18,837	376	0,000
	Üst	189	3,05	1,348	0,098			
Madde 11	Alt	189	1,03	0,204	0,015	-19,048	376	0,000
	Üst	189	2,89	1,329	0,097			
Madde 12	Alt	189	1,03	0,191	0,014	-16,933	376	0,000
	Üst	189	2,81	1,435	0,104			
Madde 13	Alt	189	1,11	0,515	0,037	-18,747	376	0,000
	Üst	189	3,02	1,303	0,095			
Madde 14	Alt	189	1,00	0,000	0,000	-19,490	376	0,000
	Üst	189	2,93	1,359	0,099			
Madde 15	Alt	189	1,02	0,162	0,012	-19,165	376	0,000
	Üst	189	3,01	1,422	0,103			
Madde 16	Alt	189	1,03	0,228	0,017	-22,113	376	0,000
	Üst	189	3,14	1,289	0,094			
Madde 17	Alt	189	1,02	0,205	0,015	-17,510	376	0,000
	Üst	189	2,80	1,381	0,100			
Madde 18	Alt	189	1,02	0,162	0,012	-16,621	376	0,000
	Üst	189	2,76	1,431	0,104			
Madde 19	Alt	189	1,03	0,300	0,022	-16,932	376	0,000
	Üst	189	2,82	1,425	0,104			
Madde 20	Alt	189	1,12	0,496	0,036	-19,227	376	0,000
	Üst	189	3,19	1,394	0,101			
Madde 23	Alt	189	1,15	0,613	0,045	-18,191	376	0,000
	Üst	189	3,16	1,386	0,101			

Madde	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi	Madde	Gruplar
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Madde 25	Alt	189	1,05	0,353	0,026	-16,300	376	0,000
	Üst	189	2,86	1,485	0,108			
Madde 26	Alt	189	1,05	0,338	0,025	-18,480	376	0,000
	Üst	189	3,08	1,469	0,107			
Madde 29	Alt	189	1,05	0,353	0,026	-16,301	376	0,000
	Üst	189	2,81	1,439	0,105			
Madde 34	Alt	189	1,04	0,239	0,017	-15,015	376	0,000
	Üst	189	2,56	1,370	0,100			
Madde 35	Alt	189	1,07	0,426	0,031	-13,940	376	0,000
	Üst	189	2,60	1,447	0,105			
Madde 38	Alt	189	1,11	0,525	0,038	-22,577	376	0,000
	Üst	189	3,35	1,261	0,092			
Madde 39	Alt	189	1,14	0,532	0,039	-18,783	376	0,000
	Üst	189	3,22	1,422	0,103			
Madde 40	Alt	189	1,06	0,374	0,027	-19,271	376	0,000
	Üst	189	3,16	1,455	0,106			
Madde 41	Alt	189	1,03	0,325	0,024	-20,769	376	0,000
	Üst	189	3,17	1,377	0,100			
Madde 42	Alt	189	1,03	0,176	0,013	-21,272	376	0,000
	Üst	189	3,29	1,449	0,105			
TOPLAM	Alt	189	32,59	1,801	0,131	-41,271	376	0,000
	Üst	189	93,76	20,295	1,476			

Tabloda görüldüğü üzere ölçek toplam puanlarının ayırt ediciliklerini belirlemek üzere ölçek toplam puanlarına göre ayrı ayrı belirlenmiş olan üst %27 ve alt % 27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar T testi sonucunda tüm gruplar için farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı olarak belirlenmiştir ( $p < .001$ ). Söz konusu farklılık üst %27'lik gruplar lehinedir. Elde edilen sonuçlar ölçek toplam puanının ayırt edici olduğunu göstermektedir.

**EK-8 MARMARA KARDEŞ KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİ MADDE TOPLAM VE  
MADDE KALAN KORELASYON SONUÇLARI**

Maddeler	Toplam Puan			Madde Kalan	
	N	r	p	r	p
Madde 1	700	0,663	0,000	0,632	0,000
Madde 2	700	0,706	0,000	0,682	0,000
Madde 3	700	0,712	0,000	0,687	0,000
Madde 4	700	0,681	0,000	0,652	0,000
Madde 5	700	0,790	0,000	0,771	0,000
Madde 6	700	0,800	0,000	0,783	0,000
Madde 7	700	0,807	0,000	0,791	0,000
Madde 8	700	0,770	0,000	0,751	0,000
Madde 9	700	0,688	0,000	0,661	0,000
Madde 10	700	0,608	0,000	0,574	0,000
Madde 11	700	0,710	0,000	0,687	0,000
Madde 12	700	0,701	0,000	0,677	0,000
Madde 13	700	0,689	0,000	0,664	0,000
Madde 14	700	0,751	0,000	0,730	0,000
Madde 15	700	0,694	0,000	0,668	0,000
Madde 16	700	0,730	0,000	0,707	0,000
Madde 17	700	0,649	0,000	0,622	0,000
Madde 18	700	0,646	0,000	0,619	0,000
Madde 19	700	0,622	0,000	0,592	0,000
Madde 20	700	0,600	0,000	0,565	0,000
Madde 23	700	0,609	0,000	0,575	0,000
Madde 25	700	0,634	0,000	0,604	0,000
Madde 26	700	0,653	0,000	0,623	0,000
Madde 29	700	0,600	0,000	0,570	0,000
Madde 34	700	0,622	0,000	0,595	0,000
Madde 35	700	0,625	0,000	0,598	0,000
Madde 38	700	0,668	0,000	0,638	0,000
Madde 39	700	0,587	0,000	0,550	0,000
Madde 40	700	0,683	0,000	0,654	0,000
Madde 41	700	0,711	0,000	0,685	0,000
Madde 42	700	0,622	0,000	0,587	0,000

Tabloda görüldüğü üzere tüm maddelerin madde toplam ve madde kalan analizlerindeki korelasyonları anlamlı olarak tespit edilmiştir. Anlamlı olan ilişkilerdeki en düşük anlamlılık 39.maddede görülmüştür.

**EK-9 MARMARA KARDEŞ KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİNE AİT ÖRNEK  
MADDELER**

No	Maddeler	Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Kararsızım	Bana Uygun	Bana tamamiyle uygun
1	Annemin kardeşime benden daha fazla ilgi gösterdiğini düşünüyorum.					
2	Annemin kardeşimi benden daha çok sevdiğini düşünüyorum.					
3	Annemin kardeşimle benimle geçirdiğinden daha fazla zaman geçirmesini istemem.					
4	Annemi kardeşimle paylaşmaya katlanamam.					
5	Annem bir çatışma yaşadığımızda genellikle kardeşimin tarafını tutar.					

**EK-10 ARAŞTIRMA İZİNİ**

**T.C.**  
**İSTANBUL VALİLİĞİ**  
**İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 59090411-44-E.4353956

18.04.2016

Konu: Anket Araştırma İzni

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ**  
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

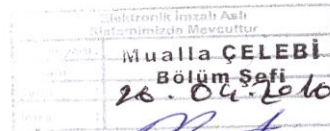
- İlgi: a) 06.04.2016 tarih ve 1600088849 sayılı yazınız.  
b) Valilik Makamının 18.04.2016 tarih ve 4324188 sayılı oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Bilge KURT'un "*Ortaokul Öğrencilerinin Anne Babaya Bağlanma Stilleri ile Kardeş Kıskançlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu tezi hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, *uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması*, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Harun TÜYSÜZ  
Müdür a.  
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı  
2- Ölçekler



İl Millî Eğitim Müdürlüğü  
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ  
Tel: (0 212) 455 04 00-239  
Faks: (0 212)455 06 52